

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI EĞİTİMİ BİLİM DALI

MEHMET NÂİL TUMAN ve TUHFE-İ NÂİLÎ'Sİ
(İnceleme-Metin-İndeks Sayfa 1-100)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Harun GÜNDÜZ

Balıkesir, 2009

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ORTAÖĞRETİM SOSYAL ALANLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI EĞİTİMİ BİLİM DALI

MEHMET NÂİL TUMAN ve TUHFESİ NÂİLİ'Sİ
(İnceleme-Metin-İndeks Sayfa 1-100)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Harun GÜNDÜZ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Sadık ERDEM

Balıkesir, 2009

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda 200612533001 numaralı Harun GÜNDÜZ'ün hazırladığı "Mehmet Nâil Tuman ve Tuhfe-i Nâilî'si (İnceleme-Metin-İndeks Sayfa 1-100" konulu YÜKSEK LİSANS tezi ile ilgili TEZ SAVUNMA SINAVI, Lisansüstü Eğitim Öğretim ve Sınav Yönetmeliği uyarınca 21.07.2009 tarihinde yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda tezin onayına OY BİRLİĞİ/ÖY ÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Başkan

İmza

Unvanı, Adı-Soyadı

Prof. Dr. Sadık ERDEM

Üye

İmza

Unvanı, Adı-Soyadı

Doç. Dr. Bayram ALIKAYA

Üye

İmza

Unvanı, Adı-Soyadı

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

...../...../2009
Enstitü Müdürü
Prof. Dr. Oya A. SEYMEN

ÖNSÖZ

Tezkireler, Türk Edebiyatı tarihinin önemli kaynaklarından. Arap Edebiyatı'nda soy, mesep önemli bir yere sahip olduğundan "Tabakât" adı verilen eserler meydana getirilmiştir. Fars Edebiyatı'nda "tabakât"ın benzeri eserler "tezkire" adını almış ve Türk Edebiyatı'na da geçmiştir.

Tezkireler, şair ve ediplerin biyografileriyle şiirlerinden örnekleri kapsayan eserlerdir. Eski Türk Edebiyatı'nda tezkire geleneği Âlî Şîr Nevâ'i'nin Mecâlisü'n- nefâis'i ile başlar. Mehmet Nâil TUMAN'ın Tuhfe-i Nâilî'sine gelinceye kadar birçok tezkire yazılmıştır.

Yüksek lisans tezi, Türkçe ve İngilizce özet, önsöz, içindekiler, transkripsiyon alfabesi ve kısaltmalar ile başlamaktadır. Bir süre şehbenderlik (konsolosluk) yapan yazarın hayatı ve şahsiyeti hakkındaki bilgiler, bazı resmi belgelere dayanarak hazırlanmıştır. Mehmet Nâil TUMAN'ın eserleri hakkında bilgiler verilmiş ve Tuhfe-i Nâilî'si incelenmeye çalışılmıştır. Tuhfe-i Nâilî'nin 1.-100. sayfaları arasındaki metin transkribe edilmiş ve el yazması eser bulunduran kütüphane kataloglarından şairlerin eserleri ile ilgili alınan bilgiler köşeli parantezler içinde gösterilmiştir.

Sonuç bölümünde, Tuhfe-i Nâilî ana hatlarıyla değerlendirilmiş ve yararlanılan eserler kaynakça bölümünde yer almıştır. Özel isimler dizinde gösterilmiştir.

Çalışmam boyunca hemen hemen her aşamada, okunmasında, yazılmasında, ödevin değerlendirilmesinde yardımlarını esirgemeyen, yol gösteren, eksiklerimi düzelten hocam Prof. Dr. Sadık ERDEM'e en içten teşekkürlerimi sunuyorum.

Harun GÜNDÜZ

ÖZET

MEHMET NÂİL TUMAN VE TUHFE-İ NÂİLÎ'Sİ (İNCELEME-METİN-İNDEKS Sayfa 1-100)

GÜNDÜZ, Harun

Yüksek Lisans, Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Sadık ERDEM

2009, X + 289 Sayfa

Tuhfe-i Nâilî, Türk Edebiyatı'ndaki tezkirecilik geleneğinin XX. yüzyıldaki son ve önemli örneklerinden birisidir. Tuhfe-i Nâilî'nin müellifi olan Mehmet Nâil TUMAN, eserini şüara tezkireleri başta olmak üzere 72 farklı kaynaktan yararlanarak hazırlamıştır.

Mehmet Nâil TUMAN, şairlerin kısa biyografilerini alfabetik sıra ile vermiştir. Şairlerin çoğunun şiirlerinden örnekler vermiş, hangi kaynaklardan yararlandığını cilt ve sayfa numaraları ile birlikte kaydetmiştir. Tuhfe-i Nâilî'deki bazı şairlerin adları hiçbir kaynak eserde geçmemektedir. Mehmet Nâil TUMAN, bu şairleri, kütüphanelerde bulunan dîvânlarını inceleyerek belirlemiş ve eserine eklemiştir.

Bu araştırma temelde üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, Tuhfe-i Nâilî'nin müellifi Mehmet Nâil TUMAN'ın hayatı, şahsiyeti ve eserleri hakkındadır. İkinci bölümde, Tuhfe-i Nâilî'nin kaynaklarına ve bunlar hakkında yapılmış çalışmalara değinilmiştir. Bu bölümde eserdeki 388 şairin, meslek gruplarına, yüzyıllarına, memleketlerine göre sınıflandırılması bulunmaktadır. Ayrıca dîvânı olan şairlerin listesi çıkarılmıştır. Üçüncü bölümde eserin 1.-100. sayfalarının transkribe edilmiş metni bulunmaktadır. Transkribe edilen metne eklenen bilgiler, köşeli parantezler içinde gösterilmiştir.

Anahtar kelimeler: TUMAN, Mehmet Nâil, Tuhfe-i Nâilî, tezkire, şair tezkireleri, biyografi.

ABSTRACT

MEHMET NÂİL TUMAN AND HIS TUHFE-İ NÂİLİ'Sİ

(ANALYSIS-TEXT-INDEX Pages: 1-100)

GÜNDÜZ, Harun

Master Thesis, Department of Secondary Social Science Education

Supervisor: Prof. Dr. Sadık ERDEM

2009, X + 289 pages.

Tuhfe-i Nâilî is one of the last and important examples of the tradition of tezkire profession in XX. century in Turkish Literature. Mehmet Nâil Tuman who is the writer of Tuhfe-i Naili, has produced his work benefitting from 72 different sources.

Mehmet Nâil TUMAN, in this work, serves poet's summary biographies by putting an alphabetic order. Tuman, in his work, has given examples of many poets' poems, and then, he has recorded the information about poets whose biographies were given, together with page numbers and volume. Some poets' names in Tuhfe-i Naili have not been used in any other works. Mehmet Nail Tuman has found out about these poets investigating their divans in the libraries and added to his work.

This research contains three main chapters. First one, is about the life of Mehmet Nail Tuman who is the writer of Tuhfe-i Naili, his personality and his works have been studied. In the second chapter, the works and studies conducted about the sources of Tuhfe-i Naili have been specified. In this part 388 poets have been classified according to their profession, centuries and hometowns. Moreover, there is the list of poets who have divan. In the third chapter, the pages between 1-100 of the tezkire have been transcribed into spelling of modern Turkish. The supplement information which was added to the transcribed text is represented within square brackets.

Keywords: Mehmet Nâil TUMAN, Tuhfe-i Nâilî, tezkire, tezkires of poets , biography.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	viii
TABLolar VE ŞEKİLLER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Amaç	2
1.3. Önem	3
1.4. Sınırlılıklar	3
1.5. Tanımlar	3
2. İLGİLİ ALANYAZIN	4
2.1. Kuramsal Çerçeve	4
2.2. İlgili Araştırmalar	6
3. YÖNTEM	7
3.1. Araştırma Modeli	7
3.2. Bilgi Toplama Kaynakları	7
3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi	7
4. BULGULAR ve YORUMLAR	8
4.1. Mehmet Nâil Tuman'ın Hayatı	8
4.1.1. Doğum Yeri ve Tarihi	8
4.1.2. Ailesi ve Yakın Çevresi	8
4.1.3. Tahsili	8
4.1.4. Memuriyetleri ve Aldığı Görevler	8
4.1.6. Ölüm Tarihi ve Yeri	9
4.2. Mehmet Nâil Tuman'ın Eserleri	9
4.2.1. İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu	10
4.2.2. Türk Musikisi Tarihi veya Türk Musikisi-şinâsları Tarihi	10
4.2.3. Tuhfe-i Nâilî	10
4.2.3.1. Kaynakları ve Bu Kaynaklar Hakkında Yapılan	
Çalışmalar	11

Tuhfe-i Nâilî'nin 1.-100. Sayfalarındaki Şairlerin Açıklamalı Listesi	16
4.2.3.2. Meslek Gruplarına Göre Şairler	46
4.2.3.3. Yüzyıllara Göre Şairler	53
4.2.3.4. Memleketlerine Göre Şairler	60
4.2.3.5. Dîvânı Olan Şairler	68
5. TUHFE-İ NÂİLÎ'NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ	70
6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER	257
6.1. Sonuçlar	257
6.2. Öneriler	259
KAYNAKÇA	260
İNDEKS	262

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	A, a, E, e	ذ	Z, z	غ	Ġ, ġ
ء	'	ر	R, r	ف	F, f
ب	B, b	ز	Z, z	ق	Q, q
پ	P, p	ژ	J, j	ك	K, k, G, g, ñ
ت	T, t	س	S, s	گ	G, g
ث	S, s	ش	Ş, ş	ل	L, l
ج	C, c	ص	S, s	م	M, m
چ	Ç, ç	ض	Ž, ž, Đ, đ	ن	N, n
ح	H, h	ط	T, t	و	V, v, O, o, Ö, ö, U, u, Ü, ü
خ	H, h	ظ	Z, z	ه	H, h, e
د	D, d	ع	'	ی	Y, y, I, ı, İ, i

Farsça kelimelerdeki “vâv-ı ma'dûle”, “h^vâce” kelimesindeki gibi harflerin dizisi üstünde “^v” işareti ile gösterilmiştir.

-up, -üp gerundiumunun sonu metinlerde “b ب” ile yazılmasına rağmen Türkçe kelimelerin sonu –b ile bitmediğinden –up, -üp şeklinde gösterilmiştir.

İki kelimenin birleştiği yerlerde kesme işareti “ ’ ” n'ola örneğindeki gibi kullanılmıştır.

TABLÖLAR VE ŞEKİLLER LİSTESİ

Tuhfe-i Nâilî'nin 1.-100. Sayfalarındaki Şairlerin Açıklamalı Listesi 16

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.e.	: Adı geçen eser
a.g.b.	: Adı geçen belge
B.	: Beg
bs.	: Baskı
c.	: Cilt
d.	: Doğumu
Ef.	: Efendi
H.	: Hicrî
hzl.	: Hazırlayan
ktp.	: Kütüphane, Kütüphanesi
M.	: Miladî
Nu.	: Numara
öl.	: Ölümü
s.	: Sayfa

1. GİRİŞ

1.1. Problem

Biyografi, insanlık tarihiyle yaşıt bir bilim olması açısından dikkate değerdir. Bu alanda verilen eserler biyografide hatırlanma isteğinin bulunduğunu daha somut bir şekilde göstermektedir. Milletlerin edebiyat tarihlerine bakıldığı zaman bununla ilgili birçok örnek görülebilir¹.

Arap Edebiyatı'nda soy, nesep önemli bir yere sahip olduğundan "Tabakât" adı verilen eserler meydana getirilmiştir. Fars Edebiyatı'nda "tabakât"ın benzeri eserler "tezkire" adını almış ve Türk Edebiyatı'na da geçmiştir. Bu bağlamda tezkireler, Türk Edebiyatı tarihinin önemli kaynaklarıdır. Tezkireler, şair ve ediplerin biyografileriyle şiirlerinden örnekleri kapsayan eserlerdir. Eski Türk Edebiyatı'nda tezkire geleneği Âlî Şîr Nevâ'i'nin Mecâlisü'n- nefâis'i ile başlar. Mehmet Nâil TUMAN'ın Tuhfe-i Nâilî'sine gelinceye kadar birçok tezkire yazılmıştır. Anadolu sahasında yazılmış olan tezkireleri ise şöyle sıralayabiliriz:

1. Sehî Bey, Heşt Bihişt
2. Lâtîfî, Tezkiretü'ş-şuarâ
3. Ahdî, Gülşen-i Şuarâ
4. Âşık Çelebi, Meşâirü'ş-şuarâ:
5. Kınalızâde Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-şuarâ
6. Beyânî, Tezkiretü'ş-şuarâ
7. Mehmed Riyâzî, Riyâzu'ş-şuarâ
8. Kâfzâde Fâizî, Zübdetü'l-eşâr
9. Seyyid Mehmed Rıza, Tezkire-i Rızâ
10. Mehmed Sâlih Yümnî, Tezkire-i Şuarâ-i Yümnî
11. Âsım, Zeyl-i Zübdetü'l-eşâr
12. Güftî, Teşrifâtü'ş-şuarâ
13. Mustafâ Mücîb, Tezkire-i şuarâ

¹ Agah Sırrı Levend, Türk Edebiyatı Tarihi, c. I, Ankara, 1984, s. 202.

14. Mustafâ Safâî, Nuhbetü'l-âsâr min Fevâidi'l-eş'âr
15. Mîrzâ-zâde Mehmed Salim, Tezkiretü'ş-şuarâ
16. İsmâil Belîğ, Nuhbetü'l-âsâr li-Zeyli Zübdeti'l-eş'âr
17. Safvet, Nuhbetü'l-âsâr fi Fevâ'idi'l-eşâr
18. Hüseyin Râmiz, Âdâb-ı Zurafâ
19. Silahdâr-zâde Mehmed Emîn, Silahdâr-zâde Tezkiresi:
21. Enderunlu Mehmed Âkif, Mirât-ı şir
22. Abdü'l-fettâh Şefkat, Tezkire-i Şuarâ
23. Mehmed Es'ad Efendi, Bâğçe-i Safâ-endûz
24. Şeyhü'l-islam Ârif Hikmet, Tezkiretü'ş-şuarâ
25. Fatîn, Tezkire-i Hâtimetü'l Eş'âr
26. Hacı Tevfik, Mecmûa-i Terâcim
27. Mehmed Tevfik, Kâfile-i Şuarâ
28. Ali Emirî, Tezkire-i Şuarâ-yı Âmid
29. Mehmed Sirâceddin, Mecm'a-ı Şuarâ ve Tezkire-i Üdebâ
30. İbnülemin Mahmut Kemal İnal, Son Asır Türk Şairleri
31. Sadettin Nüzhet Ergun, Türk Şairleri
32. Mehmet Nâil Tuman, Tuhfe-i Nâilî

İşte bu araştırmanın problemini Mehmet Nâil TUMAN ve onun eseri olan Tuhfe-i Nâilî'nin 1.-100. sayfalarının transkripsiyonlu metninin ortaya konması oluşturmaktadır.

1.2. Amaç

Araştırmanın temel amacı, Mehmet Nâil TUMAN'ın hayatı ve Tuhfe-i Nâilî'nin 1.-100. sayfalarının transkripsiyonun yapılması olacaktır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt arancaktır:

1. Mehmet Nâil TUMAN kimdir?
2. Mehmet Nâil TUMAN'ın eserleri nelerdir?
3. Tuhfe-i Nâilî nasıl bir eserdir?
4. Tuhfe-i Nâilî 1.-100. sayfalarının transkripsiyonu nasıl yapılacaktır?

1.3. Önem

Mehmet Nâil TUMAN'ın hayatı, şahsiyeti, eserleri ortaya konulamamış, Türk Edebiyatı'ndaki önemi yeterince bilinmemiştir. Bu bağlamda, Mehmet Nâil TUMAN'ın hayatı, şahsiyeti ve eserlerinden en önemlisi olan Tuhfe-i Nâilî tanıtılacaktır. Ayrıca edebiyat araştırmalarında yararlanılmak üzere Tuhfe-i Nâilî'nin Osmanlı Türkçesi'nden günümüz alfabesine transkribe edilmesi önem arz etmektedir. İşte bu yüzden Türk Edebiyatı araştırmacılarına kaynaklık edecek olan bu eserin ulusal kültüre kazandırılması önemlidir.

1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma, veri kaynağı olarak, süreli yayınlar, makaleler, kitaplar, dergiler, resmi belgeler, internet veri tabanları ve sözlükler gibi yazılı bilgi kaynakları ile sınırlıdır.

Bu araştırma 1300-1900 yılları arası ile sınırlıdır.

1.5. Tanımlar

Tezkire: Şairlerin, ediplerin, hattatların ve önemli devlet adamlarının hayat hikâyelerinin anlatıldığı ve şiirlerinden örneklerin verildiğı eserlerdir.

Tezkire-i Şuara: Şairlerin hayat hikâyelerinin anlatıldığı ve şiirlerinden örneklerin verildiğı eserlerdir.

2. İLGİLİ ALANYAZIN

2.1. Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde kuramsal temellerin yerine oturabilmesi için konu ile ilgili değerlendirmelere ve alt başlıklara değinmek yerinde olacaktır.

Mehmet Nâil TUMAN, Rûmî 14 Teşrinisani 1291 / 26 Kasım 1875'te doğmuştur². Doğum yeri, İstanbul Küçük Mustafa Paşa Müftü Hamamî Mahallesi'dir³. Mehmet Nâil TUMAN'ın babası Çorduk-zâde lakaplı Amasyalı Mehmet Ragıp Bey, annesi Saibe Hanım'dır. Babası, Maliye Tahsilat Komisyonu ile Belediye Meclisi azalığında ve baştahsildarlığında görev yapmıştır. Mehmet Ragıp Bey, 1311 / 1895'te vefat etmiştir⁴. Annesi hakkında yeterli bilgi yoktur. Mehmet Nâil TUMAN, hiç evlenmemiştir. Mehmet Nâil TUMAN, sıbyan mektebi, dârü't-ta'lîm ve Medrese-i Edebiyye'de okumuş, özel hocalardan ders almış, bir sene kadar da Mekteb-i Hukûk-ı Şâhâneye devam etmiştir⁵.

Mehmet Nâil TUMAN, ilk olarak 26 Haziran 1309 / 8 Temmuz 1893 tarihinde İstanbul Adliye Nezareti, İstanbul Bidayet Mahkemesi İstinaf Dairesi mülâzımlığında memuriyete başlamıştır. Bu arada birtakım memuriyetlerde bulunmuştur. 14 Mayıs 1341 / 14 Mayıs 1925'ten 31 Ağustos 1926'ya kadar Hemedan şehbenderliği yapmıştır. Mehmet Nâil TUMAN, 1 Eylül 1926 tarihinden itibaren mazuliyet maaşına bağlanmış ve 18 Haziran 1928 tarihinde emekliye ayrılmıştır. Emekliye ayrıldıktan sonra ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kurulan İstanbul Kütüphaneleri Tasnif Komisyonu üyesi olarak çalışmıştır⁶. Mehmet Nâil TUMAN, 10 Nisan 1958 tarihinde vefat etmiştir.

Mehmet Nâil TUMAN'ın Tuhfe-i Nâilî, İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu ve Türk Mûsikî Tarihi olmak üzere üç eseri vardır.

² TC Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Belge Nu.: DH.SAİD-0078.

³ TC Dışişleri Bakanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, 11 Aralık 2007 / PERD-I 10436.

⁴ a.g.b

⁵ a.g.b

⁶ Agâh Sırrı LEVEND, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara, 1988, c. I, s. 347.

İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Katalogu, Mehmet Nail TUMAN tarafından İstanbul'da Millî Eğitim Basımevi'nde 1961 senesinde basılmış olup 195 sayfadır⁷.

Türk Mûsikî Tarihi tamamlanamamış olup Tuhfe-i Nâilî düzenindedir⁸. Mehmet Nail TUMAN, bu eserini, kaynaklardaki bilgileri tarayarak fişlemiş, yaşayanların hayat hikâyelerini kendi el yazısı ile toplamış fakat temize çekememiştir⁹.

Tuhfe-i Nâilî, yazarının ifadesiyle “Sâbık Hemedan Konsolosu İnehân-zâde Mehmet Nâil” TUMAN'ın divan şairlerinin muhtasar biyografilerini vermek üzere hazırladığı, büyük boy, iki ciltlik yazma bir eserdir. Tuhfe-i Nâilî'nin biri müsvedde, ikisi temize çekilmiş üç nüshası vardır. Tuhfe-i Nâilî'nin bütün nüshaları Mehmet Nâil TUMAN'ın kaleminden çıkmıştır. Tuhfe-i Nâilî'nin müsveddesi, bir yüzü kullanılmış yarım kâğıtların arka yüzüne, çoğunlukla mürekkepli, yer yer kurşun kalemle yazılmak suretiyle hazırlanmıştır. Bu yarım kâğıtlar, dar kenarından ciltlenerek küçük ciltler halinde İstanbul Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsüne Kütüphanesine konmuştur. Bu müsveddeden “şin” harfini içine alan cildi kayıptır. Tuhfe-i Nâilî'nin iki tam nüshası Ankara Millî Kütüphane'de ve Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu (Türk Ansiklopedisi) Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Tuhfe-i Nâilî'nin her iki nüshasında da mukaddime sonunda bulunan 1 Cumâde'l-âhire 1368 / 31 Mart 1949 tarihi, eserin tamamlandığı zamanı göstermektedir¹⁰.

Tuhfe-i Nailî'nin temize çekilişi ve tekrar yazılışı sırasında değişikliklere uğradığı, nüshalar arasındaki bazı farklardan anlaşılmaktadır. Madde başı yapılmış şairlerin sayılarındaki farklılıklar, ifadelerdeki takdim ve tehirler, eksiklik ve fazlalıklar, tarihleri ve kaynakların sayfa numaralarını gösteren rakamlardaki uyumsuzluklar, iki nüsha arasında bir tercihte bulunmayı gerekli kılmıştır. Yapılan karşılaştırmada Millî Eğitim nüshasında 36 biyografinin fazla olduğunu, bu nüshaya ifade bozulmadan yeni bilgiler eklendiğini, Millî Kütüphane nüshasındaki rakam yanlışlarının Millî Eğitim

⁷ Agâh Sırrı LEVEND, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara, 1988, c. I, s. 498.

⁸ Haluk İPEKTEN, Mustafa İSEN, Filiz KILIÇ, İ. Hakkı AKSOYAK, Aysun EYDURAN, Şair Tezkireleri, Grafiker Yayınları, Ankara, 2002, s. 183.

⁹ Mehmet Nâil TUMAN, Tuhfe-i Nâilî, Divân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri, (Haz. Cemal KURNAZ- Mustafa TATCI) Bizim Büro Yayınları, Ankara, 2001, c. I, s. 5.

¹⁰ Haluk İPEKTEN, Mustafa İSEN, Filiz KILIÇ, İ. Hakkı AKSOYAK, Aysun EYDURAN, Şair Tezkireleri, Grafiker Yayınları, Ankara, 2002, s. 182.

nüshasında düzeltildiğini görerek, Millî Eğitim'in son yazılan nüsha olduğu kanaatine varılmıştır¹¹.

Mehmet Nail TUMAN, Tuhfe-i Nâilî'yi hazırlarken 72 eserden yararlandığını bildirmiştir. Tuhfe-i Nâilî'de her biyografiden sonra ilgili eserler cilt ve sayfa numarasıyla belirtilmiştir. Mehmet Nâil TUMAN, her zaman eserlerin tam adını yazmamakla birlikte, tutarlı bir kısaltma da kullanmıştır¹².

Mehmet Nâil TUMAN, Tuhfe-i Nâilî'yi kaleme alırken yararlandığı kaynakların başında tezkireler gelmektedir. Nâil TUMAN, tezkirelere girmeyen fakat kütüphanelerde divanlarını veya şiirlerini gördüğü şairlerin biyografilerini de eserine almıştır. Bu biyografilerdeki bilgiler doğrudan şairin eserinden çıkarılmış ve kütüphanelerde görülebilen eserlerinin künyesi verilmiştir¹³.

Son olarak 1.-100. sayfaları arasında yer alan 388 şairin memleketleri, meslekleri, yaşadıkları yüzyılları ve Dîvânı olanlar belirlenmiştir.

Tuhfe-i Nâilî'nin 1.-100. sayfaları arasındaki metin transkribe edilmiş ve el yazması eser bulunduran kütüphane kataloglarından şairlerin eserleri ile ilgili alınan bilgiler köşeli parantezler içinde gösterilmiştir.

2.2. İlgili Araştırmalar

Genel olarak tezkireler hakkında yapılmış birçok çalışma vardır. İlk olarak Cemal KURNAZ ve Mustafa TATCI 2001 yılında Tuhfe-i Nâilî'nin tıpkıbasımını yapmışlardır.

Resul KAYA, Mehmet Nâil TUMAN'ın hayatı ve Tuhfe-i Nâilî'nin 300.-400. sayfalarının transkripsiyonunu hazırlamıştır. Bu eser hakkında yapılmış başka herhangi bir çalışma yoktur.

Konu hakkında resmi belgelerden edinilen bilgiler kullanılmış ve bunun dışında aynı eserin 1.-100. sayfaları transkribe edilerek daha önce yapılmayan bir çalışma ortaya konmuştur.

¹¹ Haluk İPEKTEN, Mustafa İSEN, Filiz KILIÇ, İ. Hakkı AKSOYAK, Aysun EYDURAN, Şair Tezkireleri, Grafiker Yayınları, Ankara, 2002, s. 182.

¹² a.g.e, s. 182.

¹³ a.g.e, s. 182, 183.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmanın temelini oluşturan, Osmanlı Türkçesi ile yazılmış Tuhfe-i Nâilî adlı eserin 1.- 100. sayfaları arası transkripsiyon alfabesi kullanılarak günümüz Türkçesine aktarılmıştır. İnceleme kısmında ise Mehmet Nâil TUMAN'ın hayatı ve eserleri hakkında bilgilere yer verilmiştir. Bu bilgiler resmî yazılardan elde edilen veriler ışığında araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada adı geçen özel isimlerin indeksi çıkarılmıştır.

3.2. Bilgi Toplama Kaynakları

Bu araştırmada bilgi kaynağı tezkirelerden, Tuhfe-i Nâilî'nin tıpkıbasımından, Dışişleri Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığı'na ait PERD-I/10436 numaralı resmi belgeden, Kültür Bakanlığı Yazma Eserler Toplu Kataloğu'ndan, Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'nden yararlanılmıştır.

3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Daha önce de belirtildiği gibi çalışma belge yönelimli bir yaklaşım izlemektedir. Bu araştırmada belgeler çözümlenerek müellif ve eserleri hakkında bilgiler sunulmuştur. Ayrıca eser çeşitli yönlerden sınıflandırılarak verilere ulaşılmaya çalışılmıştır. Memleketlerine göre, mesleklerine göre ve yüzyıllarına göre şairler sınıflandırılmış; dîvânı olan şairler ayrıca belirtilmiştir.

4. BULGULAR ve YORUMLAR

4.1. Mehmet Nâil Tuman'ın Hayatı

4.1.1. Doğum Yeri ve Tarihi

Mehmet Nâil TUMAN, Rûmî 14 Teşrinisani 1291 / 26 Kasım 1875'te doğmuştur¹⁴. Doğum yeri, İstanbul Küçük Mustafa Paşa Müftü Hamamî Mahallesi'dir¹⁵.

4.1.2. Ailesi ve Yakın Çevresi

Mehmet Nâil TUMAN'ın babası Çorduk-zâde lakaplı Amasyalı Mehmet Ragıp Bey, annesi Saibe Hanım'dır. Babası, Maliye Tahsilat Komisyonu ile Belediye Meclisi azalığında ve baştahsildarlığında görev yapmıştır. Mehmet Ragıp Bey, 1311 / 1895'te vefat etmiştir¹⁶. Annesi hakkında yeterli bilgi yoktur. Mehmet Nâil TUMAN, hiç evlenmemiştir.

4.1.3. Tahsili

Mehmet Nâil TUMAN, sıbyan mektebi, dârü't-ta'lim ve Medrese-i Edebiyye'de okumuş, özel hocalardan ders almış, bir sene kadar da Mekteb-i Hukûk-ı Şâhâneye devam etmiştir¹⁷.

4.1.4. Memuriyetleri ve Aldığı Görevler

Mehmet Nâil TUMAN, ilk olarak 26 Haziran 1309 / 8 Temmuz 1893 tarihinde İstanbul Adliye Nezareti, İstanbul Bidayet Mahkemesi İstinaf Dairesi mülâzımlığında memuriyete başlamıştır. İki yıl bu göreve devam etmiştir. 23 Kanunievvel 1311 / 4 Ocak 1896 - 11 Teşrinievvel 1312 / 23 Ekim 1896 tarihleri arasında Hariciye Nezareti Tabeyyet Kalemi mülâzımlığında memurluğa devam etmiştir. 11 Teşrinievvel 1312 / 23 Ekim 1896 - 20 Eylül 1315 / 2 Ekim 1899 arasında Hariciye Nezareti Tabeyyet Kalemi hülefalığı yapmış, 20 Eylül 1315 / 2 Ekim 1899 ile 05 Mart 1316 / 18 Mart 1900

¹⁴ TC Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, Belge Nu.: DH.SAİD-0078.

¹⁵ TC Dışişleri Bakanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, 11 Aralık 2007 / PERD-I 10436.

¹⁶ a.g.b

¹⁷ a.g.b

tarihlerinde Hariciye Nezareti Tabeyyet Kalemî Evrak Mümeyyizi olarak çalışmıştır. 05 Mart 1316 / 18 Mart 1900'den 01 Eylül 1324 / 14 Eylül 1908'e kadar aynı unvanla üç defa terfi etmiştir. 01 Eylül 1324 / 14 Eylül 1908 ile 26 Ağustos 1325 / 8 Eylül 1909 tarihleri arasında Hariciye Nezareti Tabeyyet Kalemî 1. sınıf hülefalığı yapmıştır. 26 Ağustos 1325 / 8 Eylül 1909 - 17 Haziran 1329 / 30 Haziran 1913 arasında Hariciye Nezareti Tabeyyet Kalemî mukayyitliği yapmıştır. 03 Ağustos 1329 / 16 Ağustos 1913'ten 30 Mayıs 1330 / 12 Haziran 1914'e kadar Savuçbulak 2. sınıf şehbenderliği yapmıştır. 04 Haziran 1330 / 17 Haziran 1914'ten 31 Teşrinievvel 1338 / 31 Ekim 1922'ye kadar Hoy ve Salmas 2. sınıf şehbenderliği görevini yerine getirmiş ve 01 Teşrinisani 1338 / 1 Kasım 1922 - 24 Şubat 1340 / 24 Şubat 1924 tarihleri arasında mazuliyet maaşı bağlanmıştır. 10 Mart 1340 / 10 Mart 1924 ile 18 Şubat 1341 / 18 Şubat 1925 tarihleri arasında Hariciye Nezareti İstanbul Murahhaslığı Hazine-i Evrak Müdürlüğü kitabesinde görev yaptıktan sonra 14 Mayıs 1341 / 14 Mayıs 1925'ten 31 Ağustos 1926'ya kadar Hemedan şehbenderliği yapmıştır. 22 Ağustos 1926 tarihli bir kararname ile Hemedan Başkonsolosluğu'nun 1 Eylül 1926 tarihi itibarıyla lağvedilmesine karar verilmiştir¹⁸. Mehmet Nâil TUMAN, 1 Eylül 1926 tarihinden itibaren mazuliyet maaşına bağlanmış ve 18 Haziran 1928 tarihinde emekliye ayrılmıştır. Emekliye ayrıldıktan sonra ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından kurulan İstanbul Kütüphaneleri Tasnif Komisyonu üyesi olarak çalışmıştır¹⁹.

4.1.5. Ölüm Tarihi ve Yeri

Agâh Sırrı LEVEND, Türk Edebiyatı Tarihi'nde, Mehmet Nâil TUMAN'ın ölüm tarihini 10 Nisan 1958 olarak verir. Nüfus kayıt örneğinde ise 2 Nisan 1958 tarihi yazılıdır.

4.2. Mehmet Nâil Tuman'ın Eserleri

Tuhfe-i Nâilî, İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu ve Türk Mûsikî Tarihi olmak üzere üç eseri vardır.

¹⁸TC Dışişleri Bakanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, 11 Aralık 2007 / PERD-I 10436.

¹⁹ Agâh Sırrı LEVEND, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara, 1988, c. I, s. 347.

4.2.1. İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu

İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Hamseler Kataloğu, Mehmet Nail TUMAN tarafından İstanbul'da Millî Eğitim Basımevi'nde 1961 senesinde basılmış olup 195 sayfadır²⁰.

4.2.2. Türk Mûsikîsi Tarihi veya Türk Mûsikî-şinâsları Tarihi

Bu eser, sekiz klasör halinde Cemal KURNAZ - Mustafa TATCI'nın özel kitaplığında bulunmaktadır. Tamamlanamamış olup Tuhfe-i Nâilî düzenindedir²¹. Mehmet Nail TUMAN, bu eserini, kaynaklardaki bilgileri tarayarak fişlemiş, yaşayanların hayat hikâyelerini kendi el yazısı ile toplamış fakat temize çekememiştir²².

4.2.3. Tuhfe-i Nâilî

Tuhfe-i Nâilî, yazarının ifadesiyle "Sâbık Hemedan Konsolosu İnehân-zâde Mehmet Nâil" TUMAN'ın divan şairlerinin muhtasar biyografilerini vermek üzere hazırladığı, büyük boy, iki ciltlik yazma bir eserdir. Tuhfe-i Nâilî'nin biri müsvedde, ikisi temize çekilmiş üç nüshası vardır. Tuhfe-i Nâilî'nin bütün nüshaları Mehmet Nâil TUMAN'ın kaleminden çıkmıştır. Tuhfe-i Nâilî'nin müsveddesi, bir yüzü kullanılmış yarım kâğıtların arka yüzüne, çoğunlukla mürekkepli, yer yer kurşun kalemle yazılmak suretiyle hazırlanmıştır. Bu yarım kâğıtlar, dar kenarından ciltlenerek küçük ciltler halinde İstanbul Üniversitesi Şarkiyat Enstitüsüne Kütüphanesine konmuştur. Bu müsveddeden "şin" harfini içine alan cildi kayıptır. Tuhfe-i Nâilî'nin iki tam nüshası Ankara Millî Kütüphane'de ve Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu (Türk Ansiklopedisi) Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Tuhfe-i Nâilî'nin her iki nüshasında da mukaddime sonunda bulunan 1 Cumâde'l-âhire 1368 / 31 Mart 1949 tarihi, eserin tamamlandığı zamanı göstermektedir²³.

Tuhfe-i Nailî'nin temize çekilişi ve tekrar yazılışı sırasında değişikliklere uğradığı, nüshalar arasındaki bazı farklardan anlaşılmaktadır.

²⁰ Agâh Sırrı LEVEND, Türk Edebiyatı Tarihi, Türk Tarih Kurumu Yayını, Ankara, 1988, c. I, s. 498.

²¹ Haluk İPEKTEN, Mustafa İSEN, Filiz KILIÇ, İ. Hakkı AKSOYAK, Aysun EYDURAN, Şair Tezkireleri, Grafiker Yayınları, Ankara, 2002, s. 183.

²² Mehmet Nâil TUMAN, Tuhfe-i Nâilî, Divân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri, (Haz. Cemal KURNAZ- Mustafa TATCI) Bizim Büro Yayınları, Ankara, 2001, c. I, s. 5.

²³ Haluk İPEKTEN, Mustafa İSEN, Filiz KILIÇ, İ. Hakkı AKSOYAK, Aysun EYDURAN, Şair Tezkireleri, Grafiker Yayınları, Ankara, 2002, s. 182.

Madde başı yapılmış şairlerin sayılarındaki farklılıklar, ifadelerdeki takdim ve tehirler, eksiklik ve fazlalıklar, tarihleri ve kaynakların sayfa numaralarını gösteren rakamlardaki uyumsuzluklar, iki nüsha arasında bir tercihte bulunmayı gerekli kılmıştır. Yapılan karşılaştırmada Millî Eğitim nüshasında 36 biyografinin fazla olduğunu, bu nüshaya ifade bozulmadan yeni bilgiler eklendiğini, Millî Kütüphane nüshasındaki rakam yanlışlarının Millî Eğitim nüshasında düzeltildiğini görerek, Millî Eğitim'in son yazılan nüsha olduğu kanaatine varılmıştır²⁴.

Mehmet Nail TUMAN, Tuhfe-i Nâilî'yi hazırlarken 72 eserden yararlandığını bildirmiştir. Tuhfe-i Nâilî'de her biyografiden sonra ilgili eserler cilt ve sayfa numarasıyla belirtilmiştir. Mehmet Nâil TUMAN, her zaman eserlerin tam adını yazmamakla birlikte, tutarlı bir kısaltma da kullanmıştır²⁵.

Mehmet Nâil TUMAN, Tuhfe-i Nâilî'yi kaleme alırken yararlandığı kaynakların başında tezkireler gelmektedir. Nâil TUMAN, tezkirelere girmeyen fakat kütüphanelerde divanlarını veya şiirlerini gördüğü şairlerin biyografilerini de eserine almıştır. Bu biyografilerdeki bilgiler doğrudan şairin eserinden çıkarılmış ve kütüphanelerde görülebilen eserlerinin künyesi verilmiştir²⁶.

4.2.3.1. Kaynakları ve Bu Kaynaklar Hakkında Yapılan Çalışmalar

1. Muallim Nâcî, Esâmî, İstanbul, 1324.
2. Ali Emîrî, Esâmî-i Şuarâ-yı Âmid, Yz. Millet Ktp. Ali Emîrî, 781/1.
3. Ali Emîrî, Esâmî-i Şuarâ-yı Âmid, İstanbul, 1328 / 1912-1913.
4. Mehmed Esrâr Dede, Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, İÜ Ktp. Yz. 89. (İlhan Genç, Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, Ankara Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2000).
5. Sahnâflar Şeyhi-zâde Es'ad Efendi Tezkiresi, Yz. Hususî Ktp.
6. Fâik Reşâd, Eslâf, İstanbul, 1312.
7. Ebû İshâk İsmâîl Efendi-zâde Şeyhü'l-islâm Es'ad Mehmed, Atrabü'l-âsâr fî-tezkireti'l-urefâi'l-edvâr, Yz. Hususî Ktp.

²⁴ Haluk İPEKTEN, Mustafa İSEN, Filiz KILIÇ, İ. Hakkı AKSOYAK, Aysun EYDURAN, Şair Tezkireleri, Grafiker Yayınları, Ankara, 2002, s. 182

²⁵ a.g.e, s. 182

²⁶ a.g.e, s. 182, 183

8. Abdurrahmân Efendi b. Hasan Edirnevî, Enîsü'l-müsâmirîn, Millet Ktp. Reşîd Efendi 616.

9. İsmâîl Belîğ, Nuhbetü'l-âsâr li-Zeyli Zübdeti'l-eş'âr, Üniversite Ktp. 1182. (İsmâîl Belîğ, Nuhbetü'l-âsâr li-Zeyli Zübdeti'l-eş'âr. Hzl.: Abdu'l-kerim Abdu'l-kadiroğlu, Ankara Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1999).

10. Cârullah-zâde Beyânî Mustafâ, Beyânî Tezkiresi, Üniversite Ktp. 2568. (İbrahim Kutluk, Beyâni Mustafa bin Carullah Tezkiretü's-su'arâ, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1997).

11. Müstakim-zâde Süleymân Sa'de'd-dîn, Tuhfe-i Hattâtîn, İstanbul, 1928.

12. Cevdet Paşa, Târîh-i Cevdet, İstanbul, 1309. c. I-XII.

13. Hüseyin Ayvansarâyî, Hadîkatü'l-cevâmi', İstanbul, 1281, c. I-II.

14. Osmân-zâde Ahmed Tâib, Hadîkatü'l-vüzerâ, İstanbul, 1271.

15. Kınalı-zâde Hasan Çelebî, Tezkiretü's-su'arâ, Süleymaniye Ktp. Hâlet Efendi 372. (İbrahim Kutluk, Kınalı-zâde Hasan Çelebi Tezkiretü's-su'arâ, Ankara Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1989, c. I-II.)

16. Hoca Sa'de'd-din, Tâcü't-tevârih, c. I-II, İstanbul, 1279-1280. (İsmet Parmaksızoğlu, Hoca Sa'de'd-din Efendi Tâcü't-tevârih, c. I-V, Ankara Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1999.)

17. Rif'at, Devhatü'l-meşâyih, İstanbul.

18. Râmiz, Âdâb-ı Zurafâ, Üniversite Kütüphanesi 91. (Sadık Erdem, Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı İnceleme-Tenkitleli Metin-İndeks-Sözlük, Ankara Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1994).

19. Zehrimâr-zâde Seyyid Mehmed Rızâ, Tezkire-i Rızâ, İstanbul, 1316.

20. Riyâzî Mehmed, Riyâzu's-su'arâ, Üniversite Ktp. 761.

21. Mîrzâ-zâde Sâlim, Tezkire-i Sâlim, İstanbul, 1315.

22. Mehmed Süreyyâ Bey, Sicill-i Osmânî, c. I-IV, İstanbul, 1308-1311.

23. Ahmed Resmî, Sefinetü'r-rüesâ, İstanbul, 1269.

24. Silâh-dâr-zâde Mehmed Emîn, Silâh-dâr-zâde Tezkiresi, Millet Ktp. Ali Emîrî, 795.

25. Alî Enver, Semâ'-hâne-i Edeb, İstanbul, 1309.

26. Sehî Bey, Heşt Behişt, İstanbul, 1325.

27. Bağdâdlı Şefkat, Tezkire-i Şu'arâ, Hususî Ktp.

28. Mecdî Efendi, Şakâyk-ı Nu'mâniyye Tercümesi, İstanbul, 1269.

29. Nev'î-zâde Atâyî, Şakâyık-ı Nu'mâniyye Zeyli, İstanbul, 1268. Süleymaniye Âşir Efendi, 649.
30. Sîmkeş-zâde Şeyh Mehmed, Şakâyık-ı Nu'mâniyye Zeyli, c. I, II, III, Üniversite Ktp. 81, 731, 732.
31. İsmet, Şakâyık-ı Nu'mâniyye Zeyli, Üniversite Ktp.
32. Mustafa Safâyî , Safâyî Tezkiresi, Hususî Ktp. (Pervin Çapan, Mustafa Safâyî Efendi Nûhbetü'l-âsâr min Fevâ'idi'l-eş'âr, İnceleme-Metin-İndeks, Ankara Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2005).
33. İbnülemin Mahmûd Kemâl İnal, Son Asır Türk Şairleri, İstanbul, 1930-1942.
34. Şeyhü'l-islâm Ârif Hikmet, Tezkiretü's şuşu'arâ, Millet Ktp. Ali Emîrî, 789.
35. Âşık Pîr Mehmed Çelebî, Meşa'irü's şuşu'arâ, Millet Ktp. Pertev Paşa, 440, Ali Emîrî, 772.
36. Seyrek-zâde Kâdî-asker Mehmed Âsım, Âsım Tezkiresi, Üniversite Ktp. 2401
37. Âsım, Âsım Târîhi, matbû'.
38. Enderûnî Âkif, Mir'ât-ı Şi'r, Millet Ktp. Ali Emîrî, 773.
39. Bursalı Tâhir Bey, Osmanlı Müellifleri, c. I-III, İstanbul, 1333-1342.
40. Cemâle'd-dîn Mehmed, Osmanlı Târîh ve Müverrihleri, İstanbul İkdâm Mtb., 314.
41. İzzî, İzzî Târîhi, İstanbul, 1199.
42. Tayyâr-zâde Atâ Târîhi, İstanbul, 1293.
43. Meşîhat Dâiresi, İlmîyye Sâl-nâmesi, İstanbul, 1334.
44. Bağdâdlı Ahdî Çelebî, Gülşen-i Şuşu'arâ, Hususî Ktp. (Süleyman Solmaz, Ahdî ve Gülşen-i Şuşu'arâ'sı, Ankara Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2005).
45. Kâf-zâde Fâizî, Fâizî Tezkiresi, Nuruosmaniye Ktp. 3723.
46. Kâtib Çelebî, Fezleke-i Kâtib Çelebî, İstanbul, 1286-1297.
47. Fatîn, Tezkire-i Hâtimetü'l-eş'âr, İstanbul, 1271.
48. Tevfîk Bey, Kâfile-i Şuarâ, İstanbul, 1290.
49. Şemse'ddîn Sâmi Bey, Kâmûsü'l-a'lâm, c. I-VI, İstanbul, 1889-1898.
50. Kâtib Çelebî, Keşfü'z-zunûn, c. I-II, İstanbul, 1943.
51. İsmail Paşa, Keşfü'z-zunûn Zeyli, c. I-II, MEB Yay. İstanbul, 1945-1947.

52. Güftî Alî, Teşrifâtü'ş-şuarâ, Millet Ktp. Ali Emîrî, 324. (Kâşif Yılmaz, Güftî ve Teşrifâtü'ş-şuarâsı, Ankara Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2001).
53. Şâhîn Emîr-zâde Seyyid İsmâîl Belîğ, Güldeste-i Riyâz-ı İrfân, Bursa, 1302.
54. Kırım Hânı Şahbaz Giray Hân-zâde Halîm Giray, Gülbün-i Hânân, İstanbul, 1327.
55. Şeyh Fahre'd-dîn, Gülzâr-ı İrfân, Millet Ktp. Ali Emîrî, 98.
56. Mustafa Âlî, Kühü'l-ahbâr, Üniversite Ktp. 377. (Mustafa İsen, Kühü'l-ahbâr'ın Tezkire Kısmı, Ankara Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 1994).
57. Latîfî, Tezkire-i Latîfî, İstanbul, 1314. (Rıdvan Canım, Latîfî Tezkiretü'ş-şu'arâ ve Tabsiratü'n-nuzamâ (İnceleme-Metin), Ankara Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2000).
58. Rif'ât, Lügât-ı Târîhiyye ve Coğrâfiyye, c. I-VII, İstanbul, Mahmûd Bey Mtb. 1299-1300.
59. Mustafa Mücîb, Mücîb Tezkiresi , Hususî Ktp. (Kudret Altun, Tezkire-i Mucîb İnceleme-Tenkidli Metin-Dizin-Sözlük, Ankara Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1997).
60. Müstakîm-zâde Süleymân Sa'de'd-dîn, Mecelletü'n-nisâb, Süleymâniye Ktp. Hâlet Efendi 628).
61. Âsım Bey-zâde Mehmed Sirâce'd-dîn, Mecma'-ı Şu'arâ, İstanbul, 1325.
62. Hamîd Vehbî, Meşâhîr-i İslâm, İstanbul, Mihran Mtb. 1301.
63. Nâimâ, Nâimâ Târîhi, İstanbul, c. I-VI, 1147-1280.
64. Üsküdarlı Şeyh Hasîb, Vefeyât-ı Ekâbir-i İslâmiyye, Millet Ktp. Ali Emîrî, 620.
65. Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî, Vefeyât-ı Ayvansarâyî, Üniversite Ktp. 464, 539.
66. Mehmed Sâlih Yümnî, Tezkire-i Şu'arâ-i Yümnî, Millet Ktp. Ali Emîrî, 780. (Sadık Erdem, Mehmed Sâlih Yümnî Tezkire-i Şuarâ-i Yümnî İnceleme-Tenkitli Metin-İndeks, Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, İstanbul, Ağustos 1988, sy. 55, s. 85-112).
67. İsmail Hakkı (Uzunçarşılı), Karesi Meşâhîri, c. I-II, İstanbul, 1342-1343.
68. Emru'llâh, Muhîtü'l-ma'ârif, İstanbul, İkdâm Mtb. 1901.

69. Mehmed Şem'î, İlâveli Esmârü't-tevârîh, İstanbul, 1267.
70. Mehmed Muhibbî b. Fazlu'llâh b. Muhibbu'llâh, Hülâsatü'l-eser, c. I-IV, Mısır, 1284.
71. Sâkıb Dede, Sefîne-i Mevleviyye, c. I-III, Mısır, 1283.
72. Hüseyin Hüsame'd-dîn, Amasya Târîhi, İstanbul, 1330/1935.

TUHFĒ-İ NÂİLĒ'NİN 1.-100. SAYFALARINDAKİ ŐAIRLERİN AÇIKLAMALI LĒSTESĒ

	Mahlası	Adı	Doğum Tarihi	Vefatı	Medfeni	Mesleği	Memleketi	Babasının Adı
1	İbrāhĒm	Őeyh İbrāhĒm Tennūri	-	H.887/M.1482	ŐayŐeri	-	Amasya	-
2	İbrāhĒm	Şerbetçi-zāde Hattāt İbrāhĒm Efendi	-	H.932/M.1525	-	-	Brusa	-
3	İbrāhĒm	KādĒ Bornaz (Burnaz)İbrāhĒm Efendi	-	H.990/M.1582	-	-	-	Meĥmed Çelebi
4	İbrāhĒm	Cānpūlād-zāde ĥvācesi İbrāhĒm Efendi	-	H.1060/M.1650	-	Mūderris	-	-
5	İbrāhĒm	Oğlan Şeyhi İbrāhĒm Efendi	-	H.1066/M.1655	İstanbul	-	Egridere	-
6	İbrāhĒm	Şeyh Şaçlı İbrāhĒm Efendi	-	H.1070/M.1659	-	-	İzmid	MuŐtafā Çelebi
7	İbrāhĒm	İbrāhĒm ŐūkrĒ Efendi	-	H.1081/M.1670	-	KādĒ	-	-
8	İbrāhĒm	Üftāde-zāde Kuťb İbrāhĒm ŐādĒk Efendi	-	H.1089/M.1678	Brusa	-	-	MuŐtafā Efendi
9	İbrāhĒm	Dāmād Silaĥ-dār İbrāhĒm Paşa	-	H.1136/M.1723	Arz-Rūm	Silaĥ-dār	İstolça	Őız Hūseyñ PaŐa
10	İbrāhĒm	Şadr-ı A'zam Dāmād İbrāhĒm Paşa	-	H.1143/M.1730	İstanbul	Şadr-ı A'zam	Nevşehir	'AlĒ Ağa

11	İbrāhīm	Hamza-zāde Kādī İbrāhīm Efendi	-	H.1184/M.1770	-	-	Kaştamonı	Hamza Efendi
12	İbrāhīm	Seyyid İbrāhīm Efendi	-	H.1194/M.1780	Üsküdar	Maṭbaḥ Emīni	Yeñişehir	-
13	İbrāhīm	İbrāhīm B.	-	-	-	-	-	-
14	Ebü'l İs'ād	Meḥmed Emīn Sa'dī Ebü'l İs'ād Efendi	-	-	-	Müderriş, Ḥaṭṭaṭ.	İstanbul	Muştafa Efendi
15	Ebü'l Ḥayr	Ebü'l Ḥayr Efendi	-	H.X.yy.	-	Tācir	Şām	-
16	Ebu's-su'ūd	Şeyḫü'l-islām Ebu's- su'ūd Meḥmed Efendi	-	H.982/M.1574	Eyyüb	Şeyḫü'l- islām	İstanbul	Meḥmed Muḫyi'd- dīn
17	Ebu's-su'ūd	Ebu's-su'ūd Efendi	-	H.1056/M.1646	-	-	-	Meḥmed Çelebī-i Gürani
18	Ebü'l-fazl	Ebü'l-fazl Mekki Efendi	-	H.1030/M.1620	-	Müderriş	-	-
19	Ābī	Maḥmūd Efendi	-	H.1077/M.1666	-	Yeñiçeri	Arz-Rüm	-
20	Āteşī	-	-	-	-	Çundıracı	Bağdād	-
21	Āşārī	Āşārī	-	H.1030/M.1611	-	Tārīḫçi	-	-
22	Eşer	Derviş 'Abdu'llah	-	H.1135/M.1722	-	-	Belḫ	-
23	İḫsān	Meḥmed İḫsān Efendi	-	H.1255/M.1839	-	Kātib	İstanbul	-
24	İḫsān	İḫsān Efendi	-	XIX.yy.	-	-	'Arabsun	'Alī Ağa
25	İḫsān	İḫsān Rāif Ḥanım	-	4 Nisan 1926	Rüm-ili Ḥiṣārı	-	Beyrut	Köse Rāif Paşa
26	İḫsān	Ḥamāmī-zāde İḫsān	H.1302/M.1884	-	-	Mu'allim	Trabzon	Aḫmed Efendi

27	İhsân	Hâfız İbrâhîm Edhem	H.1225/M.1810	-	-	-	-	‘Alî Ağa
28	Ah�kar	‘Abdu’l-lah Hâşim Beğ	H.1278/M.1861	-	-	-	Tâif	‘Alî Rızâ Beğ
29	Ah�med	H�vâce Ah�med Yesevî	-	H.562/M.1166	-	-	Sayram	Seyyid İbrâhîm
30	Ah�med	Emir K�dî B�rh�ne’d-d�n Ah�med	-	H.800/M.1397	Sivas	Emir, K�dî	Erzincan, K�y�seri	‘Abdu’llah
31	Ah�med	Ah�med	-	H.854/M.1450	-	H�v�ce	�am	Me�med
32	Ah�med	Veliyy�’d-d�n-z�de K�dî-‘asker Ah�med Pa�a	-	H.902/M.1496	Brusa	K�dî-‘asker	Brusa	Veliyy�’d-d�n Efendi
33	Ah�med	Yigit Ba�ı Şeyh Ah�med Şemse’d-d�n Efendi	-	H.910/M.1504	-	-	G�lmarmara	-
34	Ah�med	Şeyh Seyyid Ah�med H�seyin� Efendi	H. 849	H.922/M.1516	-	-	-	Me�med Bu�ar�
35	Ah�med	Hersek-z�de Sadr-ı A‘zam Ah�med Pa�a	-	H.922/M.1516	Brusa	Sadr-ı A‘zam	Hersek	İstefan
36	Ah�med	Őeyh�’l-isl�m Şemse’d-d�n Ah�med Efendi	-	H.940/M.1533	İstanbul	Őeyh�’l-isl�m	Tokad	Kem�l Pa�az�de S�leym�n
37	Ah�med	Du�agin-z�de Ah�med Beg	-	H.964/M.1556	-	Sancağ Begi	-	Du�aginz�de Me�med Pa�a
38	Ah�med	‘İ�ame’d-d�n Eb�’l H�yr Ah�med Efendi	H.901/M.1495	H.968/M.1560	İstanbul	-	-	K�d� Mu�tafa Efendi

39	Aḥmed	Pāre Pāre-zāde Aḥmed Efendi	-	H.368/M.1560	Tırḥāla	Ḳāḍī	Brusa	-
40	Aḥmed	Binā Emīni Ḥüseyn Çelebī-zāde Aḥmed Efendi	-	H.970/M.1562	-	Binā Emīni	İstanbul	İskender Paşa
41	Aḥmed	Ebu's-su'ūd-zāde Aḥmed Efendi	H.944/M.1537	H.970/M.1562	Eyyüb	Müderris	-	Ebu's-su'ūd Meḥmed
42	Aḥmed	Seyrek-zāde Şemse'd-dīn-zāde Aḥmed Efendi	H.941/M.1534	H.974/M.1566	Medīne	Müderris	-	Seyrek Muḥyi'd- dīn
43	Aḥmed	Aḥmed Efendi	-	H.977/M.1569	Brusa	Müderris	Brusa	Maḥmūd Efendi
44	Aḥmed	Nişāncı-zāde ve Ramazān-zāde Seyyid Aḥmed B.	H.934/M.1527	H.986/M.1578	Şām	Ḳāḍī	-	Meḥmed Çelebī
45	Aḥmed	Aḥmed Efendi Ağa	-	H.990/M.1582	Ḥaleb	Müderris	Ḥaleb	Meḥmed Efendi
46	Aḥmed	Ḳaytas-zāde Aḥmed Paşa	-	H.992/M.1584	-	Defterdār	-	Ḳaytas Ağa
47	Aḥmed	İskender Paşa-zāde Aḥmed Efendi	H.933/M.1526	H.996/M.1587	Boğaziçi	Vālī	Diyār-ı Bekr	İskender Paşa
48	Aḥmed	Muḥaṣṣī Sinān Efendi-zāde Aḥmed Efendi	-	H.1030/M.1620	Mıṣır	Ḳāḍī	-	Muṣṭafā Efendi
49	Aḥmed	Aḥmed Zühdi Efendi	-	H.1087/M.1676	-	Ḳāḍī	Kürdistān	-
50	Aḥmed	Debbāğ-zāde Aḥmed Yaḥyā Efendi	H.1086/M.1675	H.1112/M.1700	Fātiḥ	Müderris	İstanbul	Debbāğ-zāde Meḥmed

51	Ahmed	Mollā Ahmed Fāhim	-	H.1117/M.1705	-	-	Diyār-ı Bekr	IV. Sultān Meḥmed
52	Ahmed	Üçüncü Sultān Ahmed	M.1673	M.1736	-	Sultān	İstanbul	-
53	Ahmed	Ḳaramanī-zāde Şeyḫ Ahmed Efendi	-	H.1149/M.1736	Eyyüb	-	-	-
54	Ahmed	Şeyḫ Ahmed Gazzī Efendi	H.1054/M.1644	H.1150/M.1737	Brusa	Müderriş	Ġazze	‘İsā-zāde Şeyḫ Müferriḫ
55	Ahmed	Şāmī-zāde Ahmed Efendi	-	H.1151/M.1738	-	Müderriş	Üsküdar	-
56	Ahmed	Eşref-zāde Şeyḫ Hacı Seyyid ‘İzze’ d-din Ahmed Efendi	-	H.1153/M.1740	Brusa	-	Brusa	Meḥmed Eşref Efendi
57	Ahmed	Pıraşa Ahmed Paşa	-	H.1170/M.1756	-	Vālī	-	Müderriş ‘Alī Efendi
58	Ahmed	Ḥaṭṭaṭ Mestci-zāde Ebü’l-‘avn Ahmed Efendi	-	H.1174/M.1760	İstanbul	Ḥaṭṭaṭ	İstanbul	‘Abdu’llāh Efendi
59	Ahmed	Ahmed Dede	-	H.1177/M.1763	-	-	-	Memiş Efendi
60	Ahmed	Ḳurd Ahmed Paşa	-	H.1243/M.1827	Yaḳova	Mīr-i mīrān	Yaḳova	-
61	Ahmed	Benlerli-zāde Ḥāfız Ahmed Tal‘at Efendi	-	H.1321/M.1903	İzmir	Şaḥḥāf	İzmir	-
62	Ahmed	Ahmed Efendi	-	XVI.yy.	-	Ḳāḍī	Ḳonya	-
63	Ahmed	Mollā Ahmed Zārīf	-	XVI.yy.	-	-	-	Meḥmed-i Şirāzī
64	Ahmed	Seyyid Ahmed Beg	-	XVI.yy.	-	Müteferriḳa	-	Meḥmed Çelebī

65	Aḥmed	Aḥmed Rıdvān Beg	-	XVI.yy.	-	Ümerā	-	-
66	Aḥmed	Aḥmed Ḥarīrī	-	XVI.yy.	-	-	Bağdād	-
67	Aḥmed	Aḥmed Çelebī	-	XVI.yy.	-	Kātib	İstanbul	-
68	Aḥmed	Aḥmed Beg	-	XVI.yy.	-	Defter-dār	-	-
69	Aḥmed	Aḥmed Efendi	-	XVI.yy.	-	-	Toḡad	İbrāhīm Efendi
70	Aḥmed	Ḥ'āce-zāde Aḥmed Efendi	-	XVII.yy.	-	Kilār ḡoḡuşı efrādı	-	-
71	Aḥmed	Dervīş Aḥmed	-	-	Şām	-	Mora	-
72	Aḥmedī	Tāce'd-dīn İbrāhīm veyā Tāce'd-dīn	-	H.815/M.1412	Kütahya	Şeh-zāde Ḥ'ācesi	Kütahya	-
73	Aḥmedī	Şeyḡ Aḥmed-i Bīcān	-	XV.yy.	Gelibolı	-	-	Şālīḡ veyā Şalahā'd-dīn
74	Aḥmedī	Aḥmed-i Rūmī	-	XV.yy.	-	-	Gelibolı	-
75	Aḥmedī	Şeyḡ Aḥmed Sārbān	-	H.952/M.1545	Ḥayrabolı	-	-	-
76	Aḥmedī	Müderris Şemse'd-dīn Aḥmed Efendi	-	H.1120/M.1708	Brusa	Tezkireci	Şobice	Ḥayre'd-dīn Efendi
77	Aḥmedī	Aḥmed Mürşidī Efendi	H.1100/M.1688	H.1174/M.1760	Diyār-ı Bekr	-	Diyār-ı Bekr	'Osman Aḡa
78	İḡyā	Tüfenḡi-başı Ḥācı Yaḡyā İḡyā Beg	-	H.1267/M.1850	-	Mütesellim	-	'Ārif 'Ali Beg
79	İḡyā	Müderris Seyyid Şerif Yaḡyā İḡyā Efendi	-	H.1228/M.	-	Mektubcı, Müderris	İstanbul	Meḡmed Efendi
80	İḡyā	Mütevelli-zāde Ömer İḡyā'e'd-dīn Efendi	H.1291/M.1874	H.1327/M.1909	Edirneḡapu ḡārici	-	Sivas	Mūsā Efendi

81	Ahger	Meḥmed Şādık Ḥan	-	-	-	-	-	-
82	Edā	Sultān Ḥan	-	-	-	-	Semerḳand	-
83	Edāyī	Ḳazzaz Bekr Ḳelebī	-	H.955/M.1548	-	Ḳazzāz	İstanbul	-
84	Edāyī	Edāyī Beg	-	H.982/M.1574	-	Tīmar defterdārı	Amasya	-
85	Edāyī	Receb Efendi	-	H.1057/M.1647	-	Ḳādī	İstanbul	-
86	İdris	İdris-i Bitlisi	-	XVI.yy.	Eyyüb	-	Bitlis	Ḥüsāme'd-dīn 'Alī Bitlisi
87	İdris	Şeyḫ İdris-i Muḥtefī	-	H.1024/M.1615	Ḳasımpaşa	-	İstanbul, Tırḫala	-
88	Ādem	Şeyḫ Ḥüseyn Ādem Dede	H.1000/M.1591	1064/M.1653	-	-	Anḫakya	-
89	Edhem	Muşāhib-zāde Edhem Beg	-	XIX.yy.	-	-	-	-
90	Edhem	Edhem Efendi	H.1268/M.1851	-	-	Ma'den müdiri	Diyār-ı Bekr	Muştafā Ṭālib Efendi
91	Edhem	İbrāhim Edhem Efendi	H.1234/M.1818	H.1303/M.1885	Eyyüb	Şehr- emāneti a'zāsı	Saḳız	Ḳolağası Muştafā Efendi
92	Edhemī	-	-	XV.yy.	-	-	-	-
93	Edīb	Dervīş Edīb	-	H.1050/M.1640	-	-	-	-
94	Edīb	Enderunlı Süleymān Edīb Beg	-	H.1134/M.1721	-	Kitabcı	-	'Abdu'llāh Ağa
95	Edīb	Seyyid Meḥmed Edīb Efendi	-	H.1149/M.1736	Narde	Ḳādī	Diyār-ı Bekr	-

96	Edīb	Seyyid Mehmed Emin Edīb Efendi	-	H.1216/M.1801	Üsküdar	Vaḳ'a-nüvīs	İstanbul	'Alī Beg
97	Edīb	'Alī Edīb Beg	H.1287/M.1870	H.1315/M.1897	Manastır	Müdir mu'āvini	İslimye	'Arif Hikmet Efendi
98	Edīb	Ḥalīl Edīb Beg	H.1279/M.1862	H.1330/M.1911	Eyyüb	Mu'allim	Brusa	'Alī Mülkī Efendi
99	Edīb	Muṣṭafā Edīb Beg	H.1275/M.1858	H.1341/M.1922	Ḳayşeri	Meb'ūs	Yozḡad	'Oşman Nūri Beg
100	Edīb	Seyyid Mehmed Edīb Efendi	-	H.XII.yy.	-	Mektubcı	Ladik	-
101	Edīb	Mehmed Edīb Efendi	-	XVIII.yy.	-	Ḳādī	Bor	-
102	Edīb	Edīb Ḥarābī	H.1269/M.1852	-	-	-	-	-
103	Edībī	Baḳḳal-zāde 'Alī Edībī Efendi	-	H.1027/M.1617	-	Müderriş	Brusa	-
104	Āzerī	Mu'allim-zāde İbrāhīm Āzerī Efendi	-	H.993/M.1585	Şoma	Ḳādī, Ḥaṭṭāt	-	Ḳādī Aḡmed Efendi
105	Āzerī	Bustān-zāde İbrāhīm Āzerī Çelebī	-	H.1052/M.1642	Rodos	Ḥademe	Edirne	-
106	Āzerī	Defter-dār Āzerī Çelebī	-	H.1101/M.1689	-	Defter-dār	İstanbul	-
107	Āzerī	İbrāhīm Āzerī Efendi	-	H.1119/M.1707	Brusa	Müderriş	Brusa	-
108	Ārāmī	Mevlevī Ārāmī	-	H.1040/M.1630	-	Erbāb-ı şānāyi'den	Tire	-
109	Erbābī	Hüseyn Firāḳī Efendi	H.1220/M.1805	H.1300/M.1882	Arz-ı Rüm	-	Arz-ı Rüm	Bekr Efendi
110	İrşādī	Şeyḡ Tālib İrşādī Efendi	H.1235/M.1819	H.1298/M.1880	Kilīdū'l-baḡr	-	Bayındır	-
111	Erşed	Erşed Efendi	H.1147/M.1734	H.1175/M.1761	-	-	-	Mehmed Emin E.

112	Erib	'Arab 'Alī Efendi-zāde Muştafā Erib Efendi	-	H.1162/M.1748	Medīne	-	-	'Arab 'Alī Efendi
113	Erib	Kethüdā Emīn Efendi-zāde Aḥmed Erib Efendi	-	H.1194/M.1780	-	Ḳādī	-	Meḥmed Emīn Efendi
114	Azaḳī	Meḥmed Azaḳī Efendi	-	H.1017/M.1608	-	Müftī	Ḳıpçak	-
115	Ezherī	'Abdü'l-müteāl Ezherī	-	H.1240/M.1824	-	-	Mısır	-
116	Ezherī	Nüre'd-dīn Ezherī	-	XV.yy.	-	-	Aḳşehir	-
117	İşhāk	Şeyḥ Cemāle'd-dīn İşhāk Efendi	-	H.933/M.1497	Südlıce	-	Ḳaraman	-
118	İşhāk	Ḳılıçcı-zāde İşhāk Çelebī	H.899/M.1493	H.944/M.1537	Şām	Ḳādī	Üsküb	Üsküpli Ḳılıçcı İbrāhīm
119	İşhāk	Şeyḥü'l-islām İşhāk Efendi	H.1090/M.1679	H.1147/M.1734	Fātiḥ	-	İstanbul	Ebu İşhāk İsmā'il Efendi
120	İşhāk	Mollācıḳ-zāde İşhāk Efendi	H.1120/M.1611	H.1195/M.1780	Bāyezīd	Ḳādī-'asker	İstanbul	Meḥmed Efendi
121	İşhāk	İşhak Paşa	H.1223/M.1808	H.1276/M.1859	-	Paşa	'Ayntāb	'Ayntāblı Emīn Efendi
122	Esrār	Seyyid Meḥmed Esrār Dede	-	H.1211/M.1796	Ġalaṭa	Ḳazancı dedesi	İstanbul	Aḥmed Bī-zebān
123	Esrār	Enderunlı Şeyḥ Esrār Efendi	-	H.1259/M.1843	-	-	-	-

124	Es'ad	Şeyh-zāde Es'ad Efendi	-	H.1043/M.1633	-	Müderriş	Selanik	-
125	Es'ad	H̄vāce-zāde Şeyhü'l-islām Es'ad Meḥmed Efendi	H.978/M.1568	H.1034/M.1624	Eyyüb	-	-	H̄vāce Sa'ade'd-dīn Efendi
126	Es'ad	Es'ad Paşa	-	H.1139/M.1726	Resmo	-	-	Köprülü-zāde Muştafā Paşa
127	Es'ad	Meḥmed Es'ad H̄vāce	-	H.1144/M.1731	Edirneḳapu	Müderriş	Yanya	'Alī Efendi
128	Es'ad	Şahḫaflar Şeyhi-zāde Es'ad Meḥmed Efendi	H.1201/M.1786	H.1264/M.1847	Yerebatan	Vaḳ'a-nüvis	İstanbul	Hācı Aḫmed Efendi
129	Es'ad	Şeyhü'l-islām Meḥmed Es'ad Efendi	H.1096/M.1684	H.1166/M.1752	Sulṭān Selīm	Şeyhü'l-islām	İstanbul	Ebū İshāk İsmā'il Efendi
130	Es'ad	Ḥamza-zāde Ḥaṭṭāt Ḳāḏī Meḥmed Es'ad Efendi	-	H.1180/M.1766	Zincirlikuyu	Ḥaṭṭāt Ḳāḏī	-	Müderriş Ḥamza Efendi
131	Es'ad	Mü'ezzin-zāde Es'ad Efendi	-	H.1180/M.1766	Zincirlikuyu	Ḳāḏī	-	Meḥmed Fikri Efendi
132	Es'ad	Es'ad Meḥmed Efendi	-	H.1192/M.1778	Ḳāḏıköy	Nāzır	-	-
133	Es'ad	Vaşşaf-zāde Şeyhü'l-islām Meḥmed Es'ad Efendi	H.1119/M.1707	H.1192/M.1778	Eyyüb	Şeyhü'l-islām	İstanbul	'Abdu'llāh Vaşşaf Efendi
134	Es'ad	Meş'aleci-zāde Es'ad	-	H.1208/M.1793	Otaḳcılar	-	-	İbrāhīm Hıfzī Paşa

135	Es'ad	Ahmed Es'ad Efendi	H.1193/M.1779	H.1274/M.1857	Mağnisa	Müftî	Mağnisa	Na'imî Halîl Efendi
136	Es'ad	Mevlevî Mehmed Es'ad Dede	H.1257/M.1841	H.1329/M.1911	Fâtih	Meşnevî- h'ân	Selanik	Selanikli Receb Efendi
137	Es'ad	Şeyh Seyyid Mehmed Es'ad Efendi	H.1264/M.1847	H.1349/M.1930	Menemen	-	Erbil	Mehmed Sa'id Efendi
138	Es'ad	Manşûri-zâde Hüseyin Es'ad Efendi	H.1236/M.1820	-	-	Mağkeme kâtibi	İzmir	Mehmed Emin Efendi
139	Es'ad	Es'ad Beg	-	XVIII.yy.	-	Haftancı	-	'Abdü'l-kerim Beg
140	Es'ad	Enderunlu Es'ad Ağa	-	XVIII.yy.	-	Çapucıbaşı	İstanbul	Enderunlu İbrâhîm Ağa
141	Es'ad	Çoruğası-zâde Haţtât Mehmed Es'ad Efendi	-	XVIII.yy.	-	Haţtât	-	Seyyid Muştafa Ağa
142	Es'ad	Şehr-emîni-zâde Enderunlu Hâfîz Es'ad Beg	-	XVIII.yy.	-	Haftancı	-	-
143	Es'ad	Seyyid Mehmed Es'ad Efendi	-	XVIII.yy.	-	Dîvân efendisi	Musul	'Abdu'llâh Neşâtî Efendi
144	Es'ad	Es'ad Beg	-	XVIII.yy.	-	Müderriş	-	İbrâhîm Beg
145	İskender	Gâzi Çerkes İskender Paşa	-	H.979/M.1571	Çağlıca	Paşa	Diyâr-ı Bekr	-
146	İsmâ'il	İsmâ'il Çelebî	H.1020/M.1611	H.1080/M.1669	Diyâr-ı Bekr	-	Diyâr-ı Bekr	'Azîz Mağmûd-ı Ermevî

147	İsmā'īl	Şeyh İsmā'īl Hakkı Efendi	-	H.1137/M.1724	-	-	Aydos	-
148	Esirî	Mehmed Yūsuf Esirî Efendi	-	H.1000/M.1591	Ağrıboz	-	-	-
149	Esif	Şeyh Mevlevî Mehmed Esif Şıdkî Dede Efendi	-	H.1145/M.1732	-	-	Kütahya	-
150	Eşref	Şeyh Seyyid 'Abdu'llāh Efendi	-	H.874/M.1469	İzniç	-	İzniç	Eşref
151	Eşref	Mu'ine'd-din Eşref, Mirza Mağdum	-	H.995/M.1586	-	Şeyhü'l-ğarem	-	'Abd'ül-bākî
152	Eşref	Eşref 'Alî Efendi	-	H.1206/M.1791	Mollâ Gürānî	Müderriş	-	'Ömer Tāhir Efendi
153	Eşref	Eşref Halîl Efendi	-	H.1293/M.1876	Egriçapu	Dīvān-ı muğāsebāt a'zāsı	-	-
154	Eşref	Kaşşāb-zāde Eşref Mehmed Beg	H.1247/M.1831	H.1307/M.1889	-	Taħrîrāt kalemi ketebesı	Brusa	'Alî Rızā Beg
155	Eşref	Şıdkî-zāde Müşir Muştafā Eşref Paşa	H.1235/M.1819	H.1312/M.1894	Merkez Efendi	Paşa	Brusa	Ahmed Şıdkî Efendi
156	Eşref	Uşulî-zāde Eşref Mehmed Efendi	H.1263/M.1846	H.1330/M.1911	Çarağaç	Vālî mu'āvini	Çarağaç	Hāfız Muştafā Efendi
157	Eşref	'Abdu'r-raħman Eşref Efendi	-	-	-	-	Merzifon	-

158	Eşref	Çelebi-zāde Eşref Mollā	-	-	-	Müderriş	-	-
159	Eşref	Eşref Efendi	-	H.1264/M.1847hy	-	Vāridāt muḥāsebesi ketebesı	İstanbul	-
160	Āşaf	Rātib Aḥmed Paşa-zāde Āşaf Meḥmed Paşa	-	H.1195/M.1780	-	Paşa	-	Rātib Aḥmed Paşa
161	Āşaf	Tersāne Emīni-zāde Meḥmed Emīn Āşaf Beg	H.1212/M.1797	H.1259/M.1843	-	Evḳāf müfettişi	İstanbul	Moralı ‘Alī Beg
162	Āşaf	Seyyid Meḥmed Emīn Āşaf Efendi	H.1236/M.1820	H.1279/M.1862	-	-	Diyār-ı Bekr	Ḥācı Aḥmed Efendi
163	Āşaf	Dāmād-ı Padişāhi Maḥmūd Celāle’-d-đin Paşa	H.1270/M.1853	H.1320/M.1902	Eyyüb	Paşa	İstanbul	Ḥalīl Rıf’at Paşa
164	Āşaf	Süleymān Āşaf Beg	H.1255/M.1839	H.1331/M.1912	Ḳaraca Aḥmed	-	Bağdād	Aḥmed ‘İzzet Paşa
165	Āşaf	Āşaf Efendi	H.1297/M.1879	-	-	-	Anḫakya	Ḥācı Yaḥyā Efendi
166	Āşaf	‘Alī Āşaf Beg	H.1325/M.1907	-	-	-	İstanbul	Meḥmed Sa’īd Ḥālet Beg
167	Āşaf	-	-	-	-	-	-	-
168	Āşafī	Āşafī Çelebi	-	H.923/M.1517	-	Yeñiçeri	-	-
169	Āşafī	Ḥızır Çavuş	H.991/M.1583	H.1031/M.1621	-	Yeñiçeri	Bosna	-
170	Uşulī	Şeyḫ Uşulī	-	H.945/ M.1538	-	Muşāhib	Vardar Yeñc	-

171	Ağa-zāde	Ağa-zāde Meḥmed Dede Efendi	-	H.1063/M.1652	Gelibolu	-	Gelibolu	-
172	Āfitābī	Vā'iz Āfitābī	-	XV.yy.	-	Muşāhib, Nedīm	Amasya	-
173	Āfitābī	Ḥaṭṭāt Ḥasan Çelebī	-	H.981/M.1573	-	Dīvān-ı Hümāyūn kātibi	İstanbul	-
174	Üftāde	Şeyḥ Meḥmed Muḥyī'd-dīn Üftāde Efendi	-	H.988/M.1588	Brusa	-	Brusa	-
175	Efgān	Gül Meḥmed Beg	-	H.1229/M.1813	-	-	Buḥāra	-
176	Eflāṭun	Eflāṭun	-	XVI.yy.	-	Kitapçı	Şirvan	-
177	Eflākī	Şeyḥ Aḥmed Eflākī ibn-i Aḫi Nāṭūr	-	-	-	-	Ḳonya	Aḫi Nāṭūr
178	İkbāl	Ḳaḍī Seyyid Meḥmed Efendi	-	H.1149/M.1736	Sur ḫārici	Ḳaḍī	İstanbul	Meḥmed Efendi
179	İkbāl	Sulṭan Muşṭafā-yı Şāliş	H.1129/M.1716	H.1187/M.1773	Lāleli	Sulṭān	İstanbul	Sulṭān Aḥmed-i Şāliş
180	İkbālī	Sulṭan Muşṭafā-yı Şānī	H.1074/M.1663	H.1115/M.1703	Yeñi Cāmi'i	Sulṭān	İstanbul	Sulṭān Meḥmed-i Rābi'
181	Āgāh	Hāfız Hācı Meḥmed Bulak	H.1040/M.1630	H.1141/M.1728	Diyār-ı Bekr	-	Semerḳand	-
182	Āgāh	Rūz-nāmçeci-zāde Meḥmed Āgāh Efendi	-	H.1158/M.1745	-	Ḥaṭṭāt, Rūz-nāmçeci	İstanbul	Yusuf Efendi

183	Āgāh	Āgāh ‘Oṣmān Paṣa	H.1247/M.1831	H.1324/M.1906	Anḳara	Paṣa	Ṭrabzon	Muṣṭafā Aḡa
184	Āgāhī	Şākīr Āgāhī Efendi	H.1254/M.1838	H.1320/M.1902	-	Mu‘allim	Rize	Hācı Memiş Efendi
185	Ekrem	Recā’i-zāde Maḥmūd Ekrem Beg	H.1263/M.1846	H.1332/M.1913	Anaṭolı Hıŝarı	Meclīs-i A’yān a’zāsı	İstanbul	Recā’i Efendi
186	Ekrem	‘Alī Ekrem Beg	H.1284/M.1867	-	-	Mu‘allim	İstanbul	Nāmıķ Kemāl Beg
187	Āgehī	Ḳāḏī Maṣŝūr Āgehī Çelebī	-	H.985/M.1577	-	Ḳāḏī	Vardar Yeñicesi	-
188	Ülfetī	Ülfetī	-	H.1000/M.1591	Baḡdād	-	Diyār-ı Bekr	-
189	Ülfetī	Meḥmed Ülfetī Efendi	-	H.1055/M.1645	-	-	İstanbul	-
190	Ülfetī	Hüseyñ Ülfetī Efendi	-	H.1122/M.1710	-	Maḥkeme kātibi	Baḡdād	-
191	İlhamī	Şeyḡ Meḥmed İlhamī Efendi	-	H.980/M.1572	-	İmām, Hātib	Serez	-
192	İlhamī	Sulṭan Selīm-i Şāliŝ	H.1175/M.1761	H.1223/M.1808	Laleli	Sulṭān	İstanbul	Sulṭān Mustafā-yı Şāliŝ
193	İlhamī	Şeyḡ İlhamī Efendi	-	-	-	-	İstanbul	-
194	İlhamī	Şeyḡ ‘Alī İlhamī Efendi	-	-	-	Türbedār	-	-
195	Elvān	Şeyḡ Elvān	-	XIV.yy.	-	-	Şirāz	-
196	İlāhī	Şeyḡ ‘Abdu’llāh İlāhī Efendi	-	H.896/M.1490	Vardar Yenicesi	-	Simav	-
197	İlāhī	Şeyḡ-zāde Seyyid Selmān Çelebī	-	H.985/M.1577	-	-	Vardar Yenicesi	-

198	İlâhî	Şeyh Aḥmed İlâhî Efendi	-	XV.yy.	Brusa	-	Buḥâra	-
199	İlâhî	İlâhî Beg	-	XVI.yy.	Ḥaleb	Beglik		-
200	İlyās	Şeyh İlyās Efendi	-	H.967/M.1559	Aḫḫiṣâr	-	Aḫḫiṣâr	Mecdü'd-dîn 'İsa Efendi
201	Elîf	Ḳâḏî Elîf Aḥmed Dede	-	H.1186/M.1772	-	Ḳâḏî, Mevlevî	-	Ḳâḏî-zâde Muṣṭafâ Aga
202	Elîf	Hasîrî-zâde Şeyh Meḥmed Elîf Efendi	H.1266/M.1849	H.1345/M.1926	Südlice	-	-	Aḥmed Muḫtar Efendi
203	'Âlî	Yavuz-zâde Seyyid Muṣṭafâ 'Âlî Efendi	-	H.1057/M.1647	-	-	-	Seyyid Meḥmed Efendi
204	'Âlî	'Âlî Çelebî	-	-	-	-	İstanbul	Muṣṭafâ Çelebî
205	'Âlî.	Biğ-zâde 'Âlî	-	-	-	-	-	-
206	'Âlî.	Ḥüseyn Âlî Çelebî	-	-	-	Müderriş, Müverriḫ	Edirne	-
207	Emâni	H'âce 'İsa Emâni Efendi	-	XVI.yy.	-	-	Filibe	-
208	Emâni	Emâni-i Kadîm	-	H.999/M.1590	Selanik	Ḳâtib, Musâhib	İstanbul	-
209	Emâni	Muṣṭafâ Emâni Çelebî	-	H.1000/M.1591	-	Dîvân kâtibi	Ruscuḫ	-
210	Emâni	Mûsa Emâni Efendi	-	H.1164/M.1750hy	-	-	-	-
211	Emrâh	Emrâh	-	H.1271/M.1854	Niksar	-	Arz-ı Rûm	-
212	Em'âni	Meḥmed Em'âni	-	H.1133/M.1720	-	-	İstanbul	-

213	Emru'llâh	Seyrek-zâde Emru'llâh Efendi	-	H.1138/M.1725	İstanbul	-	-	-
214	Emrî	Emru'llâh Emrî Efendi	-	H.983/M.1575	Edirne	İmâret kâtibi	Edirne	-
215	Emrî	Emru'llâh	-	H.1114/M.1702	Ḥaleb	Ḳâḏî	Lârende	Nasûḫ
216	Emrî	Murad Emrî Efendi	H.1268/M.1851	H.1335/M.1907	Brusa	-	Tırnova	Şâḏıḳ Efendi
217	Emnî	Burnaz Meḫmed Aḡa	H.1050/M.1640	H.1104/M.1692	Basra	Vâlî, Kethüdâ	Diyâr-ı Bekr	-
218	Emnî	Selîm-zâde Ḥattât Süleymân Emnî Efendi	-	H.1110/M.1698	Hicaz	Dîvân efendisi	İstanbul	Selîm Efendi
219	Ümnî	Seyyid Meḫmed Ümnî Beg	-	H.1106/M.1747	-	Mâliye tezkirecisi	-	-
220	Ümidî	Aḡmed Ümidî Efendi	-	H.979/M.1571	-	-	İstanbul	-
221	Ümidî	Muṣṭafâ Ümidî Paşa	-	H.946/M.1539	-	Paşa	İstanbul	Şâliḫ Paşa
222	Ümidî	İmâm Receb Çelebî	-	H.1019/M.1610	-	İmâm	Merzifon	Ebu's-su'ūd-zâde Meḫmed Efendi
223	Ümidî	Vâ'iz Şeyḫ Aḡmed Ümidî Efendi	-	H.1106/M.1694	Fâtih	Vâ'iz	Aḳçeḳızanlık	Şeyḫ İsmâ'il Efendi
224	Ümidî	Pervâne-zâde Aḡmed Efendi	-	H.1114/M.1702	Edirne	Ḳâḏî	Edirne	-
225	Ümidî	'Abdu'r-rahîm Ümidî Çelebî	-	-	-	Ḳâḏî	Hamid	-
226	Emîr	Emîr Çelebî	-	H.1035/M.1625	-	Ḳâḏî	Eyyüb	Seyyid İslâm

227	Emîrî	Seyyid Maḥmud Emîrî Efendi	-	H.943/M.1536	-	Nakîbü'l- eşrâf	Brusa	'Abdu'llâh Efendi
228	Emîrî	Hâşim-zâde Emîr Seyyid Meḥmed Beg	-	H.988/M.1580	Mısır	Muḥâsebeci	-	Emîr Hâşim Çelebî
229	Emîrî	Âhûr Emîrî-zâde Emîrî Efendi	-	-	-	-	-	-
230	Emîrî	Ḳaḍî Seyyid Yahyâ Emîrî Efendi	-	H.1008/M.1599	Fındıklı	Nakîbü'l- Eşrâf	-	-
231	Emîrî	Seyyid Meḥmed Emru'llâh Emîrî Çelebî	H.1035/M.1625	H.1137/M.1724	Diyâr-ı Bekr	-	Diyâr-ı Bekr	-
232	Emîrî	'Ali Emîrî Efendi	H.1274/M.1857	H.1342/M.1923	Fâtiḥ	-	Diyâr-ı Bekr	Meḥmed Şerîf Efendi
233	Emîrek	Muṣṭafâ Çelebî	-	-	-	Ḥekîm-başı	İstanbul	Hakîm Mollâ Üveys
234	Emîn	Şeyḫ Meḥmed Emîn Efendi	-	H.1091/M.1680	Üsküdar	Müderriş, Müverriḫ	Üsküb	-
235	Emîn	'Arab Salih Efendi- zâde Emin Meḥmed Efendi	-	H.1121/M.1709	Şâm	Ḳaḍî	İstanbul	'Arab Şâlih Efendi
236	Emîn	Naẓîrî-zâde Meḥmed Emîn Efendi	-	H.1124/M.1712	-	Defter-dâr	Selanik	-
237	Emîn	Ebü'l-İs'âd Meḥmed Emîn Sa'di Efendi	-	H.1137/M.1724	Fâtiḥ	-	İstanbul	Ebü'l Meyâmin Muṣṭafâ
238	Emîn	Seyid Meḥmed Emîn	-	H.1156/M.1743	Filibe	Ḳaḍî	Brusa	'Abdü'l-hādî Ef.

239	Em̄in	Şeyh Meḥmed Em̄in 'Ārif Efendi	-	H.1158/M.1745	Zeyrek	-	Toḡad	Dervīş Ḥasan
240	Em̄in	Meḥmed Em̄in Beg	-	H.1160/M.1747	-	-	Mora	-
241	Em̄in	'Aziz-zāde Meḥmed Em̄in Efendi	H.1129/M.1716	H.1164/M.1750	Balyabadra	Ḳāḏī	İstanbul	Muṣṭafā Na'im Efendi
242	Em̄in	Ḳāḏī 'Abbās-zāde Ḳāḏī Meḥmed Em̄in Efendi	-	H.1181/M.1767	Ġalaṭa	Kīse-dār	-	-
243	Em̄in	Em̄in Meḥmed Efendi	-	H.1192/M.1778	-	Ḍarb-ḥāne kepçe nāzırı	-	-
244	Em̄in	Baḳḳāl İsmā'il Paşa- zāde Em̄in Beg	-	H.1209/M.1794	-	Ḳāḏī	Yeñişehir	İsmā'il Paşa
245	Em̄in	Ḳara Bekr-zāde Em̄in Meḥmed Efendi	-	-	-	-	-	'Osmān Efendi
246	Em̄in	Meḥmed Em̄in Efendi	-	H.1291/M.1874	Rūmeli Ḥiṣarı	-	İstanbul	Şaḡır Aḫmed Beg
247	Em̄in	Cūndī-zāde Meḥmed Em̄in Efendi	-	H.1296/M.1878	İstanbul	Şūrā-yı Devlet a'zāsı	Şām	-
248	Em̄in	Em̄in Ḥilmī Efendi	-	H.1300/M.1882	Edirneḳapu	Baḫriye nezāreti mümeyyizi	Ṭrabzon	-
249	Em̄in	Meḥmed Em̄in Efendi	H.1240	H.1305/M.1887	Eyyüb	Defter-dār	İstanbul	Meḥmed Em̄in Efendi
250	Em̄in	Em̄in Edīb Kazancı Efendi	H.1263/M.1846	H.1335/M.1916	Sivas	Meb'ūş	Sivas	-

251	Em̄in	Em̄in Beg	-	XVII.yy.	-	-	-	-
252	Em̄in	Müftī-zāde Meḥmed Em̄in Efendi	-	XVIII.yy.	-	-	-	-
253	Em̄in	Meḥmed Em̄in Efendi	-	XVIII.yy.	-	Mühür-dār	-	-
254	Em̄in	Em̄in Meḥmed Efendi	-	XVIII.yy.	-	Müftī	Ergene	-
255	Em̄in	Meḥmed Em̄in Beg	-	-	-	Sipāhi yüzbaşısı	-	Yaver Hasan Beg
256	Em̄in	Em̄in Meḥmed Efendi	-	-	-	Şadr-ı A‘zam kethüdāsı	-	-
257	Em̄in	Enderūnlu Ḥācı Meḥmed Em̄in Efendi	-	XIX.yy.	-	Ser-Kātib yamağı	-	Ḥ‘ace Es‘ad Efendi
258	Em̄in	Meḥmed Em̄in Efendi	H.1286/M.1869	-	-	Meb‘uş	İstanbul	Şālih Re‘is
259	Em̄inī	Hızır Çelebī-zāde Meḥmed Em̄inī Efendi	-	H.1008/M.1599	-	Sipāhi	İstanbul	Hızır Çelebī
260	Em̄inī	Meḥmed Em̄in	-	H.1076/M.1665	Kañlıca	Ḳādī, Müderriş	Brusa	Şeyḫ Meḥmed Efendi
261	Em̄inī	Alay Begi-zāde Mekkī Meḥmed Em̄in Efendi	-	H.1091/M.1680	Üsküdar	-	Üsküb	Şeyḫ Meḥmed Efendi

262	Ümnî Sinân	Şeyh İbrâhîm Sinâne'd-dîn Efendi	-	H.958/M.1551	Eyyüb	-	Brusa	-
263	İntizâmî	-	-	XVII.yy.	-	-	Bosna	-
264	İnsân-ı Kâmil	-	-	H.1008/M.1599	-	-	-	-
265	Ünsî	'Abdü'l-laţîf Ünsî Efendi	-	H.1075/M.1664	Şâm	Qādî	Kütahya	-
266	Ünsî	Şeyh Â'raç Hasan Ünsî Efendi	-	H.1136/M.1723	Şalkım Söğüd	-	Taşköprü	-
267	Ünsî	Derviş Ünsî	-	-	Trablus	-	-	-
268	Enver	Şeyh Muştafa Enver Efendi	H.1240/M.1824	H.1289/M.1872	Üsküdar	-	İstanbul	-
269	Enver	Enver B.	H.1293/M.1876	-	-	Muhasibe kalemi ketebesı	İstanbul	-
270	Enver	Enver Efendi	-	-	-	Tahrirat katibi	İstanbul	-
271	Enverî	Süzenger Enverî	-	H.954/M.1547	-	Kethudâ, Miri qumbaracısı	İstanbul	-
272	Enverî	Şeyh Seyyid Hasan Efendi	H.1029/M.1619	H.1100/M.1688	Eyyüb	-	-	Meşmed Emin Efendi
273	Enverî	H'âce-zâde Hattâţ Meşmed Enverî Efendi	-	H.1106/M.1694	Medîne	Ser-Müezzın	İstanbul	-

274	Enverî	Vağ'a-nüvis Sa'du'llâh Enverî Efendi	-	H.1209/M.1794	Çaraca Ağmed	Muğasebeci	Trabzon	-
275	Enverî	Ağmed Enverî Efendi	-	H.1301/M.1883	Üsküdar	İstinâf Mağkemesi re'isi	-	-
276	Ānî	Zeyrek-zâde Meğmed Ānî Çelebî	-	H.977/M.1569	-	Çâğî	Brusa	Müderriş Paşa Çelebî
277	Ānî	Fâğıma Ėanım	-	H.1122/M.1710	Yeñişehir	-	-	Ėasan veya Muştafa
278	Ānî	Ānî	-	-	-	-	Tire	-
279	Ānî	Derviş Ağmed Ānî	-	-	Mışır	-	Üsküdar	-
280	Enîs	Kelemser-zâde Meğmed Enîs Efendi	-	H.1106/M.1694	-	Re'isü'l- küttâb	İstanbul	İsmâ'il Efendi
281	Enîs	Şeyğ Mevlevî Muştafa Enîs Dede	-	H.1140/M.1727	-	-	Edirne	-
282	Enîs	Şeyğ-i Mevlevî Receb Enîs Dede	-	H.1146/M.1733	Edirne	-	Edirne	Derviş Ėalîl Efendi
283	Enîs	Nu'mân Enîs Efendi	-	H.1180/M.1766	-	Re'isü'l- küttâb	Edirne	-
284	Enîs	Bandırmalı-zâde Şeyğ Seyyid Enîs Efendi	-	XVIII.yy.	-	-	-	Yûsuf Nizâme'd- dîñ Efendi
285	Enîğ	Muştafa Enîğ Efendi	-	H.1135/M.1722	-	Çâğî'asker	Tosya	-
286	Evcî	Meğmed Evcî Ef.	-	1054/M.1644	-	Kâtib	İstanbul	-

287	Orhan	Sultān Orhan Ğāzī	H.678/M.1279	H.761/M.1359	Brusa	Sultān	-	Sultān ‘Osman Ğāzī
288	Orhan	Orhan Seyfī Orhon	R.1306/M.1890	-	-	-	İstanbul	Meḥmed Emin Beg
289	Orhan	Orhan Şā‘iḡ Gökyay	1308/M.1902	-	-	Mu‘allim	İnebolu	Meḥmed Cevdet Efendi
290	Orhan	Aḡmed Orhan Hammāmīoḡlu	1910	-	-	-	İstanbul	İḡsān Hammāmī Efendi
291	Üveys	Derviṣ Üveys	-	H.1080/M.1669	Mekke	-	İstanbul	-
292	Üveys	Ḳāḏī Seyyid ‘Osmān Efendi	-	H.1137/M.1724	-	Ḳāḏī	-	Meḥmed Sa‘īd Efendi
293	Ehlī	Tayyib-zāde Ḳāḏī Meḥmed Ehlī Efendi	-	H.1009/M.1600	Rodos	Ḳāḏī	İstanbul	Tayyīb Efendi
294	Ehlī	Hakim-zāde Ḳāḏī Meḥmed Ehlī Çelebī	-	H.1009/M.1600	Mısır	Ḳāḏī	-	-
295	Āhī	Ḥasan Çelebī	-	H.923/M.1517	Karaferye	Müderriş	Nigbolu	Seyyidī Ḥū‘āce
296	Āhī	Ḳapıcu-zāde Aḡmed Āhī Efendi	-	H.1106/M.1694	-	Pādişāh mü‘ezzini	-	-
297	Āyetu’llāh	Meḥmed Āyetu’llāh B.	H.1262/M.1845	H.1295/M.1878	-	-	Mısır	‘Abdü’l-laṭif Şubḫi Paşa
298	Āyetu’llāh	Āyetu’llāh B.	R.1308	-	-	-	Kırşehir	Vehbī Efendi
299	İştībī	Abdü’l-kerīm Efendi	-	H.1015/M.1606	Ḳadırğa	-	İştīb	-
300	Eyyüb	Eyyüb Efendi	-	H.1071/M.1660	Medīne	-	İstanbul	‘Abdü’l-ḡālīk Çelebī
301	Baba Nedīmi	Derviṣ Nedīmī	-	-	-	-	-	-

302	Baba Hasan	Derviş Baba Hasan	-	-	-	-	Karaferye	-
303	Bādī	Ahmed Bādī Efendi	-	H.1326/M.1908	Eyyüb	Vergi müdürü	Edirne	-
304	Bārī'ī	Mehmed Bār'ī Efendi	-	H.XIII.yy	-	-	Ruhā	-
305	Bā'is	Kaşşāb-zāde Ahmed Bā'is Efendi	-	H.1215/M.1800	Mar'aş	Dīvān kâtibi	Mihaliç	-
306	Bākī	Ma'cūncu-zāde 'Abdü'l-bākī/Beķāyī Efendi	-	H.1003/M.1594	-	Qādī	-	Cemri Cengāne
307	Bākī	Abdü'l-bākī Mahmūd Efendi	H.933/M.1526	H.1008/M.1599	Edirnekapu	-	İstanbul	Mehmed Efendi
308	Bākī	Mehmed Bākī Efendi	-	H.1057/M.1647	-	Qādī	-	Mehmed-şāh Efendi
309	Bākī	Kepenekçi-zāde Mehmed 'Abdü'l-bākī Çelebī	-	H.1057/M.1647	Qonya	Qādī, Müderriş	İstanbul	-
310	Bākī	Seyyid 'Abdü'l-bākī Efendi	H.1039/M.1629	H.1090/M.1679	Qonya	Qādī	İstanbul	'Abdu'r-raḥīm Efendi
311	Bākī	Teberdār Birāderi-zāde 'Abdü'l-bākī Efendi	-	H.1187/M.1773	-	Müderriş	-	-
312	Bākī	Haṭṭāt 'Abdü'l-bākī Efendi	-	H.1193/M.1779	-	İmām, Hatīb	İstanbul	Ahmed Efendi
313	Bākī	Sünbül-zāde 'Abdü'l-bākī Efendi	-	H.1227/M.1812	Şemni	-	-	Mehmed Emin Efendi
314	Bākī	'Abdü'l-bākī Efendi	H.1300/M.1882	H.1353/M.1934	İstanbul	-	İstanbul	Meh. Celāle'd-dīn

315	Bāķī	Bāķī	-	H.XIII.yy.	-	-	Selanik	-
316	Bāķī	Dellāk-zāde Bāķī Efendi	-	XVI.yy.	-	-	İstanbul	Dellāk-zāde
317	Bāķī	Bāķī Efendi	-	-	-	-	-	Ahmed Efendi
318	Bāķī	'Abdü'l-bāķī Efendi	-	-	-	-	Brusa	-
319	Bāķī	'Abdü'l-bāķī Efendi	H.1282/M.1865	H.1330/M.1911	-	-	Diyār-ı Bekr	Meħmed 'Alī Efendi
320	Bāķī	Muřtafā 'İzzet Bāķī B.	H.1319/M.1901	-	-	Mu'allim	İstanbul	Ahmed Agāh Efendi
321	Bālī	Bālī Çelebī	-	H.945/M.1538	-	Müderriş	-	Ca'fer Çelebī
322	Bālī	Şeyħ Bālī	-	H.920/M.1552	Sofya	-	Usturumca	-
323	Bālī	Şeyħ Bālī İlhāmī Efendi	-	H.980/M.1572	-	-	-	-
324	Bālī	Rūmelili Bālī	-	XVI.yy.	-	Erbāb-ı tīmār	-	-
325	Bāhir	Armudcı-zāde Hālīl Bāhir Efendi	-	H.1130/M.1717	-	-	Kaşımpaşa	-
326	Bāhir	'Abdü'l-kerīm Bāhir Efendi	-	H.1152/M.1739	Edirneķapu	Hattāt, Re'isü'l eřibbā	-	Meħmed Refī' Efendi
327	Bāhir	Kağı 'asker 'Abdu'r-raħman Bāhir Efendi	-	H.1159/M.1746	İstanbul	Kağı 'asker	-	'Alī Efendi
328	Bāhir	İbrāhīm Han-zāde Hattāt İsmā'il B.	-	H.1164/M.1750	Eyyüb	Hattāt	-	Şoķullu-zāde 'Alī Beg
329	Bāhir	Muřtafā Bāhir Paşa	-	H.1178/M.1764	Midilli	Şadr-ı A'zam	Çorlı	'Abdu'r-raħmān P

330	Bâhir	Müderriş Seyyid 'Abdu'llâh Bâhir Efendi	-	H.1180/M.1766	Edirnekapu	Müderriş	-	Muştafa Şâkir Efendi
331	Bâhir	Yağlıkçı-zâde Bâhir Efendi	-	-	-	-	-	-
332	Bayram	Hâcî Bayram Velî, Şeyh Nu'mân Efendi	-	H.833/M.1426	Ankara	-	Ankara	-
333	Bâyezîd	Sultân Bâyezîd-i Evvel	H.761/M.1359	H.805/M.1402	Brusa	Sultân	-	Sultân Murâd-ı Evvel
334	Bâyezîd	Şeyh Bâyezîd, Bâyezîd-i Rûmî	-	H.900/M.1494	Edirne	-	Edirne	-
335	Bâyezîd	Sultân Bâyezîd-i Şânî, Bâyezîd-i Velî	H.751/M.1447	H.918/M.1512	İstanbul	Sultân	-	Fâtih Sultân Meşmed Hân
336	Bağşî	Meşmed Bağşî Efendi	-	H.1033/M.1623	İstanbul	-	Isparta	Yûsuf Efendi
337	Bağrî	Şeyh Bağrî Dede	-	H.974/M.1566	Brusa	-	Brusa	-
338	Bağrî	Bağrî Hasan Çelebî	-	H.994/M.1585	Trablus	Qâdî	Qızılcağuzla	-
339	Bağrî	Enderûnlı Bağrî Meşmed Paşa	-	H.1112/M.1700	Üsküdar	Paşa	Gelibolu	-
340	Bağrî	Bağrî Efendi	-	-	-	-	-	-
341	Bağrî	Meşmed Bağrî Efendi	-	-	-	Vilâyet defterleri tezkiyecisi	İstanbul	-
342	Bağrî	Bağrî Efendi	-	-	-	Kâtib	Ağana	-
343	Bağrî	Bağrî Efendi	-	XIX.yy.	İzmir	Kâtib	Edirne	-

344	Baḥtī	Sulṭān Aḥmed-i Evvel	H.998/M.1589	H.1026/M.1617	İstanbul	Sulṭān	-	Sulṭān Meḥmed-i Sāliṣ
345	Baḥtī	İmām-zāde Müderris Ḥattāt Meḥmed Efendi	-	H.1168/M.1754	-	İmām	İstanbul	‘Oṣmān Efendi
346	Baḥtī	Baḥtī Efendi	-	-	-	-	İzdir	-
347	Baḥṣī	Meḥmed Baḥṣī Efendi	-	H.1038/M.1628	-	Kātib	Selanik	-
348	Bedre’ d-dīn	Bedre’ d-dīn Çelebī	-	H.800/M.1397	-	-	-	Aḥmed Selçuḳ
349	Bedre’ d-dīn	Bedre’ d-dīn Çelebī, Ebu’l-Ḳāsım Ḥasan	-	H.IX.yy.	-	-	-	‘Ömer
350	Bedrī	Bedre’ d-dīn Maḥmūd Efendi	-	H.989/M.1581	Mıṣır	Ḳāḍī	Serez	-
351	Bedrī	Meḥmed Bedre’ d-dīn Efendi	-	H.1065/M.1654	-	Müderris	‘Ayntāb	-
352	Bedrī	Bedre’ d-dīn Efendi	-	H.1146/M.1730	Edirneḳapu	Müderris	-	Es’ad Efendi
353	Bedrī	Ḥasan Bedre’ d-dīn Paṣa	H.1267/M.1850	H.1330/M.1911	Fātiḥ	Vālī	Simav	Vāṣıf Efendi
354	Bedrī	Aḥmed Bedrī Efendi	H.1230/M.1817	-	-	Taḥrīrāt ḳalemi ḳetebesi	İstanbul	-
355	Bedrī	Meḥmed Bedrī Efendi	-	-	-	-	-	-
356	Bedī’ī	Miskī EmīroḒlı	-	XVI.yy.	-	Ḳāḍī	Edirne	-
357	Berā’ī	Berā’ī	-	H.1187/M.1773	-	Ketebe	-	-

358	Berķī	Berķī	-	H.940/M.1533	-	Sipāhi	İstanbul	-
359	Brusevī	Seyfe'd-dīn-zāde Şeyh Meḥmed Muhyi'd-dīn Efendi	-	H.1091/M.1680	Brusa	-	Brusa	Seyfe'd-dīn
360	Burhān	Burhāne'd-dīn İlyās Çelebī	-	H.797/M.1394	-	-	-	Celāle'd-dīn Ergun Efendi
361	Burhān	Müfti-zāde Meḥmed Reşid Burhān Efendi	-	-	-	Müderriş	-	-
362	Burhān	Seyyid H̄vāce Burhān, Bedeḥşī	-	-	-	-	Bedaḥşan	-
363	Burhāne'd- dīn	Seyyid Burhāne'd- dīn Efendi	H.1265/M.1848	H.1348/M.1929	-	-	-	Süleymān Efendi
364	Birri	Derviş Meḥmed Çelebī, 'Aṭṭār Birri	H.1080/M.1669	H.1128/M.1715	Magnisa	-	Magnisa	-
365	Birri	Seyyid 'Abdu'llāh Biri Efendi	H.1156/M.1747	H.1212/M.1797	Eyyüb	Kethüdā	-	Hācı Muştafā Efendi
366	Bezmī	Derviş-zāde Kādī 'Abdu'llāh Çelebī	-	H.998/M.1589	-	Kādī	Filibe	Kādī Derviş Çelebī
367	Bezmī	Aḥmed Bezmī Çelebī, Kōr Bezmī	-	H.1026/M.1617	-	Ḳoricı	İstanbul	-
368	Bezmī	Müderriş Bezmī	-	H.1026/M.1617	-	Müderriş	-	-
369	Bezmī	Muştafā Bezmī Çelebī	-	H.1069/M.1657	-	Hafid	İstanbul	-
370	Bezmī	İbrāhīm Bezmī	-	H.1094/M.1682	-	Kātip	Bosna	Ramazān

371	Bezmi	'Abdü'l-kerim Bezmi Efendi	-	H.1104/M.1692	-	-	-	Subhi
372	Bezmi	Halil Bezmi	-	H.1136/M.1723	Sakız	İmâm	İstanbul	'İsâ Halife
373	Bezmi	Mehmed Bezmi	-	H.1149/M.1736	-	-	Tekirdag	-
374	Bezmi	Rümelili Bezmi	-	XVI.yy.	-	-	-	-
375	Bezmi	Qadi Bezmi	-	XVI.yy.	-	Qadi	Aydın	-
376	Besim	Seyyid Mustafa Besim Efendi	-	H.1178/M.1764	-	Müderriş	Manyas	-
377	Besim	'Ömer Besim Efendi	-	H.1196/M.1781	-	Silaḥdâr kâtibi	Qırım	-
378	Besim	Şalih Besim Efendi	-	H.1242/M.1826	-	Divân kâtibi	İstanbul	-
379	Besim	Mehmed Besim Efendi	-	H.1258/M.1842	-	Müderriş	-	-
380	Besim	Şalih Besim Efendi	-	H.1258/M.1842	-	-	-	Aḥmed Kâmilî Efendi
381	Besim	Enderunlu Besim Beg	-	XIX.yy.	-	Başkollıççı	-	-
382	Besim	Rikâbdâr Ağa-zâde Besim Beg	-	XVI.yy.	-	Çuqadâr	-	-
383	Besim	Enderunî Besim Beg	-	-	-	-	-	-

384	Besīm	Meḥmed Besīm Beg	H.1279/M.1862	-	-	Rūsūmāt-ı mūdīri	İstanbul	‘Alī Rızā Efendi
385	Başrī	Enderūnī Ḥasan Başrī Efendi	H.1246/M.1830	-	-	-	İstanbul	-
386	Başrī	Ḥasan Başrī Çantay	R.1303/M.1883	-	-	-	Balıkesir	Ḥalīl Cenābī Efendi
387	Başīrī	‘Acem Başrī veyā Alaca Başrī	H.871/M.1466	H.941/M.1534	-	Muṣāḥib	Bağdād, Ḥorasan	-
388	Başīrī	‘Āynī-zāde ‘Abdü’l- ḡanī Başīrī B.	-	H.1008/M.1599	-	Alay Begi	Brusa	-

4.2.3.2. Meslek Gruplarına Göre Şairler

4.2.3.2.1. Alay begi: ‘Āynī-zāde ‘Abdü’l-ġanī Başīrī Beg (H.1008/M.1599).

4.2.3.2.2. ‘Atfār: Dervīş Mehmed Çelebī (H.1080/M.1669-H.1128/M.1715).

4.2.3.2.3. Bahriye Nezāreti mümeyyizi: Emīn Hilmī Efendi (H.1300/M.1882).

4.2.3.2.4. Başkollıççı: Enderūnlı Besīm Beg (XIX.yy.).

4.2.3.2.5. Beglik: İlāhī Beg (XVI.yy.), İdris-i Bitlisi (XVI.yy.).

4.2.3.2.6. Binā emīni: Binā Emīni Hüseyn Çelebī-zāde Aḥmed Efendi (H.970/M.1562).

4.2.3.2.7. Çuqadār: Rikābdār Ağa-zāde Besīm Beg (XVI.yy.).

4.2.3.2.8. Darb-ḥāne kepçe nāzırı: Emīn Mehmed Efendi (H.1192/M.1778).

4.2.3.2.9. Defterdār: Qaytas-zāde Aḥmed Paşa (H.992/M.1584), Aḥmed Beg (XVI.yy.), Defter-dār Āzerī Çelebī (H.1101/M.1689), Nazīrī-zāde Mehmed Emīn Efendi (H.1124/M.1712), Mehmed Emīn Efendi (H.1240-H.1305/M.1887).

4.2.3.2.10. Dīvān efendisi: Seyyid Mehmed Es‘ad Efendi (XVIII.yy.), Selīm-zāde Haṭṭāt Süleymān Emnī Efendi (H.1110/M.1698).

4.2.3.2.11. Dīvān-ı Muḥāsebāt a‘zāsı: Eşref Ḥalīl Efendi (H.1293/M.1876).

4.2.3.2.12. Emīr: Emīr Qāḍī Bürhāne’d-dīn Aḥmed (H.800/M.1397).

4.2.3.2.13. Erbāb-ı şānāyi’: Mevlevī Ārāmī (H.1040/M.1630).

4.2.3.2.14. Erbāb-ı tīmār: Rumelili Bālī (XVI.yy.).

4.2.3.2.15. Evḳāf müfettişi: Tersāne Emīni-zāde Mehmed Emīn Āşaf Beg (H.1212 /M.1797-H.1259/M.1843).

4.2.3.2.16. H‘ācelik: H‘āce Aḥmed Yesevī (H.562/M.1166), Aḥmed (H.854/M.1450), H‘āce ‘Īsā Emānī Efendi (XVI.yy.), Seyyid H‘āce Burhān.

4.2.3.2.17. Ḥademe: Bustān-zāde İbrāhīm Āzerī Çelebī (H.1052/M.1642).

4.2.3.2.18. Haftancı: Es‘ad Beg (XVIII.yy.), Şehr-emīni-zāde Enderūnlı Hāfız Es‘ad Beg (XVIII.yy.).

4.2.3.2.19. Hān: Aḥger Mehmed Şādık Hān, Edā Sultān Hān.

4.2.3.2.20. Hātīb: Şeyḥ Mehmed İlḥāmī Efendi (H.980/M.1572), Haṭṭāt ‘Abdü’l-bākī Efendi (H.1193/M.1779).

4.2.3.2.21. Hattât: Şerbetçi-zâde İbrâhîm Efendi (H.932/M.1525), Mehmed Emîn Sa'dî Ebü'l İs'âd Efendi, Mestci-zâde Ebü'l-'avn Aḥmed Efendi (H.1174/M.1760), Mu'allim-zâde İbrâhîm Āzerî Efendi (H.993/M.1585), Ḥamza-zâde Kâdî Mehmed Es'ad Efendi (H.1180/M.1766), Koruğası-zâde Mehmed Es'ad Efendi (XVIII.yy.), Rûz-nâmçeci-zâde Mehmed Āgâh Efendi (H.1158/M.1745), 'Abdü'l-kerîm Bâhir Efendi (H.1152/M.1739), Bâhir İbrâhîm Ḥân-zâde İsmâ'il Beg (H.1164/M.1750).

4.2.3.2.22. Hâkîm-başı: Emîrek Muştafâ Çelebî.

4.2.3.2.23. İmâm: Şeyḥ Mehmed İlhamî Efendi (H.980/M.1572), Ümidî Receb Çelebî (H.1019/M.1610), Hattât 'Abdü'l-bâkî Efendi (H.1193/M.1779), Baḥtî İmâm-zâde Müderris Hattât Mehmed Efendi (H.1168/M.1754), Ḥalîl Bezmî (H.1136/M.1723).

4.2.3.2.24. İmâret kâtibi: Emru'llâh Emrî Efendi (H.983/M.1575).

4.2.3.2.25. İstînâf Maḥkemesi re'îsi: Aḥmed Enverî Efendi (H.1301/M.1883).

4.2.3.2.26. Kâdî: Bornaz (Burnaz) İbrâhîm Efendi (H.990/M.1582), İbrâhîm Şükrî Efendi (H.1081/M.1670), Ḥamza-zâde İbrâhîm Efendi (H.1184/M.1770), Emîr Bürhâne'd-dîn Aḥmed (H.800/M.1397), Pâre Pâre-zâde Aḥmed Efendi (H.368/M.1560), Muḥaşşî Sinân Efendi-zâde Aḥmed Efendi (H.1030/M.1620), Aḥmed Zühdî Efendi (H.1087/M.1676), Aḥmed Efendi (XVI.yy.), Edâyi Receb Efendi (H.1057/M.1647), Seyyid Mehmed Edîb Efendi (H.1149/M.1736), Mehmed Edîb Efendi (XVIII.yy.), Mu'allim-zâde İbrâhîm Āzerî Efendi (H.993/M.1585), Kethüdâ Emîn Efendi-zâde Aḥmed Erib Efendi (H.1194/M.1780), Kılıçcı-zâde İshâk Çelebî (H.899/M.1493-H.944/M.1537), Ḥamza-zâde Hattât Mehmed Es'ad Efendi (H.1180/M.1766), Mü'ezzin-zâde Es'ad Efendi (H.1180/M.1766), İkbâl Seyyid Mehmed Efendi (H.1149/M.1736), Manşür Āgehî Çelebî (H.985/M.1577), Elîf Aḥmed Dede (H.1186/M.1772), Emrî Emru'llâh (H.1114/M.1702), Ümidî Pervâne-zâde Aḥmed Efendi (H.1114/M.1702), 'Abdu'r-rahîm Ümidî Çelebî, Seyyid Mehmed Emîr Çelebî (H.1035/M.1625), 'Arab Şâlih Efendi-zâde Emîn Mehmed Efendi (H.1121/M.1709), 'Abdü'l-hâdî-zâde Seyyid Mehmed Emîn Efendi

(H.1156/M.1743), ‘Aziz-zāde Meḥmed Emīn Efendi (H.1129/M.1716-H.1164/M.1750), Baḳḳāl İsmā‘il Paşa-zāde Emīn Beg (H.1209/M.1794), Emīnī Meḥmed Emīn (H.1076/M.1665), ‘Abdü’l-laṭīf Ünsī Efendi (H.1075/M.1664), Zeyrek-zāde Meḥmed Ānī Çelebī (H.977/M.1569), Üveys Seyyid ‘Oḡmān Efendi (H.1137/M.1724), Tayyīb-zāde Meḥmed Ehli Efendi (H.1009/M.1600), Ḥakīm-zāde Meḥmed Ehli Çelebī (H.1009/M.1600), Ma‘cūncı-zāde ‘Abdü’l-bāḳi/Beḳāyī Efendi (H.1003/M.1594), Meḥmed Bāḳī Efendi (H.1057/M.1647), Kepenekçi-zāde Meḥmed ‘Abdü’l-bāḳī Çelebī (H.1057/M.1647), Seyyid ‘Abdü’l-bāḳī Efendi (H.1039/M.1629-H.1090/M.1679), Baḥrī Ḥasan Çelebī (H.994/M.1585), Bedrī Bedre’d-dīn Maḥmūd Efendi (H.989/M.1581), Bedī‘ī Miskī Emīroḡlı (XVI.yy.), Bezmi Dervīş-zāde ‘Abdullāh Çelebī (H.998/M.1589), Bezmi (XVI.yy.).

4.2.3.2.27. Ḳāḍī-‘asker: Veliyyü’d-dīn-zāde Aḥmed Paşa (H.902/M.1496), Mollācık-zāde İşḥaḳ Efendi (H.1120/M.1611-H.1195/M.1780), Muşṭafā Enīḳ Efendi (H.1135/M.1722), ‘Abdu’r-raḥman Bāhir Efendi (H.1159/M.1746).

4.2.3.2.28. Ḳapucıbaşı: Enderūnlı Es‘ad Aḡa (XVIII.yy.).

4.2.3.2.29. Kātib: Meḥmed İḥsān Efendi (H.1255/M.1839), Aḥmed Çelebī (XVI.yy.), Emānī-i Ḳādīm (H.999/M.1590), Baḥrī Efendi, Baḥrī Efendi (XIX.yy.), Meḥmed Baḥşī Efendi (H.1038/M.1628), Yasaḳçı-zāde İbrāhīm Bezmi Çelebī (H.1094/M.1682).

4.2.3.2.30. Ḳazancı dedesi: Seyyid Meḥmed Esrār Dede (H.1211/M.1796).

4.2.3.2.31. Ḳazzāz: Edāyī Ḳazzāz Bekr Çelebī (H.955/M.1548).

4.2.3.2.32. Kethüdā: Emnī Burnaz Meḥmed Aḡa (H.1050/M.1640-H.1104/M.1692), Sūzenger Enverī (H.954/M.1547), Seyyid ‘Abdu’llāh Birrī Efendi (H.1156/M.1747-H.1212/M.1797).

4.2.3.2.33. Kilār ḳoḡuşı efrādı: Ḥ‘āce-zāde Aḥmed Efendi (XVII.yy.).

4.2.3.2.34. Kīse-dār: Ḳāḍī ‘Abbās-zāde Ḳāḍı Meḥmed Emīn Efendi (H.1181/M.1767).

4.2.3.2.35. Kitapçı: Enderūnlı Süleymān Edīb Beg (H.1134/M.1721), Eflāṭun (XVI.yy.).

4.2.3.2.36. Korumcu: Aḥmed Bezmî Çelebî (H.1026/M.1617).

4.2.3.2.37. Kündüracı: Āteşî.

4.2.3.2.38. Ma'den müdürü: Edhem Efendi (d.H.1268/M.1851).

4.2.3.2.39. Maḥkeme kâtibi: Manşûri-zâde Hüseyn Es'ad Efendi (d.H.1236/M.1820), Hüseyn Ülfetî Efendi (H.1122/M.1710).

4.2.3.2.40. Mâliyye tezkirecisi: Seyyid Meḥmed Ümnî Beg (H.1106/M.1747).

4.2.3.2.41. Maṭbaḥ emîni: Seyyid İbrâhîm Efendi (H.1194/M.1780).

4.2.3.2.42. Meb'ûş: Muşafâ Edîb Beg (H.1275/M.1858-H.1341/M.1922), Emîn Edîb Kazancı Efendi (H.1263/M.1846-H.1335/M.1916), Meḥmed Emîn Efendi (d.H.1286/M.1869).

4.2.3.2.43. Meclîs-i A'yân a'zâsı: Recâ'î-zâde Maḥmûd Ekrem Beg (H.1263/M.1846-H.1332/M.1913).

4.2.3.2.44. Mektûbcı: Müderris Seyyid Şerîf Yahyâ İhyâ Efendi (H.1228/M.1812), Seyyid Meḥmed Edîb Efendi (H.XII.yy.).

4.2.3.2.45. Meşnevî-ḥ'ân: Mevlevî Meḥmed Es'ad Dede (H.1257/M.1841-H.1329/M.1911).

4.2.3.2.46. Mîrî kumbaracısı: Sûzenger Enverî (H.954/M.1547).

4.2.3.2.47. Mîr-i mîrân: Kûrd Aḥmed Paşa (H.1243/M.1827).

4.2.3.2.48. Mu'allim: Ḥamâmî-zâde Meḥmed İḥsân Beg (d.H.1302/M.1884), Ḥalîl Edîb Beg (H.1279/M.1862-H.1330/M.1911), Şâkir Āgâhî Efendi (H.1254/M.1838-H.1320/M.1902), 'Alî Ekrem Beg (d.H.1284/M.1867), Orḥan Şâ'îk Gökyay (d.1308/M.1902), Muşafâ 'İzzet Bâkî Beg (d.H.1319/M.1901)

4.2.3.2.49. Muḥâsebe kâlemi ketebesi: Enver Beg (d.H.1293/M.1876).

4.2.3.2.50. Muḥâsebeci: Emîrî Hâşim-zâde Emîr Seyyid Meḥmed Beg (H.988/M.1580), Vaḳ'a-nüvîs Sa'du'llâh Enverî Efendi (H.1209/M.1794).

4.2.3.2.51. Muşâhib: Şeyḫ Uşulî (H.945/M.1538), Vâ'iz Āfitâbî (XV.yy.), Emâni-i Kadîm (H.999/M.1590), 'Acem Başıri veyâ Alaca Başıri (H.871/M.1466-H.941/M.1534).

4.2.3.2.52. Müderris: Cānpülād-zāde H̄'ācesi İbrāhīm Efendi (H.1060/M.1650), Meḥmed Emīn Sa'dī Ebū'l İs'ād Efendi , Ebū'l-fazl Mekkī Efendi (H.1030/M.1620), Ebu's-su'ūd-zāde Aḥmed Efendi (H.944/M.1537-H.970/M.1562), Seyrek-zāde Şemse'd-dīn-zāde Aḥmed Efendi (H.941/M.1534-H.974/M.1566), Aḥmed Efendi (H.977/M.1569), Aḥmed Efendi Ağa (H.990/M.1582), Debbāg-zāde Aḥmed Yaḥyā Efendi (H.1086/M.1675-H.1112/M.1700), Şeyḫ Aḥmed Ġazzī Efendi (H.1054/M.1644-H.1150/M.1737), Şāmi-zāde Aḥmed Efendi (H.1151/M.1738), Seyyid Şerif Yaḥyā İḥyā Efendi (H.1228/M.1812), Baḳḳal-zāde 'Alī Edībī Efendi (H.1027/M.1617), İbrāhīm Āzerī Efendi (H.1119/M.1707), Şeyḫ-zāde Es'ad Efendi (H.1043/M.1633), Meḥmed Es'ad H̄'āce (H.1144/M.1731), Es'ad Beg (XVIII.yy.), Eşref 'Alī Efendi (H.1206/M.1791), Çelebī-zāde Eşref Mollā, Hüseyn Ālī Çelebī, Şeyḫ Meḥmed Emīn Efendi (H.1091/M.1680), Meḥmed Emīn (H.1076/M.1665), Ḥasan Çelebī (H.923/M.1517), Kepenekçi-zāde Meḥmed 'Abdü'l-bāḳī Çelebī (H.1057/M.1647), Teberdār Birāderi-zāde 'Abdü'l-bāḳī Efendi (H.1187/M.1773), Bāli Çelebī (H.945/M.1538), Seyyid 'Abdu'llāh Bāhir Efendi (H.1180/M.1766), Meḥmed Bedre'd-dīn Efendi (H.1065/M.1654), Bedre'd-dīn Efendi (H.1146/M.1730), Müftī-zāde Meḥmed Reşīd Burhān Efendi, Bezmī (H.1026/M.1617), Seyyid Muştafā Besīm Efendi (H.1178/M.1764), Meḥmed Besīm Efendi (H.1258/M.1842).

4.2.3.2.53. Müdir mu'āvini: 'Alī Edīb Beg (H.1287/M.1870-H.1315/M.1897).

4.2.3.2.54. Mü'ezzīn: Ḳapucı-zāde Aḥmed Āhī Efendi (H.1106/M.1694).

4.2.3.2.55. Müftī: Meḥmed Azaḳī Efendi (H.1017/M.1608), Aḥmed Es'ad Efendi (H.1193/M.1779- H.1274/M.1857), Emīn Meḥmed Efendi (XVIII.yy.).

4.2.3.2.56. Mühür-dār: Meḥmed Emīn Efendi (XVIII.yy.).

4.2.3.2.57. Mütferriḳa: Nişāncı-zāde ve Ramazān-zāde Seyyid Aḥmed Beg (XVI.yy.).

4.2.3.2.58. Mütesselim: Tüfenḳi-başı H̄'acı Yaḥyā İḥyā Beg (H.1267/M.1850).

4.2.3.2.59. Müverrih: Hüseyin Ālī Çelebī, Şeyh Meḥmed Emīn Efendi (H.1091/M.1680).

4.2.3.2.60. Naḳībū'l-eşraf: Seyyid Maḥmud Emīrī Efendi (H.943/M.1536), Ḳaḍī Seyyid Yahyā Emīrī Efendi (H.1008/M.1599).

4.2.3.2.61. Nāzır: Es'ad Meḥmed Efendi (H.1192/M.1778).

4.2.3.2.62. Nedīm: Vā'iz Āfitābī (XV.yy.).

4.2.3.2.63. Paşa: Āşaf Dāmād-ı Padişāhī Maḥmūd Celāle'd-dīn Paşa (H.1270/M.1853-H.1320/M.1902), Āgāh 'Oşmān Paşa (H.1247/M.1831-H.1324/M.1906), Muştafā Ümīdī Paşa (H.946/M.1539), Enderūnlı Baḥrī Meḥmed Paşa (H.1112/M.1700).

4.2.3.2.64. Re'īsü'l eṭibbā: 'Abdü'l-kerīm Bāhir Efendi (H.1152/M.1739).

4.2.3.2.65. Re'īsü'l-küttāb: Kelemsir-zāde Meḥmed Enīs Efendi (H.1106/M.1694), Nu'mān Enīs Efendi (H.1180/M.1766).

4.2.3.2.66. Rūz-nāmçeci: Rūz-nāmçeci-zāde Meḥmed Āgāh Efendi (H.1158/M.1745).

4.2.3.2.67. Rūsūmāt müdürü: Meḥmed Besīm Beg (d.H.1279/M.1862).

4.2.3.2.68. Şadr-ı 'ālī ḳalemi ḳetebesı: Berā'ī (H.1187/M.1773).

4.2.3.2.69. Şadr-ı A'zam: Şadr-ı A'zam Dāmād İbrāhīm Paşa (H.1143/M.1730), Hersek-zāde Sadr-ı A'zam Aḥmed Paşa (H.922/M.1516).

4.2.3.2.70. Şadr-ı A'zam kethüdāsı: Emīn Meḥmed Efendi.

4.2.3.2.71. Şahḥāf: Benlerli-zāde Ḥāfız Aḥmed Ṭal'at Efendi (H.1321/M.1903).

4.2.3.2.72. Sancaḳ begi: Duḳaḡin-zāde Aḥmed Beg (H.964/M.1556).

4.2.3.2.73. Ser-kātib yamaḡı: Enderūnlı Ḥācı Meḥmed Emīn Efendi (XIX.yy.).

4.2.3.2.74. Ser-müezzın: Ḥ'āce-zāde Ḥaṭṭāṭ Meḥmed Enverī Efendi (H.1106/M.1694).

4.2.3.2.75. Silāḥ-dār: Dāmād İbrāhīm Paşa (H.1136/M.1723).

4.2.3.2.76. Silāḥdār kātibi: 'Ömer Besīm Efendi (H.1196/M.1781).

4.2.3.2.77. Sipāhi: Hızır Çelebî-zāde Meḥmed Emīnī Efendi (H.1008/M.1599), Berķī (H.940/M.1533).

4.2.3.2.78. Sīpāhi yüzbaşısı: Meḥmed Emīn Beg.

4.2.3.2.79. Sultān: Üçüncü Aḥmed (M.1673-M.1736), İkbāl Muṣṭafā-yı şālīş (H.1129/M.1716-H.1187/M.1773), İkbāl Muṣṭafā-yı şānī (H.1074/M.1663-H.1115/M.1703), İlhāmī Selīm-i şālīş (H.1175/M.1761-H.1223/M.1808), Orḥan Ğāzī (H.678/M.1279-H.761/M.1359), Bāyezīd-i evvel (H.761/M.1359-H.805/M.1402), Bāyezīd-i şānī (H.751/M.1447-H.918/M.1512), Baḥtī Aḥmed-i evvel (H.998/M.1589-H.1026/M.1617).

4.2.3.2.80. Şehr-emāneti a'zāsı: İbrāhīm Edhem Efendi (H.1234/M.1818-H.1303/M.1885).

4.2.3.2.81. Şeh-zāde ḥ'ācesi: Aḥmedī Tāce'd-dīn İbrāhīm veyā Tāce'd-dīn (H.815/M.1412).

4.2.3.2.82. Şeyḥü'l-ḥarem: Mu'īne'd-dīn Eşref (H.995/M.1586).

4.2.3.2.83. Şeyḥü'l-islām: Ebu's-su'ūd Meḥmed Efendi (H.982/M.1574), Şemse'd-dīn Aḥmed Efendi (H.940/M.1533), İşḥāk Efendi (H.1090/M.1679-H.1147/M.1734), Ḥ'āce-zāde Es'ad Meḥmed Efendi (H.978/M.1568-H.1034/M.1624), Meḥmed Es'ad Efendi (H.1096/M.1684-H.1166/M.1752), Vaşşaf-zāde Meḥmed Es'ad Efendi (H.1119/M.1707- H.1192/M.1778).

4.2.3.2.84. Şūrā-yı Devlet a'zāsı: Cündī-zāde Meḥmed Emīn Efendi (H.1296/M.1878).

4.2.3.2.85. Tācir: Ebü'l-ḥayr Efendi (H.X.yy.).

4.2.3.2.86. Taḥrīrāt kalemī ketebesī: Kaşşāb-zāde Eşref Meḥmed Beg (H.1247/M.1831-H.1307/M.1889), Aḥmed Bedrī Efendi (d.H.1230/M.1817).

4.2.3.2.87. Taḥrīrāt kātibi: Enver Efendi.

4.2.3.2.88. Tārīḥçi: Āşārī (H.1030/M.1611).

4.2.3.2.89. Tezkireci: Aḥmedī Müderris Şemse'd-dīn Aḥmed Efendi (H.1120/M.1708).

4.2.3.2.90. Tīmar defterdārı: Edāyī Beg (H.982/M.1574).

4.2.3.2.91. Türbedâr: Şeyh ‘Alî İlhâmî Efendi.

4.2.3.2.92. Ümerâ: Aḥmed Rıdvân Beg (XVI.yy.).

4.2.3.2.93. Vâ‘iz: Şeyh Aḥmed Ümîdî Efendi (H.1106/M.1694).

4.2.3.2.94. Vaḳ‘a-nüvis: Seyyid Meḥmed Emîn Edîb Efendi (H.1216/M.1801), Şahḥaflar-Şeyḥi-zâde Es‘ad Meḥmed Efendi (H.1201/M.1786-H.1264/M.1847), Sa‘du’llâh Enverî Efendi (H.1209/M.1794).

4.2.3.2.95. Vâlî: İskender Paşa-zâde Aḥmed Efendi (H.933/M.1526-H.996/M.1587), Pıraşa Aḥmed Paşa (H.1170/M.1756), Emnî Burnaz Meḥmed Ağa (H.1050/M.1640-H.1104/M.1692), Bedrî Ḥasan Bedre’d-dîn Paşa (H.1267/M.1850-H.1330/M.1911).

4.2.3.2.96. Vâlî mu‘âvini: Uşulî-zâde Eşref Meḥmed Efendi (H.1263/M.1846-H.1330/M.1911).

4.2.3.2.97. Vâridât muḥâsebesi ketebesini: Eşref Efendi (XIX.yy.).

4.2.3.2.98. Vergi müdürü: Aḥmed Bâdî Efendi (H.1326/M.1908).

4.2.3.2.99. Vilâyet defterleri tezkirecisi: Meḥmed Bahrî Efendi.

4.2.3.2.100. Yeniçeri: Âbi Maḥmûd Efendi (H.1077/M.1666), Âşafî Çelebî (H.923/M.1517), Âşafî Hızır Çavuş (H.991/M.1583-H.1031/M.1621).

4.2.3.3. Yüzyıllara Göre Şairler

4.2.3.3.1. XII. yüzyıl şairi: Ḥvâce Aḥmed Yesevî (H.562/M.1166).

4.2.3.3.2. XIV. yüzyıl şairleri: Emîr Kâdî Bürhâne’d-dîn Aḥmed (H.800/M.1397), Aḥmedî Tâce’d-dîn İbrâhîm veyâ Tâce’d-dîn (H.815/M.1412), Sultân Orḥan Ğâzî (H.678/M.1279/H.761/M.1359), Sultân Bâyezîd-i evvel (H.805/M.1402), Bedre’d-dîn Çelebî (H.800/M.1397).

4.2.3.3.3. XV. yüzyıl şairleri: Şeyh İbrâhîm Tennürî (H.887/M.1482), Aḥmed (H.854/M.1450), Veliyyü’d-dîn-zâde Kâdî-‘asker Aḥmed (H.902/M.1496), Şeyh Aḥmed-i Bîcân, Aḥmed-i Rûmî, Şeyh Cemâle’d-dîn İshâk (H.933/M.1497), Eşref Şeyh Seyyid ‘Abdu’llâh Efendi (H.874/M.1469), Şeyh ‘Abdu’llâh İlâhî Efendi (H.896/M.1490), Ḥacı Bayram Velî (H.833/M.1426), Bâyezîd-i Rûmî (H.900/M.1494), Yigit Başı Şeyh Aḥmed Şemse’d-dîn (H.910/M.1504), Şeyh Seyyid

Ahmed Hüseyinî (H.922/M.1516), Hersek-zâde Sadr-ı A'zam Ahmed (H.922/M.1516), Sultân Bâyezîd-i sâni (H.918/M.1512).

4.2.3.3.4. XVI. yüzyıl şairleri: Şerbetçi-zâde Hattâî İbrâhîm (H.932/M.1525), Kâdî Bornaz (Burnaz) İbrâhîm (H.990/M.1582), Ebü'l-hayr Efendi, Şeyhü'l-islâm Ebu's-su'ud Mehmed (H.982/M.1574), Âsârî (H.1030/M.1611), Şeyhü'l-islâm Şemse'd-dîn Ahmed (H.940/M.1533), Duğagin-zâde Ahmed (H.964/M.1556), Taşköpri-zâde 'İşâme'd-dîn Ebü'l-hayr Ahmed (H.901/M.1495/ H.968/M.1560), Pâre Pâre-zâde Ahmed (H.368/M.1560), Binâ Emîni Hüseyin Çelebî-zâde Ahmed (H.970/M.1562), Ebu's-su'ud-zâde Ahmed (H.944/M.1537/H.970/M.1562), Seyrek-zâde Şemsed-dîn-zâde Ahmed (H.941/M.1534/H.974/M.1566), Ahmed (H.977/M.1569), Nişancı-zâde ve Ramazân-zâde Seyyid Ahmed (H.934/M.1527/H.986/M.1578), Ahmed (H.990/M.1582), Kaytas-zâde Ahmed (H.992/M.1584), İskender Paşa-zâde Ahmed Efendi (H.996/M.1587), Ahmed Efendi, Mollâ Ahmed Zârîf, Nişancı-zâde ve Ramazân-zâde Seyyid Ahmed Beg, Ahmed Rıdvân Beg, Ahmed Harîrî, Ahmed Çelebî, Ahmed Beg, Ahmed Efendi, Ahmedî Şeyh Ahmed Sârbân (H.952/M.1545), Edâyi Kazzâz Bekr Çelebî (H.955/M.1548), Edâyi Beg (H.982/M.1574), Mu'allim-zâde İbrâhîm Âzerî (H.993/M.1585), Mehmed Azakî (H.1017/M.1608), Kılıççı-zâde İshâk Çelebî (H.899/M.1493/H.944/M.1537), Gâzî Çerkes İskender Paşa (H.979/M.1571), Mehmed Yûsuf Esîrî Efendi (H.1000/M.1591), Mu'ine'd-dîn Eşref (H.995/M.1586), Âşafî Çelebî (H.923/M.1517), Şeyh Uşulî (H.945/ M.1538), Âfitâbî Hattâî Hasan Çelebî (H.981/M.1573), Şeyh Mehmed Muhyî'd-dîn Üftâde Efendi (H.988/M.1588), Kâdî Mansûr Âgehî Çelebî (H.985/M.1577), Ülfetî (H.1000/M.1591), Şeyh Mehmed İlhamî Efendi (H.980/M.1572), İlâhî Şeyh-zâde Seyyid Selmân Çelebî (H.985/M.1577), Şeyh İlyâs Efendi (H.967/M.1559), Emânî-i Kadîm (H.999/M.1590), Muşafâ Emânî Çelebî (H.1000/M.1591), Emru'llâh Emrî Efendi (H.983/M.1575), Ahmed Ümidî Efendi (H.979/M.1571), Muşafâ Ümidî Paşa (H.946/M.1539), İmâm Receb Çelebî (H.1019/M.1610), Seyyid Maḥmud Emîrî Efendi (H.943/M.1536), Hâşim-zâde Emîr Seyyid Mehmed Beg (H.988/M.1580),

adî Seyyid Yahyâ Emîrî Efendi (H.1008/M.1599), Hızır Çelebî-zâde Mehmed Emînî Efendi (H.1008/M.1599), Ümnî Sinân Şeyh İbrâhîm Sinâne'd-dîn Efendi (H.958/M.1551), İnsân-ı Kâmil (H.1008/M.1599), Sûzenger Enverî (H.954/M.1547), Zeyrek-zâde Mehmed Ânî Çelebî (H.977/M.1569), Tayyib-zâde adî Mehmed Ehli Efendi (H.1009/M.1600), Hakîm-zâde adî Mehmed Ehli Çelebî H.1009/M.1600, Âhî Hasan Çelebî (H.923/M.1517), İştibî Abdü'l-kerîm Efendi (H.1015/M.1606), Ma'cûncu-zâde 'Abdü'l-bâki/Beķayî Efendi (H.1003/M.1594), Abdü'l-bâkî Mahmûd Efendi (H.933/M.1526-H.1008/M.1599), Bâli Çelebî (H.945/M.1538), Şeyh Bâlî (H.920/M.1552), Şeyh Bâlî İlhamî Efendi (H.980/M.1572), Şeyh Baħrî Dede (H.974/M.1566), Baħrî Hasan Çelebî (H.994/M.1585), Bedrî Bedre'd-dîn Mahmûd Efendi (H.989/M.1581), Berķî (H.940/M.1533), Bezmi Dervîş-zâde adî 'Abdu'llâh Çelebî (H.998/M.1589), 'Acem Baħrî veyâ Alaca Baħrî (H.871/M.1466-H.941/M.1534), 'Aynî-zâde 'Abdü'l-ġani Baħrî Beg (H.1008/M.1599).

4.2.3.3.5. XVII. yüzyıl şairleri: Cânplâd-zâde H'âcesi İbrâhîm Efendi (H.1060/M.1650), Oġlan Şeyhi İbrâhîm Efendi (H.1066/M.1655), Şeyh Saçlı İbrâhîm Efendi (H.1070/M.1659), İbrâhîm Şükri Efendi (H.1081/M.1670), Üftâde-zâde uţb İbrâhîm Şadıķ Efendi (H.1089/M.1678), Ebu's-su'ud Efendi (H.1056/M.1646), Ebü'l-fazl Mekki Efendi (H.1030/M.1620), Âbi Mahmûd Efendi (H.1077/M.1666), Muħaşşî Sinân Efendi-zâde Aħmed Efendi (H.1030/M.1620), Aħmed Zühdî Efendi (H.1087/M.1676), Debbâġ-zâde Aħmed Yahyâ Efendi (H.1086/M.1675- H.1112/M.1700), Mollâ Aħmed Fâħim (H.1117/M.1705), H'âce-zâde Aħmed Efendi, Aħmedî Müderris Şemse'd-dîn Aħmed Efendi (H.1120/M.1708), Edâyi Receb Efendi (H.1057/M.1647), Şeyh İdris-i Muħtefi (H.1024/M.1615), Şeyh Hüseyin Âdem Dede (H.1000/M.1591-1064/M.1653), Dervîş Edîb (H.1050/M.1640), Baķķal-zâde 'Alî Edîbî Efendi (H.1027/M.1617), Bustân-zâde İbrâhîm Âzerî Çelebî (H.1052/M.1642), Defter-dâr Âzerî Çelebî (H.1101/M.1689), İbrâhîm Âzerî Efendi (H.1119/M.1707), Mevlevî Ârâmî (H.1040/M.1630), Şeyh-zâde Es'ad Efendi (H.1043/M.1633), H'âce-zâde Şeyhü'l-islâm Es'ad Mehmed Efendi (H.978/M.1568-H.1034/M.1624), İsmâ'il Çelebî

(H.1020/M.1611-H.1080/M.1669), Āşafī Hızır Çavuş (H.991/M.1583-H.1031/M.1621), Ağa-zāde Meḥmed Dede Efendi (H.1063/M.1652), İkbāl Sulṭān Muşṭafā-yı s̄anī (H.1115/M.1703), Meḥmed Ūlfetī Efendi (H.1055/M.1645), Hüseyn Ūlfetī Efendi (H.1122/M.1710), Yavuz-zāde Seyyid Muşṭafā ‘Ālī Efendi (H.1057/M.1647), Emrī Emru’llāh (H.1114/M.1702), Emnī Burnaz Meḥmed Ağa (H.1050/M.1640-H.1104/M.1692), Selīm-zāde Haṭṭāt Süleymān Emnī Efendi (H.1110/M.1698), Ūmidī İmām Receb Çelebī (H.1019/M.1610), Vā‘iz Şeyḥ Aḥmed Ūmidī Efendi (H.1106/M.1694), Ūmidī Pervāne-zāde Aḥmed Efendi (H.1114/M.1702), Seyyid Meḥmed Emīr Çelebī (H.1035/M.1625), Şeyḥ Meḥmed Emīn Efendi (H.1091/M.1680), ‘Arab Şālīḥ Efendi-zāde Emīn Meḥmed Efendi (H.1121/M.1709), Nazīrī-zāde Meḥmed Emīn Efendi (H.1124/M.1712), Emīnī Meḥmed Emīn (H.1076/M.1665), Emīnī Alay Begi-zāde Mekki Meḥmed Emīn Efendi (H.1091/M.1680), ‘Abdü’l-laṭīf Ūnsī Efendi (H.1075/M.1664), Enverī Şeyḥ Seyyid Ḥasan Efendi (H.1029/M.1619-H.1100/M.1688), H’āce-zāde Haṭṭāt Meḥmed Enverī Efendi (H.1106/M.1694), Ānī Fāṭıma Ḥanım (H.1122/M.1710), Kelemser-zāde Meḥmed Enīs Efendi (H.1106/M.1694), Meḥmed Evcī Efendi (1054/M.1644), Dervīş Ūveys (H.1080/M.1669), Kaḫıcu-zāde Aḥmed Āhī Efendi (H.1106/M.1694), Eyyūb Efendi (H.1071/M.1660), Meḥmed Bākī Efendi (H.1057/M.1647), Kepenekçi-zāde Meḥmed ‘Abdü’l-bākī Çelebī (H.1057/M.1647), Seyyid ‘Abdü’l-bākī Efendi (H.1039/M.1629-H.1090/M.1679), Meḥmed Baḫşī Efendi (H.1033/M.1623), Enderūnlı Baḫrī Meḥmed Paşa (H.1112/M.1700), Baḫtī Sulṭān Aḥmed-i evvel (H.998/M.1589-H.1026/M.1617), Meḥmed Baḫşī Efendi (H.1038/M.1628), Bedrī Meḥmed Bedre’d-dīn Efendi (H.1065/M.1654), Brusevī Seyfe’d-dīn-zāde Şeyḥ Meḥmed Muḫyi’d-dīn Efendi (H.1091/M.1680), Aḥmed Bezmī Çelebī (H.1026/M.1617), Mūderris Bezmī (H.1026/M.1617), Muşṭafā Bezmī Çelebī (H.1069/M.1657), Yasaḫçı-zāde İbrāhīm Bezmī Çelebī (H.1094/M.1682), ‘Abdü’l-kerim Bezmī Efendi (H.1104/M.1692).

4.2.3.3.6. XVIII. yüzyıl şairleri: Dāmād Silāḫ-dār İbrāhīm Paşa (H.1136/M.1723), Şadr-ı A‘zam Dāmād İbrāhīm Paşa (H.1143/M.1730), Ḥamza-

zāde Kādī İbrāhīm Efendi (H.1184/M.1770), Seyyid İbrāhīm Efendi (H.1194/M.1780), Eşer Derviş ‘Abdu’llah (H.1135/M.1722), Üçüncü Sultān Aḥmed, Karamanī-zāde Şeyḥ Aḥmed Efendi (H.1149/M.1736), Şeyḥ Aḥmed Ğazzī Efendi (H.1054/M.1644-H.1150/M.1737), Şāmī-zāde Aḥmed Efendi (H.1151/M.1738), Eşref-zāde Şeyḥ Hācı Seyyid ‘İzze’d-din Aḥmed Efendi (H.1153/M.1740), Pıraşa Aḥmed Paşa (H.1170/M.1756), Ḥattāt Mestci-zāde Ebü’l-‘avn Aḥmed Efendi (H.1174/M.1760), Aḥmed Dede (H.1177/M.1763), Aḥmedī Aḥmed Mürşidī Efendi (H.1100/M.1688-H.1174/M.1760), Enderūnlı Süleymān Edīb Beg (H.1134/M.1721), Seyyid Meḥmed Edīb Efendi (H.1149/M.1736), Seyyid Meḥmed Emīn Edīb Efendi (H.1216/M.1801), Maḍrub-zāde ‘Abdü’l-ḥamīd Erşed Efendi (H.1147/M.1734-H.1175/M.1761), ‘Arab ‘Alī Efendi-zāde Muştafā Erib Efendi (H.1162/M.1748), Kethüdā Emīn Efendi-zāde Aḥmed Erib Efendi (H.1194/M.1780), Şeyḥü’l-islām İşḥāk Efendi (H.1090/M.1679-H.1147/M.1734), Mollacıq-zāde İşḥāk Efendi (H.1120/M.1611-H.1195/M.1780), Seyyid Meḥmed Esrār Dede (H.1211/M.1796), Es‘ad Paşa (H.1139/M.1726), Meḥmed Es‘ad H‘āce (H.1144/M.1731), Şeyḥü’l-islām Meḥmed Es‘ad Efendi (H.1096/M.1684-H.1166/M.1752), Ḥamza-zāde Ḥattāt Kādī Meḥmed Es‘ad Efendi (H.1180/M.1766), Mü‘ezzin-zāde Es‘ad Efendi (H.1180/M.1766), Es‘ad Meḥmed Efendi (H.1192/M.1778), Vaşşaf-zāde Şeyḥü’l-islām Meḥmed Es‘ad Efendi (H.1119/M.1707-H.1192/M.1778), Meş‘aleci-zāde Es‘ad Beg (H.1208/M.1793), Şeyḥ İsmā‘īl Ḥaqqı Efendi (H.1137/M.1724), Şeyḥ Mevlevī Meḥmed Esīf Şıdkī Dede Efendi (H.1145/M.1732), Eşref ‘Alī Efendi (H.1206/M.1791), Rātib Aḥmed Paşa-zāde Āşaf Meḥmed Paşa (H.1195/M.1780), Efgān Gül Meḥmed Beg (H.1229/M.1813), İkbāl Kādī Seyyid Meḥmed Efendi (H.1149/M.1736), İkbāl Sultān Muştafā-yı şālīs (H.1129/M.1716-H.1187/M.1773), Āgāh Ḥāfız Hācı Meḥmed Bulak (H.1040/M.1630-H.1141/M.1728), Rūz-nāmçeci-zāde Meḥmed Āgāh Efendi (H.1158/M.1745), İlhāmī Sultān Selīm-i şālīs (H.1223/M.1808), Kādī Elīf Aḥmed Dede (H.1186/M.1772), Meḥmed Em‘ānī Efendi (H.1133/M.1720), Seyrek-zāde Emru’llāh Efendi (H.1138/M.1725), Seyyid Meḥmed Ümnī Beg (H.1106/M.1747), Seyyid Meḥmed Emru’llāh Emīrī Çelebī

(H.1035/M.1625-H.1137/M.1724), Ebü'l-İs'ād Meḥmed Emīn Sa'di Efendi (H.1137/M.1724), 'Abdü'l-hādī-zāde Seyyid Meḥmed Emīn Efendi (H.1156/M.1743), Şeyḫ Meḥmed Emīn 'Ārif Efendi (H.1158/M.1745), Meḥmed Emīn Beg (H.1160/M.1747), 'Aziz-zāde Meḥmed Emīn Efendi (H.1129/M.1716-H.1164/M.1750), Kādī 'Abbās-zāde Kādī Meḥmed Emīn Efendi (H.1181/M.1767), Emīn Meḥmed Efendi (H.1192/M.1778), Baḳḳāl İsmā'il Paşa-zāde Emīn Beg (H.1209/M.1794), Şeyḫ A'rac Ḥasan Ünsī Efendi (H.1136/M.1723), Vaḳ'a-nüvīs Sa'du'llāh Enverī Efendi (H.1209/M.1794), Şeyḫ Mevlevī Muştafā Enīs Dede (H.1140/M.1727), Şeyḫ-i Mevlevī Receb Enīs Dede (H.1146/M.1733), Nu'mān Enīs Efendi (H.1180/M.1766), Muştafā Enīḳ Efendi (H.1135/M.1722), Üveys Kādī Seyyid 'Osmān Efendi (H.1137/M.1724), Kaşşāb-zāde Aḫmed Bā'ış Efendi (H.1215/M.1800), Teberdār Birāderi-zāde 'Abdü'l-bāḳī Efendi (H.1187/M.1773), Ḥaṭṭāṭ 'Abdü'l-bāḳī Efendi (H.1193/M.1779), Sünbül-zāde 'Abdü'l-bāḳī Efendi (H.1227/M.1812), Armudcı-zāde Ḥalīl Bāhir Efendi (H.1130/M.1717), 'Abdü'l-kerīm Bāhir Efendi (H.1152/M.1739), Kādī 'asker 'Abdu'r-raḫman Bāhir Efendi (H.1159/M.1746), Bāhir İbrāhīm Ḥān-zāde Ḥaṭṭāṭ İsmā'il Beg (H.1164/M.1750), Şadr-ı A'zam Köse Muştafā Bāhir Paşa (H.1178/M.1764), Müderris Seyyid 'Abdu'llāh Bāhir Efendi (H.1180/M.1766), İmām-zāde Müderris Ḥaṭṭāṭ Meḥmed (H.1168/M.1754), Bedrī Bedre'd-dīn Efendi (H.1146/M.1730), Berā'ī (H.1187/M.1773), Birrī Dervīş Meḥmed Çelebī (H.1080/M.1669-H.1128/M.1715), Seyyid 'Abdu'llāh Birī Efendi (H.1156/M.1747-H.1212/M.1797), Ḥalīl Bezmī (H.1136/M.1723), Meḥmed Bezmī (H.1149/M.1736), Seyyid Muştafā Besīm Efendi (H.1178/M.1764), 'Ömer Besīm Efendi (H.1196/M.1781).

4.2.3.3.7. XIX. yüzyıl şairleri: Meḥmed İḫsān Efendi (H.1255/M.1839), İḫsān Efendi, Ḥāfız İbrāhīm Edhem Efendi (d.H.1225/M.1810), Aḫḳar 'Abdu'llāh Hāşim Beḡ (d.H.1278/M.1861), Ḳurd Aḫmed Paşa (H.1243/M.1827), Benlerli-zāde Ḥāfız Aḫmed Ṭal'at Efendi (H.1321/M.1903), Tüfenḳi-başı Ḥacı Yahyā İhyā Beg (H.1267/M.1850), İhyā Mütevelli-zāde Ömer İhya'ed-dīn Efendi, (H.1291/M.1874-H.1327/M.1909), Edhem Efendi (d.H.1268/M.1851), İbrāhım Edhem Efendi

(H.1234/M.1818-H.1303/M.1885), ‘Alī Edīb Beg (H.1287/M.1870-H.1315/M.1897), Hālīl Edīb Beg (H.1330/M.1911), Edīb Hārābī (d.H.1269/M.1852), Erbābī Hüseyn Firāķī Efendi (H.1220/M.1805-H.1300/M.1882), Şeyh Tālib İrşādī Efendi (H.1235/M.1819-H.1298/M.1880), ‘Abdü’l-müteāl Ezherī (H.1240/M.1824), İşhāk Paşa (H.1223/M.1808-H.1276/M.1859), Enderūnlı Şeyh Esrār Efendi (H.1259/M.1843), Şahhaflar Şeyhi-zāde Es’ad Meḥmed Efendi (H.1201/M.1786-H.1264/M.1847), Aḥmed Es’ad Efendi (H.1193/M.1779-H.1274/M.1857), Mevlevī Meḥmed Es’ad Dede (H.1257/M.1841-H.1329/M.1911), Manşūri-zāde Hüseyn Es’ad Efendi (d.H.1236/M.1820), Eşref Hālīl Efendi (H.1293/M.1876), Kaşşāb-zāde Eşref Meḥmed Beg (H.1247/M.1831-H.1307/M.1889), Şıdkī-zāde Müşir Muştafā Eşref Paşa (H.1235/M.1819-H.1312/M.1894), Uşūlī-zāde Eşref Meḥmed Efendi (H.1263/M.1846-H.1330/M.1911), Tersāne Emīni-zāde Meḥmed Emīn Āşaf Beg (H.1212 /M.1797-H.1259/M.1843), Seyyid Meḥmed Emīn Āşaf Efendi (H.1236/M.1820-H.1279/M.1862), Āşaf Dāmād-ı Padişāhi Maḥmūd Celāle’d-dīn Paşa (H.1270/M.1853-H.1320/M.1902), Süleymān Āşaf Beg (H.1255/M.1839-H.1331/M.1912), Āgāh ‘Osmān Paşa (H.1247/M.1831-H.1324/M.1906), Şakir Āgāhī Efendi (H.1254/M.1838-H.1320/M.1902), Recā’ī-zāde Maḥmūd Ekrem Beg (H.1263/M.1846-H.1332/M.1913), ‘Alī Ekrem Beg (d.H.1284/M.1867), Emrāh (H.1271/M.1854), Murad Emrī Efendi (H.1268/M.1851-H.1335/M.1907), Meḥmed Emīn Efendi (H.1291/M.1874), Cündī-zāde Meḥmed Emīn Efendi (H.1296/M.1878), Emīn Hilmī Efendi (H.1300/M.1882), Meḥmed Emīn Efendi (H.1240-H.1305/M.1887), Emīn Edīb Kazancı Efendi (H.1263/M.1846-H.1335/M.1916), Meḥmed Emīn Efendi (d.H.1286/M.1869), Şeyh Muştafā Enver Efendi (H.1240/M.1824-H.1289/M.1872), Aḥmed Enverī Efendi (H.1301/M.1883), Meḥmed Āyetu’llāh Beg (H.1262/M.1845-H.1295/M.1878), Aḥmed Bādī Efendi (H.1326/M.1908), ‘Abdü’l-bāķī Efendi (H.1282/M.1865-H.1330/M.1911), Bedrī Ḥasan Bedre’d-dīn Paşa (H.1267/M.1850-H.1330/M.1911), Aḥmed Bedrī Efendi (d.H.1230/M.1817), Şālīh Besīm Efendi (H.1242/M.1826), Meḥmed Besīm Efendi

(H.1258/M.1842), Şâlih Besîm Efendi (H.1258/M.1842), Mehmed Besîm Beg (d.H.1279/M.1862), Enderûnî Hasan Başrî Efendi (d.H.1246/M.1830).

4.2.3.3.8. XX. yüzyıl şairleri: İhsân Râif Hanım (1926), Hamâmî-zâde Mehmed İhsân Beg (d.H.1302/M.1884), Muştafâ Edîb Beg (H.1275/M.1858-H.1341/M.1922), Şeyh Seyyid Mehmed Es'ad Efendi (H.1264/M.1847-H.1349/M.1930), Âşaf Efendi (d.H.1297/M.1879), Hasîrî-zâde Şeyh Mehmed Elîf Efendi (H.1266/M.1849-H.1345/M.1926), 'Ali Emîrî Efendi (H.1274/M.1857-H.1342/M.1923), Enver Beg (d.H.1293/M.1876), Orhan Seyfî Orhon (d.R.1306/M.1890), Orhan Şâ'ik Gökyay (d.1308/M.1902), Ahmed Orhan Hammâmîoğlu (d.1910), Âyetü'llâh Beg (d.R.1308), Şeyh Mehmed 'Abdü'l-bâkî Efendi (H.1300/M.1882-H.1353/M.1934), Muştafâ 'İzzet Bâkî Beg (d.H.1319/M.1901), Seyyid Burhâne'd-dîn Efendi (H.1348/M.1929), Hasan Başrî Çantay (d.R.1303/M.1883).

4.2.3.4. Memleketlerine Göre Şairler

4.2.3.4.1. Akçeķızanlıķlı şair: Vâ'iz Şeyh Ahmed Ümidî Efendi (H.1106/M.1694).

4.2.3.4.2. Akhişârlı şair: Şeyh İlyâs Efendi (H.967/M.1559).

4.2.3.4.3. Akşehirli şair: Nûre'd-dîn Ezherî (XV.yy.).

4.2.3.4.4. Amasyalı şairler: Şeyh İbrâhîm Tennûrî (H.887/M.1482), Edâyî Beg (H.982/M.1574), Vâ'iz Âfitâbî (XV.yy.).

4.2.3.4.5. Ankaralı şair: Hâcî Bayram Velî (H.833/M.1426).

4.2.3.4.6. Antakyalı şairler: Şeyh Hüseyin Âdem Dede (H.1000/M.1591-1064/M.1653), Âşaf Efendi (d.H.1297/M.1879).

4.2.3.4.7. 'Arabsunlu şair: İhsân Efendi (XIX.yy.).

4.2.3.4.8. Arz-ı Rûmlu şairler: Âbî Maħmûd Efendi (H.1077/M.1666), Erbâbî Hüseyin Firâķî Efendi (H.1220/M.1805-H.1300/M.1882), Emrah (H.1271/M.1854).

4.2.3.4.9. Aţanalı şair: Baħrî Efendi.

4.2.3.4.10. Aydınli Şair: Kādi Bezmī (XVI.yy.).

4.2.3.4.11. Aydoslu Şair: Şeyh İsmā'īl Hakkı Efendi (H.1137/M.1724).

4.2.3.4.12. 'Ayntābli Şairler: İŐhāk Paşa (H.1223/M.1808-H.1276/M.1859), Bedrī Meĥmed Bedre'd-dīn Efendi (H.1065/M.1654).

4.2.3.4.13. Baĥdādli Őairler: ĀteŐī, Aĥmed Hāriri (XVI.yy.), Sūleymān ĀŐaf Beg (H.1255/M.1839-H.1331/M.1912), Hūseyn Ūlfeti Efendi (H.1122/M.1710), 'Acem BaŐiri veyā Alaca BaŐiri (H.871/M.1466-H.941/M.1534).

4.2.3.4.14. Balıkesirli Őair: Hāsan BaŐri Ćantay (R.1303/M.1883).

4.2.3.4.15. Bayındırlı Şair: Şeyh Tālib İrŐadi Efendi (H.1235/M.1819-H.1298/M.1880).

4.2.3.4.16. BedaŐŐanlı Şair: Seyyid H'āce Burhān.

4.2.3.4.17. Belhli Şair: EŞer Derviş 'Abdu'llāh (H.1135/M.1722).

4.2.3.4.18. Beyrutlu Şair: İŐsān Rāif Hānım (M.1926).

4. 4.2.3.4.19. Bitlisli Şair: İdris-i Bitlisi (XVI.yy.).

4.2.3.4.20. Borlu Şair: Meĥmed Edīb Efendi (XVIII.yy.).

4.2.3.4.21. Bosnalı Őairler: Hızır Ćavuş (H.991/M.1583-H.1031/M.1621), İntizāmī (XVII.yy.), YasaŐı-zāde İbrāhım Bezmī Ćelebi (H.1094/M.1682).

4.2.3.4.22. Brusalı Őairler: ŐerbetĆi-zāde Hattāt İbrāhım Efendi (H.932/M.1525), Veliyyü'd-dīn-zāde Kādi-'asker Aĥmed PaŐa (H.902/M.1496), Pāre Pāre-zāde Aĥmed Efendi (H.368/M.1560), Aĥmed Efendi (H.977/M.1569), EŐref-zāde Őeyh Hācı Seyyid 'İzze'd-din Aĥmed Efendi (H.1153/M.1740), Hālil Edīb Beg (H.1279/M.1862-H.1330/M.1911), Baĥķal-zāde 'Alī Edībī Efendi (H.1027/M.1617), İbrāhım Āzeri Efendi (H.1119/M.1707), ĆaŐŐāb-zāde EŐref Meĥmed Beg (H.1247/M.1831-H.1307/M.1889), Őıdķi-zāde MūŐir MuŐtafa EŐref PaŐa (H.1235/M.1819-H.1312/M.1894), Őeyh Meĥmed Muhyi'd-dīn Ūftāde Efendi (H.988/M.1588), Seyyid Maĥmud Emiri Efendi (H.943/M.1536), 'Abdü'l-hādī-zāde Seyyid Meĥmed Emīn Efendi (H.1156/M.1743), Meĥmed Emīn (H.1076/M.1665), Ūmnī Sinān Őeyh İbrāhım Sināne'd-dīn Efendi (H.958/M.1551), Zeyrek-zāde Meĥmed Āni Ćelebi (H.977/M.1569), 'Abdü'l-bāķi Efendi, Őeyh Baħri Dede

(H.974/M.1566), Brusevî Seyfe'd-dîn-zâde Şeyh Meḥmed Muḥyi'd-dîn Efendi (H.1091/M.1680), 'Aynî-zâde 'Abdü'l-ġani Başîrî Beg (H.1008/M.1599).

4.2.3.4.23. Buḥâralı şairler: Gül Meḥmed Beg (H.1229/M.1813), Şeyh Aḥmed İlähî Efendi (XV.yy.).

4.2.3.4.24. Çorlulu şair: Şadr-ı A'zam Köse Muştafâ Bâhir Paşa (H.1178/M.1764).

4.2.3.4.25. Diyâr-ı Bekrli şairler: İskender Paşa-zâde Aḥmed Efendi (H.933/M.1526-H.996/M.1587), Aḥmedî Aḥmed Mürşidî Efendi (H.1100/M.1688-H.1174/M.1760), Edhem Efendi (d.H.1268/M.1851), Seyyid Meḥmed Edîb Efendi (H.1149/M.1736), Gâzi Çerkes İskender Paşa (H.979/M.1571), İsmâ'îl Çelebî (H.1020/M.1611-H.1080/M.1669), Seyyid Meḥmed Emîn Âşaf Efendi (H.1236/M.1820-H.1279/M.1862), Ülfetî (H.1000/M.1591), Emnî Burnaz Meḥmed Ağa (H.1050/M.1640-H.1104/M.1692), Seyyid Meḥmed Emru'llâh Emîrî Çelebî (H.1035/M.1625-H.1137/M.1724), 'Ali Emîrî Efendi (H.1274/M.1857-H.1342/M.1923), 'Abdü'l-bâķî Efendi (H.1282/M.1865-H.1330/M.1911).

4.2.3.4.26. Edirneli şailer: Bustân-zâde İbrâhîm Âzerî Çelebî (H.1052/M.1642), Hüseyin Âlî Çelebî, Emru'llâh Emrî Efendi (H.983/M.1575), Pervâne-zâde Aḥmed Efendi (H.1114/M.1702), Şeyh Mevlevî Muştafâ Enîs Dede (H.1140/M.1727), Şeyh-i Mevlevî Receb Enîs Dede (H.1146/M.1733), Nu'mân Enîs Efendi (H.1180/M.1766), Aḥmed Bâdî Efendi (H.1326/M.1908), Bâyezîd-i Rûmî (H.900/M.1494), Bahrî Efendi (XIX.yy.), Bedî'î Miskî Emîroġlı (XVI.yy.).

4.2.3.4.27. Egridereli şair: Oġlan Şeyhî İbrâhîm Efendi (H.1066/M.1655).

4.2.3.4.28. Erbilli şair: Şeyh Seyyid Meḥmed Es'ad Efendi (H.1264/M.1847-H.1349/M.1930).

4.2.3.4.29. Ergeneli şair: Emîn Meḥmed Efendi (XVIII.yy.).

4.2.3.4.30. Erzincanlı şair: Emîr Kâdî Bürhâne'd-dîn Aḥmed (H.800/M.1397).

4.2.3.4.31. Eyyüblü şair: Seyyid Meḥmed Emîr Çelebî (H.1035/M.1625).

4.2.3.4.32. Filibeli şairler: H'âce 'İsâ Emânî Efendi (XVI.yy.), Bezmî Dervîş-zâde Kâdî 'Abdu'llâh Çelebî (H.998/M.1589).

4.2.3.4.33. Ğazzeli şair: Şeyh Aḥmed Ğazzî Efendi (H.1054/M.1644-H.1150/M.1737).

4.2.3.4.34. Gelibolılı şairler: Aḥmed-i Rûmî (XV.yy.), Ağa-zâde Meḥmed Dede Efendi (H.1063/M.1652), Enderûnlı Bahrî Meḥmed Paşa (H.1112/M.1700).

4.2.3.4.35. Gölmarımaralı şair: Yigitbaşı Şeyh Aḥmed Şemse'd-dîn Efendi (H.910/M.1504).

4.2.3.4.36. Halebli şair: Aḥmed Efendi Ağa (H.990/M.1582).

4.2.3.4.37. Ḥamîdli / Ispartalı şairler: 'Abdu'r-rahîm Ümîdî Çelebî, Meḥmed Bahşî Efendi (H.1033/M.1623).

4.2.3.4.38. Hersekli şair: Hersek-zâde Sadr-ı A'zam Aḥmed Paşa (H.922/M.1516).

4.2.3.4.39. Ḥorasanlı şair: 'Acem Başıri veyâ Alaca Başıri (H.871/M.1466-H.941/M.1534).

4.2.3.4.40. İslimyeli şair: 'Alî Edîb Beg (H.1287/M.1870-H.1315/M.1897).

4.2.3.4.41. İstanbullu şairler: Meḥmed Emîn Sa'dî Ebü'l-is'âd Efendi, Şeyhü'l-islâm Ebu's-su'ûd Meḥmed Efendi (H.982/M.1574), Meḥmed İḥsân Efendi (H.1255/M.1839), Binâ Emîni Ḥüseyn Çelebî-zâde Aḥmed Efendi (H.970/M.1562), Debbâğ-zâde Aḥmed Yahyâ Efendi (H.1086/M.1675-H.1112/M.1700), Üçüncü Sultân Aḥmed (M.1673-M.1736), Ḥattât Mestci-zâde Ebü'l-'avn Aḥmed Efendi (H.1174/M.1760), Aḥmed Çelebî (XVI.yy.), Müderris Seyyid Şerif Yahyâ İhyâ Efendi, (H.1228/M.), Edâyi Kazzâz Bekr Çelebî (H.955/M.1548), Edâyi Receb Efendi (H.1057/M.1647), Şeyh İdris-i Muḥtefî (H.1024/M.1615), Seyyid Meḥmed Emîn Edîb Efendi (H.1216/M.1801), Defter-dâr Āzerî Çelebî (H.1101/M.1689), Şeyhü'l-islâm İshâk Efendi (H.1090/M.1679-H.1147/M.1734), Mollâcıq-zâde İshâk Efendi (H.1120/M.1611-H.1195/M.1780), Seyyid Meḥmed Esrâr Dede (H.1211/M.1796), Şahhaflar Şeyhi-zâde Es'ad Meḥmed Efendi (H.1201/M.1786-H.1264/M.1847), Şeyhü'l-islâm Meḥmed Es'ad Efendi (H.1096/M.1684-

H.1166/M.1752), Vaşşaf-zāde Şeyhü'l-islām Meḥmed Es'ad Efendi (H.1119/M.1707-H.1192/M.1778), Enderūnlı Es'ad Ağa (XVIII.yy.), Eşref Efendi (XIX.yy.), Tersāne Emīni-zāde Meḥmed Emīn Āşaf Beg (H.1212/M.1797-H.1259/M.1843), Āşaf Dāmād-ı Padişāhi Maḥmūd Celāle'd-dīn Paşa (H.1270/M.1853-H.1320/M.1902), 'Alī Āşaf Beg (d.H.1325/M.1907), Āfitābī Ḥaṭṭāt Ḥasan Çelebī (H.981/M.1573), İkbāl Kāḍī Seyyid Meḥmed Efendi (H.1149/M.1736), İkbāl Sulṭan Muştafā-yı şālīş (H.1129/M.1716-H.1187/M.1773), İkbāl Sulṭan Muştafā-yı şānī (H.1074/M.1663-H.1115/M.1703), Rūz-nāmçeci-zāde Meḥmed Āgāh Efendi (H.1158/M.1745), Recā'ī-zāde Maḥmūd Ekrem Beg (H.1263/M.1846-H.1332/M.1913), 'Alī Ekrem Beg (d.H. 1284/M.1867), Meḥmed Ülfetī Efendi (H.1055/M.1645), İlhāmī Sulṭan Selīm-i şālīş (H.1175/M.1761-H.1223/M.1808), Şeyḥ İlhāmī Efendi, 'Alī Çelebī, Emānī-i Kadīm (H.999/M.1590), Meḥmed Em'ānī Efendi (H.1133/M.1720), Selīm-zāde Ḥaṭṭāt Süleymān Emnī Efendi (H.1110/M.1698), Aḥmed Ümīdī Efendi (H.979/M.1571), Muştafā Ümīdī Paşa (H.946/M.1539), Emīrek Muştafā Çelebī, 'Arab Şālīḥ Efendi-zāde Emīn Meḥmed Efendi (H.1121/M.1709), Ebü'l-is'ād Meḥmed Emīn Sa'dī Efendi (H.1137/M.1724), 'Azīz-zāde Meḥmed Emīn Efendi (H.1129/M.1716-H.1164/M.1750), Meḥmed Emīn Efendi (H.1291/M.1874), Meḥmed Emīn Efendi (H.1240-H.1305/M.1887), Meḥmed Emīn Efendi (d.H.1286/M.1869), Hızır Çelebī-zāde Meḥmed Emīnī Efendi (H.1008/M.1599), Şeyḥ Muştafā Enver Efendi (H.1240/M.1824-H.1289/M.1872), Enver Beg (d.H.1293/M.1876), Enver Efendi, Sūzenger Enverī (H.954/M.1547), Ḥ'āce-zāde Ḥaṭṭāt Meḥmed Enverī Efendi (H.1106/M.1694), Kelemser-zāde Meḥmed Enīs Efendi (H.1106/M.1694), Meḥmed Evcī Efendi (1054/M.1644), Orḥan Seyfī Orḥon (d.R.1306/M.1890), Orḥan Şā'īk Gökyay (d.1308/M.1902), Aḥmed Orḥan Ḥammāmīoğlu (d.M.1910), Dervīş Üveys (H.1080/M.1669), Tayyib-zāde Kāḍī Meḥmed Ehli Efendi (H.1009/M.1600), Eyyüb Efendi (H.1071/M.1660), Abdü'l-bāķī Maḥmūd Efendi (H.933/M.1526-H.1008/M.1599), Kepenekçi-zāde Meḥmed 'Abdül-bāķī Çelebī (H.1057/M.1647), Seyyid 'Abdül-bāķī Efendi (H.1039/M.1629-H.1090/M.1679), Ḥaṭṭāt 'Abdül-bāķī Efendi (H.1193/M.1779),

Şeyh Mehmed ‘Abdü’l-bâkî Efendi (H.1300/M.1882-H.1353/M.1934), Dellâk-zâde Bâkî Efendi (XVI.yy.), Muştafâ ‘İzzet Bâkî Beg (d.H.1319/M.1901), Mehmed Bahrî Efendi, Bahtî İmâm-zâde Müderris Hattât Mehmed Efendi (H.1168/M.1754), Aḥmed Bedrî Efendi (d.H.1230/M.1817), Berkî (H.940/M.1533), Aḥmed Bezmî Çelebî (H.1026/M.1617), Muştafâ Bezmî Çelebî (H.1069/M.1657), Ḥalîl Bezmî (H.1136/M.1723), Şâlih Besîm Efendi (H.1242/M.1826), Mehmed Besîm Beg (d.H.1279/M.1862), Enderûnî Ḥasan Başrî Efendi (d.H.1246/M.1830).

4.2.3.4.42. İstolçalı şair: Dâmâd Silâh-dâr İbrâhîm Paşa (H.1136/M.1723).

4.2.3.4.43. İzdinli şair: Bahtî Efendi.

4.2.3.4.44. İzmimli şair: Şeyh Şaçlı İbrâhîm Efendi (H.1070/M.1659).

4.2.3.4.45. İzmirli şairler: Benlerli-zâde Ḥâfız Aḥmed Tal‘at Efendi (H.1321/M.1903), Manşûri-zâde Hüseyin Es‘ad Efendi (d.H.1236/M.1820).

4.2.3.4.46. İznikli şair: Eşref Şeyh Seyyid ‘Abdu’lâh Efendi (H.874/M.1469).

4.2.3.4.47. Karaağaçlı şair: Uşûlî-zâde Eşref Mehmed Efendi (H.1263/M.1846-H.1330/M.1911).

4.2.3.4.48. Karaferyeli şair: Dervîş Baba Ḥasan.

4.2.3.4.49. Karamanlı şair: Şeyh Cemâle’ d-dîn İshâk Efendi (H.933/M.1497).

4.2.3.4.50. Kasımpaşalı şair: Armudcı-zâde Ḥalîl Bâhir Efendi (H.1130/M.1717).

4.2.3.4.51. Kaştamonlu şair: Ḥamza-zâde Kâdî İbrâhîm Efendi (H.1184/M.1770).

4.2.3.4.52. Kayserili şair: Emîr Kâdî Bürhâne’ d-dîn Aḥmed (H.800/M.1397).

4.2.3.4.53. Kıpçaklı şair: Mehmed Azaķî Efendi (H.1017/M.1608).

4.2.3.4.54. Kırimlı şair: ‘Ömer Besîm Efendi (H.1196/M.1781).

4.2.3.4.55. Kızılcaıuzlulu şair: Bahrî Ḥasan Çelebî (H.994/M.1585).

4.2.3.4.56. Konyalı şairler: Aḥmed Efendi (XVI.yy.), Şeyh Aḥmed Eflâkî.

4.2.3.4.57. Kürdistânlu şair: Aḥmed Zühdî Efendi (H.1087/M.1676).

4.2.3.4.58. Kütahyalı şairler: Aḥmedī Tāce'd-dīn İbrāhīm veyā Tāce'd-dīn (H.815/M.1412), Şeyḫ Mevlevī Meḥmed Esīf Şıdķī Dede Efendi (H.1145/M.1732), 'Abdü'l-laṭīf Ünsī Efendi (H.1075/M.1664).

4.2.3.4.59. Ladikli şair: Seyyid Meḥmed Edīb Efendi (H.XII.yy.).

4.2.3.4.60. Lārendeli şair: Emrī Emru'llāh (H.1114/M.1702).

4.2.3.4.61. Mağnisalı şairler: Aḥmed Es'ad Efendi (H.1193/M.1779-H.1274/M.1857), Derviş Meḥmed Çelebī veya 'Aṭṭār Birrī (H.1080/M.1669-H.1128/M.1715).

4.2.3.4.62. Manyaslı şair: Seyyid Muştafā Besīm Efendi (H.1178/M.1764).

4.2.3.4.63. Merzifonlu şairler: 'Abdu'r-raḥman Eşref Efendi, Ümīdī İmām Receb Çelebī (H.1019/M.1610).

4.2.3.4.64. Miḫalıçlı şair: Kaşşāb-zāde Aḥmed Bā'ış Efendi (H.1215/M.1800).

4.2.3.4.65. Mısırlı şairler: 'Abdü'l-müteāl Ezherī (H.1240/M.1824), Meḥmed Āyetu'llāh Beg (H.1262/M.1845-H.1295/M.1878).

4.2.3.4.66. Moralı şair: Derviş Aḥmed.

4.2.3.4.67. Musullu şair: Seyyid Meḥmed Es'ad Efendi (XVIII.yy.).

4.2.3.4.68. Nevşehirli şair: Şadr-ı A'zam Dāmād İbrāhīm Paşa (H.1143/M.1730).

4.2.3.4.69. Rizeli şair: Şākir Āgāhī Efendi (H.1254/M.1838-H.1320/M.1902).

4.2.3.4.70. Ruhālı şair: Meḥmed Bār'ī Efendi (H.XIII.yy.).

4.2.3.4.71. Ruscuḫlu şair: Muştafā Emānī Çelebī (H.1000/M.1591).

4.2.3.4.72. Saḫızlı şair: İbrāhīm Edhem Efendi (H.1234/M.1818-H.1303/M.1885).

4.2.3.4.73. Sayramlı şair: Ḥ'āce Aḥmed Yesevī (H.562/M.1166).

4.2.3.4.74. Selanikli şairler: Şeyḫ-zāde Es'ad Efendi (H.1043/M.1633), Mevlevī Meḥmed Es'ad Dede (H.1257/M.1841-H.1329/M.1911), Naḫīrī-zāde Meḥmed Emīn Efendi (H.1124/M.1712), Bāķī (H.XIII.yy.).

4.2.3.4.75. Semerkandı şairler: Sulţan Hıan, Āgāh Hāfız Hācı Meĥmed Bulak (H.1040/M.1630-H.1141/M.1728).

4.2.3.4.76. Serezli şair: Şeyĥ Meĥmed İlhāmī Efendi (H.980/M.1572), Bedrī Bedre'd-dīn Maĥmūd Efendi (H.989/M.1581).

4.2.3.4.77. Simavlı şair: Şeyĥ 'Abdu'llāh İlāhī Efendi (H.896/M.1490), Bedrī Hıasan Bedre'd-dīn Paşa (H.1267/M.1850-H.1330/M.1911)

4.2.3.4.78. Sivaslı şairler: İhyā Mütevellı-zāde Ömer İhya'ed-dīn Efendi (H.1291/M.1874-H.1327/M.1909), Emīn Edīb Kazancı Efendi (H.1263/M.1846-H.1335/M.1916).

4.2.3.4.79. Şobiceli şairler: Aĥmedī Müderrıs Şemse'd-dīn Aĥmed Efendi (H.1120/M.1708).

4.2.3.4.80. Şāmlı şairler: Ebü'l Hıayr Efendi (H.X.yy.), Aĥmed (H.854/M.1450), Cündī-zāde Meĥmed Emīn Efendi (H.1296/M.1878).

4.2.3.4.81. Şırāzlı şair: Şeyĥ Elvān (XIV.yy.).

4.2.3.4.82. Şirvanlı şair: Eflāţun (XVI.yy.).

4.2.3.4.83. Tāifli şair: Aĥkar 'Abdu'l-lah Hāşım Beg (d.H.1278/M.1861).

4.2.3.4.84. Tekirdaglı şair: Meĥmed Bezmī (H.1149/M.1736).

4.2.3.4.85. Tireli şairler: Mevlevī Ārāmī (H.1040/M.1630), Ānī.

4.2.3.4.86. Tırĥalalı şair: Şeyĥ İdrıs-i Muĥtefī (H.1024/M.1615).

4.2.3.4.87. Tırnovalı şair: Murad Emrī Efendi (H.1268/M.1851-H.1335/M.1907).

4.2.3.4.88. Toĥadlı şairler: Şeyĥü'l-islām Şemse'd-dīn Aĥmed Efendi (H.940/M.1533), Aĥmed Efendi (XVI.yy.), Şeyĥ Meĥmed Emīn 'Ārif Efendi (H.1158/M.1745).

4.2.3.4.89. Tırabzonlu şairler: Hāmāmī-zāde Meĥmed İĥsān Beg (d.H.1302/M.1884), Āgāh 'Oşmān Paşa (H.1247/M.1831-H.1324/M.1906), Emīn Hıilmī Efendi (H.1300/M.1882), Vaĥ'a-nüvīs Sa'du'llāh Enverī Efendi (H.1209/M.1794).

4.2.3.4.90. Usturumcalı şair: Şeyĥ Bālī (H.920/M.1552).

4.2.3.4.91. Üsküblü şairler: Kılıçcı-zâde İshâk Çelebî (H.899/M.1493-H.944/M.1537), Şeyh Mehmed Emîn Efendi (H.1091/M.1680), Emînî Alay Begi-zâde Mekki Mehmed Emîn Efendi (H.1091/M.1680).

4.2.3.4.92. Üsküdarlı şairler: Şâmî-zâde Aḥmed Efendi (H.1151/M.1738), Dervîş Aḥmed Ānî.

4.2.3.4.93. Vardar Yeñiceli şairler: Şeyh Uşulî (H.945/ M.1538), Kâdı Manşür Āgehî Çelebî (H.985/M.1577), İlâhî Şeyh-zâde Seyyid Selmân Çelebî (H.985/M.1577).

4.2.3.4.94. Yağovalı şair: Kurd Aḥmed Paşa (H.1243/M.1827).

4.2.3.4.95. Yanyalı şair: Mehmed Es'ad H'âce (H.1144/M.1731).

4.2.3.4.96. Yeñişehirli şairler: Seyyid İbrâhîm Efendi (H.1194/M.1780), Bakḳâl İsmâ'il Paşa-zâde Emîn Beg (H.1209/M.1794).

4.2.3.4.97. Yozgadlı şair: Muştafa Edîb Beg (H.1275/M.1858-H.1341/M.1922).

4.2.3.5. Dîvânı Olan Şairler

Oğlan Şeyhi İbrâhîm Efendi (1066/M.1655), H'âce Aḥmed Yesevî (H.562/M.1166), Veliyyü'd-dîn-zâde Kâdî-'asker Aḥmed Paşa (H.902/M.1496), Şeyhü'l-islâm Şemse'd-dîn Aḥmed Efendi (940/M.1533), Duḳagin-zâde Aḥmed Beg (H.964/M.1556), Aḥmedî Tâce'd-dîn İbrâhîm veyâ Tâce'd-dîn (H.815/M.1412), Şeyh Aḥmed Sârbân (H.952/M.1545), Müderris Seyyid Şerif Yahyâ İhyâ Efendi (H.1228/M.), Edhemî (XV.yy.), Seyyid Mehmed Emîn Edîb Efendi (H.1216/M.1801), Edîb Hârâbî (d.H.1269/M.1852), Kılıçcı-zâde İshâk Çelebî (H.899/M.1493-H.944/M.1537), Şeyhü'l-islâm İshâk Efendi (H.1090/M.1679-1147/M.1734), Seyyid Mehmed Esrâr Dede (H.1211/M.1796), Şeyh-zâde Es'ad Efendi (H.1043/M.1633), H'âce-zâde Şeyhü'l-islâm Es'ad Mehmed Efendi (978/M.1568-1034/M.1624), Şahḥaflar Şeyhi-zâde Es'ad Mehmed Efendi (H.1201/M.1786-1264/M.1847), Şeyhü'l-islâm Mehmed Es'ad Efendi (1096/M.1684-1166/M.1752), Şeyh Seyyid Mehmed Es'ad Efendi (H.1264/M.1847-

1349/M.1930), K̄oruāğası-zāde Hattāt Meḥmed Es‘ad Efendi (XVIII. yy.), Seyyid Meḥmed Es‘ad Efendi (XVIII. yy.), Şeyḥ Mevlevī Meḥmed Esīf Şıdkī Dede Efendi (H.1145/M.1732), Eşref veyā Eşref-i Rūmī Şeyḥ Seyyid ‘Abdu’llāh Efendi (H.874/M.1469), Şıdkī-zāde Müşīr Muştafā Eşref Paşa (1235/M.1819-1312/M.1894), Āşaf, Şeyḥ Uşulī (H.945/ M.1538), Şeyḥ Meḥmed Muḥyī’d-dīn Üftāde Efendi (H.895/M.1489-H.988/M.1588), Āgāh Hāfız Hācı Meḥmed Bulak (H.1040/M.1630-H.1141/M.1728), İlhāmī Sulṭan Selīm-i şālīş (1175/M.1761-1223/M.1808), Emru’llāh Emrī Efendi (H.983/M.1575), Seyyid Meḥmed Emru’llāh Emrī Çelebī (H.1035/M.1625-1137/M.1724), ‘Ali Emrī Efendi (H.1274/M.1857-1342/M.1923), Ümnī Sinān Şeyḥ İbrāhīm Sināne’d-dīn Efendi (H.958/M.1551), Şeyḥ-i Mevlevī Receb Enīs Dede (1146/M.1733), Āhi Ḥasan Çelebī (H.923/M.1517), Abdü’l-bāķī Mahmūd Efendi, (H.933/M.1526-H.1008/M.1599), Şeyḥ Meḥmed ‘Abdü’l-bāķī Efendi (1300/M.1882-H.1353/M.1934), Bāyezīd veyā ‘Adlī Sulṭān Bāyezīd-i şānī (H.751/M.1447-918/M.1512), Baḥtī Sulṭān Aḥmed-i evvel (998/M.1589-1026/M.1617), Birrī Dervīş Meḥmed Çelebī (H.1080, M.1669-H.1128/M.1715).

5. TUHFE-İ NÂİLÎ'NİN TRANSKRİPSİYONLU METNİ

[1] 1. İBRÂHİM

Şeyh İbrâhîm Tennûrî, Şarrâf Hüseyn nâmında bir zâtın oğludur. Pederi Sivaslı vâlidisi Amasyalıdır. Amasyada doğdu. Vefâtı H.887/M.1482. Vefâtı târihini Mecelle, Tennûrî mâddesinde 877 ve Şarrâfoğlu mâddesinde 896 gösteriyor. Kayseride medfûndur. Kâmusü'l-a'lâm Sivasda doğduğunu yazıyor. Gülzâr-ı Ma'nevî nâmındaki manzûm eserinden:

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Fe'ülün

1 Kılalım hamd ile her işe bünyâd
Anı hayr ile hatm ide üstâd²⁷

2 İşiñ üstâdı oldur kim cihânı
Yaratdı hem içinde cism ü cânı

Kâmusü'l-a'lâm, c. I, ş. 545; 'Osmanlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 49; Mecelle, 161 ve 292. [Gülzâr-ı Mânevî, Manisa İl Halk Ktp, Nu.: 45 Hk 1295; Çorum Hasan Paşa İl Halk Ktp, Nu.:19 Hk 818; Diyarbakır İl Halk Ktp., Nu.: 21 Hk 1507; Millî Kütüphane, Nu.: 06 Hk 1254, 06 Mil Yz A 7593, 06 Mil Yz A 7105, 06 Mil Yz A 4646, 06 Mil Yz FB 200 ; Hüseyin Kocabaş Kitaplığı Türkçe Yazmaları, Nu.: S.H.M.H.K.Yaz. 294; Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Ktp., Nu.: 8680; Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Ms.or.quart.1691, Ms.or.oct.2655, Ms.or.oct.2724; Gülzâr, Fransa Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Thevenot/Regius, 1422; Gülzâr-nâme, Kıbrıs Kütüphanelerinde bulunan Türkçe Yazmalar, Nu.: Millî Arşiv 1112; Kiraz, Semiha. (1991). Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Şeyh İbrahim Tennurî Gülzâr-ı Ma'nevî [İnceleme-Metin-Tıpkıbasım], Marmara Üniv. SBE, İstanbul].

²⁷ Bu mısraın vezni bozuktur.

2. İBRĀHĪM

Şerbetçi-zāde Ḥattāt İbrāhīm Efendi, Brusalı, vefâtı H.932/M.1525. Sicill-i ‘Osmānī 940 târihinden sonra vefât itdi diyor. Tuḥfe-i Ḥattātīn, 48; Kāmūsü’l-a’lām, c. IV, ş. 2846; Sicill-i ‘Osmānī, c. I, ş. 93.

3. İBRĀHĪM

Ḳādī Bornaz (Burnaz) İbrāhīm Efendi, Vā’iz-i Ḥamīdī Yoluk Meḥmed Çelebīniñ oğlu ve şu’arādan Şāni’ī Maḥmūd Çelebīniñ birāderidir. Sulṭān Selīm-i evvel ḥvācesi ‘Aṭā’u’llāh Aḥmed Efendi kızınıñ izdivācına söylediği târiḥiñ birinci mışrā’ı olan

از برای اسالۀ انبواب

vesīlesiyle bir laḳabı da Ünbüb Ḳādīdır. Vefâtı Cemāziye’l-evvel 990/M.1582. Riyāzī ve Ḳāf-zāde ile Ḥasan Çelebī tezkireleri Şāni’ī Maḥmūd Çelebīyi Yoluk Meḥmed Çelebīniñ birāderi oldığını yazıyorlar. Şaḳāyık, Nev’ī-zāde, 270; Sicill-i ‘Osmānī, c. IV, ş. 135.

4. İBRĀHĪM

Cānpülād-zāde ḥvācesi İbrāhīm Efendi, müderris, vefâtı 17 Şevvāl 1060/M. 1650. Sicill-i ‘Osmānī, c. I, ş. 104. [Dîvân, Tarih-i mülûk-ı Rûm ve Efrenc, Şehnâme-i Muradî, Fetih-nâme-i Kara Boğdan, TDEA, c. VI, İstanbul, 1986, s. 467].

5. İBRĀHĪM VEYĀ OĞLAN ŞEYḤĪ

Oğlan Şeyḥi İbrāhīm Efendi, Egridereli, vefâtı Rebî’ü’l-evvel 1066/M.1655. Şaḳāyık Zeyli Şeyḥi ile Mecellede târiḥ-i vefâtı 1065, Sicill-i ‘Osmānīde 1064 gösteriliyor. İstanbulda Aḳsarāydaki tekyesinde medfündür. Dîvânı, Emîrî Efendi kısmında, Millet Kütüb-ḥānesinde Nu.: 737.

Mefā’îlün Mefā’îlün Fe’ülün

1 İlāhā ‘ilmiñe yoḳ ḥadd ü ḡāyet

Ḥudâyâ vaşfiña yok hiç nihâyet

- 2 Ḳamu eşyâya zâtıdır müsemmâ
İdersiñ her nefesde biñ tecellâ

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

- [2] Cihâni cümle zâtında görür zâhir dil-i dâna

Dil-i dânağa zâhirdir eger dünyâ eger ‘uĸbâ

Şaĸâyıĸ Zeyli, Şeyhî, c.I, Ő. 621; ‘OŞmânlı Mü’ellifleri, c. I, Ő. 26; Sicill-i ‘OŞmâni, c. I, Ő. 104; Mecelle, 123. [Dîvân, Millet Ktp. Ali Emirî Kit. Nu.: 796; Dil-i dana, Müfid-i muhtasar; Tasavvuf, Vahdet-nâme, TDEA, c. IV, İstanbul, 1981, s. 330].

6. İBRÂHİM

Şeyh Şaĸlı İbrâhîm Efendi, İzmidli, hünkâr Őolaĸlarından ‘Abdu’r-raĸmân-zâde Muştafa Çelebiniñ oĸlıdır. H.1070/M.1659 târihinde Edirne’de vefât itdi. Sicill-i ‘OŞmâni, c. I, Ő. 105.

7. İBRÂHİM

İbrâhîm Şükrî Efendi, ĸâđi, vefâtı Şa‘bân 1081/M.1670. Sicill-i ‘OŞmâni, c. I, Ő. 107.

8. İBRÂHİM

Üftâde-zâde ĸuţb İbrâhîm Şadıĸ Efendi ibn-i Şeyh Muştafa Efendi ibn-i Şeyh Üftâde Meĸmed Efendi, vefâtı Ramazân 1089/M.1678. Brusada Üftâde Câmî‘i ĸazîresinde medfündür. Dervîş Hüseyiniñ:

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Eyledi hicret beĸâyâ ĸuţb-ı ‘âlem hüyla

ايلدى هجرت بقايه قطب عالم هو يله

ve Tabli-zâde ‘Aĸlîniñ:

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Eyledi Üftāde-zāde hū ile 'adne sefer

ايلدى افتاده زاده هو ايله عدنه سفر

mısrā'ları tārīḥ-i vefātını gösterir. Üftāde Tekyesi şeyhi.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Lī-ma'a'llāh sırrına maḥremdir İbrāhīm bugün

Ol sarāy-ı vaḥdete mihmān olan añlar bizi

*

Aç gözüñ ğafletden uyan

Felāḥ bulmaz nefse uyan

Sırr-ı tevḥīd olsun 'ayān

Gel tevḥīd idelim tevḥīd

'Osmānlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 147; Güldeste-i Belīġ, ş. 112; Vefeyāt-ı Ayvansarāyī, 81.

9. İBRĀHĪM

Dāmād Silāḥ-dār İbrāhīm Paşa, İstolçalı, Hersekde, Silāḥ-dār Kız Hüseyin Paşanın oğlu ve İkinci Sultān Muştafa kızını Emīne Sultān ın zevcidir. Vefatı Rebī'ü'l-âḥir 1136/M.1723. Arz-ı Rūmda medfūndur. Laz Mahdısı [?] dinmekle meşhurdur. Kāmūsü'l-a'lām, c.I, ş. 563 ve c. II, ş. 197; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 121.

10. İBRĀHĪM

Şadr-ı A'zam Dāmād İbrāhīm Paşa, İzdin Voyvodası 'Alī Ağanın oğludur. [3] Nevşehirli olup Üçüncü Sultān Aḥmediñ kızını Fāṭıma Sultānıñ zevcidir. Vefatı Rebī'ü'l-âḥir 1143/M.1730. Şehzāde Cāmi'i kurbünde yaptırdığı sebīl yanındaki kabristānda medfūndur. Seyyid Vehbīniñ:

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bir kaçadır geldi yaz tārīḥini Vehbī anıñ

Ka'beye kurb ola İbrāhīm Paşa menzili

كعبه يه قرب اولاً ابراهيم باشا منزلى

beyti vefatı tārīhidir. Tarihiñ birinci mısrā'ındaki bir ta'miyesi 'ilāve ve ikinci mısrā'ında İbrāhīmīñ "y"si ḥazf idilerek ḥisāb idilmiştir. Müstaḳīm-zāde Mecellede ve Es'ad Efendi tezkiresinde babasının ismini Ḥasan ibn-i Ḥalīl diye kayd etmişlerdir. Faṭīn ve Mecelle ile Ḥadīka daḡi vefatı ayını Rebi'ü'l-evvel gösteriyorlar. Sulṭān Aḡmed-i şālise yazdığı da'vet-nāme:

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Ezelden 'abd-i memlūkūñ çerāḡ-ı ḡāşşım zīrā
Sebeb seniñ beni iḡyāya devletle sa'ādetle

2 Seniñdir ḡāne yokdur minnetiñ şevketlü ḡünkārım
Kerem kıl şoḡbet-i ḡalvāya gel iḡbāl ü şevketle

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Niḡāh-ı iltifātūñ māye-dār-ı 'izz ü şān oldı
ḡiṭāb-ı müsteṭābiñ rūḡ-baḡş-ı cism ü cān oldı

2 'Aceb mi kılsañ iḡyā maḡdem-i luṭfuñla ḡünkārım
ḡuluñ bir zerreyim zātūñ baña mihr-i cihān oldı

Es'ad Efendi Tezkiresi, ş. 5; Faṭīn, ş. 4; Sicill-i 'Oşmānī, c. I, ş. 123; Mecelle, ş. 2; Ḳāmūsü'l-a'lām, c.I, ş. 557; 'Aḡā Tārīḡi, c. IV, ş. 210; Lügāt-ı Tārīḡiyye, c. I, ş. 21; Ḥadīkatü'l-vüzerā Zeyli, Dilāver-zāde, ş. 29; Ḳāfile-i Şu'arā, 35.

11. İBRĀHĪM

Ḥamza-zāde Ḳāḡī İbrāhīm Efendi, Ḳaşṭamonılı Müderris Ḥamza Efendiniñ oḡlı ve Şā'ir Es'ad Efendiniñ birāderidir. Vefatı H. 1184/M.1770. Sicill-i 'Oşmānī, c. I, ş. 132 ve c. II, ş. 254.

12. İBRÂHİM

Seyyid İbrâhîm Efendi, Yeñişehirli, matbağ emîni, vefâtı H. 1194/M.1780. Üsküdar'da Dîvâr-dibi Kabristânında medfûndur. Sicill-i 'Osmânî, c. I, ş. 127.

13. İBRÂHİM

İbrâhîm Beg, Mevlevî, Selîm Ağa Kütüb-hânesinde Kemân-keş Emîr H'âce kitâbları arasında 250 nu.lı yazma Dîvânı bulunan bu zâtın hüviyeti hakkında şu'arâ tezkireleriyle vefeyâta dâ'ir olan kitâblarda hiç bir kayd ve ma'lûmâta teşâdüf idilememiştir.

[4] 14. EBÜ'L İS'ÂD VEYÂ EMİN VEYÂ SA'Dİ

Meḥmed Emin Sa'dî Ebü'l İs'âd Efendi Kâdî-'asker ibn-i Tıosyalı Ebü'l-Meyâmin Muştafa Efendi ibn-i 'Ali ibn-i İbrâhîm, Hâzreti 'Ömer sülâlesindedir. İstanbullu, müderris, hattâat.

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Düşdüm şarâba şevk-i leb-i dil-rübâ ile
Pürdür habâb var derûnum hevâ ile
 - 2 Şeydâ-yı zülfün oldı dil-i bî-çarârimız
Sevdâya düşdi Kays-ı siyeh rüzgârımız
- Sa'dî mâddesine bak. Nu.: 1775.

15. EBÜ'L-ḤAYR

Ebü'l-ḥayr Efendi, Şâmlı, tâcir, onuncı 'aşr-ı hicrî şâ'irlerinden.

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Feülün

Ebü'l-ḥayra iderse luḫ u iḫsân
Ebü'l-ḥayrât olur o şâh-ı ḥübân

Mücîb Tezkiresi, ş. 4; Seyyid Rızâ, ş. 14.

16. EBU'S-SU'UD VEYÂ H^VÂCE ÇELEBÎ

Şeyhü'l-islâm Ebu's-su'ud Meḥmed Efendi ibn-i İskilipli Şeyḥ Yavşî Meḥmed Muḥyi'd-dîn ibn-i Muştafâ el-'Îmâdî, 17 Şafer 896/M.1490 târîhinde İstanbul civârında Müderris köyünde doğdı. Vefâtı 5 Cemâziye'l-evvel 982/M.1574. Eyyübda kendi mektebi ḥazîresinde medfündür. Cinânîniñ:

قد انتقل المولى ابوالسعود

ve

مات فرد الزمان مولانا

mısrâ'ları vefâtı târîḥîni gösterir. Sicill-i 'Osmânîniñ ismini Ebu's-su'ud Meḥmed el-'Îmâdî ibn-i Müderris Köyli Muştafâ yazması ve vefâtını H.983 göstermesi toğru degildir. Oğullarından biriniñ vefâtında söylediği merşiyeden:

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Gel ey ḥuceste-ḥıṣâl ü melek cemâlim gel

Tükendi ḥasret ile ṭâḳat ü mecâlim gel

2 Seni beḳâda ḳoyup ben fenâ bulam dirdim

Vücüd bulmadı endîşe-i mecâlim gel

3 Seniñle mülk-i vücüdüm tamâm 'âmir idi

Yıḳıldı cümleten oldu ḥarâb ḥâlim gel

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Vâḳıf olmaz bâr-gâh-ı 'âlemîñ tertîbine

Bilmeyen şaff-ı ni'âli mesned-i 'izzet gibi

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Maḥv olup gitmez mürür-ı dehr ile bâḳî ḳalır

Ḥâme ile şafḥa-i evrâḳda meştür olan

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Güşe-i vaḥdet idi ḳabriñ 'azâbı olmasa

Ḥoş temâşâ-gâh idi maḥşer ḥisâbı olmasa

Şakāyık Nev'î-zāde, ş. 183; Kāf-zāde, ş. 3; Riyāzî, 13; 'Ahdî, ş. 37; [5] 'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 225; Eslāf, c. I, ş. 24; Devhātü'l-meşāyih, ş. 23; Sicill-i 'Oşmānî, c. I, ş. 169; 'İlmiyye Sāl-nāmesi, 376; Esāmî, 35; Sehî, 30; Beyānî, 29; Lüğāt-ı Tārihiyye ve Coğrafya, c. I, ş. 59; Kāmūsü'l-a'lām, c. I, ş. 722 ve c. III, ş. 2063; Hasan Çelebî, 118; Kāfile-i Şu'arā, 34. [İrşādü'l-aklı's-selîm ilâ mezâyât Kur'ânî'l-Kerim "Tefsir, matbudur, Yaz: Esad Ef. Ktp. Nu. 92, Fatih Ktp. Nu. 178"; Fetāvâ-yı Ebussuud, Mevkîfu'l-ukûl fi vakfi'l-menkûl, Mâruzât, Cismu'l-hılâf fi'l-mesh-i ale'l-huffâf, Duâ-nâme, Haşiyeler, TDEA, c. II, İstanbul 1977, s. 416].

17. EBU'S-SU'ÛD

Ebu's-su'ûd Efendi, Meḥmed Çelebî-i Gûranîniñ oğlıdır. Vefâtı H.1056/M.1646. Sicill-i 'Oşmānî, c. I, ş. 170.

18. EBÛ'L-FAZL

Ebü'l-fazl Mekkî Efendi, müderris, vefâtı H.1030/M.1620. Sicill-i 'Oşmānî, c. I, ş. 172.

19. ÂBÎ

Maḥmūd Efendi, Arz-ı Rûmlı, yeñiçeri, Kandıye Kāl'ası Hârbinde şehîd oldı. Vefâtı H.1077/M.1666.

Mef'ûlü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ûlün

Medḥinde ḥaṭâ itdigi-çün ḥāme o yârîñ

Maḫṭa'da dilin ḫaṭ' ideriz anîñ ucundan

Muḥîṭü'l-ma'ârif, c. I, ş. 266; Yümnî, ş. 4.

20. ÂTEŞÎ

Bağdādlı, kundıracı, onuncı 'aşr-ı hicrî şâ'irlerindendir.

كل به پیش رخ زیبای تو رعنا نبود

غنجه نزد دهن تنك تو كويا نبود

دوشینه مکر باده کشیدست که امروز

مخمور برون آمده دستار پریشان

‘Ahdī, ş. 100.

21. ĀŞĀRĪ

Āşārī, tāriḥçi, Dārü’s-sa‘āde Ağası Hacı Meḥmed Ağanıñ yaptırdığı cāmi‘ için aşağıdaki tāriḥi söylemiştir. Vefatı H.1030/M.1611.

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 ‘Abd-i dā‘ī-i pādişāh-ı cihān
Ol Meḥmed Ağa-yı ḥoş-ḥaşlet

2 A‘nī Dārü’s-sa‘āde Ağası
Bunca ḥayrāta şarf idüp himmet

3 Qıldı bu cāmi‘-i şerīfi binā
Oldı mecmū‘a-i cāmi‘-i raḥmet

4 Şāhibine bu ḥayrı Ḥazret-i Ḥaḳ
İde yarın vesīle-i cennet

5 Ġāfiri Ḥaḳḳ anıñ şefī‘i resūl
Qıla bunda ferā’iz ü sünnet

6 Didi Āşārī tāriḥin hātif
Beyt-i hādī vü cāmi‘-i ümmet
بیت هادی و جامع امت

Ḥadiqatü'l-cevâmi', c. I, ş. 198; Muḥiṭü'l-ma'ârif, c. I, ş. 634.

[6] 22. EŞER VEYÂ MUḤİB

Dervîş 'Abdu'llah, Belhîli, vefâtı H.1135/M.1722. Qādî Na'im Efendi vefâtına bu târiḥi söylemiştir: Gitdi Eşer. اثر کتدی Eşâ'ında Muḥib maḥlaşını da kullanmıştır. Es'ad Efendi Tezkiresinde isminiñ Muştafâ olduğunu yazıyor.

غمزه بی باک او شمشیر بازی میکند

کردن نظاره عاشق درازی میکند

Sâlim, ş. 615; Râmiz, ş. 1; Es'ad Efendi, ş. 3.

23. İḤSÂN

Meḥmed İḥsân Efendi, baş-muḥâsebe qalemi kâtiblerinden, H.1238/M.1822 târiḥinde İstanbulda doğdı. Vefâtı H.1255/M.1839.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ḥasretiñle rûz u şeb giryân olan çeşmimdir ol

İştîyâkıñla ḥûn-rizân olan çeşmimdir ol

2 Döndi 'ışkıñla seniñ deryâya eşkim ey perî

Qaçresi bir lücce-i 'ummân olan çeşmimdir ol

Faṭîn, ş. 6.

24. İḤSÂN VEYÂ 'AZİZ

İḥsân Efendi, 'Arabsunlu, Seyyid 'Alî Ağanıñ oğlıdır. 'Arabsunda doğdı. Şadr-ı A'zam Silâḥ-dâr Seyyid Meḥmed Paşa birâderi Bosna Vâlîsi Muştafâ Paşanıñ dîvân efendisi, evvelki maḥlaş 'Azîzdir. H.1220/M.1805 târiḥinde ḥayâtda idi.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 İnkisâr-ı dili ey şüh kıyâs it gülden

Şoldı baq çehresi âh-ı seḥer-i bülbül den

2 Viridi şundukça kadeh būs-i ‘izāra ruḥṣat
Neşve-dār eyledi sākī bizi gülden mülden

Şefkat, ş. 10; Silāh-dār-zāde, ş. 4; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 189.

25. İHŞÂN

İhşân Râif Hıanım, Meclis-i A‘yân a‘zāsından Köse Râif Paşanıñ kızıdır. H. 1294/M.1877’de Beyrutda doğdı. Vefâtı H./M. 4 Nisan 1926. Rûm-ili Hişârında medfûndur. Kıt‘a:

Ey genç kanı gibi kaynayan pınar

Ey altında yatıp kaldığım çınar

Söyledikçe hâlâ yüregim yanar

Gölgeñde okurum kitāb-ı ‘ışkı

Şoñ ‘Aşır Türk Şā‘irleri, s. 686. [Gözyaşları; Kadın ve Vatan, TDEA, İstanbul, 1981, c. IV, s. 347].

26. İHŞÂN

Hamāmī-zāde Meḥmed İhşân Beg, Trabzonlu Hamāmī oğlu Hâfız Aḥmed Efendiniñ oğlıdır. Mu‘allim, H.1302/M.1884 târihinde Trabzonda doğdı. [7] Beyit:

Feilātün Feilātün Feilātün Feilün

Yed-i bîdād-ı kazā yaqdı bizim lānemizi

Diñleyen kalmadı feryād-ı garîbānemizi

Şoñ ‘Aşır Türk Şā‘irleri, s. 691.

27. İHŞÂN VEYÂ HÂFİZ

Hâfız İbrāhîm Edhem Efendi, ‘Alī Ağa nāmında biriniñ oğlıdır. 18 Zi-l-ḥicce 1225/M.1810 târihinde doğdı. Es‘ad Efendi, ş. 14.

28. AĦĦAR

‘Abdu’llāh Hāşim Beĝ, Medīnede Ħazīne-i Nebevī Vezne-dārı ‘Alī Rızā Beĝin oĝlıdır. MuĦarrem 1278/M.1861 tārīhinde Tāifde doĝdı.

Mef’ülü Fā’ilätü Mefā’ilü Fā’ilün

- 1 Başdan çıkardı ‘aqlımı kalpaqlı bir levend
Dik başlı yan bağışlı çatık kaşlı hod-pesend
- 2 Kā’ildir AĦĦar olmasa da nā’il-i vişāl
Tek iltifātı kesmesin ol şūĦ-ı şeh-levend

Şoñ ‘Aşır Türk Şā’irleri, s. 565.

29. AĦMED

Ħ’āce AĦmed Yesevī, Seyyid İbrāhīm nāmında bir zātın oĝlıdır. Sayramlı, ŞeyĦ Yūsuf-ı Hemedānī Ħalīfelerindendir. Türkistānda Yesi şehrine gidüp orada temekkün itmesi münāsebetiyle AĦmed Yesevī dinmekle iştiĦār itdi. Vefātı H.562/M.1166 tārīhindedir. Dīvānı, ‘Alī Emīrī Efendi, Millet Kütüb-Ħānesi, Türkçe manzūm eşerler kısmında. Nu.: 16, 17. Mecelle, ş. 444. [Dīvān, Millî Kütüphanesi, Nu.: 06 Mil Yz FB 156, 06 Mil Yz B 945, 06 Hk 151; Tahran Üniversitesi Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 4165; Gürcistan Bilimler Akademisi Türkçe Yazmaları, Nu.: AC8; Kazan Devlet Üniversitesi Fennî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: T 412, T 441, T 1343, T 1276, 9; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Nu.: Belediye K. 598; Türk Dil Kurumu Ktp., Nu.: Yz. B 30/1; Fransa Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Regius, Schefer; Sultānū’l-ārifin, Fransa Millî Ktp., Nu.: Schefer; Konya Mevlāna Müzesi, Nu.: 2582/5; Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Ms.or.oct.1699; Risale der Makamat-i Erbain, Zeytinoĝlu İlçe Halk Ktp., Nu.: 43 Ze 1056/2; Hikmet-i Ahmed Yesevī, Gürcistan Bilimler Akademisi Türkçe Yazmaları, Nu.: AC19; Kazan Devlet Üniversitesi Fennî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: T 19; Hikmet-i Hāce, Bodleian Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: MS Ind.Inst. Turk. 14/2; Eraslan, Kemal. (1993). Dīvān-ı Hikmet Seçmeler, Ankara; Hakkulov, İbrahim.

(1998). Ahmed Yesevî Hikmetleri, Tercüme ve Sadeleştiren: (Erhan Sezai Toplu), İstanbul; “Yesevî’nin Fakr-nâme’si”, İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, c. XXII, İstanbul 1977, s. 45-120].

30. AĦMED VEYĀ SĪVASĪ VEYĀ BŪRHĀNE’D-DĪN VEYĀ ĶĀĎĪ BŪRHĀNE’D-DĪN

Emîr ĶĀĎĪ BŪrhâne’d-dĭn AĦmed ibn-i ‘Abdu’l-lah, Erzincanlı veyā Ķayşerili, vefâtı H.800/M.1397. Sivasda medfündür. Lŭgât-ı Tārĭhiyye vefâtı tārĭhini 794 gösteriyor.

1 Hemîşe ‘aşık gönli pŭr-yĀn olur
Her nefesi ġarĭb gözi giryĀn olur

2 Şŭfĭleriñ dilegi miġrĀb u namĀz
Er kişiniñ Ārzŭsı meydĀn olur

Mecelle, 267; ‘OşmĀnlı Mŭ’ellifleri, c. I, ŧ. 396; Lŭgât-ı Tārĭhiyye ve Coġrafya, c. II, ŧ. 103; Sicill-i ‘OşmĀnĭ, c. II, ŧ. 14; Tārĭġ Encŭmeni Mecmu‘Āsı; Keşfü’z-zunŭnŭn Zeyli, 510. [Kadı Burhaneddin DĭvĀnı, British Library, Or. 4126; Et-Tercih, Zeytinoġlu İlçe Halk Ktp., Nu.: 43 Ze 775; Kitab al Tercih fi Şerh al Tavzih, Kŭtahya Vahidpaşa İl Halk Ktp., Nu.: 43 Va 1110; Haşiyeye alel-Telvĭh KitĀbŭt-tercĭh, İstanbul Millet Ktp., Nu.: 34 Fe 585; Ergin, Muharrem. (1980). Kadı BurhĀneddin DĭvĀnı; Kadı BurhĀneddin DĭvĀnından Seçmeler. (1977). Kŭltŭr Bakanlıġı 1000 Temel Eser Dizisi; Kadı Burhaneddin Divanı I [Tıpkı Basım], (1943), TDK. İstanbul; Godsel, Fred Fild. (1338). DĭvĀn-ı Kadı Burhaneddin. Gazel ve Rubaiyatından Bir Kısım ve Tuyugları, Matbaa-i Āmire, İstanbul; Seferli, Eljar. (1988). Kadı Burhaneddin DĭvĀn, Bakŭ; Yontar, Hanefi. (1995). Yayım lanmamış doktora tezi. Kadı Burhaneddin DĭvĀnı’nın Tahlili, Trakya Ŭniv. SBE, Edirne; Alparslan, Ali. (1977). Kadı Burhaneddin DĭvĀnından Seçmeler, Ankara; Apaydın, Yunus. (1995). Kadı Burhaneddin’in Tercĭhu’t-tavzĭh Adlı Eseri, Erciyes Ŭniv. Sosyal Bilimler Enstitŭsŭ Dergisi, Nu. 6, Kayseri, s. 33-45].

[8] 31. AḤMED

Aḥmed ibn-i Meḥmed ibn-i ‘Arab-şāh, ‘Arab-şāh laḳabıyla meşhūrdur. Şāmlı, Çelebî Sultān Meḥmed şeh-zādeleri ḥvācesi, vefātı H.854/M.1450. Keşfü’z-zunūn, eski tab‘ c. II, ş. 109 ve yeñi tab‘ c. II, ş. 1128; Sicill-i ‘Osmānî, c. I, ş. 191. [Hikâyat fî Etrāk, Avusturya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: N.F. 465; Terceme-i Tefsîr-i Ebûl-Leys, Türk Dil Kurumu Ktp., Nu.: Yz. A 536; Mısır Hidiv Ktp., Nu.: 8508, 8509, 8010, 8511; Manisa İl Halk Ktp., Nu.: 45 Hk 4394; Acâibü’l-makdûr fî Nevâibi Timûr, Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Ktp., Nu.: Râşid Efendi 937].

32. AḤMED

Veliyyü’d-dîn-zāde Ḳāḍî-‘asker Aḥmed Paşa, İkinci Sultān Murād devrinde ḳāḍî-‘asker olan Veliyyü’d-dîn Efendi ibn-i İlyās Hüseyñiniñ oğlıdır. Brusalı, ‘Āşık Çelebî ve Seḥî ile Güldeste Edirneli oldığını yazıyorlar. Vefātı H.902/M.1496. Brusada yaptırdığı medrese civârında medfündür.

Geçdi meded şā’ir-i Rûm

كچدی مدد شاعر روم

ve Eflâṭun-zādeniñ:

ان فى الجنات مأوى روحه

mışrâ‘ları vefātı târiḥidir. مأوى niñ hemzesi ḥisāba dāḥil degildir.

Feilâtün Feilâtün Feilâtün Feilün

1 Ey muḥîṭ-i keremiñ ḳaṭresi ‘ummân-ı kerem

Bâğ-ı cûd ebr-i kefiñde ṭolu bârân-ı kerem

2 Ḳul günâh itse n’ola ‘afv-ı şehen-şāhî kanı

Ṭotalım iki elim ḳanda imiş ḳanı kerem

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Çîn-i zülfüñ miske beñzetdim ḥaṭāsın bilmedim

Key perişân söyledim bu yüz ḳarasın bilmedim

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

1 Ol şanem kim Leyli zülfini girih-gîr eylemiş
Raḥm idüp Mecnûnuna tedbîr-i zencîr eylemiş

2 Hâk livâ-i ‘ışkıını şubḥ-ı ezelden Aḥmediñ
Mihr-i ḥüsnuñ gibi ey meh âsümân-gîr eylemiş

Dîvânı, ‘Alî Emîrî Efendi, Millet Kütüb-ḥânesinde, Türkçe manzum eserler kısmında, Nu.: 9, 10, 11, 12, 13, 14; Hâcî Maḥmûd Efendi, Süleymâniye Kütüb-ḥânesinde, Nu.: 3722; Es‘ad Efendi, Süleymâniye Kütüb-ḥânesinde, Nu.: 2605; Lala İsmâ‘il Ağa, Murâd Mollâ Kütüb-ḥânesinde, Nu.: 422; Reîs-ül-küttâb, Süleymâniye, Nu.: 959; Ayaşofya Kütüb-ḥânesi, Nu.: 387, [9] 3875, 3947; ‘Âtıf Efendi, Nu.: 2054/1; Cârullâh, Millet Kütüb-ḥânesi, Nu.: 1953; Ḥazîne Kütüb-ḥânesi, Topkapu Sarayında, Nu.: 776, 928, 1096; Üniversite Kütüb-ḥânesi, Nu.: 1722, 2949; Güldeste, ş. 446; Ḥasan Çelebî, ş. 50; Sehî, ş. 20; Riyâzî, ş. 14; ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 74; Kâf-zâde, ş. 3; Latîfî, ş. 76; ‘Âşık Çelebî, 52; Eslaf, c.I, ş. 209; Şakâyık Mecdî, ş. 217; Sicill-i ‘Oşmânî, c. I, ş. 193; Kâmûsü’l-a‘lâm, c. I, ş. 795; ‘Âlî Târîḥi, ş. 130; Keşfü’z-zünûn, c.I, ş. 503; Enîsü’l-müsâmirîn, 71; Esâmî, 48; Kâfile-i Şu‘arâ, 37. [Dîvân, Millî Kütüphane, Nu.: 06 Mil Yz A 783, 06 Mil Yz A 6891/1, 06 Mil Yz FB 265; İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Or. 7072, Or. 7073, Or. 7200; Mısır Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 161; Bosna-Hersek Gazi Hüsrev Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 867; Fransa Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Regius; Mısır Hidiv Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 8796/2; Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 802/2; Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Ms.or.oct.2127; Eşâr, Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Ms.or.oct.3054, Ms.or.oct.3744; Millî Kütüphane, Nu.: 06 Mil Yz A 8879; Fransa Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Colbert, 6415/Regius,1416; Kaptan, [Yılmaz. \(1999\)](#). Ahmed Paşa Dîvânı’nda Edebi Sanatlar, [İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü](#), 397 s.; Kaside, Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Ms.or.oct.3744; Tarlan, Ali Nihad. (1966). Dîvân, İstanbul; Özergin, M. Kemal. (1960). Ahmed Paşa’nın Tarih Manzumeleri (855-896/1451-1491), TDED, c. X, İstanbul, s.

161-84; Tolasa, Harun. (2001). Ahmet Paşa'nın Şiir Dünyası, Ankara; Şentürk, Ahmet Atillâ. (1994). Ahmed Paşa'nın Güneş Kasidesi Üzerine Düşünceler, İstanbul].

33. AḤMED

Yigit Başı Şeyh Aḥmed Şemse'd-dīn Efendi, Gölmararalı, Mararacıık, Marara Aḳḫiſârda, vefâtı H.910/M.1504. Manzûme-i Câmîü'l-esrâr nâmındaki eſerinden:

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

İbtidâ kıldık kitâba fazl-ı bi'smi'llâh ile

Zıkr olunsun hem daḫi tevḥîd-i zâtu'llâh ile

'Osmanlı Mü'ellifleri, c. I, ſ. 197.

34. AḤMED

Şeyh Seyyid Aḥmed Ḥüseynî Efendi, Şeyh Meḫmed Buḫârî Efendiniñ oğlıdır. Emîr Buḫârî Tekyesi şeyhi, H. 849'da doğdı. Vefâtı H.922/M.1516. Mecelle, ſ. 118; Süllem, ſ. 335; Ḥadîkatü'l-cevâmî', c. I, ſ. 297; Sicill-i 'Osmanî, c. I, ſ. 195; Kâmüsü'l-a'lâm, c.II, ſ. 1041; Lügât-ı Târiḫiyye, c. I, ſ. 98.

35. AḤMED

Hersek-zâde Sadr-ı A'zam Aḥmed Paşa, Hersek Prensi İstefanıñ oğlıdır. Vefâtı H.922/M.1516. Brusada medfündür. Lügât-ı Târiḫiyye ve Coğrafyanıñ vefâtını 920 göstermesi mürettib sehvidir. [10] Yavuz Sulṫan Selîme taḳdîm itdigi kaſideden:

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Ḥaḳ mu'în olsun murâdıñ maḫz-ı i'lâ-i livâ
 Kullarıñ uğruñda terk itmekle faḫr eyler ḫayât
- 2 Şadr-ı vaḳtiñ 'abd-i maḫzıñdır fedâyı cân iden
 Hersek oğlı düşmene ſunsa n'ola ſurb-i memât

Hadîkatü'l-vüzerâ, ş. 16; Lüġât-ı Târîhiyye ve Coġrafya, c. I, ş. 103; 'Aṭâ Târîhi, c. I, ş. 110; Kâmûsü'l-a'lâm, c. I, ş. 792; Sicill-i 'Osmânî, c. I, ş. 195.

36. AḤMED

Şeyhü'l-islâm Şemse'd-dîn Aḥmed Efendi, Kemâl Paşa-zâde Süleymân Çelebiniñ oġlıdır. İbn-i Kemâl ve Kemâl Paşa-zâde dinmekle meşhûr olup Toġadlıdır. Vefâtı 2 Şevvâl 940/M.1533. Edirne-kaşısı ḥâricinde Şeyh Seyyid Aḥmed el-Buḥârî dâmâdı Maḥmud Çelebî Zâviyesi civârında medfûndur. ارتحل مات ve مات ولى العرب و العجم ve قدمات قطب الروم ve العلوم بالكمال التركيبleri vefâtı târiḥini gösterir. Şakâyık Mecdî ile Devḫatü'l-meşâyih Edirneli oldığını yazıyor. Lüġât-ı Târîhiyyeniñ vefâtı târiḥini 941 göstermesi yañlıştır. Dîvânı, Üniversite Kütüb-ḥânesi, Nu.: 2904, 2921, 3007, 8538; Ḥasan Çelebî, ş. 45; 'Aşık Çelebî, ş. 54; 'Osmânlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 223; Meşâhîr-i İslâm, s. 1551; Beyânî, ş. 10; Riyâzî, ş. 16; Lüġât-ı Târîhiyye ve Coġrafya, c. IV, ş. 150; 'Ahdî, ş. 35; Lâṭîfî, ş. 79; Eslâf, c. I, ş. 6 ; Şakâyık Mecdî, 381; Mecelle, ş. 371; Sicill-i 'Osmânî, c. I, ş. 197; Kâf-zâde, ş. 3; Devḫatü'l-meşâyih, ş. 16; Meşâhîr-i İslâm, s. 1551; Kâfile-i Şua'ra, 39; Enîsü'l-müsâmirîn, 71; Vefeyât-ı Ayvansarayî, 114; Esâmî, 22. Yavuz Sulṭân Selîmiñ vefâtında söylediği merşiyeden:

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 'Azmdede nev-civân u ḥazmdede pîr
Şâhibü's-seyf ü şâhibü't-tedbîr
- 2 Hem şaf-ârâ idi hem Âsâf-re'y
Ne vezîr ister idi vü ne müşîr
- 3 Eli şemşîrdi dili ḥancer
Nîze idi kolu ve parmağı tîr
- 4 Az müddetde çok iş itmişidi

Sāyesi olmuşdı ‘ālem-gīr

5 Şems-i ‘aşr idi ‘asrda şemsiñ
Zılli memdūd olur zamānı қаşīr

6 Hāyf Sulṭān Selīme hāyf u dirīg
Hem қalem aғlasun aña hem tīr

[Demirel, Mustafa. (1996). İbn-i Kemāl-Dīvān, Fakülteler Matbaası, İstanbul; Karaca, Abdullah. (2002). Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Kemal Paşazade’nin Dekayıku’l-hakāyık’ı [Metin-İndeks], Kırıkkale Üniv. SBE, Kırıkkale].

[11] 37. AḤMED

Duḡagin-zāde Aḡmed Beg, Sulṭān Bāyezīd-i şānī kızısı Gevher Mülük Sulṭānıñ zevci, Duḡagin-zāde Meḡmed Paşanıñ oğlıdır. Bu sebeble Sulṭān-zādelikle de şöhreti vardır. Sancaḡ beglerinden, vefātı H.964/M.1556. Babası Meḡmed Paşa için Ḳāmūsü’l-a‘lāmıñ Yavuz Sulṭān Selīmiñ dāmādı dimesi yañlıştır.

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Zeyn itmek için cennete insān iledirler

Kulluḡa aña hūr ile ḡılmān iledirler

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Bize geldikçe vefā cāmı döner ḡayre şunar

Dāimā ‘aksinedir devri bu çarh-ı dūnun

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Tıfıdır dilberimiz sūfī yūri eyleme ‘ayb

N’ola olursa beni şer‘le yoḡdur günehi

Dīvānı, ‘Alī Emīrī, Millet Kütüb-hānesi, Türkçe manzum eserler kısmında, Nu.: 15; Lāleli, Süleymāniye Kütüb-hānesi, Nu.: 1730; Hālet Efendi, Süleymāniye Kütüb-hānesi, Nu.: 167; Üniversite Kütüb-hānesi, Nu.: 802, 840, 7169, 2830; Laṭīfī, 87; Ḥasan Çelebī, 52; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 199; Ḳāf-zāde, 4; Beyānī, 11; Riyāzī, 18;

Keşfü'z-zünûn, eski tab'ı, c. I, ş. 503 ve yeni tab'ı, c. I, ş. 774; Kāmūsü'l-a'lām, c. III, ş. 2181.

38. AḤMED

Ṭaşköpri-zāde 'İşāme'd-dīn Ebü'l-ḥayr Aḥmed Efendi ibn-i Kādī Muştāfā Efendi ibn-i Ḥalīl Efendi. 14 Rebī'ü'l-evvel 901/M.1495 târihinde doğdı. Vefatı 30 Receb 968/M.1560. 'Aşık Paşa Mahallesinde Seyyid-i Velāyet türbesi civārında medfūndur. Şakāyık-ı Nu'māniye müellifi. Şakāyık Nev'î-zāde, 8; Kāmūsü'l-a'lām, c. IV, ş. 2985; Sicill-i 'Osmānī, c. III, ş. 471; Esāmī, 195; 'Osmānlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 346. [Şerhu risaleti adabil-münazara, Atıf Efendi Yazma Eser Ktp., Nu.: 34 Atf 2384/3; Şerh adabül-Mevla Ebu'l-hayr, Atıf Efendi Yazma Eser Ktp., Nu.: 34 Atf 2821/6; Eş-Şakāikun-numāniye fi Ulemāid-Devletil-Osmāniye, Millî Kütüphanesi, Nu.: 06 Mil Yz A 6646; Şerhu Risaletü fi ilmil-Âdâbil-bahs, Balıkesir İl Halk Ktp., Nu.: 10 Hk 46/05, 10 Hk 46/06; Eş-Şakāikun-Numaniye fi ulemāid-devletil-Osmāniye, Balıkesir İl Halk Ktp., Nu.: 10 Hk 249/01; Miftâhüs-saâde ve misbâhüs-siyâde, Manisa İl Halk Ktp., Nu.: 45 Ak Ze 63, 45 Ak Ze 761/1; Risale fi ilmi Adâbil-bahs, Manisa İl Halk Ktp., Nu.: 45 Ak Ze 488/9, 45 Ak Ze 692/4, 45 Ak Ze 712/5, 45 Ak Ze 719/7, 45 Ak Ze 722/4, 45 Ak Ze 738/8, 45 Ak Ze 5682/2, 45 Ak Ze 5744/2, 45 Ak Ze 5831/3, 45 Ak Ze 5883/1, 45 Ak Ze 5926/3, 45 Ak Ze 6025/8; Şerhu risale fi Âdâbil-bahs, Manisa İl Halk Ktp., Nu.: 45 Ak Ze 649/8, 45 Ak Ze 656/4, 45 Ak Ze 656/5, 45 Ak Ze 657/5, 45 Ak Ze 657/6, 45 Ak Ze 690/1, 45 Ak Ze 690/2, 45 Ak Ze 692/5, 45 Ak Ze 712/4, 45 Ak Ze 722/3, 45 Ak Ze 738/9, 45 Ak Ze 1385/5, 45 Ak Ze 1600/245, Ak Ze 5682/1, 45 Ak Ze 5744/1, 45 Ak Ze 5764/1, 45 Ak Ze 5824/5, 45 Ak Ze 5883/2; Eş-Şakāikun-Numaniye fi ulemāid-devletil-Osmāniye, Manisa İl Halk Ktp., Nu.: 45 Ak Ze 1447; Şerhu Mukaddimetil-Cezeriye, Manisa İl Halk Ktp., Nu.: 45 Ak Ze 1483/1, 45 Ak Ze 1505/5; Risale fi Adabil-Bahs vel-Munazara, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., Nu.: 42 Kon 180/1; Şerhu Risale fi İlmi Adabil-Bahs, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., Nu.: 42 Kon 334/4, 42 Kon

334/5, 42 Kon 583/7; Risale fi İlmi Adabil-Bahs, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., Nu.: 42 Kon 2977/6].

39. AḤMED

Pāre Pāre-zāde Aḥmed Efendi, Brusa, Tırhala kādīsı, vefātı H.368/M.1560. Tırhala Tırhan Beg oğlu ‘Ömer Beg Cāmi‘i sahasında medfūndur. Lāmi‘i Çelebiye gönderdiği manzūm mektūbundan:

[12]Feülün Feülün Feülün Feül

- 1 Eyā maḥrem-i ‘işret-ābād-ı şubḥ
Mesihā-yı anber-nefes bād-ı şubḥ
- 2 Dem-i nev-bahār irse ferrāş-ı bāğ
Ḥazān faşlı geldikde naḳḳāş-ı rāğ
- 3 Seherden tırup ‘azm-i ḥazret iden
Süleymān seririne ḥidmet iden
- 4 ‘Ulüvv-i ‘azimetle pervāz iden
Muḥammed livāsın serfi-rāz iden

Şaḳāyık Nev‘i-zāde, 20; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 199; ‘Aşık Çelebi, 59; Güldeste, 449. [Şeh-nāme tarzında tarihi bir manzume, TDEA, İstanbul 1977, c. I, s. 61].

40. AḤMED

Binā Emīni Ḥüseyn Çelebi-zāde Aḥmed Efendi, İstanbullu, Mısır Vālisi İskender Paşanın oğlu Derviş Beg ma‘iyyetinde Kudüse gidüp H.970/M.1562 tārīhinde orada vefāt itmiştir. Babası ḥaḳḳında me‘ḥazlerde muhtelif rivāyetler vardır. ‘Aşık Çelebi Ḥüseyn Çelebinin oğlu ve Riyāzī ile Ḥasan Çelebi evlādlığı olduğunu ‘Ahdī ise aşlen ‘Acem-zāde olan Ḥüseyn Çelebinin ügey oğlu idüğünü yazıyorlar.

تا زغبار رھت کحل بصر کرده ایم
از ہم خوبان شهر قطع نظر کرده ایم

ھر بلا کآید ازان قامت بالا آید
چه توان کرد بلایی کہ بالا آید

‘Āşık Çelebî, 61; Hâsan Çelebî, 52; ‘Ahdî, 92; Kâmûsü’l-a’lâm, c. I, ş. 786; Riyâzî, 18; Sicill-i ‘Oşmânî, c. I, ş. 198; Kâfile-i Şu‘arâ, 40.

41. AĤMED

Ebu’s-su‘ūd-zāde Aĥmed Efendi ibn-i Şeyhü’l-islâm Ebu’s-su‘ūd Meĥmed Efendi ibn-i Yavşî Muĥyi’d-dîn Meĥmed ibn-i Muştafâ el-‘İmādî, müderris, vilâdeti H.944/M.1537, vefâtı 19 Cemâziye’l-evvel 970/M.1562. Eyyübde pederiniñ mektebi saĥasında medfûndur. شمس الصبح زالت cümlesi vefâtına târiĥdir. Şakâyık Nev‘î-zāde, 32; Sicill-i ‘Oşmânî, c. I, ş. 169.

42. AĤMED

Seyrek-zāde Şemse’d-dîn-zāde Aĥmed Efendi, Seyrek Muĥyi’d-dîn Efendiniñ oĥlıdır. Müderris, H.941/M.1534 târiĥinde doğdı. Vefâtı H.974/M.1566. Medîne medfûndur. Şakâyık Nev‘î-zāde, 111.

43. AĤMED

Aĥmed Efendi, Brusalı Mollâ ‘Arab birâderi Fâtih Câmi’i imâmı Maĥmûd Efendiniñ oĥlıdır. [13] Müderris, Brusalı, vefâtı H.977/M.1569. Brusada Zeyniler Tekyesinde medfûndur. ‘Oşmânlı Mü’ellifleri babasınıñ ismini Meĥmed diye yazmışsa da toĥru degildir. Şakâyık Nev‘î-zāde, 135; Gûldeste, 305; ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, c. III, ş. 10; Sicill, c. I, ş. 200.

44. AḤMED

Niṣāncı-zāde ve Ramazān-zāde Seyyid Aḥmed Beg ibn-i Ramazān-zāde Niṣāncı Merzifonī Meḥmed Çelebī ibn-i Ramazān, kādī, H.934/M.1527 târîhinde doğdı. Vefâtı Şafer 986/M.1578. Şâmda medfündür. Vefâtı târîhini Mecelle 985 olarak kayd itmişdir.

Mef ‘ülü Fā‘ilätü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Ṭâli‘de devlet olmasa ḥidmet ne fâide

Ḥaḳdan ināyet olmasa tâ‘at ne fâide

Şaḳâyıḳ Nev‘î-zāde, 251; ‘Oṣmānlı Mü‘ellifleri, c. I, ş. 313; Ḥasan Çelebī, 54; Mecelle, 422; Ḳāmüsü’l-a‘lām, c. I, ş. 787.

45. AḤMED

Aḥmed Efendi, Meḥmed Efendi nāmında bir zātūn oğlıdır. Halebli, müderris, vefâtı H.990/M.1582. Halebde medfündür. Şaḳâyıḳ Nev‘î-zāde, 274; Sicill-i ‘Oṣmānī, c. I, ş. 203.

46. AḤMED

Ḳaytaş-zāde Aḥmed Ağa, Şadr-ı A‘zam Şoḳullı Meḥmed Paşa kethüdâsı, sancâḳ beglerinden Ḳaytaş Ağanıñ oğlıdır. Defter-dâr, vefâtı H.992/M.1584.

Fā‘ilätün Fā‘ilätün Fā‘ilätün Fā‘ilün

Ḥarmen-i dünyâyı geşt itdim ser-â-ser ḥâşılı

Arayup bir dâne muḥliş bulımadım kendüme

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1 Ḳul oldı ḳaddüñe gülşende şimşād

Anıñ-çün oldı şâhım ğamdan âzād

2 Ḳomazsıñ öpmege bir dem elüñi

Elüñden pâdişâhım dād ü feryād

Ḳāmūsü'l-a'lām, c. I, ş. 786; Ḥasan Çelebî, 53; Sicill-i 'Oşmānî, c. I, ş. 203; Ḳāfile-i Şu'arā, 40.

47. AḤMED

İskender Paşa-zāde Aḥmed Paşa, Diyār-ı Bekrli Çerkes Ġāzî İskender Paşanıñ oğlıdır. Raḳqa Vālîsi, H.933/M.1526 târiḥinde Diyār-ı Bekrde doğdı. Vefâtı H.996/M.1587. Boğaziçinde Ḳañlıca Cāmi'inde medfündür. Tezkire-i Āmidiñ yazma nüshāsında vefâtı târiḥi 994 olarak yazılıdır. Sicill-i 'Oşmānîde ise 987 gösteriliyor.

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

Benim bir zülfi cîm ebrūsı nün eglencem olmuşdur

'Aceb ḥayretdeyim bend-i cünün eglencem olmuşdur

[14] Tezkire-i Āmid, yazma nüshā, 4, başma nüshā, 8 ; Sicill-i 'Oşmānî, c. I, ş. 202; Ḥadiḳatü'l-cevāmi', c. II, ş. 160.

48. AḤMED

Muḥaşşî Sinān Efendi-zāde Aḥmed Efendi ibn-i Kethüdā Muştafā Efendi ibn-i Ḥüseyn Efendi ibn-i Muḥaşşî Sināne'd-dîn Yūsuf ibn-i Ḥüsām ibn-i İlyās, ḳāḍî, vefâtı H.1030/M.1620. Mışırdı medfündür. Ḥasan Çelebî büyük babasını babası olarak gösteriyorsa da diğerk me'ḥazler Kethüdā Muştafā Efendi olduğında müttefikdir. Sicill-i 'Oşmānîniñ vefātını 1035 göstermesi yañlıştır.

Mef 'ülü Fā'ilätü Mefā'îlü Fā'ilün

Dāim o seg raḳibe ri'āyetde yārımız

Bir itçe yok yanında bizim i'tibārımız

Şaḳāyık Nev'î-zāde, 646; Sicill-i 'Oşmānî, c. IV, ş. 386; Ḥasan Çelebî, 53; Ḳāmūsü'l-a'lām, c. I, ş. 797; Mecelle, 386.

49. AḤMED

Aḥmed Zühdî Efendi, Kürdistānlı, ḳāḍî, vefâtı H.1087/M.1676. Sicill-i 'Oşmānî, c. I, ş. 222.

50. AḤMED VEYĀ MAḤDŪM VE YAḤYĀ

Debbāğ-zāde Aḥmed Yaḥyā Efendi ibn-i Şeyhü'l-islām Debbāğ-zāde Meḥmed Efendi ibn-i Debbāğ Şeyḥ Maḥmūd Efendi, İstanbullu, müderris, 6 Şevvāl 1086/M.1675 târiḥinde İstanbulda doğdı. Vefâtı 6 Receb 1112/M.1700. Fâtihde Debbāğ-zāde Medresesinde medfündür.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Çıkdı bir hâtif-i ğayb[î] didi târiḥin anıñ

Göre menzil-gehini 'arşda Aḥmed Yaḥyā

كوره منزلكهني عرشده احمد يحيى

beyti vefâtı târiḥini gösterir. Tezkire-i Sâlimde vefâtı târiḥinin 1110 gösterilmesi yañlıştır.

Mef'ülü Mefā'îlü Mefā'îlü Fe'ülün

Āzürde-i cevri idügüm yāra diyeydim

Cevr eyler ise soñra nedir çāre diyeydim

Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün Mefā'îlün

Görünce rüy-i ḥaṭṭ u zülfini zann eyledim ey dil

Gül ü sünbül açıldı nev-bahār dil-güṣā oldı

Zeyl-i Şakāyık Şeyḥî, c. II, ş 260; Sâlim, 99; Sicill-i 'Osmānî, c. IV, ş. 201; Mecelle, 443; Devḥatü'l-meşāyih, 73; Şafāyî, 486.

51. AḤMED VEYĀ FĀḤİM

Mollā Aḥmed Fāḥim, Diyār-ı Bekrli, kömürcilikle meşğül olduğundan Mollā Aḥmed Fāḥim diye şöhret bulmuşdur. Vefâtı H.1117/M.1705. [15]

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'îlü Fā'ilün

1 Bir serv-i nev-resideye üftādedir gönül

Bend-i fenā-yı dehrden āzādedir gönül

2 Bir cālis-i serir-i hevādır mişāl-i bû

Şehr-i diyār-ı miḥnete beg-zādedir gönül

Tezkire-i Āmid, yazma nüsha, 79; Mecma‘-ı Şu‘arā, 74.

52. AḤMED VEYĀ NECĪB

Üçüncü Sultān Aḥmed, Dördüncü Sultān Meḥmediñ oğlıdır. NecĪb mādmesine baq. Nu.: 4241.

53. AḤMED

Ḳaramanī-zāde Şeyḫ Aḥmed Efendi, Ayvansarāy ḳurbündeki Emīr Buḫārī Tekyesi şeyḫi, vefātı H.1149/M.1736. Eyyübde Türbe-dār Toḳlı Dede Ḳabristānında medfündür.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Cār olunca ekrem-i aşḫāba ol pīr-i kemāl

Geçdi Şeyḫ Aḥmed Efendi didiler tāriḫ-i tam

کچدی شیخ احمد افندی دیدیلر تاریخ تام

ta‘miyeli beyitle Şūfi Şeyḫ Aḥmed احمد شیخ صوفی cümlesi vefātı tāriḫidir. Mecelleniñ vefātını 1145 göstermesi yañlıştır.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

- 1 Seniñ zātūñ ḳamu medḫe eḫaḳdır yā Resūla’llāh
Ne deñlü medḫ olunsa mā-şadaḳdır yā Resūla’llāh
- 2 Sirāc-ı nūr-ı ḫüsnüñdür iden āfāḳı pūr-envār
Bu ḳurş-ı şems añna zerrīn-tıbaḳdır yā Resūla’llāh
- 3 Dü ‘ālem ehline feryād-res zāt-ı şerifñdir
Cemī‘-i kā’ināta fażl-ı Ḥaḳdır yā Resūla’llāh
- 4 Şefā‘atden cüdā itme bu Aḥmed bendeñi luṭf it
Ki luṭfuñ ehl-i cürme müttefaḳdır yā Resūla’llāh

Ḥadiqatü'l-cevāmi', c. I, ş. 46; Rāmiz, 23; Es'ad Efendi, 5; Mecelle, 350; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 246; Vefeyāt-ı Ayvansarāyī, 29.

54. AḤMED

Şeyḥ Aḥmed Efendi Ğazzī ibn-i 'İsā-zāde Şeyḥ Müferriḥ, Ğazzeli, şeyḥ, müderris, H.1054/M.1644 tārīḥinde Ḳudūs nevāḥisinden Ğazzede doğdı. Vefātı Şevvāl 1150/M.1737. Brusada Pınarbaşında medfündür. Gül-zār-ı 'İrfān, 121; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 246.

55. AḤMED

Şāmī-zāde Aḥmed Efendi, Üsküdarī, müderris, vefātı H.1151/M.1738.

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Ḳapılma kākül-i ḥübāna ğaflet itme şaḳın

Düşürme kendini dāma ḥamāḳat itme şaḳın

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Cefā-yı 'ışḳı o şūḥuñ şafā degil de nedir

Mariż-ı hicrine vaşlı şifā degil de nedir

Şafā'ī, 56; Rāmiz, 22; Es'ad, 4; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 246; Mecelle, 89; Sālīm, 117. [16]

56. AḤMED VEYĀ 'İZZİ

Eşref-zāde Şeyḥ Ḥacı Seyyid 'İzze'd-din Aḥmed Efendi, Eşref-zāde Meḥmed Eşref Efendiniñ oğlıdır. Vefātı H.1153/M.1740. Top-ḥānede Ḳādiri-ḥāne Tekyesinde medfündür. Sicill-i 'Osmānī vefātı tārīḥini 1152 gösteriyor. Brusalı. 'İzzī māddesine baḳ. Nu.: 2839. [Dîvân, Ali Emirî Efendi Manzum Eserler (Millet Ktb.) Nu.: 296; Dîvânçe, Millî Kütüphanec, 06 Mil Yz A 8878].

57. AḤMED

Pıraşa Aḥmed Paşa, Morada Arḥoslı Müderris ‘Alī Efendiniñ oğlıdır. Mora Vālisi, vefâtı H.1170/M.1756.

Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

- 1 Göñül ister ki devr itsün felek kendi merāmınca
Felekden o felek andan ḥaber-dār olmamış bildim
- 2 Şu‘unāt-ı ilāhī hem-ṭabī‘at seyrini añlar
Aristalis tedkikāt-ı Aḥmed ḳalmamış bildim

Faṭīn, 6; Sicill-i ‘Osmānī, c. I, ş. 254.

58. AḤMED VEYĀ MESTĪ

Ḥaṭṭāṭ Mestci-zāde Ebü’l-‘avn Aḥmed Efendi, ‘Abdu’llāh Efendi nāmında biriniñ oğlıdır. İstanbullı, kâtib-i sarāy-ı sulṭānī ve Enderün-ı Hümāyun yazı ḥvācesi, vefâtı 30 Şa‘bān 1174/M.1760. Maḥmūd Paşa-yı Velī Cāmi‘i ḳabristānında medfündür.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Mestci-zāde beḳāya göçdi

691

مستجی زاده بقایه کوچدی

٦٩١

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Pā bürehne ḳomaya ḥayy-i ezel

483

پابرهنه قومایه ازل

٤٨٣

beyti vefâtı tārīḥidir. Tuḥfetü’l-ḥaṭṭāṭīn, 71; Es‘ad Efendi, 4; Mecelle, 394.

59. AḤMED

Aḥmed Dede, Memiş Efendi nāmında bir zātũ oğıdır. Beşiktaş Mevlevi-
hānesi şeyhi, vefātı H.1177/M.1763.

Fe‘ilātũn Fe‘ilātũn Fe‘ilātũn Fe‘ilũn

Döndi Aḥmed Dede lāhũta bu miḥnet-kededen

دوندی احمد دده لاهوته بو محنتکدهدن

mıřrā‘ı vefātına tāriḥdir. Esrār Dede Tezkiresi, 154.

60. AḤMED

Ḳurd Aḥmed Paşa, Yağovalı, mĩr-i mĩrān, vefātı H.1243/M.1827. Yağovada
medfũndur. Sicill-i ‘Ořmānĩ, c. IV, ř. 65.

61. AḤMED

Benlerli-zāde Hāfız Aḥmed Ṭal‘at Efendi, İzmirde Benler şaryeli, řaḥḥāf,
[17] vefātı H.1321/M.1903. İzmirde Ḳarřıyađada řođukḳuyu Ḳabristānında
medfũndur. Süleymān Ćelebĩ mevlidiniñ vilādet-i nebĩ ḳısmına nazm itdiđi
müseddesden:

Fā‘ilātũn Fā‘ilātũn Fā‘ilũn

- 1 Mekkedir nũr-ı sa‘ādet lānesi
Anda toğdı ‘āřıḳıñ cānānesi
- 2 Yā nice itmez řavāf pervānesi
Oldı beytu’llāh velādet-ḥānesi
- 3 Āmine Ḥatun Muḥammed anesi
Ol şadefden toğdı ol dũr-dānesi

‘Ořmānlı Mü’ellifleri, c. II, ř. 106.

62. AḤMED

Aḥmed Efendi, Konyalı, Medīne kâdīsı, Kânūnī Sulṭān Süleymān devri şua‘rāsından. Bu beyit anıdır:

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

El yüze tutup geçen cānān elinden el-ğıyāş

Baňa gün göstermez ol fettān elinden el-ğıyāş

‘Ahdī, ş. 45.

63. AḤMED

Mollā Aḥmed Zārīf, Mollā Meḥmed-i Şīrāzī nāmında biriniñ oğlıdır. Kânūnī Sulṭān Süleymān devri şua‘rāsından.

روز نوروزست و غمهای کهن دارم هنوز

جمله عالم شاد و من ازدست غم زارم هنوز

‘Ahdī, ş. 96.

64. AḤMED

Nişāncı-zāde ve Ramazān-zāde Seyyid Aḥmed Beg ibn-i Ramazān-zāde Merzifonī Nişāncı Meḥmed Çelebī ibn-i Ramazān, Dergāh-ı ‘Ālī müteferriğalarından, Kânūnī devri şua‘rāsından. İki dürlü ‘ā’ile nāmiyle meşhūrdur. Oğlı Kudsī maḥlaşı Seyyid Meḥmed Begdir.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1 Derd-i ‘ışk-ı yār ile düşdüm belā vü miḥnete

Baňa tīmār eyleyüp girme ṭabībim zaḥmete

2 Kūyuña varup ‘aceb mi vaşlıñ itsem ārzū

Ṭāleb-i dīdār olan itmez kanā’at cennete

Aḥmed māddesine baq. Nu.: 44. [Miratül-Kâinat, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., Nu.: 42 Kon 3089, 42 Kon 3702].

65. AḤMED

Aḥmed Rıd̄vān Beg, ümerādan, Ḳānūnī Sulṭān Süleymān devri şua‘rāsından.

Feilātün Feilātün Feilātün Feilün

Nār-ı ‘iṣḳıñla cehennem odı yandırmaz beni

Teşneyim kim yedi deryā şuyı kandırmaz beni

Ḳāmūsü’l-a‘lām, c.I, ş. 799; Laṭifī, 88; Ḥasan Çelebī, 55; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 198.

[18] 66. AḤMED

Aḥmed Ḥarīrī, Bağdādli, Ḳānūnī Sulṭān Süleymān devri şua‘rāsından.

- 1 اکر زنار عشقت ازسرکین
نبندد شیخ لا اکراه فی الدین
 - 2 و کر بی قبله روی تو زاهد
نمازی کرد ویل للمصلین
- ‘Ahdī, ş. 84.

67. AḤMED

Aḥmed Çelebī, İstanbullı, kilār-ı ḥāşş-ı pādişāhī kātibi, Ḳānūnī Sulṭān Süleymān devri şua‘rālarından.

- 1 قامتم کشته خم از هجر کمان ابرویی
میرسد تیر جفا بر دلم ازهر سویی
 - 2 برو ازدهر جفا پیشه مجو رسم وفا
کل این باغ ندارد ز وفا چون بویی
- ‘Ahdī, ş. 87.

68. AḤMED

Aḥmed Beg, araca Paa, defter-dār, araca Paa dinmekle mehūrdur.
Sultān Selīm-i evvel devri a'irlerinden.

Fe'ilātūn Mefā'ilūn Fe'ilūn

- 1 Gūl atında aılmaa yūzi yo
Lebi vafında oncane'nin sōzi yo
- 2 Ŗykūnūr emine diyū bādām
Nergisi'n anı orecek ōzi yo

Sehī, 37.

69. AḤMED

Aḥmed Efendi, İbrāhīm Efendini'n olıdır. Tokadlı, Sultān Murād-ı ālī
devri ua'rāsından. 'Acā'ib-nāme-i Hindistān nāımı. Seyāat-nāmesinden:

Mefā'ilūn Mefā'ilūn Fe'ūlūn

- 1 Hūdādır bu cihānı'n kār-sāzı
amu 'ālem aa ılur namāzı
- 2 Eaddir līk mūstanī 'adedden
Mūnezzeh cūmle vālidden veleden
- 3 erīki yo ebīhi yo eaddir
Vezīri yo nazīri yo ameddir

'Omānlı Mū'ellifleri, c. III, . 10.

70. AḤMED

H'āce-zāde Aḥmed Efendi, Enderūn-ı Hūmāyun kilār ouı efrādından,
İkinci Sultān Mutaa 'arı ua'rāsından. Bu mūfredler anıdır:

Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilātūn Fe'ilūn

Şimdi şeh-bâz-ı maḥabbet o yuvadan uçdı

[19] Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bende-i maḥbūlini mevlāsı āzād eylemez

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Hep nâz u şivedir şatılan mübtelälara

Ṭayyar-zāde 'Aṭā Tārīḫi, c. IV, ş. 208.

71. AḤMED

Derviş Aḥmed, Moralı, Mevlevî, Şâmde medfündür.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Ey şiri ḥaḳḳın ismi şerifñdir 'Alî

Kevşer şarâbı sâķisidir himmetiñ eli

Esrâr Dede Tezkiresi, 24.

72. AḤMEDİ

Me'ḥazleriñ biri birine uymayan yazışlarına göre ismi Tāce'd-dīn İbrāḫīm ibn-i Hızır veyâ Tāce'd-dīn ibn-i İbrāḫīm olan Aḥmediniñ şi'rde kullandığı maḥlaşdır. İsminde oldığı gibi doğduğu yerde iḥtilāflıdır. Ba'zıları Sivaslı, ba'zıları da Germiyanlı veyâ 'Uşşâķ köylerinden olan Sivaslı köyünde doğduğunu yazıyorlarsa da Germiyanî olması rivāyeti kuvvetlidir. Vefâtı maḥalli de Amasya, Sivas ve Kütahya olmaḳ üzere iḥtilāflı ise de ekşeriyet Kütahya olmasında müttefikdir. Sulṭān Yıldırım Bāyezīd şeh-zādesi Süleymān Çelebî ḥ'ācesi, vefâtı H.815/M.1412. Kütahyada medfündür.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Lāle vü gülden mu'arrā oldı bāḡ

Bülbülün 'işret-gehini tıtdı zāḡ

Mef'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Fıkr eyle mebde'iñ neredendir nedir ma'ād

Hem geldiginden işbu maḳāma nedir murād

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

Bî-bekâdır bu menzil ey aḥbâb

فا تقوا الله يا اولى الالباب

Laṭîfî, 82; ‘Âşık Çelebî, 58; Ḥasan Çelebî, 54; Seḥî, 54; Şakâyık Mecdî, 70; Keşfü’z-zunûnün, eski ṭab‘ı c. I, ş. 503, ve yeñi ṭab‘ı c. I, ş. 774; Kāmüsü’l-a‘lâm, c. I, ş. 800; ‘Osmânlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 73; Eslâf, c. I, ş. 46; Sicill-i ‘Osmâni, c. I, ş. 191; Esâmî, 52; Dîvânı, Ḥamîdiye kısmında, Murâd Mollâ Kütüb-ḥânesinde, Nu.: 1082; Dîvânı, Dügümeli Baba, Murâd Mollâ Kütüb-ḥânesinde, Nu.: 401. [İskender-nâme, Millî Kütüphane, Nu.: 60 Zile 119, 26 Hk 765, 06 Hk 3401, 06 Hk 309, 06 Hk 3869/1; İzmir Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 1419, 1300; Türkiye Büyük Millet Meclisi Ktp., Nu.: 06 TBMM HH 243; Avusturya Dükalık Ktp., Nu.: pt. 30/Seetzen Nr. 2, pt. 28/Seetzen: Nr. 70 pt. 29/Seetzen Nr. 28; Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, Nu.: H. 679, K. 952, R. 812, R. 813; Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Ms.or.quart.1271; İtalya Marciena Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Orientali No:90; İran Kitabhane-i Meclisi-i Şura-yi Millî Türkçe Yazmaları Nu.: 7807; Fransa Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Renaudot/Saint-Germain-des-Pres 455, Colbert, 4187/Regius 12985,3, Vansleb/Regius 1285, Gaulmin/Regius 1284, Renaudot/Saint-Germain-des-Pres 128; Gürcistan Bilimler Akademisi Türkçe Yazmaları, Nu.: K5, L53; İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Harl. 3273, Harl. 7918, Harl. 7905, Or. 1376; Risâle-i Ahlâk, Gürcistan Bilimler Akademisi Türkçe Yazmaları, Nu.: L155; Siyerün-Nebî, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., Nu.: 02 B 7; Tervîhul-Ervâh, Manisa İl Halk Ktp., Nu.: 45 Hk 1852; Mirkâtül-Edeb, Manisa İl Halk Ktp., Nu.: 45 Hk 2848/1; Esrâr-nâme, Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Ms.or.oct.3685, Ms.or.oct.2930; Münâzara, İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Or. 7914/11; Hulâsa-i Marrâhul-Akâid, Mısır Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 3; Hulâsatül-Makâlât, Mısır Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 84; Tervihül-Ervâh, Vatikan Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Vat. Turco 147; Dîvân, İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Or. 4127; Vatikan Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Vat. Turco 196; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kütüphanelerinde

bulunan Türkçe Yazmalar, Nu.: Selimiye Camii 20/1; Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, Nu.: K. 1015; Mısır Hidiv Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 8658; Yûsuf u Züleyhâ, Bosna-Hersek Gazi Hüsrev Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: 4207, 5971; Tervicül-Ervâh fit-Tıbb, Ayasofya Ktb. (Süleymaniye Ktb.) Nu.: 1/3595; Hazine Ktb. (Topkapı Sarayı Müzesi), Nu.: 1986; Revan Köşkü (Topkapı Sarayı Müzesi), Nu.: 1681; Muhtasar min Tervîhil-Ervâhit-Tıbb, Bosna-Hersek Gazi Hüsrev Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: R 1266; İskender-nâme, Türk Dil Kurumu Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Yz. A 151, Yz. A 149, Yz. A 531; Tervihül-Ervâh, Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, Nu.: R. 1681, H. 1986; Şerh-i Beden-i İnsân, Mısır Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Nu.: Mecâmi Türkî Talat 106. Kortantmer, Tunca. (1973). *Leben und Weltbild des Altosmanischen Dichters Ahmedî und Besonderer Berücksichtigung Seines Diwans*, Freiburg; Akdoğan, Yaşar. (1979). *Ahmedî Dîvânı I-II Tenkitli Metin ve Dil Hususiyetleri*. Yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat fakültesi Türkiyat Araştırma Merkezi, İstanbul; Akdoğan, Yaşar. (1988). *Ahmedî Dîvân'ından Seçmeler*, Ankara; Erdem, Melike. (2001). *Yayımlanmamış doktora tezi. Ahmedî Dîvânı Tahlili*, İstanbul Üniv., SBE, İstanbul; Ünver, İsmail. (1983), *Ahmedî, İskender-nâme [İnceleme-Tıpkıbasım]*, Ankara; Demirbilek, Salih. (2000). *Yayımlanmamış doktora tezi. Ahmedî'nin İskender-nâme Adlı Eseri Üzerinde İnceleme [Ses Bilgisi-Şekil Bilgisi-Cümle Bilgisi]*, Metnin Transkripsiyonu, Sözlük Çalışması, Trakya Üniv., SBE, Edirne; Akdoğan, Yaşar. (1988). *İskender-nâme'den Seçmeler*, Ankara; Ünver, İsmail. (1978). "Ahmedî'nin İskender-nâmesindeki Mevlid Bölümü", TDAY Belleten 1978, Ankara, s. 355-411; Akdoğan, Yaşar. (1989). "Mi'rac, Mi'rac-nâme ve Ahmedî'nin Bilinmeyen Mi'rac-nâmesi", Osmanlı Araştırmaları, Nu. IX, İstanbul, s. 263-310; Banarlı, Nihad Sami. (1939). XIV. Asır Anadolu Şâirlerinden Ahmedî'nin Osmanlı Tarihi (Dâsitân-ı Tevârin-i Mülûk-i Âli Osman) ve Cemşîd ve Hurşîd Mesnevisi, [Türkiyat Mecmuası VI. cildinden ayrıbasım], İstanbul; Akalın, Mehmet. (1975). *Ahmedî Cemşîd ü Hurşîd [İnceleme-Metin]*, Ankara; Şehsüvaroğlu Bedii N. (1954). *Şair ve Hekim Ahmedî*, İstanbul; Çetin, Nihat. (1952). "Ahmedî'nin Bilinmeyen Birkaç Eseri", İÜEF Tarih Dergisi, c. II, Nu. III-IV, İstanbul, s. 103-8; Alparslan, Ali. (1960). "Ahmedî'nin Yeni

Bulunan Bir Eseri Mirkat-i Edeb”, TDED, c. X, İstanbul, s. 35-40; Temizel, Ali. (2002). Yayınlanmamış doktora tezi. Ahmedî'nin Farsça Eserleri [Tenkitli Metin-İnceleme-Tercüme ve İndeks], Ankara Univ., SBE, Ankara, s. 203-54; Temizel, Ali. (2002). Yayınlanmamış doktora tezi. Ahmedî'nin Farsça Eserleri [Tenkitli Metin-İnceleme-Tercüme ve İndeks], Ankara Üniv., SBE, Ankara, , s. 255-87, 288-326; Ünver, İsmail. (1983). Ahmedî İskender-nâme [İnceleme-Tıpkıbasım], TDKY., Ankara].

73. AḤMEDĪ VEYĀ BĪ-CĀN VEYĀ YAZICI-OĞLI

Şeyḥ Aḥmed-i Bī-cān ibn-i Şālīḥ veyā Şalahā'd-dīn, Yazı-cıoğlu dinmekle meşhurdur. Rebī'ü'l-evvel 855/M.1451 [20] târihinde vefât iden Muḥammediye nazımı Yazıcı-oğlu Şeyḥ Meḥmed Efendiniñ birâderidir. Sulṭān Murād-ı şānī 'aşrı meşâyihinden. Vefâtı târihi ma'lûm degil. Birâderi ḳabri yanında ve Gelibolıda medfündür. Envârü'l-'âşıkîn nâmında manzûm bir eṣeri vardır. Ḳāmüsü'l-a'lâm, c. I, ŧ. 791 ve c. VI, s. 4783; Şakāyık Mecdī, 128; Mecelle, 152 ve 287; 'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. I, ŧ. 16; Esāmī, 48. [Dürr-i Mekkûn, Millî Kütüphane, Nu.: 06 Hk 1848/1, 06 Mil Yz A 8276, 06 Mil Yz A 8371, 06 Mil Yz A 8487, 06 Mil Yz A 8110/2 , 06 Mil Yz A 8178/1, 06 Mil Yz A 7606, 06 Mil Yz A 7615, 06 Mil Yz A 6995, 06 Mil Yz A 6195/2, 06 Mil Yz A 6698, 06 Mil Yz A 6075/1, 06 Mil Yz A 5781, 06 Mil Yz A 5776, 06 Mil Yz A 4388, 06 Mil Yz A 4095, 06 Mil Yz A 3159, 06 Mil Yz A 9238, 50 Damad 821; Envârul-Aşıkîn, Millî Kütüphane, Nu.: 06 Mil Yz B 992, 06 Mil Yz B 643, 06 Mil Yz B 819, 06 Mil Yz B 894, 06 Mil Yz A 8252, 06 Mil Yz B 276, 06 Mil Yz B 171, 06 Mil Yz B 36, 06 Mil Yz B 404, 06 Mil Yz A 8339, 06 Mil Yz A 7517, 06 Mil Yz A 6116, 06 Mil Yz A 5043, 06 Mil Yz A 515 ; Acâibul-Mahlûkât, Millî Kütüphane, Nu.: 06 Mil Yz A 8560, 06 Mil Yz A 8110/1, 06 Mil Yz A 6589/1; Acâibül-Mahlûkât ve Garâibül-Mevcûdât, Millî Kütüphane, Nu.: 06 Mil Yz A 2757 ; Muhammediye, Millî Kütüphane, Nu.: 14 Hk 90, 14 Hk 143, 14 Hk 120, 14 Hk 124, 14 Hk 86; Müntehâ, Millî Kütüphane, Nu.: 06 Mil Yz A 3271; Kutlar, Fatma S. (2002). Ahmed-i Bīcân'ın Manzum Cevâhîr-nâme'si,

Arayışlar, Nu. 7-8, Isparta, s. 59-68; Kutlar, Fatma S. (2005). Klâsik Dönem Metinlerinde Değerli Taşlar ve Risâle-i Cevâhîr-nâme, Ankara].

74. AḤMEDİ

Aḥmed-i Rūmî, Gelibolılı, pederi Aḥyolılı, Sultân Murâd-ı şânî devri şua'râsından. Sicill-i 'Oşmânîniñ pederini Gelibolılı kendisini Aḥyolılı diye yazması yañlıştır.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Dün gice tâ subḥ olunca bir laṭîf cân çoçmuşum

Boyı uzun yañâğı gül la'l ü mercân çoçmuşum

Laṭîfî, 84; Sicill-i 'Oşmânî, c. I, ş. 191.

75. AḤMEDİ VEYÂ SÂRBÂN VEYÂ KAYĞUSUZ

Şeyḥ Aḥmed Sârbân, ba'zı manzûmelerinde Kayğusuz maḥlaşını da kullanmışdır. Kânûnî Sultân Süleymânîñ deveci-başılığı ḥidmetinde bulunduğundan Sârbân laḳabını almışdır. Vefâtı H.952/M.1545 Ḥayrabolıda nâmına mensûb tekyede medfûndur. Mecelleniñ Sultân Murâd-ı şâlîşîñ deveci-başısı göstermesi yañlıştır.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Pertev-i nûr-ı Ḥudâsîñ gönlünüñ bil ḳadrini

Mazḥar-ı zât u şîfâta raḥmet-i raḥmânı gör

Mecelle, 246 ve 361; 'Oşmânlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 20; Dîvânı, Hâşim Paşa, Selîm Ağa Kütüb-ḥânesinde, Nu.: 74 ve 82. [Mecmûa-i Eşâr, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Nu.: 1265/3].

76. AḤMEDİ

Müderriş Şemse'd-dîn Aḥmed Efendi, Germiyanlı Ḥayre'd-dîn Efendiniñ oğlıdır. Aydın Güzelḥişârı ḳurbünde Şobiceli, Tezkire-i Evvel İshâḳ Efendiniñ ḥvâcesi olmakla İshâḳ ḥvâcesi laḳabıyla meşḥûrdur. Sadr-ı A'zam Fâzıl Aḥmed Paşa

Tezkirecisi, vefatı 10 Şa‘bân 1120/M.1708. Brusada Sârbân Şeyh kabristânında Kara Çelebî-zâde ‘Abdü’l-‘azîz Efendi kabri yakınında medfündür. Belîğîñ:

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Harf-i cevher-dâr ile hâtif didi târîhîni

Eyleye Aḥmed Efendi ravza-i ‘adni maḳâm

ايليه احمد افندى روضه عدنى مقام

Mücevher târîhîyle Ḥuldîniñ:

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Ḥuldiyâ gûş idicek fevtini târîḡ didim

Eyleye medrese-i cennet-i ‘ulyâda maḳâm

ايليه مدرسه جنت علياده مقام

beyti vefatı târîhîni gösterir. Ḳâfileniñ vefatı târîhîni 1220 göstermesi yañlıştır.

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Düşüp ayağına sâḳîye minnet eyleyelim
Varup şuyunca şarâbına ḥürmet eyleyelim

[21]

- 2 Devrân-ı sirişk-i alımı bezme şârâb ider
Sîḡ-i belâda baḡrımı ḥünîñ kebâb ider

- 3 Mi‘mâr kim esâsı sipihriñ budur revîşi
Ma‘mûr idince bir dili biñ dil ḥarâb ider

Mef ‘ülü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ülün

- 1 Tâ çâk-i girîbânımı dâmâ[na] getürdüm
Âḡâz-ı ser-i kârımı pâyâna getürdüm

- 2 Gûş itmedi feryâdımı ol ḡonce-dehen lîk
Gülşende hezâr bülbül-i efḡâna getürdüm

Mef ‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

Dil meyl iderdi kâkül-i cânân-ı görmege

Sevdâsı şimdi zülf-i perişânı görmege

Şakâyık Şeyhî, c. II, ş. 386; ‘Osmânlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 232; Mecm‘a-ı Şu‘arâ, 112; Güldeste, 411; Es‘ad, 16; Şafâyî, 41; Sâlim, 113; Belîğ, 2; Sicill-i ‘Osmânî, c. I, ş. 236; Mecelle, 97; Tuḥfetü’l-ḥattâî, 95; Kâfile-i Şu‘arâ, 51. [Vahdet-nâme, Hâlet Efendi (Süleymâniye Ktb.) Nu.: 344; Ayasofya Ktb. (Süleymâniye Ktb.) Nu.: 4813/2; Esad Efendi (Süleymâniye Ktb.), Nu.: 3539; Tercüme-i mukaddimetü’l edeb, Manzûme-i akâid, Sandukatü’l-maarif, Akvam’l-vasâil fi tercüme-i şemail, Hadis-i erbain, Risâle-i irtifa, Münşeat (edebî mektuplar), Ta’likat-ı şifâ-i şerif, TDEA., İstanbul 1977, c. I, s. 61].

77. AḤMEDÎ VEYÂ MÜRŞİDÎ

Aḥmed Mürşidî Efendi, ‘Oşman Ağa nâmında biriniñ oğlıdır. Diyâr-ı Bekrli, eş‘ârında Mürşidî maḥlaşını da kullannmışdır. H.1100/M.1688 târiḥinde Diyâr-ı Bekrde doğdı. Vefâtı H.1174/M.1760. Diyâr-ı Bekrde medfündür. Na‘at:

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün

- 1 Saña qurbân ola cânım Muḥammed
İki ‘âlemde sulṭânım Muḥammed
- 2 Seni görmezden evvel şevḳ-i ‘ışḳın
Baña kâr itdi cânânım Muḥammed
- 3 Ḥayâliñ gönlüme naḳş oldı çıkmaz
Cemâliñ oldı seyrânım Muḥammed
- 4 Yaḳar ‘ışḳıñ odı cismimle cânımı
İriş dermâna sulṭânım Muḥammed
- 5 Olursam ger yoluñda pâre pâre
Fedâ olsun saña cânım Muḥammed

6 Vişâliñ teşnesiyim eylerim âh
İşit kim zâr u giryânım Muḥammed

7 N’olaydı irebilsem ḥāk-i pāye
Geçürsem anda devrânım Muḥammed

8 Diler Aḥmed ğani ümmet faḳîri
Göre maḥşerde sulṭânım Muḥammed

Tezkire-i Âmid, maṭbû’ nüshâ ş. 5 ve yazma nüshâ 4 ve 97; ‘Oşmānlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 33. [Ahmedîye, Millî Kütüphane, Nu.: 23 Ağın 31, 06 Mil Yz A 8306, 06 Mil Yz B 1056; Pend-nâme, İstanbul Millet Ktp., Nu.: 34 Ae Manzum 880].

78. İHYĀ

Enderûnlı, Tüfenkçi-başı Hâcî Yahyâ İhyâ Beg, Beñli ‘Ârif ‘Ali Beg nâmında bir zâtıñ oğlu ve Beglikçi ‘İzzet Begiñ birâderidir. Kara-ḥişâr-ı şâhib mütesellimi, vefâtı H.1267/M.1850.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Ṭal‘atiñle bezmi pür-nür eylediñ

Ḥâtır-ı virâni ma‘mür eylediñ

[22] Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Dil-i bîmârı su’âl itmege cânân geldi
Mürde-i hicr-i firâka yeñiden cân geldi

2 Kaçan İhyâ gül-ruḥsâre-i yârı gördi
Def‘-i ğam eyleyüp asâyiş ile yan geldi

Faṭîñ, 7; ‘Aṭâ Târîḫi c. V, ş. 365; Sicill-i ‘Oşmānî, c. IV, ş. 644.

79. İHYÂ

Müderriş Seyyid Şerîf Yahyâ İhyâ Efendi, ‘Arab Câmi’i İmâmı Mehmed Efendiniñ oğlıdır. İstanbullı, Şeyhü’l-islâm Şâlih-zâde Es‘ad Efendiniñ mektûbcısı, Sürûriñiñ:

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1 Hâṭ-ı ta‘lîḳ ile şî‘ri ḥayât-efzâ iken ḥalkâ
Müderriş sınıfınıñ dâniş-i pesendi gitdi ‘âlemden

2 Süḥan-güyân Sürûri-veş didi ğamnâk olup târiḥ
Ma‘ârif-mend idi İhyâ Efendi gitdi dünyâdan
معارف مند ایدی احیا افندی کتدی دنیادن

kıṭ‘ası vefâtına târiḥdir. Şahḥâflar Şeyḥi-zâde Es‘ad Efendi de bu târiḥi söylemişdir:

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

İntikâl eyledi Şâ‘ir İhyâ

انتقال ایلدی شاعر احیا

vefâtı H.1228/M.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Hüsni mir‘âtında ‘aksi âha ğisû koymuş ad
Kâse-i mihre müzâb itmiş ğülü rû koymuş ad

2 Eyle İhyâ şîve-i i‘câz-ı hüsne bir nazâr
Nergis-i güyâ idüp çeşm-i süḥân-gû koymuş ad

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Murĝ-ı tecrîdim ‘alâyıḳ dâm-ı zilletdir baña

Cây-ı pervâz evc-i istiĝnâ-yı ‘iffetdir baña

Mef ‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

Mîzân-ı hüner olmayıcaḳ bir ḳula dâde

Nâḳışdır ‘ayâr şerefi olsa da zâde

Dīvānı, Dügümlü Baba, Murād Mollā Kütüb-hānesinde, Nu.: 418; Bāyezīd-i ‘Umūmī Kütüb-hāne, Nu.: 5650; Es‘ad Efendi, Süleymāniye Kütüb-hānesinde, Nu.: 2597; Üniversite Kütüb-hānesinde, Nu.: 2781; ‘Ārif Hıkmət Beg Tezkiresi, 3; Faṭın, 7; Es‘ad Efendi, 4; Şefkat, 8; Silāhdār-zāde, 3; Keşfü’z-zunūnün Zeyli, 488.

80. İHYĀ

Mütevellī-zāde ‘Ömer İhya’e’-d-dīn Efendi, Sivaslı, Mütevellī-zāde Mūsā Efendiniñ oğlıdır. H.1291/M.1874 tārīhinde Toḡadda doğdı. Vefātı 20 Hāziran 1327/M.1909. Edirne-ḡapu hāricinde medfūndur.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Seyr idüp bir deste gülden bāğı da bostānı da

Künc-i vaḡdetle değışdim zevḡı de seyrānı da

Şoñ ‘Aşır Türk Şā‘irleri, 694.

[23] 81. AḡGER

Mehmed Şādıḡ Hān, Fetḡu’llāh Mir-zānıñ nedimi. Es‘ad Efendi, 14.

82. EDĀ

Sulṡān Hān, H‘āce ‘Abdu’llāh Aḡrar sülālesinden, aşlen Semerḡandlı.

1 چو لاله من كل رونق فزای داغم و باغم

به بزم تیره دلان شعله چراغم و داغم

2 ادا اگرچه همه جای جاه هست میسر

بکنج مدرسه با توشه فراغم و داغم

‘Ārif Hıkmət Beg Tezkiresi, 4.

83. EDĀYĪ

Ḳazzāz Bekr Çelebī, İstanbullı, vefātı H.955/M.1548.

Mef 'ülü Fā'ilätü Mefā'ilü Fā'ilün

Qıldı Edāyi vāh ki teslīm-i naqd-i cān

قلدی ادایی واه که تسلیم نقد جان

tārīhi vefātıdır.

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Egmedimdi kimseye gerçi cihān içinde baş

Baňa baş egdirdi ħarbī tīgıla ol ser-tirāş

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Bulmadı eflāki toquz tolanup āhım seni

Qangı burcuñ gögisin bilsem ey māhım seni

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Bildim ey meh-rū seni gül yüzlü bir cānānesin

Bilmedim ama melek misin yaħud cānānesin

'Aşık Çelebī, 62; 'Ahdī, 97; Ħasan Çelebī, 55; Qāmüsü'l-a'lām, c. II, ş. 806; Qaf-zāde, 4; Mecelle, 92.

84. EDĀYĪ

Edāyī Beg, Amasyalı, Qapudān-ı Deryā Piyāle Paşanıñ tımar defter-dārı, vefātı H.982/M.1574. Tayyār-zāde 'Aṭā Tārīhinde Şehzāde Muşafānıñ tımar defter-dārı oldığı ve enderūnda ħazīne koğuşundan yetişdigi yazılıdır.

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

1 Āsümān-ı ħüsnüñ ey ebrū-hilāli sen misin

Yoqsa gözler görmedik bir ṭāq-ı 'ālī sen misin

2 Tīgdan niçün geçirdiler bugün ey ħaṭ seni

Rūmda baş qaldıran yoqsa celālī sen misin

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Meclis-i 'uşşāqı 'ışqıñ cāmıdır pür-şūr iden

Çeşm-i mestiñ neş'esidir 'ālemi maħmūr iden

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hâl kim ol goncanıñ lâ'l-i mey âşâmındadır

Dâğ-ı hasretidir ki gönlüm lâlesi câmındadır

'Âşık Çelebî, 61; Kâmüsü'l-a'lâm, c. II, ş. 807; Beyânî, 11; Riyâzî, 19; 'Ahdî, 88; Hasan Çelebî, 55; 'Âlî Târîhi, 176; 'Aṭâ Târîhi, c. IV, ş. 122; Mecelle, 92; Kâfile-i Şu'arâ, 40.

[24] 85. EDÂYİ

Receb Efendi, İstanbullî, kâdî, vefâtı H.1057/M.1647. Şâ'ir Sezâiniñ birâderi.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Nâle eyler mâ-cerâ-yı devrden dülâblar

Gözlerinden ṭurmayup aḡar anıñ-çün âblar

Kaşidesinden:

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1 Ey ŧehen-ŧâh-ı müŧteri-manzar

Mâh u mihr-i sipihr-i nev'-i beŧer

2 Çıkmağa kaŧr-ı luṭf-ı ŧâhiye

Eyledim nazmı nerdübân-ı hüner

ŧakâyık ŧeyhî, c. I, ş. 199; Seyyid Rızâ, 13; ŧafâyî, 31; Belîğ, 3; Mücîb, 3; Sicill-i 'Oŧmânî, c. II, ş. 371; Riyâzî, 19; Mecelle, 92.

86. İDRİS

İdris-i Bitlisî, ŧeyh Hüsâme'd-dîn 'Alî Bitlisîniñ oğlıdır. Heŧt Behiŧ müellifi, vefâtı târihi ihtilâflıdır. Kâmüsü'l-a'lâm ve Lügât-ı Târîhiyye ve Coğrafya H.921/M.1515, Sicill-i 'Oŧmânî ile 'Oŧmânlı Mü'ellifleri H.927/M.1520, Mecelle H.930/M.1523 olarak gösteriyorlar. Eyyübdâ İdris Köŧki dinilen maḡalde medfündür. Emîrek maḡlaŧı Muŧfaḡa Çelebîniñ babasıdır. Kâmüsü'l-a'lâm c. II, ş.

811; Sicill-i ‘Osmānī, c. I, ş. 309; Şakāyık Mecdī, 327; ‘Osmānlı Mü’ellifleri c. III, ş. 6; Lügāt-ı Tārīhiyye ve Coğrafya, c. I, ş. 109; Mecelle, 133; Tuḥfetü’l-ḥattāṭīn, 110.

87. İDRİS

Şeyḫ İdrīs-i Muḥtefī, Ḥācī ‘Alī Beg Ḥ’āce ‘Alīyyü’r-rūmī el-Ḥayyāt, İstanbullı veyā Tırḫalalı, vefātı H.1024/M.1615. Kasımpaşada Kulaqsız Cāmi’i karşıundaki yoḫuşuñ alt başında medfūndur. ‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 23; Sicill-i ‘Osmānī, c. I, ş. 310; Lügāt-ı Tārīhiyye ve Coğrafya c. I, ş. 110.

88. ĀDEM

Şeyḫ Ḥüseyn Ādem Dede, Anṭakyalı, Ğalaṭa Mevlevī-ḫānesi şeyḫi, H.1000/M.1591 de doğdı. Vefātı Ramazān 1064/M.1653. Müverriḫ Nişārīniñ:

Ola me’vā-yı cennet-i firdevs-i a’lā Ādeme

اوله مأواى جنت فردوس اعلى آدمه

mışrā’ıyla

Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün

Buyurdı ey Nişārī böyle taḫrīr ile tārīhin

Degildir devr-i Ādem geçdi bu devr-i Muḫammeddir

دكلدر دور آدم كچدى بو دور محمددر

beyti vefātına tārīḫdir. Esrār Dede ve ‘Āşım Tezkireleriyle Şakāyık Zeyli Şeyḫi ve Mecellede tārīḫ mışrā’larına muḫalif olarak vefātı [25] tārīḫi H.1063/M.1652 gösterilmektedir. Mışır Mevlevī-ḫānesinde medfūndur.

Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün Mefā’ılün

1 Sükūt itsem şafālanmaz açılısam baña rām olmaz

Қıyāmet қопмайınca қışса-і ‘ışқım tamām olmaz

2 Görünce bildim Ādem ben anıñ keyfiyyet-i ḫālin

Olur gāḫī şafā-yı cām-ı mey-āsā müdām olmaz

Mef 'ülü Mefâ'ilün Mef 'ülü Mefâ'ilün

1 Derd ehli libâsını 'ışkıyla giyen gelsün
Zehrini şeker gibi zevkile yiyen gelsün

2 Aldanma şakın Âdem her âlına dünyânıñ
Öz varlığını bunuñ yokluğa şatan gelsün

Şeyhî Zeyli, c. I, ş. 617; Esrâr Dede, 7; 'Aşım, 2; Mecelle, 1; Şafâ'î, 26; Vefeyât-ı
Ayvansarâyî, 94; Hülâşatü'l-eşer, c. I, ş. 5.

89. EDHEM

Muşâhib-zâde Edhem Beg, Sulţân Maĥmûd-ı şânî devri şu'arâsından.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Nev-bahâr irdi yine kesb-i mesâr eyyâmıdır
Zevk idüp gel gül açıl ey gül-izâr eyyâmıdır

2 Hâşılı bezm-i çemende olsun icrâ-yı merâm
'Azm-i gülşen ile cānānım bahâr eyyâmıdır

Ṭayyār-zâde 'Aṭâ Tārîhi, c. IV, ş. 307.

90. EDHEM

Edhem Efendi, Diyâr-ı Bekrlî, Kâḍî-zâde Muşţafâ Ṭalib Efendiniñ oĥlıdır.
Eskişehir lületaş ma'deni müdiri, H.1268/M.1851 târihinde Diyâr-ı Bekrde doğdı.
Vefâtı târihi ma'lûm degildir.

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 Olur dūd-ı derūnumdan şehâb-ı âsümān peydâ
Ĥabâb-ı eşk-i ĥūnīninle sey-lâb-ı cihân peydâ

2 Tecellî eyledikçe şüretiñ levĥ-i ĥayâlimde
İder her laĥzâda feyziñle bin rûĥ-ı revân peydâ

3 Yine pür-feyz olup 'ışkıñla sen de āferīn Edhem
 Bu rütbe eylediñ dāğıñla ra'nā gül-istān peydā
 Tezkire-i Āmid, maṭbū' nüshā, 10.

91. EDHEM

İbrāhīm Edhem Efendi, Kolağası Muştafā Efendiniñ oğlu ve Şadr-ı A'zam Es'ad Paşanıñ birāderidir. Şehr-emāneti a'zāsından, H.1234/M.1818 tārīhinde Sağızda doğdı. Vefātı sene-i māliyye 1303/M.1885. Eyyūbda Bostān İskelesinde medfūndur.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Tek ü tenhā o āteş-meşreb ile sīne-ber-sīne

Seniñ ḥalvet-nişān-ı çifte ḥammām oldıgıñ var mı

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Diñleyen yoḫ der-i himmedde du'ā tercemesi

Añlayan var mı 'aceb ḥāl-i gedā tercemesi

Şoñ 'Aşır Türk Şā'irleri, 265.

[26] 92. EDHEMİ

Me'ḥazlerde bu zāta dāir bir ḳayd ve ma'lūmāt yoḫdur. Şāzelī Tekyesi kütüb-ḥānesinde bulunan Dīvānınıñ H.885/M.1480 tārīhinde yazılmış olmasından Fātih Sultān Meḥmed-i şānī ve Sultān Bāyezīd-i şānī devri şā'irlerinden oldıgı añlaşılmaḫdadır.

Mef'ülü Fa'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

Dirlikde yoḫ ḫuzūrum u ölmekde hem nefa'

Ey māye-i ḫayāt u memāt öldüm el-āmān

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Tā kim içdi bir ḳadeḫ vaşlın şarābından göñül

Yire tökdi kevşer-i ḫurd eyledi cām-ı Cemi

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

1 Meleksiñ yā perī fark itmen el-ḥaḳ
Saña Ādem dimekdir küfr-i muṭlaḳ

2 Murādı ḥāşıl oldı Edhemīniñ
Cemāliniñ görgeç oldı ḥaḳḳa mülḥaḳ

Dīvānı, Şāzeli Tekyesi Kütüb-ḥānesinde, Süleymāniye Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 77.
Dīvānından alındı.

93. EDİB

Derviş Edib, Mevlevî, vefâtı H.1050/M.1640. Esrâr Dede, 27.

94. EDİB

Enderünlü Süleymān Edib Beg, Şehri-maḥlaş Şā'ir-i Rikāb-dār 'Abdu'llāh
Ağanıñ oğlıdır. Şadr-ı A'zam Dāmād İbrāhīm Paşanıñ kitabcısı, vefâtı
H.1134/M.1721.

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1 Hep güft-güya ey ḥaṭ-ı nev şānedir sebeb
Tutma ḳulak netice anıñ ḳıl u ḳāline

2 'Āşık neler çeker reh-i 'iştında ey Edib
Vāşıl olunca menzil-i ḳaşr-ı vişāline

Sicill, c. I, ş. 316; 'Aṭā Tārīḫi, c. IV, ş. 209; Sālīm, 135; Rāmiz, 9; Es'ad, 5.

95. EDİB

Seyyid Meḥmed Edib Efendi, Diyār-ı Bekrli, ḳādī, vefâtı 1149/M.1736.
Nardada medfündür. Sālīm ve Şafā'î tezkirelerinde ismi Maḥmūd ve Arz-ı Rūmlı
oldığı yazılmışsa da Rāmiz ve Es'ad Efendiler tezkirelerinde ismi Meḥmed olup
Diyār-ı Bekrli olduğu Nardede ḳādī iken virdigi veşāik-i şer'iyedeki imzāsında
görölmüşdür diyorlar.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 Zaḥm-ı āgūş-ı ḥayāle pīrehen bīgānedir
 Āteş-efrūzān-ı dāğ-ı 'ıŝka ten bīgānedir

2 Murğ-ı dil olsa n'ola āzādelikden mużtarib
 Dil-i esirān-ı ğama fikr-i vaṭan bīgānedir

Tezkire-i Āmid yazma nüŝa, 5, başma nüŝa, 12; Sicill, c. I, ŝ. 317; Es'ad, 10; Rāmiz, 10; Sālim, 130; Ŝafā'ı, 45.

96. EDİB

Seyyid Meḥmed Emīn Edīb Efendi, 'Alī Begin oğlıdır. İstanbullu, vaḳ'a-nüvīs, vefātı H.1216/M.1801. Fındıklıda Ḥātūniye Tekyesine defn edilmişse de tevsi'-i tariḳ sebebiyle ḳabristān ḳaldırılmaḳla baḳiye-i [27] 'ızāmı Üsküdar'da Nuḥ Ḳuyusu Ḳabristānına naḳl edilmiştir.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Meclis-i cennāt-ı firdevse nedīm olsun Edīb

مجلس جنات فردوسه ندیم اولسون ادیب

mıŝrā'ı vefātına tāriḥdir.

Mefāilün Feilātün Mefāilün Feilün

1 Göñülde tır-i müjeñ bir nihāl-i zībādır
 Dirīğ bārı anıñ bāğ-ı dilde ayvadır

2 Cemāli yār ki gül-zār-ı ḥüsn ü behcetdir
 Edīb o gülşene dil pür-hezār-ı ŝeydādır

Dīvānı, Es'ad Efendi Kütüb-ḥānesinde, Süleymāniye Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 2603; 'Oŝmānlı Mü'ellifleri, c. III, ŝ. 23; Sicill-i 'Oŝmānı, c. I, ŝ. 317; 'Oŝmānlı Tāriḥ ve Müverriḥleri, 58; Faṭın, 8; Es'ad, 5; 'Arif Ḥikmet, 4; Keşfü'z-ḳunūnün Zeyli, 489.

97. EDİB

‘Alî Edîb Beg ibn-i İslimyeli ‘Ârif Hîkmet Efendi ibn-i H’âce Sa‘îd Efendi, İslimyeli, Manastır Mekteb-i İ‘dâdîsi müdir mu‘âvini, H.1287/M.1870 târihinde İslimyede doğdı. Vefâtı H.1315/M.1897. Manastırda medfündür.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Âsümân-ı fikrimiñ hürşid-i nür-efşânısıñ

Gül-istân-ı tab‘ımıñ bir gönce-i rahşânısın

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 267.

98. EDİB

Halîl Edîb Beg, Brusalı Hâcî Halîl Ağa-zâde ‘Alî Mülkî Efendiniñ oğlıdır. Brusalı, mu‘allim, H.1279/M.1862 veyâ 1274/M.1857 târihinde Brusada doğdı. Vefâtı 23 Zî-l-ka‘de 1330/M.1911. Eyyübda medfündür.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Mâ-cerâ-yı ğam-ı sevdâ dili cüşân idiyor

Giryemi silsile-bend-i dem-i tûfân idiyor

2 Göremem şekveye hâcet var iken t̄ali‘-i dūn

İşte bî-çâre Edîbi o perişân idiyor

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 269.

99. EDİB

Muştafâ Edîb Beg, Çapanoğullarından, Cebbâr-zâde, Aqtağ Ma‘deni Kâim-makâmı ‘Oşman Nûri Begiñ oğlıdır. Yozğadlı, Yozğad meb‘ûşu, H.1275/M.1858 târihinde Yozğadda doğdı. Vefâtı H.1341/M.1922. Qayşeride medfündür.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Reng-i ruhsârıña gül dirse raqîb aldanma

Âb-ı rû dökmesine pâyine aşlâ qanma

- 2 Hüsni-i ta'lîl ile taḥsîl-i merâm eylemedir
Herkesiñ her sözünü 'ayn-i ḥaḳîḳat şanma
Şoñ 'Aşır Türk Şâ'irleri, s. 272.

100. EDİB

Seyyid Meḥmed Edîb Efendi, Ladikli, Şeyḫü'l-islâm İmâm Meḥmed Efendiniñ mektûbcısı, H.1122 târiḫinde ḫayâtda idi.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Esâsı şer'ini bâni-i ḳudret öyle yapmış kim
Zafer bulmaz aña dest-i fenâ ḡâyetle muḫkendir
- 2 Ḥired ḳıfl-i der-i aḫḳâmını fehm itmeden 'âciz
Ḥaḳîm-i muḫlakıñ şun'ıyla bir genc-i muḫalsamdır

Mef 'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün

- 1 Aç sineñi âyine[-i] billür görünsün
Naḫl-i cebel-i Ṭurdaki nûr görünsün
- 2 Ol rütbede nûş it mey-i nâbına Edîbâ
Şîrân-ı ḳavî ḳalb-i cihan mûr görünsün
Sâlim, 127; Şafâ'î, 45; Ḳâfile-i Şu'arâ, 52.

101. EDİB

Meḥmed Edîb Efendi, Bor ḳaşabalı, ḳâḍî, H.1134/M.1721 târiḫinde ḫayâtda idi.

Mef 'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

- 1 Vardıḳça ḫ'âb-ı nâza daḫi kâkül örtünür
Ḥâl-i 'izârı gül döşenür sünbül örtünür
- 2 Bezm-i ṫarabda neş'e-i meyden zebûn olan

Başdan ayağa gilde yatur hem gül örtünür

Sâlim, 131.

102. EDİB

Edîb Hârâbî, me'âzlerde hayâtına dâir kayd ve ma'lûmât yokdur. H.1269/M.1852 târihinde İstanbulda doğduğu ve Bektâşî tarîhine mensûb olduğu Dîvânınıñ tedkîkînden anlaşılmıştır. Dîvânı, İhsân Maḥvî Beg kitablarından, Selîm Ağa Kütüb-ḥânesinde, Nu.: 68. Dîvânından alındı. [Dîvân, İstanbul Kütüphaneleri, İhsan Mahvi Efendi (Selim Ağa), 98].

103. EDİBİ

Baḳḳâl-zâde 'Alî Edîbî Efendi, Brusalı, müderris, vefâtı Zî-l-ḥicce 1027/M.1617. Kâf-zâdeniñ:

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Edîbîniñ maḳâmın cennet-i 'adn eyleye Allâh

اديبى ننگى مقامن جنت عدن ايليه الله

mısrâ'ı vefâtına târiḥdir. Vefâtı târiḥini Fezlekeniñ 1020, ve Seyyid Rızâniñ 1029 yazmaları ḡru degildir.

Mef 'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

- 1 İtsem 'aceb mi dehr-i cefâ-pîşeden figân
Cevriyle öldürür beni virmez emân u zamân
- 2 Mevsim-i 'îş u şafâda yâr olur 'âlem baña
Ġam zamânında görünmez hiç yârân-ı şafâ
- 3 Seyl-âb-ı sirişkim n'ola ġarḳ itse cihâmı
Ṭaşdı yüregim yâd idüp ol serv-i revânı

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Ol aña güllerin ben 'ârifin gülşende vaş itdim

Bir olduk ‘andelīb-i zārıla ağlaşı ağlaşı
 Nev‘ī-zāde, 630; Fezleke-i Kâtib Çelebî, c. I, ş. 396; Sicill, c. I, ş. 316; Kâf-zāde, 4;
 Keşfü’z-zunûnün eski tab‘ı c. I, ş. 503 ve yeñi tab‘ı c. I, ş. 775; Riyāzî, 19; Göldeste,
 451; Seyyid Rızā, 12; Mecelle, 92; Keşfü’z-zunûnün Zeyli, 489.

104. ĀZERĪ

Mu‘allim-zāde İbrāhīm Āzerī Efendi ibn-i Mu‘allim-zāde Kādī Aḥmed
 Efendi ibn-i Şeyḫ Muşliḫi’-d-dīn Muştafā Efendi, kādī, ḥattāt, vefatı H.993/M.1585.
 Brusalı Cināniniñ:

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

İntikāl eyledikde tāriḥin

Didiler geçdi Āzerī Çelebî

ديدير كچدى آذرى چلبى

beyti vefatına tāriḥdir. Şomada medfündür. Sicilliñ vefatı tāriḥini 991 ve Tuḥfeniñ
 babası ismini Muştafā yazması toḡru degildir.

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Bir serv besledim nice yıl bāḡ-bān olup

Ser-keşlik itdi ol daḫi dāmen-keşān olup

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Ne ḡam ger Āzerī ālūde-i gerd-i ḡunāḥ olsa

Olur rüz-ı cezāda luḫfiñ ızhār itmege bā‘is

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Göñlüne ḡayrıñ girüp cevır ile göñlüm yıkmadıñ

Var ol ey rüḫ-ı revānım ḫātırımdan çıkmadıñ

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Akıtdı çok göñülleri mānend-i cüy-bār

Ol serv-i gül-‘izāra göñüllense vechi var

Nev‘ī-zāde, 173 ve 284; Keşfü’z-zunûnün eski tab‘ı c. I, ş. 504 ve yeñi tab‘ı c. I, ş.
 775; ‘Oşmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 68; Sicill, c. IV, ş. 374; Kāmūsü’l-a‘lām, c. I, ş.

69; Eslâf, c. I, ş. 50; Beyânî, 11; Riyâzî, 19; Hasan Çelebî, 56; Tuḥfe-i Ḥaṭṭâṭîn, 41; Ḳâf-zâde, 1; Mecelle, 92; Ḳâfile-i Şu'arâ, 29. [Nakş-i Hayâl, Erzurum İl Halk Ktp., 25 Hk 23963/1; Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., 32 Hk 2016/2; Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 5154, 45 Ak Ze 171; İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Or. 7933, Or. 9679/2, Or. 11229; İran Kitabhane-i Melik Türkçe Yazmaları, 4850; Newyork-Amerika Birleşik Devletleri, Bodleian Ktp. Türkçe Yazmaları, MS Turk. e. 23, MS Turk. e. 102; Hüseyin Kocabaş Kitaplığı Türkçe Yazmaları, S.H.M.H.K.Yaz. 276, S.H.M.H.K.Yaz. 280/2; Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, R. 849; Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Ktp. Türkçe Yazmaları, 25/1, 470, 923/1; Konya Mevlana Müzesi, 2304/2; Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct.2003; Millî Kütüphane, 06 Mil Yz A 8570, 06 Mil Yz A 704, 06 Mil Yz FB 474; İstanbul Millet Ktp., 34 Ae Manzum 1106/2, 34 Ae Manzum 1107].

105. ĀZERĪ

Bustân-zâde İbrâhîm Āzerî Çelebî, Edirneli, İşṭabl-ı 'Āmire ḥademesinden, vefâtı H.1052/M.1642. Rodosda medfündür. Şafâ'îniñ vefâtını 1057 göstermesi toğrı degildir.

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Şöyle bârikdir ḥayâlim kim
Çeng-i nâhîde târ-ı ma'nâdır
- 2 Tîr-i düldül-süvârdır ṭab'im
Kalemim Zü'l-feḳâr-ı ma'nâdır
- 3 Dil-i deryâ-mişâlim Āzeriyâ
Lücce-rîz-i kenâr-ı ma'nâdır

Şaḳâyık Şeyḫî, c. I, ş. 200; Sicill-i 'Oşmânî, c. I, ş. 318; Şafâ'î, 31; Seyyid Rızâ, 14; Mücîb, 4; Mecelle, 92; Belîğ, 3; Enisü'l-müsâmirîn, 71.

106. ĀZERĪ

Defter-dār Āzerī Çelebī, İstanbullī, Şadr-ı A'zam Tekirtağlı Muştafā Paşa zamânında Şâm defter-dârı idi. Vefâtı taqrîben H.1101/M.1689. Sâlim, 146; Esâmî, 4.

107. ĀZERĪ

İbrâhîm Āzerī Efendi, Brusalı, müderris, vefâtı H.1119/M.1707. Brusada medfûndur.

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Cenâbîndır sebep bu kâ'inâta yâ Resûle'llâh
Şefâ'atdır seniñ kârîñ 'uşâta yâ Resûle'llâh
 - 2 Umar mahşerde senden Āzerī bî-çâre sultânım
Ola maẓhar nigâh-ı iltifâta yâ Resûle'llâh
 - 3 Āzerī gülşen-serây-ı gamda 'ışk-ı yâr ile
Dâğlarla lâle-zâra sine beñzer beñzemez
- Sâlim, 147; Mecma'-ı Şu'arâ, 107; Güldeste, 452.

108. ĀRÂMÎ

Mevlevî Ārâmî, Tireli, erbâb-ı şanâyî'den, vefâtı H.1040/M.1630.

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Girüp bâzâr-ı 'ışka dil şatar dünyâya istignâ
Meta'-ı kâr ü bâr-ı 'ışkdır sermâye istignâ
 - 2 Dağ-dâr hâl-i ruhuñ 'aksi dil-i şeydâda
Ġam-ı zülfüne qara günler 'aceb sevdâda
- Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
- Derd-i 'ışk-ı yârı taḥşîl eylemek

Hoş gelür Ārāmīye her kârdan

‘Ahdî, 98; Esrâr Dede, 21; Keşfü’z-zunûnün Zeyli, 483.

109. ERBĀBĪ

Hüseyn Firākî Efendi ibn-i Bekr Efendi ibn-i Velî Efendi, H.1220/M.1805’de Arz-ı Rûmda doğdı. Vefâtı H.1300/M.1882. Arz-ı Rûmda medfûndur.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Hasretinden hasteyim teşne-zebânım bir şu vir

Hürmet eyle gel baña ey mihr-bânım bir şu vir

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 320.

110. İRŞĀDĪ

Şeyh Tâlib İrşādî Efendi, Derebegi-zâde Hâlvâcı-oğlı Aḥmed Efendi dinmekle meşhûr idi. H.1235/M.1819 târiḥinde Bayındırda doğdı. Vefâtı H.1298/M.1880 Kilîdü’l-baḥrde medfûndur. Tarih-i ‘Uşşâkıyyeniñ İrşâdiyye şu‘besini te’sîs iden bu zâtdır.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Naḳd-i cânı ḥarc idüp bâzâr-ı ‘ışḳda ey gönül

Al ene’l-Ḥâḳ sırrımı ber-dâr-ı ‘ışḳda ey gönül

2 Bülbül-i şeydâ gibi kıl zâr-ı efvün her seḥer

Zevḳ-i bâḳî ile ol gül-zâr-ı ‘ışḳda ey gönül

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 708.

111. ERŞED

Maḍrûb-zâde ‘Abdü’l-ḥamîd Erşed Efendi ibn-i Meḥmed Emîn Vâşîḳ Efendi ibn-i ‘Alî Efendi ibn-i Kütahyalı Maḍrûb Yûsuf Efendi, H.1147/M.1734 târiḥinde doğdı. Vefâtı H.1175/M.1761. Defter-dârda Yâ Vedûd İskelesinde Ḥadîce Sulṭân

Câmi'î karşıusunda medfûndur. Râmiz ile Es'ad Efendi vefâtı târihîni 1176 ve Keşfü'z-zunûnün Zeyli 1170 gösteriyorlar.

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1 Zâr-ı hezâra bak ço yeter nâ-be-câlığı
Saña düşürmem ey gül-i ter bî-vefâlığı

2 Enf-i raķibe fiske ur ey dest-i pür-hüner
Burnı büyüdi haylice vardır kabalığı

3 Bârî bu nâ-şenide zemînimle Erşedâ
Erbâb-ı nazma göstereyim hoş-edâlığı

Silaḥdâr-zâde, 5; Es'ad Efendi, 13; Râmiz, 21; 'Arif Hikmet, 4; Mecelle, 94; Şefkat, 12; Sicill-i 'Osmâni, c. IV, Ő. 660; Keşfü'z-zunûnün Zeyli, 489.

112. ERİB

'Arab 'Alî Efendi-zâde Muştafâ Erîb Efendi, 'Arab 'Alî Efendi nâmında bir zâtın oğlıdır. Vefâtı Rebî'ü'l-evvel 1162/M.1748. Medînede medfûndur. Sicill vefâtını 1161 gösteriyor.

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Devâ olur mı bu dil-ḥasteye şarâbından
Şifâ bulursa bulur sâķî la'l-i nâbından

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Gitmiş ağıyar ile yâr 'âlem-i âb eylemege
Nâr-ı gayretle beni kaçdı kebâb eylemege

[31]

2 Degmesün dîde-i bed-bîn diyü geldi şabâ
Kâkülün 'arız-ı pür-tâba niķâb eylemege

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Tek ol peri-veş ile Őoḥbete mecâl olsun

Şarābı nūş iderim zāhidā vebāl olsun

Rāmiz, 24; Es‘ad Efendi, 8; Sicill-i ‘Osmānī, c. I, ş. 321; Belīg, 3.

113. ERĪB

Kethüdā Emīn Efendi-zāde Aḥmed Erīb Efendi, Şeyḫü’l-islām Dāmad-zāde Feyzu’llāh Efendi kethüdāsı Meḥmed Emīn Efendi ibn-i Süleymān el-Eyyübiniñ oğlıdır. Kāḏī, vefātı Ramazān 1194/M.1780.

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 1 Şorma ğubār-ı ḥāṭır-ı endüh-ı kārımı
Gör cūş-ı fitne-i ḥaṭ-ı ruḥsār-ı yārımı
- 2 ‘Ömrüm şümār-ı yek-nigeh-i çeşmiñ eyledim
Şaymam firāқиñ ile geçen rüzgārımı
- 3 Seng-i sitemle olsa da şad-pāre dil yine
Āyīne gibi gösteremem intizārımı
- 4 Naḳş eyledim derūna ḥayālin çü küh-ken
İtmem nigāh-ı tışeye maḥrem nigārımı
- 5 Sīr-āb-ı şevk olurdı göreydi Erīb
Eger Nābī Efendi bu ğazel-i āb-dārımı

Şefkat, 5; Rāmiz, 25; Es‘ad Efendi, 8; Silāḥdār-zāde, 1; Mecelle, 94.

114. AZAḲĪ

Meḥmed Azaḳī Efendi, Kıpçaqlı, Kefe müftisi, vefātı Rebī‘ü’l-āḥir 1017/M.1608. Şaḳāyık Nev‘ī-zāde, 537; Sicill-i ‘Osmānī, c. IV, ş. 141.

115. EZHERİ

‘Abdü’l-müte’âl Ezherî, Mısrılı, vefâtı H.1240/M.1824. Es‘ad Efendi, 16.

116. EZHERİ

Nüre’d-dîn Ezherî, Aşkehirli, Sultân Murâd-ı şânî devri şu‘arâsından.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Furşat elvirmiş iken vaḳti ğanîmet bilelim
‘Ömrümüz ḥaşılını mihr ü maḥabbet bilelim
- 2 Her ‘azîziñ ayağı tozuna yüzler sürelim
Ger ḳabûl eyler ise anı sa‘âdet bilelim
- 3 Her denî minnetini çekmeyelim nefse uyup
Dünlar minnetini nefse denâ’et bilelim

Laṭîfî, 88; Ḥasan Çelebî, 56; Seḥî, 61; Sicill-i ‘Oşmânî, c. I, ş. 322; ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 72; Ḳāmüsü’l-a‘lâm, c. II, ş. 854; Mecelle, 95. [32]

117. İŞĦÂḲ

Şeyḫ Cemâle’d-dîn İşĦâḳ Efendi, Ḳaramanlı, vefâtı H.933/M.1497. مات

زبدة الاوليا vefâtı târiḫidir. Südlicede medfündür. ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 51.

118. İŞĦÂḲ

Ḳılıçcı-zâde İşĦâḳ Çelebî, Üskübli Ḳılıçcı İbrâḫîm isminde biriniñ oğlıdır. H.899/M.1493 târiḫinde Üskübde doğdı. Ḳâḍî, vefâtı H.944/M.1537. Şâmda medfündür. Vefâtı târiḫinde me’ḥazlerde ihtilâf vardır. Riyâzî, Ḳâf-zâde, Beyânî tezkireleriyle ‘Âlî Târiḫi ve Keşfü’z-zunûnunda 944, ‘Âşık Çelebî, Ḥasan Çelebî ve Ḳāmüsü’l-a‘lâmda 949, Şaḳâyık Mecdî, ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, Eslâf ve Sicill-i ‘Oşmânîde 943 olarak gösterilmiştir. Bu ihtilâfa kendisiniñ söylediği rivâyet olunan

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Gelicek hâlet-i nez‘a didi târihîni İshâk
Yöneldim cânib-i Hâkka başı açık yalın ayak

944

یونه لدم جانب حقه بشی آچق یالین آیاق

۹۴۴

târih beytiniñ kelimeleri imlâlarınıñ müstensihler tarafından başka başka şekilde yazılması sebeb olmuştur. Brusalı Qandîniñ:

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

İrtihâlin işüdüp Qandî didi târihîni
Eyledi azm-i na‘îm İshâk geçdi Şâmdan

944

ایلدی عزم نعیم اسحاق کچدی شامدن

۹۴۴

bu beyt-i târihîsi de bu ihtilafîñ yañlılığına bir delildir.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Sîne-i gül çâk-çâk ü cân-ı bülbül derd-nâk
Bâğ-ı dehriñ mübtelâsı gül midir bülbül midir

Mef‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘îlü Fâ‘ilün

Müy-i sefid başladı yer yer ağarmağa
Faşl-ı huzânda açılır oldu bahârimız

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Zâdımız guşşa vü gam derd ü belâ râhilemiz
Çekilüp kâ‘be-i kuyına gider kâfilemiz

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

Bu çeşmim çeşmesârımñ ‘aceb hünñn aqar yaşı
Meger var ise ol ‘aynın ciger dâğındadır başı

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Bâde kim nüş iderim ayru düşüp yârimdan

Kaatre kaatre dökilür dīde-i hūn-bārımdan

Dīvānı, Üniversite Kütüb-hānesi, Nu.: 615, 2800, 2870, 5754; [33] Kāḍī-zāde Meḥmed Efendi Kütüb-hānesi, Süleymāniyye Kütüb-hānesinde, Nu.: 386. Ḥasan Çelebî, 58; ‘Āşık Çelebî, 62; Laṭîfî, 89; ‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 76; Kāf-zāde, 5; Beyānî, 12; Riyāzî, 20; ‘Ālî Tārîhi, 176; Sehî, 45; Eslāf, c. I, ş. 43; Şakāyık Mecdî, 468; Sicill-i ‘Osmānî, c. I, ş. 324; Keşfü’z-zunūn, eski tab‘ı c. I, ş. 504 ve yeñi tab‘ı c. I, ş. 775; Kāmūsü’l-a‘lām, 2/903; Kāfile-i Şu‘arā, 42. [Dīvān, Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi, 34 Atf 2251; İngiltere Millî Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Or. 7130, Or. 1154/1; Gürcistan Bilimler Akademisi Türkçe Yazmaları, K26/I; Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, 161; Selîm-nāme, Millî Kütüphāne-Ankara, Koleksiyon: Adana İl Halk Kütüphanesi, 01 Hk 791/3; Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, H.O. 197a/2, H.O. 29a., H.O. 29 b., Mxt. 306/1, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Schefer; Sûret-i Mekâtib-i İshāk Çelebî, Avusturya Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Mxt. 306/2; Fütûhat-ı Hazret-i Sultân Selîmşah, Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Schefer; Risāle fi Beyānir-Ribâ, Milli Kütüphane, 06 Mil Yz A 1032/20; Risale-i İshak Çelebi, Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi, 34 Atf 2838/7; Tasavvufî risale, Atıf Efendi Yazma Eser Kütüphanesi, 34 Atf 2857/2; Hamdi, Savaş. (1986). Yayınlanmamış doktora tezi. İshāk Çelebî ve Selim-nāmesi, Erciyes Üniv., SBE, Kayseri; Çavuşoğlu, Mehmed-Tanyeri, M.Ali. (1990). Dīvān [Tenkidli Basım], İstanbul].

119. İSHĀK

Şeyhü’l-islām İshāk Efendi ibn-i Şeyhü’l-islām Ebū İshāk İsmā’il Efendi ibn-i İbrāhîm Efendi, H.1090/M.1679 târihinde İstanbulda doğdı. Vefâtı 3 Cemāziye’l-âhir 1147/M.1734. Fâtiḥ civārında Çehârşenbede pederiniñ yaptırdığı mescidiñ yanında medfūndur. Dīvānı, Veliyü’d-dīn Efendi Kütüb-hānesi, Bāyezîd Cāmi’i içinde, Nu.: 2675/2; Es’ad Efendi Kütüb-hānesi, Süleymāniyye Kütüb-hānesinde, Nu.: 2594; Üniversite Kütüb-hānesi, Nu.: 760, 5476.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1 Hālîmi ‘arz it şabā dil-dāra Allāh ‘ışķına
Sūziş-i dilden haber ver yāra Allāh ‘ışķına

2 Ey ṭabīb-i hāzıķ-ı nabz-āşinā-yı derd-i dil
Haste-i hicrim baña bir çāre Allāh ‘ışķına

3 Eylemişken vaşlıñ ikrār eyle İşhāķa kerem
Var mı ol luṭfi mecāl inkāra Allāh ‘ışķına

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Gönülde pertev-i sîmîn-ber midür görinen
Derün-ı lüccede ‘aks-i kamer midür görinen

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1 Bezm-i ‘işret künc-i miḥnet girdir sensiz baña
Kulķul-i mey nāle-i zencirdir sensiz baña

2 Eylemek taḥşîl-i ünsiyyet ne ķābil rüh yok
Bezm-i ‘ālem meclis-i taşvirdir sensiz baña

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Şemm iden kākülîni ‘anber-i sārā mı şanur
Sünbül-i cenneti gîsü-yı muṭarrā mı şanur

Es‘ad Efendi, 7; Şafā’î, 46; ‘Oşmānlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 236; Faṭîn, 8; Sālim, 65; Rāmiz, 3; Sicill-i ‘Oşmānî, c. I, ş. 326; Tuḥfe-i Haṭṭāṭîn, 649; Kāmūsü’l-a‘lām, c. II, ş. 899; Mecelle, 97; Belîğ, 3; Esāmî, 55; Kāfile-i Şu‘arā, 53. [Dîvân, Milli Kütüphanesi, 06 Hk 1221; Terceme-i Bûstânül-Arifin, Diyanet İşleri Başkanlığı Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Yazma D. No. 759].

120. İŞHÂK

Mollâcıq-zâde İshâk Efendi, Mollâcıq-zâde Meḥmed Efendiniñ oğlıdır. İstanbullı, kâdî-'asker. 15 Zî'l-ḥicce 1120/M.1611 târihinde doğdı. Vefâtı 14 Zî'l-ḥicce 1195/M.1780. Bâyezîd kırbünde Qapudan İbrâhîm Paşa Câmî'inde medfûndur.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Encümen-gâh-ı fenâdan nice oldumsa nihân
Levḥ-i kabrimde de nâmım olur elbet pinhân

2 Umarım rahmet-i settâr u kerîm ü ḥaydan
Cürm ü 'ișyânımı da setr ide keff-i mîzân

Faṭîn, 9; Sicill-i 'Osmâni, c. I, Ő. 327.

121. İŞHÂK

İshâk Paşa, 'Ayntâb Naķib'ül-eșrâf Kâimmaķâmı 'Ayntâblı Emîn Efendiniñ oğlı ve Şadr-ı A'zam Kâdrî Paşanıñ babasıdır. H.1223/M.1808 târihinde 'Ayntâbda doğdı. Vefâtı H.1276/M.1859. Sicill-i 'Osmâni, c. I, Ő. 329.

122. ESRÂR

Seyyid Meḥmed Esrâr Dede ibn-i Aḥmed Bî-zebân ibn-i Ḥasan ibn-i 'Osmân, İstanbullı, Ğalaṭa Mevlevî-ḥânesi kızancı dedesi. Vefâtı H.1211/M.1796. Ğalaṭa Mevlevî-ḥânesinde medfûndur. Sürürî vefâtına bu târiḥi söylemişdir:

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Ḥayflar göz yumup Esrâr Dede sırrı oldu

حيفلر كوز يوموب اسرار دده سر اولدى

Keşfü'z-zunûnün Zeyliniñ babası ismini 'Abdu'llâh göstermesi yañlıştır.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Zehr urup sinedeki zaḥmıma merhem yerine

Kâse kâse içirim hûn-ı dili dem yerine

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

Seğerde yanma geldi seyre cānān

Neler seyr eyledi bī-dār olanlar

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Felāh bulmadı rāh-ı talebde benlik iden

Saņa sen olduñ o meslekde rāh-zenlik iden

Mef'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

Ağlatmayacağdıñ yola bağıdırmayacağdıñ

Ol va'de-i tekrār-be-tekrārı unutm

Dīvānı, Hācı Maḥmūd Efendi Kütüb-ḥānesi, Süleymāniye Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 3741; 'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 80; Sicill-i 'Oşmānī, c. I, ş. 329; Faṭīn, 9; Esāmī, 56; Keşfü'z-zunūnün Zeyli, 489; Kāfile-i Şu'arā, 41. [Dīvān, Halet Efendi (Süleymaniye Ktb.), 694, 162; Konya Mevlana Müzesi Türkçe Yazmaları, 2461; Galata Mevlevihanesi Türkçe Yazmaları, 681; İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Or. 7091; Tezkiretüş-Şuarā, Mısır Hidiv Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, 8901; Mısır Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Tarihi Türkî 105; İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Or. 7061, İzmir Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, 1606; Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, 241, 718; Fransa Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Schefer; Hālet Efendi (Süleymaniye Ktb.), No.109; Ali Emirî Efendi (Millet Ktb.), No. 756; Külliyât, İngiltere Milli Kütüphanesi Türkçe Yazmaları, Or. 7090; Latin ve İtalyan lügat ve kavâidi, İstanbul Millet Kütüphanesi, 34 Ae Manzum 766/2].

123. ESRĀR

Enderūnlı Şeyḥ Esrār Efendi, Aydınoglı Tekyesi şeyḥi, vefâtı H.1259/M.1843.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Vāy vāy Esrār Efendi aramızdan oldu sır

وای وای اسرار افندی آره مزدن اولدی سر

mısrâ'ı vefâtı târîhdir.

[35] Mefâilün Mefâilün Mefâilün Mefâilün

- 1 Bu şeb mestâne bezm-i fikre ol rûh-ı revân geldi
 Kıyâs itdim ki cism-i mürdeye şevk ile cân geldi
- 2 O şūhuñ nâ'il-i âzârı olmuş Ğâlibâ Esrâr
 Dür-i dil-dârdan zîrâ bugün pek şâdmân geldi

Faṭîn, 10.

124. ES'AD

Şeyh-zâde Es'ad Efendi, Selanikli, müderris, Mevlevî, vefâtı H.1043/M.1633.

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

- 1 Mâ-dâm gamze mest-i kadeh-nüş-ı fitnedir
 Müjgân-ı çeşm-i yâr hem âgûş-ı fitnedir
- 2 Mâ-dâm câm-ı bâde-i 'işret elimdedir
 Miftâh-ı kâr-hâne-i devlet elimdedir

Dîvânı, Üniversitesi Kütüb-hânesinde, Nu.: 1411; Mücîb, 2.

125. ES'AD

Hü'âce-zâde Şeyhü'l-islâm Es'ad Meḥmed Efendi, Şeyhü'l-islâm Müverriḥ Hü'âce Sa'de'd-dîn Efendiniñ oğlıdır. 10 Muḥarrem 978/M.1568 târîhinde doğdı. Vefâtı 14 Şa'bân 1034/M.1624. Eyyübda pederi yanında medfündür. Seyyid Rızâ Tezkiresinde vefâtınıñ 1029 olarak yazılması toğrı degildir. Dîvânı, Üniversitesi Kütüb-hânesinde, Nu.: 1411.

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Hevâ-yı Sünbülîde seyr-i sünbül-zâr a'lâdır
 Zemîni âsümânı gösterir özge temâşâdır

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Ya'kūb-diliñ menzili beytü'l-hāzen olsun

Tek sevdiği bir Yūsuf-ı gül-pīrehen olsun

Şakāyık, Nev'ī-zāde, 690; Fezleke-i Kātib Çelebī, c. II, ş. 70; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 330; Seyyid Rızā, 10; Ḥasan Çelebī, 57; Riyāzī, 21; Kāf-zāde, 6; Devhatü'l-meşāyih, 44; 'Osmānlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 22; Kāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 908 ve c. IV ş. 2569; Hülāşatü'l-eşer, c. I, ş. 396.

126. ES'AD, HİCRİ VEYĀ ḤĀSİM

Es'ad Paşa, Köprülü-zāde Muştafā Paşanın oğludur. Eş'arında Hicrī mahlaşını daği kullanmıştır. Vefātı H.1139/M.1726. Resmoda medfündür.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Berīde eyledim tār-ı ümīdi ben 'alāyıkdan
Anıñ-çün bilmezim nef' ü ħarı aşlā ħalāyıkdan
 - 2 'Aceb mi tīre-ħātır olmasam āmed ü şūd-i ğamdan
Tehīdür ser-be-ser şahn-ı dilim gerd-i 'avā'ıkdan
- Ḥāsım māddeğine bağ. Nu.: 701.

127. ES'AD

Mehmed Es'ad Ḥ'āce ibn-i 'Alī Efendi ibn-i Yanyalı 'Osmān Efendi, müderris, Yanyalı, vefātı H.1144/M.1731. Edirne-ķapusu ħāricinde Emīr Buĥārī Tekyesi ķurbündeki ķabristānda medfündür. Vefātı tārīĥini Sicill-i 'Osmānī 1142 ve 'Osmānlı Mü'ellifleri 1143 olmağ üzere ķayd itmişlerdir.

[36] Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Añlamaz feyz-i Ḥudāyı sırrın idrāk eylemez

Girmeyenler ħalka-i tevĥīde Allāh 'ışķına

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

Ruĥsārıñ üzre cānā zülfüñ niķāb göster

Mihr-i cihān-fürüzi zīr-i şehāb-göster

Es'ad, 6; Şafā'ī, 49; 'Osmānlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 234; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 332; Rāmiz, 7; Sālim, 76; Mecelle, 98.

128. ES'AD

Şahhāflar Şeyhī-zāde Es'ad Mehmed Efendi, Medīne Kādīsı Şahhāflar Şeyhī-zāde Hācı Aḥmed Efendiniñ oğlıdır. Vaḳ'a-nüvis, H.1201/M.1786 tārīhinde İstanbulda doğdı. Vefātı Rebī'ü'l-evvel 1264/M.1847. Yerebatanda kütüb-hānesi bāğçesinde medfūndur. Kāmūsü'l-a'lāmīñ vefātı tārīhini 1263 göstermesi mürettib sehvidir.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 Nerm ise ger meşrebiñ pā-māl olur yek-ser 'adū
Bāde-i şīşe-şiken olmaz mı mağlūb-ı kedū

2 Bir içim şu cüst-cūsudır seni seyyāh iden
Es'adā deryāyı gurbet içre böyle sū-be-sū

Maṭbū' pend-nāmesinden:

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 Pāk dil ol kıl sa'adet iktisāb
Bāb-ı luṭf-ı Hāḳḳa eyle intisāb

2 Olmaḳ isterseñ dü 'ālemde sa'id
Kıl taḳarrüb ḥayra ol şerden ba'id

3 Hīle-kār olma olur fi'liñ 'asir
İstikāmet kıl ola kārīñ yesir

Faṭīn, 13; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 339; Şoñ 'Aşır Türk Şā'irleri, 321; 'Osmānlı Mü'ellifleri, c. III, ş. 24; Kāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 909; Keşfü'z-zunūnün Zeyli, 489; Kāfile-i Şu'arā, 41; Dīvānı, Es'ad Efendi Kütüb-hānesi, Süleymāniye Kütüb-

hānesinde, Nu.: 1748, 1749, 1750; Hāfīd Efendi, Süleymāniye Kütüb-hānesinde, Nu.: 334; Üniversite Kütüb-hānesi, Nu.: 2813.

129. ES'AD

Şeyhü'l-islām Meḥmed Es'ad Efendi ibn-i Şeyhü'l-islām Ebü İshāk İsmā'il Efendi ibn-i İbrāhīm Efendi, İstanbullı, Zī'l-kā'de 1096/M.1684 de doğdı. Vefatı 10 Şevvāl 1166/M.1752. Sultān Selīm civārında pederiniñ yaptırdığı mescidiñ ḥazāiresinde medfūndur. Es'ad Efendi Tezkiresinde vefatı tāriḥiniñ 1162 gösterilmesi ṭoḡru degildir.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Reng-i ḥaclet güle şermi-i cemāliñdendir

Cebhe-çini-i ḥased 'arız-ı alıñdandır

[37] Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1 Hāḳıḳate nazār it dūr-bīn iseñ zāhid

Mecāz āyinesinden riyā görünür

2 Kemine manzar-ı dehr ol ki çeşm-i sūzıñdan

Nigāh-ı 'ibret ile mā-sivā görünür

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1 Ne ol perī gibi bir dil-rübā görülmüşdür

Ne aña bencileyin mübtelā görülmüşdür

2 Şafā-yı rü'yetini Es'ad idemem ta'bır

O yār düşde daḥi vāḳı'ā görülmüşdür

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1 Ğubār-ı kūyını kühl itmek ister dīde-i cānım

Beni ḥāk-i derinden sürme ey çeşm-i ğazālānım

2 O şeh nāz eyledikçe ben niyāz-ı pūselik kıldım

Ṭarab-bahşâ-yı ‘uşşâk oldu bu hâletle efgânım

Dîvânı, ‘Alî Emîrî Efendi, Manzum eşerler kısmında, Millet Kütüb-hânesinde Nu.: 25; Hâcî Maḥmûd Efendi Kütüb-hânesi, Süleymâniye Kütüb-hânesinde, Nu.: 5169; Üniversite Kütüb-hânesi, Nu.: 1707, 2934, 5454; Râmiz, 5; Şafâ’î, 48; ‘Osmânî Mü’ellifleri, c. I, ş. 238; Belîğ, 4; Faṭîn, 11; Sâlim, 72; Es‘ad Efendi, 6; Devḫatü’l-meşâyih, 96; Sicill-i ‘Osmânî, c. I, ş. 332; Kāmüsü’l-a‘lâm, c. II, ş. 908; Mecelle, 98; Keşfü’z-zunûnün Zeyli, 489; Kâfile-i Şu‘arâ, 53.

130. ES‘AD

Ḥamza-zâde Ḥaṭṭâṭ Kâḏî Meḥmed Es‘ad Efendi, Kaşamonlu Müderris Ḥamza Efendiniñ oğlu ve Şâ‘ir İbrâhîm Efendiniñ birâderidir. Vefâtı 5 veyâ 10 Zî’l-ḥicce 1180/M.1766 târiḫinde Zincirlikuyu civârında Ma‘lûl-zâde Medresesinde medfûndur.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Ḥayl-i ‘uşşâka kesel virdi zuhûr-ı ḥaṭṭîñ

‘Âleme tîz yayılır kara ḥaber çok sürmez

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Nergisi ḥayretde ḳodı çeşm-i fettânîñ seniñ

Ġoncayı dem-beste itdi la‘l-i ḥandânîñ seniñ

2 Es‘adâ pey-revlik eyle bu zemîn-i dil-keşe

Nükte-fehmân-ı sūḫan bilsünler ‘irfânîñ seniñ

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Döndürüp nâlelerim nâya tenim nâl itdi

Mevlevî- peçe bir âfet beni abdâl itdi

Râmiz, 7; Faṭîn, 12; Es‘ad, 7; Sicill-i ‘Osmânî, c. II, ş. 254; Tuḥfe-i Ḥaṭṭâṭîñ, 704.

[38] 131. ES'AD

Mü'ezzin-zāde Es'ad Efendi, Mağnisa Kādīsı Mehmed Fikri Efendiniñ oğlıdır. Kādī, vefatı H.1180/M.1766. Fātihte Zincirlikuyuda Ma'lül Emīr Efendi Mektebi sāhasında medfündür. Mecelle, 98.

132. ES'AD

Es'ad Mehmed Efendi, Üsküb nāzırı dinmekle meşhürdür. Vefatı H.1192/M.1778. Kādīköyünde Ayrılık Çeşme kabristanında medfündür. Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 335.

133. ES'AD

Vaşşāf-zāde Şeyhü'l-islām Mehmed Es'ad Efendi ibn-i Şeyhü'l-islām 'Abdu'llāh Vaşşāf Efendi ibn-i Mehmed Efendi, Hindi Mollā dinmekle meşhür idi. H.1119/M.1707 tārīhinde İstanbulda doğdı. Vefatı 3 Receb 1192/M.1778. Eyyübda pederi yanında medfündür. Devhatü'l-meşāyih, 106; Kāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 909.

134. ES'AD

Meş'aleci-zāde Es'ad Beg, Arz-ı Rüm Vālīsı Meş'aleci İbrāhīm Hıfzī Paşanıñ oğlıdır. Vefatı H.1208/M.1793. Otaqcılarda Hayret Tekye dinilen maħalde medfündür.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Cennet içre kıla Es'ad Begi hemdem-i sü'adā

جنت ایچره قیله اسعد بکی همدم سعدا

mışra'ı vefatı tārīhidir.

Mef'ülü Fāilātü Mefāilü Fāilün

1 Ta'n-ı raķīb mā'ni-i teşrifin olmasun

Sen ҡalma a gönül kerem eyle mürüvvet it

2 Öğren lisān-ı 'aşr u rüsüm-ı zemāneyi

Bak ʔab'-ı nāsa hāle münāsib tekellüm it
Faʔın, 12; 'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. II, Ő. 419; Esāmī, 56.

135. ES'AD

Ahmed Es'ad Efendi, Mağnisa Müftisi Na'imī Hālīl Efendiniñ oğlıdır.
Mağnisa müftisi, H.1193/M.1779 tārīhinde Mağnisada doğdı. Vefātı
H.1274/M.1857. Mağnisada pederi ʔabri yanında medfundur.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1 Dü 'ālem nūr-ı zātından eşerdir yā Resūle'llah
Vücūduñdan hālāyık behre-verdir yā Resūle'llah

2 Şefā'atle bula fevz ü felāhı Es'ad-ı 'āşī
Eger olmazsa hāli der-be-derdir yā Resūle'llah

Faʔın, 14; Sicill-i 'Oşmānī, c. I, Ő. 342; 'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. II, Ő. 82; Şoñ 'Aşır
Türk Şā'irleri, 325.

136. ES'AD

Mevlevī Meħmed Es'ad Dede, Selanikli Receb Efendi nāmında biriniñ
oğlıdır. Meşnevī-h'ān, H.1257/M.1841 tārīhinde Selanikde doğdı. Vefātı 13 Şa'bān
1329/M.1911. [39] ʔasımpaşa Mevlevī-hānesinde medfün iken Mevlevī-hāneniñ
yıkılıp mekteb olarak inşası üzerine baʔiyye-i 'ızāmı Fātih civārında Tāhir Ağa
Tekyesine naql ve defn olındı.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Feyz-i nuṭṭun aħz idenler söyledi tārīhini
Gitdi sū-yı lā-mekāna nāşih-ı mümtāz idi
کیتدی سوی لامکانه ناصح ممتاز ایدی

beyti vefātı tārīhidir.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 Nükte-i zühhādı itdim cüst-cū

Bulmadım esrâr-ı ‘ışkdan zerre bû

- 2 Rindleriñ mey-hâne-i virâne
Tutdı feryâdı cihâmı sũ-be-sũ

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ’irleri, 326.

137. ES‘AD VEYÂ MEĞMED

ŞeyĖ Seyyid Meğmed Es‘ad Efendi, ŞeyĖ Meğmed Sa‘id Efendiniñ oğludur. Erbilli, H.1264/M.1847 de Erbilde doğdı. Vefâtı 30 Kânũn-ı Sãnî 1349/M.1930. Menemende medfũndur.

Fe‘ilâtũn Fe‘ilâtũn Fe‘ilâtũn Fe‘ilũn

- 1 At Şu tesbîğ-i riyâ-pâŐı yed-i tağvâdan
Mũdde‘â Ėazret ise al ĖadeĖ-i minâdan
- 2 Nice yũz mağlaba ey ŐeyĖ ŐarılmıŐ Ėordũm
Çekdiğin iki eli mâ‘ide-i dũnyâdan

Dĩvânı, Üniversite Kũtũb-hãnesi, Nu.: 2835. Meğmed mãddesine bağ. Nu.: 3835.

138. ES‘AD

ManŐũri-zãde Ėũseyñ Es‘ad Efendi, ManŐũri-zãde Meğmed Emĩn Efendiniñ oğludur. İzmirden mağkeme kãtibi, H.1236/M.1820 tãriĖinde İzmirden doğdı. Vefâtı tãriĖi ma‘lũm degildir. FaĖĩn, 15; Ėãfile-i Şu‘arã, 43.

139. ES‘AD

Es‘ad Beg, MevĖũfatĩ ‘Abdũ’l-kerĩm Begiñ oğludur. Enderũnda Kĩlar kethũdãsı Ėaftancısı, Birinci SulĖãn Ėamid devri Şua‘rãsından, vefâtı tãriĖi bulunamadı.

Mef ‘ũlũ Mefã‘ĩlũ Mefã‘ĩlũ Fe‘ũlũn

ĖallãĖ-ı ezel ‘ãleme ĖıldıĖda tecellĩ

Her şahşı birer hâl ile kılmış mütesellî

Ṭayyār-zāde ‘Aṭā Tārīḫi, c. IV, ş. 217.

140. ES‘AD

Enderūnlı Es‘ad Ağa, Enderūnlı İbrāhīm Ağaniñ oğlıdır. İstanbullı, kapucibaşı, Arz-ı Rūm gümrükçüsü dinmekle ma‘rūfdur. Sulṭān Ḥamid-i evvel devri şā‘irlerinden.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1 Āfitāb-ı ḥüsnüni gördüm muşavver nūrdan
Pertevi gözler kamaşdırmaz mı ‘ömrüm dūrdan

[40]

2 Perde-i şeb içre güyā nūr-ı a‘zam gösterir
Ref‘ idersem kākūlin ol gerden-i kāfūrdan

Es‘ad Efendi, 69; ‘Ākif, 70.

141. ES‘AD

Ḳoruğaası-zāde Ḥaṭṭāṭ Meḥmed Es‘ad Efendi, Edirne Ḳoruğaası Seyyid Muştafā Ağaniñ oğlıdır. Sulṭān Muştafā-yı şāliş devri şā‘irlerinden. Dīvānı, Üniversite Kütüb-hānesi, Nu.: 125; Tuḥfetü’l-Ḥaṭṭāṭin, 720.

142. ES‘AD

Şehr-emīni-zāde Enderūnlı Ḥāfiz Es‘ad Beg, haftancı, Üçüncü Sulṭān Selīm devri şā‘irlerinden.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

‘İzārīñ gül gül olmuş buseden dil dāğ dāğıñdır

Ḥased ol bāğ-bān-ı ‘ışka kim gül-çin-i bāğıñdır

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1 Berg-i gül ey gönca-fem sen gibi ter-dāmen midir

Yāsemem endāmiña boyınca pīrāhen midir

2 Gūşuña girmez ne hikmetdür figân-ı ‘aşıkân
 Āh te’şir eylemez kalbiñ ‘aceb āhen midir

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Şayd ider biñ dili bir dām ile zülf-i siyehiñ

Düşürür biñ dili bir dāma şikenc-i külehiñ

Ṭayyār-zāde ‘Aṭā Tārīḫi, c. IV, ş. 261.

143. ES‘AD

Seyyid Meḥmed Es‘ad Efendi, Seyyid ‘Abdu’llāh Neşāṭi Efendiniñ oğlu ve Şā‘ir Seyyid ‘Alī Behçet Efendiniñ ‘amuca-zādesidir. Bağdād Vālisi ‘Ömer Paşanıñ divān efendisi, Musullı, Üçüncü Sulṭān Selīm devri şā‘irlerinden.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Beni bir rütbe dil-sir eylemişdir vaḥşet-i fūrkat

Ki gelse şāhid-i vaşlında olmam germ-i ünsiyyet

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Ne kābil kim ola bir laḥza ‘aşık āh u ḥasretsiz

Ḥuşūşā kim ola ma‘şūki hercā’i ḥaḳīḳatsiz

Mef‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Oldum esir-i zülf-i dü-tā ister istemez

Pā-beste-i kemend-i belā ister istemez

Dīvānı, ‘Alī Emiri, Manzūm eşerler kısmında, Millet Kütüb-hānesinde, Nu.: 24; Silāḥdār-zāde, 6; Şefkat, 14; Sicill-i ‘Oşmānī, c. II, ş. 30.

[41] 144. ES‘AD

Es‘ad Beg, Şadāret kethüdāsı İbrāhīm Begiñ oğludur. Müderris, Üçüncü Sulṭān Selīm devri şā‘irlerinden.

Mef‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1 Zaḥm-ı nev-tiğ-i sitemiñ dilde yeri var²⁸

²⁸ Bu mısraın vezni bozuktur.

Çeksiñ nigeñiñ destini taze eşeri var

2 Ser meclis-i erbāb-ı sūḥan ya'ni Münibā

Bu nev-ğazeli eylese tanzīr yeri var

Şefkat, 6; Silāhdār-zāde, 2.

145. İSKENDER

Ġāzī Çerkes İskender Paşa, Diyār-ı Bekrli, vefatı H.979/M.1571. Kañlıca Cāmi'inde medfūndur. Oğlı Aḥmed Paşa için bađ s. 13. Budiniñ fetḥine tārīḥi:

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1 Budiniñ ıal'asın aldığda a'dā

Mükerrer fetḥ idüp şāh-ı muẓaffer

2 Anıñ mir-i livādan bir Sikender

Didi tārīḥini fetḥ-i mükerrer

948

دیدى تاريخنى فتح مكرر

۹۴۸

Ķāmūsü'l-a'lām, c. II, ř. 928; Tezkire-i Āmid, 6.

146. İSMĀ'İL

İsmā'ıl Çelebī, 'Aziz Maḥmūd-ı Ermeviniñ/Ūrmeviniñ ođlıdır. H.1020/M.1611 de Diyār-ı Bekrde dođdı. Vefatı H.1080/M.1669. Diyār-ı Bekrde medfūndur.

ماصاف دلانيم بكس كينه نداريم

خلقت بما دشمن و ما باهمه ياريم

ماشاخ درختيم پر از ميوه توحيد

هر رهگذری سنك زند عار نداريم

Tezkire-i Āmid, 7.

147. İSMĀ'İL

Şeyh İsmā'īl Hakkī Efendi, Aydoslu, Celvetī şeyhlerinden. Vefatı H.1137/M.1724.

Hak Hak didi 'azm eyledi Hakkī Efendi cennete

حق حق دیدی عزم ایلدی حقی افندی جننته

mışra'ı vefatına tārīhdir.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Yeter sâhil-nişin-i 'âlem-i şüretsin ey gâfil

Mücerred lafz ile qalma iriş deryâ-yı ma'nâya

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

Şūr-ı İsrâfile beñzer evliyânîñ nağmesi

Bir nefesde nice yüz biñ mürde-diller cân bulur

'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 28; Esāmī, 57.

148. ESİRİ

Meħmed Yūsuf Esirī Efendi, vefatı H.1000/M.1591. Ağrıbozda medfündür.

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

1 'Andelībi zâr iden ey dil bu qardaşîñ mıdır

Ġonceyi ħandân iden şebnem gibi yaşîñ mıdır

[42]

2 Būy-ı zülfüñ siħr idüp gerdânıma bend eyleyen

Şaşdı 'aqlım bilmedim gözin midir qaşîñ mıdır

Hasan Çelebī, 60; 'Aşık Çelebī, 65; 'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 24.

149. ESİF VEYÂ ŞİDQİ

Şeyh Mevlevî Meḥmed Esîf Şıdķı Dede Efendi, Kütahyada Tavşanlı kaşabalı, vefâtı H.1145/M.1732. Sicilliñ vefâtını 1245 göstermesi yañlıştır.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Gül gibi olmak dilersen şād u ḥāndān ey gönül
Lāle-veş elden bırakma cāmı bir an ey gönül

2 Olmuş aşüfte Esîf-āsā o māha āfitāb
Seyr ider me'vāsını 'ışkıyla her ān ey gönül

Dīvānı, Nāfiz Paşa Kütüb-ḥānesinde, Süleymāniye Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 864; Esrār Dede, 23; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 388; Faṭın, 15.

150. EŞREF VEYÂ EŞREF-OĞLI VEYÂ EŞREF-İ RŪMÎ

Şeyh Seyyid 'Abdu'llāh Efendi ibn-i Eşref ibn-i Meḥmed el-Mışrı, Eşref-oğlı ve Eşref-i Rŭmî laḳablarıyla meşhŭrdur. İznikli, vefâtı H.874/M.1469. İznikde kendi tekyesinde medfŭndur.

Eşref-zāde 'azm-i cinān eyledi

874

اشرف زاده عزم جنان ايلدى

۸۷۴

mışrā'ı vefâtı târiḥidir. Mecelle ve Sicill-i 'Osmānīniñ 899 göstermesi togru degildir. Dīvānı, Nāfiz Paşa Kütüb-ḥānesinde, Süleymāniye Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 866; Ḥacı Maḥmŭd Efendi Kütüb-ḥānesinde, Süleymāniye Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 55/4, 3437; Es'ad Efendi Kütüb-ḥānesinde, Süleymāniye Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 2590; Emīrī Efendi, Manzŭm eşerler kısmında, Millet Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 27, 28, 28, Mŭkerrerr; Mihr-i Şah Sulṭān Kütüb-ḥānesi, Ḥŭsrev Paşa Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 383; Hāşim Paşa Kütüb-ḥānesi, Selīm Aga Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 81/2; Üniversite Kütüb-ḥānesi, Nu.: 2933, 5677; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 388; 'Osmānlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 17; Mecelle, ş. 10 ve 102; Lŭgāt-ı Târiḥiyye ve Coğrafya, c. I, ş. 180; Esāmī, 59;

Vefeyât-ı Ayvansarâyî, 14. [Müzekki'n-nüfûs, Tarikat-nâme, Delâ-ilü'n-nübüvve, Fütüvvet-nâme, İbret-nâme, Mâzeret-nâme, Elest-nâme, Nasihat-nâme, Hayret-nâme, Münâcât-nâme, Esrârü't-lâ-libîn, Tac-nâme ve Cinânü'l-cenân, TDEA.,c III, İstanbul 1979, s. 117; Çelebi, Asaf Halet, (1944), Eşrefoğlu Dîvânı, İstanbul].

151. EŞREF

Mu'îne'd-dîn Eşref, Mîrzâ Maḥdûm ibn-i 'Abdü'l-bâkî, şeyḥü'l-ḥarem, vefâtı H.995/M.1586. Sicill-i 'Oşmânî, c. IV, ş. 504.

[43] 152. EŞREF

Eşref 'Alî Efendi, Şurre Emîni-zâde 'Ömer Ṭâhir Efendiniñ oğlıdır. Müderris, Şeyḥü'l-islâm Küçük Çelebî-zâde 'Âşım Efendi aḥfâdından, vefâtı Muḥarrem 1206/M.1791. Mollâ Gürânide Çelebî-zâde Ḳabristânında medfûndur.

Eşref 'Alî Efendi mesken ide na'îmi

اشرف على افندی مسکن ایدہ نعیمی

mışrâ'ı vefâtına târiḥdir. Es'ad Efendiniñ ismini Meḥmed Eşref diye yazması yañlıştır.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Bulanursañ da bulan ey dil-i pāk āb gibi

Şāf olup kimseye zehr olmada tiz-āb gibi

Şefḳat, 18; 'Ārif Ḥikmet, 5; Es'ad Efendi, 15; Faṭîn, 15. [(Bir Kasîde ve Birkaç Gazel, Millet Ktp, Ali Emîrî Kit., Nu.:717.), TDEA,c III, İstanbul 1979, s. 115].

153. EŞREF

Eşref Ḥalîl Efendi, Dîvân-ı Muḥâsebât a'zâsından, vefâtı 24 Receb 1293/M.1876. Egriḳapuda medfûndur. Sicill-i 'Oşmânî, c. I, ş. 390.

154. EŞREF

Kaşşâb-zâde Eşref Mehmed Beg, Kaşşâb-zâde ‘Alî Rızâ Begiñ oğlıdır. H.1247/M.1831 de Brusada doğdı. Brusa vilâyeti taħrîrât kalemi ketebesinden, vefâtı H.1307/M.1889.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Şafha-i hüsniñ şehâ bir gülşen-i ârestedir
Belki baĝ-ı cennet-i a‘lâ disem şâyestedir

2 ‘Işkıña gönüm virüp aldım hayât-ı tâzeyi
Nâzeninim sevdiğim bir dilber-i nevrestedir.

Sicill-i ‘Osmâni, c. I, ş. 390; Faṭin, 16.

155. EŞREF

Şıdķı-zâde Müşir Muştafâ Eşref Paşa, Brusalı Şıdķı-zâde Aħmed Şıdķı Efendiniñ oğlıdır. Zi‘l-ħicce 1235/M.1819 târiħinde Brusada doğdı. Vefâtı 8 Cemâziye‘l-âħir 1312/M.1894. Merkez Efendi Ķabristânında Ķayın pederi Kânî Paşa Ķabri yanında medfündür.

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1 Fürûĝ-ı hüsniyle ol meh şeh-i ‘âlî-cenâb oldı
Cihân-ı bende-i fermân idüp mâlik-i riķâb oldı

2 Kemâl-i Sâ‘ib ister Eşrefâ şahın-ı belâĝatda
Saña yârâna pey-revlik hayâl-i nâ-şavâb oldı

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Herkesiñ ĝayreti memdûħ olur idrâki Ķadar

Bir midir himmet-i ‘âķıl ile sa‘y-i Bâķıl

Dîvânı, Hâcî Maħmûd Efendi Kütüb-ħânesi, Süleymâniye Kütüb-ħânesinde, Nu.: 3464. Faṭin, 16; ‘Osmânlı Mü‘ellifleri, c. II, ş. 84; Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 330; Keşfü‘z-zunûnün Zeyli, 1/490; Ķâfile-i Şu‘arâ, 44.

[44] 156. EŞREF

Uşulî-zâde Eşref Meḥmed Efendi, Uşulî-zâde Ḥâfız Muştafâ Efendiniñ oğlıdır. Karaağaçda Gelenbeli, Aṭana vâlî mu'âvini, H.1263/M.1846 târihinde Gelenbede doğdı. Vefâtı 5 Cemâziye'l-âḥir 1330/M.1911. Karaağaçda medfündür.

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 İder celb-i şefâ'at keşret-i eşkiñ kıyâmetde
Ḥudânîñ luṭfi çoğdur ğam yeme Eşref söner dūzaḥ

2 Riyâ-kārân-ı ümmetden eger bir zâhid-i bârid
İderse bir nefes kânûn-ı şânîye döner dūzaḥ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Ḳabrimi kimse ziyâret itmesün Allâh için
Gelmesin redd eylerim bi'llâhi öz ḳardaşımı

2 Gözlerim ebnâ-yı âdemden o rütbe yıldı kim
İstemem ben Fâtiḥa tek çalmasıñlar ṭaşımı

Şoñ 'Aşır Türk Şâ'irleri, 333; 'Oşmânlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 88. [Deccâl, Gönül Eğlencesi, İstim-dâd, Şah ve Pâdişah, Hasbîhâl yahut Eşref ve Kemal, İnan'da Yangın Var, Nefî'den Ateşin Şair Eşrefin Külliyyatı, TDEA, c. III, İstanbul 1979, s. 114].

157. EŞREF

'Abdu'r-raḥmân Eşref Efendi, Merzifonlu, vefâtı târiḥi bulunamadı.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Sūziş-i derd-i derûnı nice ta'bîr idelim

Ḳaleme gelmez o kim şafḥaya taḥrîr idelim

Şadr-ı A'zam Dâmâd İbrâhîm Paşaya virdiği zerrîn ḳaşîdesinden:

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Maḳdemiñ şâh-ı rebî'in idüp i'lân zerrîn

Gülşene müjde-resân geldi şitâbân zerrîn
Şafâ'î, 52; Kâfile-i Şu'arâ, 54. [Tezkiretü'l-hikem fi-tabakâti'l-ümem
(H.1151/M.1738-39), TDEA., c. III, İstanbul 1979, s. 114].

158. EŞREF

Çelebi-zâde Eşref Mollâ, müderris, vefâtı târihi bulunamadı. Şeh-zâde Aḥmed
içün söylediği doğum târihi:

Didi dâ'îsi Eşref müjde birle sâl-i târihin
Şeref virdi cihâna geldi Sulṭân Aḥmed-i emced

1189

شرف ویردی جهانہ کلدی سلطان احمد امجد

۱۱۸۹

Şefkat, 7; Silâhdâr-zâde, 2.

159. EŞREF

Eşref Efendi, İstanbullu, Mâliyye Nezâreti Vâridât Muḥâsebesi ketebesinden,
H.1264/M.1847 târihinde ḥayâtda idi. Vefâtı târihi bulunamadı.

Müstef'ilün Müste'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Sevdâya şaldı 'aqlımı zülf-i perişânîni seniñ
Üftâde itdi gönlümi ruhsâr-ı tâbânîni seniñ
- 2 Efgendenim ebr u kemân Eşref kuluñ eyler fiğân
Luṭf eyle artık el-amân şâyeste iḥsânîni seniñ

Fatîn, 17.

160. AŞAF

Râtib Aḥmed Paşa-zâde Aşaf Meḥmed Paşa ibn-i Râtib Aḥmed Paşa ibn-i Topal
'Osmân Paşa, [45] şarığı güzel dinmekle meşhûr idi. Vefâtı Şafer 1195/M.1780.

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1 Her dil çerāğ-ı ‘ışk ile pür-nür olur mu hiç
Her tūde-i siyeh cebel-i Tūr olur mu hiç

2 ‘Ār eyleyen mülāzemet-i mey-fürūşdan
Beyne’l-havāş Cem gibi meşhūr olur mu hiç

Şefkat, 13; Silāhdār-zāde, 6; Sicill-i ‘Osmānī, c. IV, ş. 259; ‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 70.

161. ĀŞAF

Tersāne Emīni-zāde Meḥmed Emīn Āşaf Beg, Tersāne Emīni Moralı ‘Alī Begiñ oğlıdır. İstanbullı, Evkāf müfettişi, H.1212 /M.1797 tārīhinde İstanbulda doğdı. Faṭīn ve Sicill-i ‘Osmānīde 1210 gösterilmiştir. Vefatı Zī’l-ka‘de 1259/M.1843.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1 Şem‘-i bezm-i yār olup sūzān u giryān oldum āh
Reşk ider ‘ālem çerāğ-ı hāşş-ı cānān oldum āh

2 Şeyḥ cevri cānıma kār eyledi Āşaf benim
Nār-ı ‘ışk-ı yār ile sūzān u püryān oldum āh

Ḳāmūsü’l-a‘lām, c. I, ş. 212; Faṭīn, 17; Sicill-i ‘Osmānī, c. I, ş. 391.

162. ĀŞAF

Seyyid Meḥmed Emīn Āşaf Efendi, Diyār-ı Bekrli Ḥācı Aḥmed Efendiniñ oğlıdır. H.1236/M.1820 tārīhinde Diyār-ı Bekrde doğdı. Vefatı Tezkire-i Āmidiniñ yazma nüshāsında H.1279/M.1862 ve başma nüshāsında H.1276/M.1859 olarak yazılıdır.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Devr-i Cemden bezm-gāh-ı dehre zīverdir şarāb

Reh-revān-ı rāh-ı ‘ışka pīr ü rehberdir şarāb

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ’irleri, 51; Tezkire-i Āmid, yazma nüshâ, 7, başma nüshâ, 21; Fatîn, 17; Sicill-i ‘Oşmānî, c. I, ş. 391; Qāmūsü’l-a’lām, c. I, ş. 211.

163. ĀŞAF

Dāmād-ı Padişāhî Maḥmūd Celāle’d-dīn Paşa, Sulṭān Maḥmūd-ı şānî kızı Şāliḥa Sulṭān zevci Gürci Ḥalîl Rıf’at Paşanıñ oğlıdır. Sulṭān ‘Abdü’l-‘Azîziñ kızı Seniḥa Sulṭān zevci, H.1270/M.1853 târiḥinde İstanbulda doğdı. Vefâtı Şevvāl 1320/M.1902 Eyyübda Bustān İskelesinde Ḥüsrev Paşa dâiresinde pederi yanında medfündür.

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

1 Ey yüzüñden yüz bulan esmâ’ müsemmâ ibtidâ
Hep yüzüñden yüz bulur a’lâ vü ednâ ibtidâ

2 Eylemiş mir’ât-ı zât-ı pākine Mevlâ seni
Senden itmiş ‘arz-ı didâr-ı tecellâ ibtidâ

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ’irleri, 55; ‘Oşmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 175. [Dîvân, TDEA., c I, İstanbul 1977, s. 171].

164. ĀŞAF

Süleymān Āşaf Beg, Brusa Vālîsi Aḥmed ‘İzzet Paşanıñ oğlıdır. H.1255/ [46] M.1839 târiḥinde Bağdâdda doğdı. Vefâtı 16 Rebi’ül-âḥir 1331/M.1912. Qaraca Aḥmedde Miskinler Tekyesi civârında pederi yanında medfündür. Qāfile velâdetini 1257 gösteriyor.

Mef ‘ülü Fâ’ilâtü Mefâ’ilü Fâ’ilün

Cismiñ ki o gün ḥāk-i siyehde nihân olur²⁹

Çekdikleriñ zemâne de bir dâstân olur

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ’irleri, 52; Qāfile-i Şu‘arâ, 29.

²⁹ Bu mısraın vezni bozuktur.

165. ĀŞAF

Āşaf Efendi, Anṭakya Müftisi Hācı Yahyā Efendiniñ oğlıdır. H.1297/M.1879 tārīhinde Anṭakyada doğdı.

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fā‘ülün

Birlikde bu aqşam yine mey-nüş idelim gel

Peymāne-keş-i zevk olalım cüş idelim gel

Şoñ ‘Aşır Türk Şā‘irleri, 64.

166. ĀŞAF

‘Alī Āşaf Beg, Dāhiliyye Şifre Kalemî Müdiri Meḥmed Sa‘id Hālet Begiñ oğlıdır. 23 Zı‘1-ka‘de 1325/M.1907 tārīhinde İstanbulda doğdı.

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

İçüp içüp yine mest-i şarāb-ı nāb olalım

Düşüp de yerlere ālūde-i türāb olalım

Mef ‘ülü Fā‘ilātün Mef‘ülü Fā‘ilātün

Te‘şiri yok şarābiñ dilde olan melāle

Olsun şikest elinden gönlüm gibi piyāle

Şoñ ‘Aşır Türk Şā‘irleri, 64.

167. ĀŞAF

Şu‘arā tezkireleriyle diğere me’ḥazlarda bu şā‘ire dā‘ir hiçbir kayd u ma‘lūmāt yokdur.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Şi‘rime itmez nazār yār-ı sitem-kār Āşafā

Anıñ için bulmadı revnaq sözüm meşhūr olup

Dīvānı, Fātih Kütüb-hānesi, Nu.: 3778. Dīvānından alındı.

168. ĀŞAFĪ

Āşafî Çelebî, Yavuz Sultân Selîm bendelerinden, yeñiçeri, fevt H.923/M.1517.
Sicill-i ‘Osmâni, c. I, ş. 391.

169. ĀŞAFĪ

Hızır Çavuş, Bosnalı, yeñiçeri H.991/M.1583’de doğdı. Vefâtı H.1031/M.1621.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Kim didi begüm hancerüne dostum düşmen saña³⁰

Kim durur bu yüzden añladın beni düşmen saña

‘Āşık Çelebî, 65; Hasan Çelebî, 60; Mücib, 4.

[47] 170. UŞŪLĪ

Şeyh Uşulî, Yeñice-i Vardarî, Evrenos-zâde ‘Abdî Beg muşâhibi. Vefâtı
H.945/ M.1538.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Vâh kim gitdi Uşulî-derdmend

واه کیم کتدی اصولی دردمند

mışrâ‘ı vefâtı târihidir.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Eksigiñ yok zerrece bir bî-bedel maḥbūbuñ[un]

Āh kim hercâ’isiñ mihr-i ciḥân-ārâ gibi

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Ey Uşulî çü bulursuñ bu yalandır o yalan

Bu yalan dünyede sen de bir iki gün o yalan

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Dilde ḥayliden ḥayâl-i zülf-i dilber varmış

Cânım içinde yatur biñ başlı ejder varmış

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

³⁰ Bu mısraın vezni bozuktur.

Ḳanı ol gün kim ḥayāl-i yārıdı eglencemiz

Devletinde her cihetle varıdı eglencemiz

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Gözüm yaşımı baḥr itdiñ firāḳıñla cüdālıḳdan

Seniñle ḳanı a zālīm şu şızmazdı aralıḳdan

Mef'ülü Fā'ilätü Mefā'īlü Fā'ilün

Āvāreler felek-zedeler mübtelālarız

'Ālemde bir maḥabbete ḳalmış gedālarız

Dīvānı, 'Ali Emirī manzūm eserler kısmında, Millet Kütüb-ḥānesinde Nu.: 31, Kemān-keş Emir Ḥ'āce, Selīm Ağa Kütüb-ḥānesinde Nu.: 446; 'Ahdī 83; 'Āşık Çelebī 66; Ḳāf-zāde 6; Beyānī 12; Riyāzī 22; 'Ali Tārīḫi 178; Lāṭifī 91; Ḥasan Çelebī 60; Sicill-i 'Oşmānī c. 1 ş 391; 'Oşmānlı Mü'ellifleri c. II ş. 76; Keşfü'z-zunūn eski ṭab'ı c.I ş 504 ve yeñi ṭab'ı c.I ş 776; Ḳāmūsü'l-a'lām c.II ş. 993; Mecelle 106; Esāmī 61. [Dīvānı, Atatürk Üniversitesi Ktp., Seyfettin Özege Bölümü, Âgâh Sırrı Levend Yazmaları, Nu.: 510; İsen, Mustafa. (1987). Usûlî Dîvânı, Ankara].

171. AĞA-ZĀDE VEYĀ ḤAḲĪḲĪ

Ağa-zāde Meḥmed Dede Efendi, mevṭinen Gelibolılı, Gelibolı Mevlevî-ḥānesi şeyḫi, vefātı H.1063/M.1652. Gelibolı Mevlevî-ḥānesinde medfūndur. Sā'atü'l-ḳarār ساعة القرار cümlesi vefātına tārīḫdir. Ḥaḳīḳī maḥlaşıyla da şi'r söylemişdir.

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Bir penāh olmaz külāh-ı ḥāzret-i mollā gibi

Umarız 'aybımızı setr ide settār-ı 'uyüb

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

1 Zīr-i pāy-ı Mevlevīde her şadā-yı pāy-ı küb

Münkir-i vecd ü semā'a ṭoḳınır mānend-i ṭob

2 Bir külāh u bir nemed vecd ü semā u nāy u def

Sırrıñı keşf itmesün her şahs-ı ‘allāmü’l-guyüb
Şaķāyık Şeyhī, c.I, ş. 618; Sicill, c. IV, ş. 166; Şafā’ī, 29; Esrār Dede, 10; Mecelle,
108 ve 186; ‘Oşmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 69; Semā’hāne-i Edeb, 8; Vefeyāt-ı
Ayvansarāyī, 76.

[48] 172. ĀFİTĀBĪ

Vā’iz Āfītābī, Amasyalı veyā Merzifonlı, Fātih Sultān Meħmed-i şānī devri
şā’irlerinden ve Şeh-zāde Bāyezīd, Sultān Bāyezīd-i şānī ibn-i Fātih Sultān Meħmedin
muşāhib ve nedīmi, vefātı tārīhi mazbūṭ degildir. Sehī Ṭosyalı olduğını yazıyor.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Yine diş yarası var sīb-i zenaħdānında

Yine şeftālū yemişler gibi bustānında

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Zamānında bu şāhın çek taşarrufdan elin ey çarḫ

Yıkarlar pīr iseñ gönlün yigitlik ‘unfūvānıdır

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ka‘be-i kūyuña yol vir aña kim yol varamaz

Bitür anıñ dilegin kim dileyüp yalvaramaz

Lāṭifī, 93, Beyānī, 12; Ḳāf-zāde, 1; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 391; Riyāzī, 22; Keşfü’z-
zunūnün ,eski tab‘ı c.I, ş. 504 ve yeñi tab‘ı c.I, ş. 776; Ḥasan Çelebī, 61; ‘Āşık
Çelebī, 66; Ḳāmūsü’l-a‘lām, c. I, ş. 234; Sehī, 84; Ḳāfile-i Şu‘arā, 30. [(Dîvânı
olduğu Lâtifi tezkiresinde kayıtlıdır.) , TDEA., c I, İstanbul 1977, s. 40].

173. ĀFİTĀBĪ

Ḥaṭṭāt Ḥasan Çelebī, İstanbullı, Dîvān-ı Hümāyūn kātibi, vefātı H.981/M.1573.

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Bu lem‘a-i ḫüsn ile ki señ nūr-ı başarsıñ

Yüz virme iki zülfüne kim nūr-ı başarsıñ

Hasan Çelebî, 61; ‘Ahdî, 91; ‘Âşık Çelebî, 67; Kāmüsü’l-a’lâm, c. I, ş. 235; Tuḥfe, 164.

174. ÜFTÂDE

Şeyḫ Meḥmed Muḫyi’-d-dîn Üftâde Efendi, Brusalı, babası Manyaslı H.895/M.1489 târiḫinde Brusada doğdı. Vefâtı H.988/M.1588. Brusada câmi’i türbesinde medfundur.

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

Düşdi isķâṭ-ı yâ ile târiḫ

Göçdi Üftâde Bursanıñ kuṭbı

کوچدی افتاده بورسہ نك قطبى

beytiyle

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

‘Azm-i ‘Adn eyledi Üftâde Efendi bildik

عزم عدن ایلدی افتاده افندی بلدك

mısrâ‘ı vefâtına târiḫdir. Kāmüsü’l-a’lâmıñ vefâtını 979 göstermesi toğru degildir. Dīvânı, ‘Aziz Maḥmūd Hüdâyi Kitâblarından, Selim Ağa Kütüb-ḫânesinde, Nu.: 1.

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün

Seḫerde başladı temcide bülbül

Murâdır bu işde midḫat-ı gül

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Gel berü ey gönlümün derdine tîmâr eyleyen

Tâ ezelden cânımı ‘ışkıyla bîmâr eyleyen

‘Osmânlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 21; Kāmüsü’l-a’lâm, c. II, ş. 999; Mecelle, 109; Güldeste, 107; Şakāyık Nev‘î-zâde, 357; Sicill, c. I, ş. 391; Lügât-ı Târiḫiyye, c. I, ş. 224; Esâmî, 62; Vefeyât-ı Ayvansarâyi, 42; Keşfü’z-zunûnün Zeyli, 1/490. [Vâkıât, Nasihat ve İrşad-nâme, Makalâtü’l-âliye, TDEA., c. VIII, İstanbul 1998, s. 485].

[49] 175. EFGĀN

Gül Meḥmed Beg, Buḥārālī, vefātı H.1229/M.1813 veyā H.1230/M.1814. ‘Ārif Ḥikmet, 5.

176. EFLĀṬUN VEYĀ ESİRĪ VE ḤAZĀNĪ

Eflāṭun, Şirvanlı, Elkāş Mīrzānīn kitābcısı. Qānūnī Sulṭān Süleymān devri şā’irlerinden. Esirī ve Türkçe şiirlerinde Ḥazānī maḥlaşlarını kullanmışsa da şöhreti Eflāṭun ile dir.

Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilātün Fā’ilün

Bu fenā deyrinde çün ḥarf-i beḳā efsānedir

‘Āleme aldanma kim dünyā müsāfir-ḥānedir

Ahdī, 86; ‘Ālī Tārīḫi, 178.

177. EFLĀKĪ

Şeyḫ Aḥmed Eflākī ibn-i Aḫi Nāṭūr, Konyalı, Mevlevī. Menāḳıbü’l-‘Arifīn mü’ellifi. Sefīne-i Mevlevīyye, c. III, s. 5; Mecelle, 109.

178. İQBĀL VEYĀ ŞEREF

Qāḍī Seyyid Meḥmed Efendi, şāriḫ-i Mülteḳā, Halebli Qāḍī Seyyid Meḥmed Efendiniñ oğlıdır. İstanbullı, evvelki maḥlaş Şeref idi. Vefātı H.1149/M.1736. Sūr ḥāricinde Emīr Buḥārī Tekyesi ḳurbünde medfūndur.

Mefā’ilün Fe’ilātün Mefā’ilün Fe’ilün

1 Recā-yı mihr-i felek ‘ayn-ı āfitābdan āb

Hemān eylemedir cüst u cū serābdan āb

2 Hevā-yı ‘ışḳ ile ser germ ü dīde pūr-nemdir

Cüdā olur mu ḥabāb ābdan ḥabāb-ı āb

Rāmiz, 10; Es‘ad, 11; Sicill-i ‘Osmānī, c. IV, ş. 230; Sālīm, 135; Şafā’ī, 50; Mecelle, 110; Qāfile-i Şu‘arā, 44

179. İKBÂL VEYÂ MUŞTAFÂ

Sultân Muştafâ-yı şâliş Sultân Aḥmed-i şâlişin oğlıdır. Şafer 1129/M.1716 târiḥinde doğdı. Cülüsü 16 Şafer 1171/M.1757, vefâtı 8 Zî'l-ka'de 1187/M.1773, Lâlelide türbesinde medfündür.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Şimdilik İkbâliyâ daldım 'amiḳ-ı ḥayrete

Luṭf idüp destimi al yâ Rab düştüm kürbete

Lügât-ı Târiḥiyye ve Coğrafya, c. VI, ş. 273; 'Oşmânlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 419; Kâmüsü'l-a'lâm, c. VI, ş. 4310.

180. İKBÂLİ VEYÂ MEFTÜNİ

Sultân Muştafâ-yı şânî Sultân Meḥmed-i râbi'îñ oğlıdır. H.1074/M.1663 târiḥinde doğdı. Culüsü 22 Cemâziye'l-âḥir 1106/M.1694. Vefâtı Rebi'ü'l-âḥir 1115/M.1703. Yeñi Câmi'i Türbesinde medfündür.

[50]Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Başımızdan hiç hevâ-yı zülf-i yâr eksük degil

Mürtefi' yerdir anıñ-çün rûzgâr eksik degil

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Yâ Rab meded eyle ḳuluña iki cihânda

Çünki bu me'âşimle işim cümle yamandır

Sâlim, 58; Tayyâr-zâde 'Aṭâ Târiḥi, c. IV, ş. 65; Lügât-ı Târiḥiyye ve Coğrafya, c. VI, ş. 272; Mecelle, 110 ve 402; Sicill-i 'Oşmânî, c. I, ş. 79; Kâmüsü'l-a'lâm, c. VI, ş. 4310; Vefeyât-ı Ayvansarâyî, 37; Ḳâfile-i Şu'arâ, 18.

181. ÂGÂH

Hâfîz Hâcî Meḥmed Bulâḳ, Semerḳandlı, Mevlevî H.1040/M.1630 târiḥinde Semerḳandda doğdı. Vefâtı H.1141/M.1728. Diyâr-ı Bekrde medfündür. Diyâr-ı Bekrli Vâlîniñ:

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Göricek hâli mekânın şu fenâ dünyâda
Hüzn ü endüh ile dil eyler iken girye-i vâh

2 Viridi bu mışra‘-ı târih ile hâtif haberi
Girdi dâr-ı İreme ‘ârif billâh Āgâh

کیردی دار ارمه عارف بالله آگاه

kıt‘ası vefâtına târihdir. Vefâtı târihini Kâfile ve Şafâ’î 1127, Es‘ad ile Râmiz 1144, Mecelle 1143, Keşfü’z-zunûnün Zeyli, 1130 gösteriyorlarsa da toğru dcgildir.

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Gönülde ol ruh-ı pür-âb u tâb şaklanmaz
Derûn-ı âyîne de âfitâb şaklanmaz

2 Ruh-ı laîfine olmaz niğâb perde-i şerm
Nühüfte gevher-i yektâda âb şaklanmaz

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Çoyalım murg-ı dili lâneye bülbül yerine
Şâyed ol gonce-dehen seyr-i gülistâna gele

Dīvânı, Emîr Efendi, Manzum eserler kısmında, Millet Kütüb-hânesinde, Nu.: 2, 3, 4; Es‘ad Efendi Kütüb-hânesi, Süleymâniye Kütüb-hânesinde, Nu.: 2599; Reşîd Efendi Kütüb-hânesi, Millet Kütüb-hânesinde, Nu.: 741; Üniversite Kütüb-hânesi, Nu.: 2896, 2916, 3021, 3023; Tezkire-i Âmid, Yazma Nüşhâ, 8; Es‘ad, 11; Râmiz, 11; Sâlim, 139; Şafâ’î, 55; Mecelle, 112; Belîğ, 4; Vefeyât-ı Ayvansarayî, 149; Keşfü’z-zunûnün Zeyli, 1/483; Kâfile-i Şu‘arâ, 55.

[51] 182. ĀGĀH

Rûz-nâmçeci-zâde Meḥmed Āgâh Efendi, Yûsuf Efendi nâmında biriniñ oğlandır. İstanbullı, pederi Yavuz Sulṭân Selîm-i evvel evkâfî rûz-nâmçecisi, Ḥattât, Süleymâniye Câmî’i rûz-nâmçecisi. Vefâtı H.1158/M.1745. Sicilliñ 1159 göstermesi

toğru degildir. K̄ām̄s̄ü'l-a'lām, c. I, Ő. 273; Sicill-i 'OŐmānī, c. I, Ő. 392; Tuĥfe-i Ĥaĥĥātāin, 471; Rāmiz, 12; Es'ad, 12; Faĥin, 18.

183. ĀĠĀH

Āġāh 'OŐmān PaŐa, Ĥazīne-dār-zāde 'OŐmān PaŐanıñ K̄avāŐ-baŐısı MuŐĥafā Āġanıñ oğlıdır. Trabzonlu H.1247/M.1831 tārīĥinde Trabzonda doğdı. Vefātı 20 Muĥarrem 1324/M.1906. Anĥarada Ĥācı Bayram Velī civārında medfūndur.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1 Almaĥ isterseñ eđer himmet-i ehlü'llāhı
Bī-edeb olma gözet ĥürmet-i ehlü'llāhı

2 Nām-ı 'ālilerini yād eyle kıl istimdād
Göresiñ tā ki nedir kuvvet-i ehlü'llāhı

Őoñ 'AŞır Türk Őā'irleri, c. I, s. 48; 'OŐmānlu Mü'ellifleri, c. II, Ő. 71. [Yazma Dīvān; Bülbül-nāme, TDEA., İstanbul 1977, c. I, s. 41].

184. ĀĠĀHĪ

Őākır Āġāhī Efendi, Rizeli, Ĥācı Memiş Efendiniñ oğlıdır. Mu'allim, H.1254/M.1838 tārīĥinde Rizede doğdı. Vefātı H.1320/M.1902.

Mef'ülü Fā'ilātü Mefa'ilü Fā'ilün

Çekmez hevā-yı gülşene ĥiç bir hevā beni

Bir tāze gül hevāsı çeker ol yaña beni

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

ŐaĥŐ-ı nāmerde temellük itme dökme āb-ı rü

ĤāĥiŐ-i feyz itme bir boŐ çeŐmeye tutma sebū

Őoñ 'AŞır Türk Őā'irleri, s. 50. [Bahariye Risalesi; Tarab-nāme, TDEA., İstanbul 1977, c. I, s. 42].

185. EKREM

Recā'î-zāde Maḥmūd Ekrem Beg, Recā'î Efendiniñ oğlıdır. Meclîs-i A'yân a'zâsından. Rebî'ü'l-evvel 1263/M.1846 târihinde İstanbulda doğdı. Vefâtı 4 Rebî'ü'l-evvel 1332/M.1913. Anaṭolı Hîşârında Küçükşu Qabristânında medfündür. Neşide-i hürriyyetden:

Mef'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

- 1 Hıfz-ı vaṭana himmet-i merdân günidir bu
Vaḥdetle fedâkâri-i iḥvân günidir bu
- 2 Sancağımızñ şevk ile tâbân günidir bu
Ey ordusu 'Osmanlılarıñ şân günidir bu

Şoñ 'Aşır Türk Şâ'irleri, 274; 'Osmanlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 91; Kâfile-i Şu'arâ, 45.

186. EKREM

'Alî Ekrem Beg ibn-i Nâmık Kemâl Beg ibn-i Ser-müneccim Muştafâ 'Asım Beg, mu'allim, H. 1284/M.1867 târihinde İstanbulda doğdı. [52] Vaşiyet manzûmesinden:

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Donuqça bir feneriñ nûrı sâye dârında
Çadırlarıñ arasında zamân-ı râḥatda
- 2 Nevbet değıştirilen bir feraḥlı sâ'atde
Ağaçlı bir tepeniñ kıyıtı bir kenârında

Şoñ 'Aşır Türk Şâ'irleri, 385.

187. ĀGEHĪ

Qādî Manşūr Āgehî Çelebî, Vardar Yeñiceli, Vefâtı H.985/M.1577.

Āgehîye kıla raḥmet-i mennân

آكهی به قبله رحمت منان

mıřrā'ı vefâtına târihdir. Sicill-i 'Osmânîniñ c. IV ř 516. şâhîfesindeki Manřur mâddesinde mükerrer olarak yazılmış olan Āgehîniñ Yeñiřehir Feneri diye gösterilmesi zühûl eğeridir.

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefa'îlü Fâ'ilün

Ayırđı ben ğubârı reh-i kûy-ı yârdan

Çokdur bizim şikâyetimiz rûzgârdan

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefa'îlü Fâ'ilün

Başı-i visâlün oldı gıce sebze zârda

Alınma sevdigüm çoğ olur söz kenârda

Mef'ûlü Fâ'ilâtün Mef'ûlü Fâ'ilâtün

Ref' eylemez yüzinden ol ğonca-leb niķâbı

Açılmaz ehl-i 'ışka def' eylemez hiçâbı

Sicill-i 'Osmânî, c. I, ř. 394 ve c. IV, ř. 516; 'Osmânlı Mü'ellifleri, c. III, ř. 4; Kâmûsü'l-a'lâm, c. I, ř. 274; Riyâzî, 23; 'Ahdî, 89; 'Aşık Çelebî, 67; Beyânî, 12; 'Âlî Târihi, 283; Ħasan Çelebî, 61; Kâf-zâde, 1; Mecelle, 112; Kâfile-i şu'arâ, 30. [A. Tietze. (1959). XVI. Asır Türk şiirinde Gemici Dili, Āgehî Kasidesi ve Tahmisleri, Türkiyat Mecmuası, c. IX, İstanbul, s. 113-37].

188. ÜLFETİ

Ülfeti, Diyâr-ı Bekrli, Vefâtı H.1000/M.1591. Bağdâdda medfündür.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 şerha vü na'li ki var sîne-i şad-çâk üzre

Āh şekli yazılıdır ten-i ğamnâk üzre

2 Gördiler âhımı ot şaldı bütün dünyâya

Kaçdı eşfâl-i nücüm çıkdılar eflâk üzre

3 Mâh-ı nev şanma felekde görünir ğâme-i âh

Çekdi bir med yine âyîne-i eflâk üzre

‘Ahdī, 88; Tezkire-i Āmid, Yazma Nüşha, 8, başma Nüşha, 33.

189 ÜLFETİ

Mehmed Ülfetî Efendi, İstanbullu vefatı H.1055/M.1645. Kâfilenin Edirne'de doğduğunu yazması yañlıştır.

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefa'ilü Fâ'ilün

Ol dem ğubâr-ı ğamla felek gözmi açdırır

Seyr-i cemâl-i yâra eger ruşşat istesem

Şağâyık Zeyli Şeyhî, c.I, ş. 201; Sicill-i 'Oşmânî, c. I, ş. 395; Āsım, 2; Şafâ'î, 31; Mecelle, 113; Belîĝ, 4; Kâfile-i Şu'arâ, 49. [53]

190. ÜLFETİ

Hüseyn Ülfetî Efendi, Bağdâdlı, Kısmet-i 'Askeriyye Maħkemesi kâtibi, vefatı H.1122/M.1710. Mecellede isminin Hasan yazılışı müstensiħ hatâsıdır.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

'Işık ile şâf görüp gönlümüñ ayînesini

Gün gibi açdı o meh-pâre güzel sînesini

Şağâyık Zeyli, Şeyhî, c.II, ş. 545; Sicill-i 'Oşmânî, c. I, ş. 395; Mecma'-ı Şu'arâ, 146; Sâlim, 122; Mecelle, 113; Vefeyât-ı Ayvansarâyî, 161.

191. İLHÂMİ

Şeyh Mehmed İlhamî Efendi, Serezli, Tercemân Câmî'i imâm ve hatîbi ve Tercemân Tekyesi şeyhi. Vefatı H.980/M.1572. Şağâyık, Nev'î-zâde, 208; Sicill-i 'Oşmânî, c. IV, ş. 120.

192. İLHÂMİ

Sultân Selîm-i şâliş, Sultân Mustafâ[-y1] şâlişin oĝlıdır. 27 Cemâziye'l-evvel 1175/M.1761 târiħinde doğdı. Cülüsü 11 Receb 1203/M.1788. Vefatı 4 Cemâziye'l-

āhır 1223/M.1808. Lâleli Türbesinde medfündür. Saḥḥâflar Şeyḥi-zâde Es'ad Efendiniñ:

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Dökdi Es'ad ḳatre-i eşkin yazup târiḥini
Meskeni Sulṭân Selîm-i şâlişin ola cinâñ
مسكنى سلطان سليم ثالثك اوله جنان

târiḥ beytiyle

Mef'ülü Fâ'ilâtün Mef'ülü Fâ'ilâtün

Firdevsi itdi Mevlâ Sulṭân Selîme me'vâ
فردوسى ايتدى مولى سلطان سليمه مأوى

ve

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ḥayf cevr-i devr ile Sulṭân Selîm oldı şehîd
حيف جور دور ايله سلطان سليم اولدى شهيد

mışrâ'ları vefâtına târiḥdir.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 Söyle ey bād-ı seḥer şūḥ-ı cihānum nicedür
Ĝamda mı yoḥsa feraḥnāk mı cānum nicedür
- 2 Ne olur şorsañ eger ḥâl-i dil-i bîmārım
Diseñ āyâ nice bî-tâb u tüvānım nicedür
- 3 Ben anıñ bülbülüyüm zâr iderüm leyl ü nehār
Bilmem ammâ ki benim ğonca dehānım nicedür

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Yapışdım dâmen-i pāk-i rızāya her çi bād ābād
Şarıldım ḥāk-i pây-i Muştafāya her çi bād ābād
- 2 Zuhūrât-ı şu'ûna tâb u tâḳatsiz ḳalup bî-dād

Şıgındım dergeh-i zāt-ı Hudāya her çi bād a bād

Dīvānı, Emīrī Efendi, Manzūm eserler kısmında, Millet Kütüb-hānesinde, Nu.: 33; Yeni Kütüb-hāne, Topkapı Sarayında, Nu.:1002; Üniversite Kütüb-hānesinde Nu.: 5507, 5514, 5526; Lügāt-ı Tārīhiyye ve Coğrafya, c. IV, ş. 60; Kāmūsü'l-a'lām, c. IV, ş. 2613; Es'ad, 2; [54] 'Arif Hikmet, 2; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 41; 'Osmānlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 237; Tayyār-zāde 'Aṭā Tārīhi, c. IV, ş. 67; Kāfile-i Şu'arā, 21; Faṭīn, 3. [Elgin, Necati. (1959). Selim III Şiirleri, Konya].

193. İLHĀMĪ

Şeyh İlhāmī Efendi, İstanbullı, Drağman Tekyesi şeyhi.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1 Şād olurduñ ne kadar münkesirü'l-bāl olsañ
Ehl-i 'ışk içre eger derd ile hoş-ḥāl olsañ

2 Gördüğün ḥūba gönül virmek olurdı kārñ
Sen de İlhāmī gibi 'aşık-ı meyyāl olsañ

Kāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 1027; Hasan Çelebi, 62; 'Ahdī, 90; 'Alī Tārīhi, 178.

194. İLHĀMĪ

Şeyh 'Alī İlhāmī Efendi, Seyyid Baṭṭāl Gāzi Tekyesi şeyhi ve türbe-dārı.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ḳalb-i zārım ey güzel feryād-gāh itmek nedir

Derdime āgāh iken ḥālīm tebāh itmek nedir

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bulmadım 'ālemde İlhāmī ḥayātñ zevḳini

Añladım teslīmdir cānāna cānñ rāḥatı

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Ne 'ālemler ne demlermiş geçen eyyām İlhāmī

Şafālar zevḳler ile geldi ammā pek yamān geldi

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 698. [Dîvân-ı Şeyh İlhâmî ve Seyyid Battal Gazi, TDEA, İstanbul 1981, c. IV, s. 362].

195. ELVÂN

Şeyh Elvân, Türkistanlı aşlen Şîrâzlı, Sultân Orhan devri şâ‘irlerinden.

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ülün

Sevâd-ı a‘zam ol zülf-i siyeh-târ

Ki her târında biñ Mansûr ber-dâr

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Fe‘ülün

Ḥadd ü ḥaṭṭ oldu şun‘-ı pâdişâhî

Kim anda zâhir olur ḥüsni-şâhî

Laṭîfî, 45; Kâfile-i Şu‘arâ, 46. [Gülşen-i Râz Tercümesi, TDEA., İstanbul 1979, c. III, s. 29].

196. İLÂHÎ VEYÂ ‘ABDU’LLÂH

Şeyh ‘Abdu’llâh İlâhî Efendi, Simavlı, şi‘rlerinde ‘Abdu’llâh maḥlaşını da kullanmıştır. Vefâtı H.896/M.1490. Vardar Yenicesinde medfündür. Raḥmet ber-İlâhî رحمت بر الهی terkibi vefâtı târihidir. ‘Oşmânlı Mü’elliflerinin vefâtını 893 göstermesi yañlıştır ve Kâfilenin 806 göstermesi de yañlıştır.

چار چیزيست نامراد آنرا مراد اندر جهان

ترك مال و ترك جاه و ترك راحت ترك جان

Şaḳâyıḳ Mecdî, 262; ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 91; Güldeste-i Belîğ, 144; Laṭîfî, 50; ‘Aşık Çelebî, 52; Mecelle, 112 ve 114; Kâfile-i Şu‘arâ, 47. [Şerh âlâ Vâridat-ı kübrâ li’ş-şeyh Bedreddin Simavî, Şerh âlâ Mifta-hu’l-gaybî li’ş-şeyh Sadreddin, Zâtü’l-müştakîn, Necâtü’l-ervâh, Esrar-nâme, Meslekü’t-tâlihîn, Manzume-i Mîraciyye, Füsûsü’l-vüsû, TDEA, İstanbul 1981, c. IV, s. 358].

197. İLÂHÎ VEYÂ SELMÂNÎ

Şeyh-zâde Seyyid Selmân Çelebî, Yenice-i Vardarlı, evvelce Selmân mahlaşını kullanırdı. [55] Vefâtı H.985/M.1577. İlähiye kıla rahmet Mennân الهی به قله cümlesi vefâtına târîhdir. ‘Oşmânlı Mü’ellifleriniñ vefâtını 979 göstermesi yañlıştır.

Mef ‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

1 Kul itdi bizi kendüye hüs-n-i edebiyile
Kız Muşlı dinen şâh-ı levendân laqabıyla

2 Ferhâd ile Şirîn añılır Kays ile Leylî
‘Alemdede İlähî daği Muşlı Çelebî ile

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Şunda bir maşlahatum düşdi benüm sultânım
Giçeyin küyün içinden gideyin yolumdur

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Çekilür gelmege tîrûñ kati ey kaşı kemân
Bu kez olmaz gibi ğam-hâne-i dilde mihmân

2 Dağıdıp ‘aqlımı cem‘iyyet-i hâtır komadı
Elem-i ‘ışk-ı civânân-ı perişân destâr

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Ey İlähî bedeniñ kılca degülken ne ‘aceb
Âh-ı pür-süzüñ olur ejder-i âteş-efşân

Ķâmüsü’l-a‘lâm, c. II, ş. 1027; ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 91; ‘Âlî Târîhi, 283; ‘Ahdî, 99; Hasan Çelebî, 62; ‘Aşık Çelebî, 67; Sicill-i ‘Oşmânî, c. I, ş. 396.

198. İLÂHÎ

Şeyh Ahmed İlähî Efendi, Buğaralı, Fâtih Sultân Mehmed-i şânî devri şâ’irlerinden. Brusada Yoğurtlu Baba kabri yanında medfündür.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Da‘vi‘i fazl-ı peder itme meḥādım dem iseñ

Şerefi nesl ile firār itme eger ādem iseñ

Güldeste-i Belīg, 143.

199. İLĀHĪ

İlāhī Beg, Kürdistān beglerinden, Yavuz Sultān Selīm-i evvel zamānında vefāt etti. Ḥalebde medfūndur.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Yār diyüp cānlar virürmiş bir belā-yı cān için

Bāde diyüp ḳanlar yutarmış bir piyāle ḳan için

Ḥasan Çelebī, 62; ‘Aşık Çelebī, 67; Ḳāmūsü’l-a‘lām, c. II, ş. 1027.

200. ‘İLYĀS

Şeyḫ İlyās Efendi, Şeyḫ Mecdū’d-dīn ‘İsā Efendiniñ oğlıdır. İbn-i ‘İlyās Şaruḫanī şöhretiyle ma‘rūfdur. Aḳḫişārlı, vefātı H.967/M.1559 Aḳḫişārda pederinin ḳabri yanınıda medfūndur. Şerh-i Esmā-i Hüsnā manzūmesinden:

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

1 Zihī ḳādir ki urdı ḳāfa çün nūn

فلاحت درة بيضا من النون

2 Bu ya‘ni zāhir oldı rūh-ı a‘zam

Zihī rūḫ ki ḳamudan oldı ekrem

[56] Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

O şemsin zerresidir ‘arş u eflāk

O baḫriñ ḳatresidir ferş ü emlāk

Ḳāmūsü’l-a‘lām, c. I, ş. 18. [Nûriye, Rumûz-ı dilküşâ, Rumûzü’l-künûz, Tabiat-nâme, Ferâh-nâme, Kıyafet-nâme, Menâkıb-ı Şeyḫ Necmüddin İsa, TDEA., İstanbul 1981, c. IV, s. 375].

201. ELİF

Ḳāḍī Elīf Aḥmed Dede, Ḳāḍī-zāde Muştafā Ağamñ oğlıdır. Mevlevî. Vefâtı H.1186/M.1772.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Büy-ı vaşlı getir ey bād-ı sabā gel bize es

K’eylemez ‘āşık-ı bî-çâreleri ğayrı heves

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Nıgehim āl-ı ruḥ-ı dīde-i bādāma düşer

Hevesim la‘l-i leb-i yār-ı gül-endāma düşer

Silāhdār-zāde, 2; Şefkat, 5; Sicill-i ‘Osmānî, c. I, ş. 399.

202. ELİF

Ḥaşirî-zāde Şeyḥ Meḥmed Elīf Efendi, Şeyḥ Aḥmed Muḥtār Efendiniñ oğlıdır. Velâdeti Receb H.1266/M.1849 târiḥinde İstanbulda, vefâtı 28 Cemâziye’l-âhir 1345/M.1926. Südlicede tekyesinde medfündür.

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Derûnı aşınā ol cāhilān bî-gāne şansınlar

Hemān vaḫtin gözet sen ğāfilān dīvāne şansunlar

Soñ ‘Aşır Türk Şā‘irleri, 290. [El-Barikât, Et-Tenbih, En-Nur’il-Furkân fi şerh-i lügati’l-Kurân, Tasrihü’l-ümmeti bitevzihi hükmi’s-salâti bi’t-terceme, İrşadü’l-gâvin bi redd-i nazariyyeti Darwin, Dîvân-ı eşar, TDEA., İstanbul 1979, c. III, s. 26].

203. ĀLİ

Yavuz-zāde Seyyid Muştafā Ālî Efendi, Seyyid Meḥmed Efendiniñ oğlıdır. Vefâtı H.1057/M.1647.

Müfte‘ilün Mefâ‘ilün Müfte‘ilün Mefâ‘ilün

1 Āhı dem-â-dem idegör şāhil-i vaşl ise murād

Menzil alur mı fülk-i dil esmeyicek riyāḥ-ı ‘ışk

- 2 Hanceri çekse bir elif s̄ineye yazılır göñül
 Olur o şerha ‘āşığa m̄aye-i inşirāh-ı ‘ışk
 Şakāyık Zeyli, Şeyhī, c. I, ş. 161.

204. ĀLĪ

Ālī Çelebī, Konyalı Muşafā Çelebiniñ oğlıdır. İstanbullı.

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Lebiyle hem-dem olup cām-ı bāde-i hāmra

Nigāriñ ağızın arar rāzın açmağa güyā

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Meyli bālāya olursa n’ola serv-i çemeniñ

Uzanur kıddiñe ilişmege sen s̄im-teniñ

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Qurulsa bezm-i şafā-bahş dönse cām-ı felek

Mey-i şabūh ile gün toğsa ol günü görsek

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Gerçi ‘ömrüm bu cihān kimseye bāki kalmaz

Seni ey rūh-ı revānım kıoçan ammā ölmez

‘Ahdī, 98.

[57] 205. ĀLĪ

Big-zāde Ālī.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Güyiyā bu çeşme bir sakķā durur

Rāh-ı haķda teşne eyler cüst ü cū

- 2 Lülesi anıñ dehendir şu dili

Dil döker her kim ki olsa rū-be-rū

- 3 Öñüne kim gelse dir târiḥ için
Mâ-i Hüseyin ile Ḥasan ‘ışkına şu
Ḳâf-zâde, 2.

206. ĀLĪ

Ālī, Hüseyin Ālī Çelebī, Edirneli, Müteferriḳa-i Dergāh-ı Ālī, müderris, müverriḥ.

Mef’ülü Mefā’ilü Mefā’ilü Fe’ülün

Bir tâze civân ile hemân zevḳ ide gör kim

Yokdur eṣer-i luṭf u beḳâ çarḥ-ı kühende

Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün Mefā’ilün

Ruḥından eyledim yârîñ ferâgat kâkülünden hem

Bu gül-zârîñ uşandım lâlesinden sünbülünden hem

Fā’ilâtün Fā’ilâtün Fā’ilâtün Fā’ilün

Rind iseñ n’eylersiñ ârâm eyleyip bir gūşede

Geh çemende gâh gülşende gehî şahrâda ol

Fā’ilâtün Fā’ilâtün Fā’ilâtün Fā’ilün

Nice gündür bendeñi şâhım ferâmuş eylediñ

Var ise aḡyâr-ı bed-ḥ’âhîñ sözin gūş eylediñ

Ālī mâddesine baḳ, Nu.: 4817.

207. EMĀNĪ

Ḥ’âce ‘İsâ Emānī Efendi, Filibeli, Sulṭān Selīm-i şānī devri şâ’irlerinden.
Sicill-i ‘Oşmānī, c. III, ş. 611.

208. EMĀNĪ

Emānī-i Ḳadīm, İstanbullı, Ḥazīne-i Sulṭānī ḳâtibi ve Defter-dâr İskender Çelebī muşâḫibi. Vefâtı H.999/M.1590. Selanikte medfündür. Mecelle 1000 târiḥinde vefât itdigini yazıyor.

Mef 'ülü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ülün

1 Öldürmege ben haste-dili tıgıñı çek gel
Cân naqdini işār ideyim yoluña tek gel

2 Erbāb-ı nazar hāk-i rehiñ sildi süpürdü
Ey bād-ı şabā yār işigine yelerek gel

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 Bezm-i meyde sākiyā devr eylesin mül gül gibi
Bülbül itsün şad hezārān giryessin gül gül gibi

2 Būse şabr it la'l-i nāb-i yārdan haḡ gelmeden
Vaḡt-i nāzūkdür geḡer itmez taḡammül gül gibi

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1 Ehl-i tımār gibi dirliğimiz ref' oluban
Hālımız āşafa anlamaḡa mevḡūf oldı

2 Sa'y idip daḡı teraḡḡiler ümīd eylerken
Elimizden ne gelür hīdmetimiz yuf oldı

Ḳāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 1033; Ḥasan Çelebī, 62; 'Aşık Çelebī, 68; Sicill-i 'Oşmānī, c. I, ş. 400. Beyānī, 12; 'Alī Tārīḡi, 180.

[58] 209. EMĀNĪ

Muştafā Emānī Çelebī, Ruscuḡlu, kātib-i Dīvān-ı Sultānī. Vefātı H.1000/M.1591.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Olmayup ḡāşıl Emānī nā-gehānī oldı fevt

اولمايوب حاصل امانی ناکهانی اولدی فوت

mışrā'ı vefātına tārīḡdir. Riyāzī Rodoslu olduğunu yazıyorsa da 'Aşık Çelebī Tuna sāḡilinde Ruscuḡdan diye tasrīh etmiştir. 'Ahdī daḡı Nigbolulu olduğunu yazıyor.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Vaşf-ı dendānıñı geh geh dil-i maḥzūn söyler

Söylemez söylemez ammā dūr-i meknūn söyler

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Tāk itdi tākātım bu cefā vü sitem benim

Ḳaddım ḥam eyledi bu firāk u elem benim

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

İrmege tālib olanlar ḥaṭ-ı ‘anber-fāma

Ey yüzi gül göreyim irmeyeler aḥşama

Ḳāmūsü’l-a‘lām, c. II, ş. 1033; Ḥasan Çelebī, 62; ‘Aşık Çelebī, 68; ‘Ālī Tārīḥi, 284; Beyānī, 12; Seyyid Rızā, 12; Ḳāf-zāde, 6; Mecelle, 115; Riyāzī, 23; ‘Ahdī, 94.

210. EMĀNĪ

Mūsa Emānī Efendi, H.1164/M.1750 tārīḥinde ber-ḥayāt idi. Nūru’l-vehhāc nāmında manzūm bir eşeri vardır. ‘Oşmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 417.

211. EMRĀH

Arz-ı Rūmlı, vefātı H.1271/M.1854. Nıksarda medfūndur. ‘Oşmānlı Mü’ellifleriniñ vefātını 1293 göstermesi yañlıştır.

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Mef ‘ülü Fe‘ülün

‘Işq-ı ezeli ‘āşıkā ilhām-ı Ḥudādır

Bir neşve nümādır

Taḥḳīḳ-i gönül şehrine bir nūr-ı ziyādır

Minhāc-ı Ḥudādır

Şoñ ‘Aşır Türk Şā‘irleri, 313. ‘Oşmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 84.

212. EM'ĀNĪ

Mehmed Em'ānī Efendi, İstanbul, Vefatı H.1133/M.1720. Şadr-ı A'zam Dāmād İbrāhīm Paşa için nazm itdiği temmūziyye kaşidesinden:

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

- 1 Dem-i temūz ile cümle çekildi kalmadı āb
Meger ki la'l-i Bedaḥşānda āb-ı āteş-tāb
- 2 Bu demde kalmadı bir şey ki eyleye cereyān
Meger ki şu'le-i seyyāre ile nār-ı müzāb

Şafā'ī, 52; Mecelle, 117.

[59] 213. EMRU'LLĀH

Seyrek-zāde Emru'llāh Efendi, Seyrek Muḥyi'd-dīn Efendi-zāde, şudūrdan 'Abdu'r-rahmān Efendi aḥfādından. Vefatı 8 Şevval 1138/M.1725. Keskin Dedede medfūndur. Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 400.

214. EMRĪ

Emru'llāh Emrī Efendi, Edirneli, İmāret kâtibi. Vefatı H.983/M.1575, Edirne'de medfūndur. Sa'īniñ:

Göçdi hāy Emrī idi Mīr Hüseyini Rūmuñ

كُچدی های امری ایدی میر حسینی رومك

mısrā'ı vefatına tārīḥdir. Ḥasan Çelebī ile Beyānī ve 'Osmānlı Mü'ellifleriniñ vefatını 982 göstermeleri yañlıştır.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yād idip kan ağladıqça dīde ol şīrīn lebi

Kaṭresin gören şanır bir sürḥ şeker leblebi

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Gördüm ey dil minnet ister virmege dünyā murād

Aña minnet itmeden kırtuldum evvel nā-murād

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ḥalka ḥalka oldı 'aşıklar şaçın bahşinde dün

'Aķıbet biribirine girdiler zencir-veş

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

İstemez dil bülbüli ol yüzi gülsüz gül-sitân

Her gül-i hamrâ olursa la'lden bir âşiyân

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Ġam-ı ruḥuñ ile ḥāk olsam ey gül-i ra'nâ

Mezârımda çemenim örte bir yeşil ḥarâ

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

1 Şūfî mecâz añladı yâre maḥabbetim

'Älemde kimse bilmedi gitdi ḥaķıķatim

2 Bir gevherim ki ḥāk-i siyâh içre qalmışım

Şarrâf-ı dehr bilmez ise n'ola kıymetim

Dīvânı, Emîrî Efendi, Manzûm eşerler kısmında. Millet Kütüb-hânesinde, Nu.: 35; Hâcî Maḥmud Efendi Kütüb-hânesi, Süleymâniye Kütüb-hânesinde, Nu.: 3625; Lâlâ İsmâ'il Efendi Kütüb-hânesi, Murad Mollâ Kütüb-hânesinde, Nu.: 426; 'Ätîf Efendi Kütüb-hânesi, Nu.: 2055; Üniversite Kütüb-hânesi, Nu.: 457/2, 638, 1532, [60] 2885, 2941, 5549; Ḥasan Çelebî, 63; 'Ahdî, 79; Beyânî, 13; Riyâzî, 23; 'Älî Târîḥi, 178; 'Oşmânlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 77; Seḥî, 132; 'Aşık Çelebî, 69; Laṭîfî, 94; Kâf-zâde, 6; Kâmüsü'l-a'lâm, c. II, ş. 1036; Keşfü'z-zunûnün, Eski tab'ı, c. I, ş. 504, Yeñi tab'ı, c. I, ş. 776; Enîsü'l-müsâmirîn, 71. [Hüsrev ü Şîrin, TDEA., İstanbul 1979, c. III, s. 42].

215. EMRÎ

Emru'llâh ibn-i Naşûḥ kâḍî, Lârendeli, vefâtı Cemâziye'l-evvel 1114/M.1702.

Halebde medfûndur. Şafa'ide Konyalı diye yazılmışdır.

ساقيا از بزم وصلت باکفم صهبا بده

با فروغ روی حسنت مهر نور افزا بده

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Temennā-yı sürür-ı sine vaşl-ı gül-'izār özler

Güşād-ı ğonce-i ümidimiz faşl-ı bahār özler

Mecma'-i Şu'arā, 14; Şafā'ī, 37; Sālim, 141; Şakāyık Şeyhī, c.II, ş. 272; Mecelle, 117; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 401.

216. EMRĪ

Murād Emrī Efendi, Şādık Efendi nāmında bir zātın oğlıdır. H.1268/M.1851de Tırnovada doğdı. Vefātı H.1335/M.1907. Brusada medfūndur. Vefātına Şeyh Şemsi-i Mısrī bu beyti söylemişdir:

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bī-nuqaṭ bir çıkdı tāriḥ Şemsi-i Mısrī aña

İrci'ī emri gelince oldu Emrī emre rām

1335

ارجعی امری کلنجه اولدی امری امره رام

۱۳۳۵

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 Bir zamānlar ben geçirdim vaḫtimi ḥübān ile

Şimdi pīr oldum da āh ile efgān ile

2 Gūşe-i vaḫdet benim-çün gelmiyordu ḥātra

Ben şanırdım dehri virmişler baña fermān ile

Şoñ 'Aşır Türk Şā'irleri, c. II, ş. 315. [Dīvān, TDEA., İstanbul 1979, c. III, s. 42].

217. EMNĪ

Burnaz Meḫmed Ağa, Diyār-ı Bekrli, Bağdād vālisi, Qalaylı Aḫmed Paşa kethüdāsı H.1050/M.1640 tāriḥinde Diyār-ı Bekrde doğdı. Vefātı H.1104/M.1692.

Başrada medfündür. Tezkire-i Āmid, Müstaķim-zāde zamm-ı elif ve sükün-ı mīm ile olduğunu zikrediyor diyorsa da Mecellede fetħa ile harekelidir.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

‘Ahd-i fūrkatde daħi kesb-i ħuzūr eylemişüz

Şanma kim ħātıra-i vuşlatı dūr eylemişüz

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Ol leyli edā şūħ ki bī-gāne revişdir

Mecnün gibi ‘aşķları dīvāne revişdir

[61] Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1 ‘Aşķ nigāh-ı müşfik-i cānāna mübtelā

Yarıñ nigāhı ħün-ı dil ü cāna mübtelā

2 Devri vü ğurbet Emnī tamām eyledi beni

Olsam ‘aceb mi şoĥbet-i yārāna mübtelā

Tezkire-i Āmid, yazma nüşħa, 9, başma nüşħa, 38; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 401; Mecelle, 117; Sālīm, 89; Şafā’ī, 36; Kāfile-i Şu‘arā, 50; Şakāyık Şeyĥī, c. II, ş. 181.

218. EMNĪ

Selīm-zāde Ĥattāt Süleymān Emnī Efendi, Selīm Efendi nāmında biriniñ oĥlıdır. İstanbullı, Mışır Vālisi Firārī Ĥasan Paşanıñ dīvān efendisi. Vefātı H.1110/M.1698. Ĥicāzda medfündür. Sicilliñ ismini Emīn Süleymān Çelebī diye yazması yañlışdır.

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Kālā-yı maĥabbet dil-i ‘aşķda nihāndır

Pāzār-ı cünün içre velī rāzı ‘iyāndır

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

‘İzār-ı yāra nigāh itmek iltimās ideriz

Metā‘-ı pertev-i mihri aña kıyās ideriz

Mefā'ilün Fe'ilâtün Mefā'ilün Fe'ilün

Nemi nisâr ideyim pây-ı dilbere Emnî

Tükendi seyl-i sirişkim gözümde nem kalmadı

Şakâyık Şeyhî, c. II, ş. 318; Sicill-i 'Osmânî, c. I, ş. 403; Şafâ'î, 36; Sâlim, 89; Mecelle, 117; Belîğ, 5; Tuḥfe-i Ḥattâṭîn, 213; Vefeyât-ı Ayvansarâyî, 159.

219. ÜMNÎ

Seyyid Meḥmed Ümnî Beg, Yancıklı Beg dinmekle meşḥûr, Mâliyye Tezkirecisi, vefâtı H.1106/M.1747.

Mef 'ülü Mefā'ilü Mefā'ilü Fe'ülün

Gitmiş tatalım yâr bugün 'âlem-i âba

Ey dil ne bu ta'cîl şeker şuya mı düşdi

Mecelle, 445; Râmiz, 20; Es'ad, 13.

220. ÜMİDÎ VEYÂ ŞİDQÎ

Aḥmed Ümîdî Efendi, İstanbullu, evvelce Şıdķî maḥlasını kullanmıştır. Vefâtı H.979/M.1571. Cinâniniñ:

Mef 'ülü Fā'ilâtün Mef 'ülü Fā'ilâtün

Ḳaṭ' eyleyüp recâyı gitdi Ümîdi ey vây

قطع ايليوب رجايى كندی اميدى ايواى

mıṣrâ'ı vefâtına târiḥdir. Ba'zı me'hazlerin vefâtı târiḥini 946 göstermeleri yañlıştır.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Bugün meclisde sâķî sāğar almaḳ dest-i dilberden

Hemân bir gül ḳoparmaḳ gibidir şâḥ-ı gül-i terden

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Gözüm yaşıım ḥayâl-i ruḥları ḳana boyandırmış

Bahâr-ı ḥüsni cüy-ı eşki başdan bulandırmış

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

'Âlemi faşl-ı bahâr eyledi ser sebz ü çemen

Başladı nağmeye bülbül yine her vâdiden

Keşfü'z-zunûn, eski tab'ı c. I, ş. 504, yeni tab'ı c. I, ş. 777; Kâmusü'l-a'lâm, c. II, ş. 1040; Kâf-zâde, 8; Hasan Çelebî, 65; 'Aşık Çelebî, 71; Sicill-i 'Osmânî, c. I, ş. 402. Beyânî, 14; Riyâzî, 25; 'Alî Târîhi, 180; 'Ahdî, 93. [Dîvân, TDEA, İstanbul 1998, c. VIII, s. 488].

[62] 221. ÜMİDİ

Muştafa Ümîdî Paşa, Şâlih Paşanın oğludur. İstanbullı, vefâtı H.946/M.1539.

Sicilde Muştafa Emîri Paşa diye yazılması mürettib sehvidir.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

'Işk bir deryâ durur kim mevciniñ pâyânı yok

Sâhil-i deryâda ğarķ olmışlarıñ evranı yok

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

Dil-i süzân kebâbdır güyâ

Ķanlı yaşım şarâbdır güyâ

'Aşık Çelebî, 70; Sicill-i 'Osmânî, c. IV, ş. 372.

222. ÜMİDİ

İmâm Receb Çelebî ibn-i Ebu's-su'ud-zâde Meḫmed Efendi, Merzifonlu, Bâzargân Mescidi imâmı. Vefâtı H.1019/M.1610.

Mef 'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Nevmîd gitdi dehr-i fenâdan Ümîdi hâ

نوميد كيتدی دهر فنادن امیدى ها

mısrâ'ı vefâtına târiḫdir.

Mef 'ülü Mefâ'ilü Mefâ'ilü Fe'ülün

Tîr-i müjesine dime dil murĝı urulmaz

Ebrûlarıñ yası Ķolayına Ķurulmaz

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

1 Nice aylar geķer bir Ķün Ķadem rencide Ķılmazsñ

Çoya ey âfitâbım zerre deñlü hâl bilmezsin

- 2 Helâk oldum hey âfet künc-i ğamda intizârîñla
 Hele ‘ahd itme bâri ‘ahde senden çünkü gelmezsiñ
 Seyyid Rızâ, 12; Kâf-zâde, 8; Riyâzî, 27.

223. ÜMİDİ

Vâ‘iz Şeyh Aḥmed Ümidî Efendi, Şeyh İsmâ‘îl Efendiniñ oğlıdır. Aḳçeḳızanlıḳlı, Şeh-zâde Câmî‘i vâ‘izi. Sicill-i ‘Osmânî Şeyh İsmâ‘îl Ümidî ibn-i Şeyh Aḥmed Efendi şeklinde yazarak isimleri taklîb etmiştir. Vefâtı Cemâziye’l-evvel 1106/M.1694. Fâtihde Çırçır Mescidi ḳurbünde Çiviciler Soḳağında pederi yanında medfündür. Mecelle vefâtı târiḳhini 1105 göstermiştir. Vefeyât-ı Ayvansarâyî Hüdâyi Tekyesinde medfün olduğunu yazıyor.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

- 1 Ey sa‘âdet burcunuñ mâhı Muḫammed Muḫtafâ
 Merḫabâ ey nûr-ı ümmet merḫabâ yâ merḫabâ
- 2 Çünkü doğdım oldu ‘âlem maḳdemiñle pür-ziyâ
 Merḫabâ ey nûr-ı ümmet merḫabâ yâ merḫabâ
- 3 Enbiyânîñ ḫayline şâh itdi ol Rabb-i mu‘în
 Anıñ için oldu zâtıñ raḫmeten li’l-‘âlemîn

Şaḳâyıḳ Şeyḫî, c. II, Ő. 158; ‘Osmânlı Mü’ellifleri, c. I, Ő. 28; Sicill-i ‘Osmânî, c. I, Ő. 355; Sâlim, 144; Şafâ‘î, 35; Mecelle, 117; Vefeyât-ı Ayvansarâyî, 98; Keşfü’z-zunûnün Zeyli, 490. [Mecâlis-i evliya, Dua mecmuası, Keşfü’l-beyân tercümesi, TDEA, İstanbul 1998, c. VIII, s. 488].

224. ÜMİDİ

Pervâne-zâde Aḥmed Efendi, Edirneli, kâdî, vefâtı H.1114/M.1702. Edirne medfûndur.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

El aldım mâh-peykerlerle girdim ḥalka-i zikre

Felekde devri ben bu çarḥ-ı kec-reftâra gösterdim

Şakâyık Şeyhî, c. II, ş. 318; Sicill-i 'Osmâni, c. I, ş. 233; Mecma'-i Şu'arâ, 27; Sâlim, 102; Belîğ, 5.

[63] 225. ÜMİDİ

'Abdu'r-raḥîm Ümidî Çelebî, Ḥamîdli, kâdî. Şâm kâdîsı 'Alî Çelebîniñ birâderi.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Felegiñ ḥâline ey ḥ'âce nazâr kılmazsıñ

Çarḥ-ı aṭlas ne kumâş idigini bilmezsiñ

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 'İbret aldı bunca ğamlarla görüp 'âlem beni

Âh kim 'ibret-nümâ-yı 'âlem itdi ğam beni

2 Şaldı deryâ-yı ğamıñ girdabına devrân beni

Rûzgâr-ı nâ-muvâfiq itdi ser-gerdân beni

'Ahdî, 85.

226. EMİR

Seyyid Meḥmed Emîr Çelebî, Seyyid İslâmın oğlıdır. Eyyüblü, kâdî, vefâtı H.1035/M.1625.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Binâ-yı şabrıma seyl-i ğamıñ cânâ ḥalel virdi

Belim bükdü taḥammül bâri ten dîvârı bel virdi

Mefā'ilün Fe'ilätün Mefā'ilün Fe'ilün

Cihān emelleri 'ālemdir iştiyāka göre

Dügüne varmalıdır mâtem-i iftirāka göre

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

1 Vaşf idelden lezzetin ol la'l-i şeker-ḥālarıñ

Ḳand u sükkerdir ğıdāsı tūti-i güyālarıñ

2 Olmasun mı çeşminiñ cānā ölümlü ḥastesi

Şarullık düşmüş gözüne nergis-i şehlālarıñ

Mef 'ülü Fā'ilätü Mefā'ülü Fā'ilün

Ter düşdi meclis içre meger bâdeden 'araḳ

Ḥaylî dem oldı bezmimize başmadı ayak

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Bīsütün-ı ğamda nā-geh gūş idüp feryādımız

Ol lebi şirîn dimiş kim şağımız Ferhādımız

Şaḳāyık Şeyḫî, c.I, ş. 102; Keşfü'z-zunūn, eski tab', c. I, ş. 504, yeni tab', c. I, ş. 777; Ḳāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 1040; Ḥasan Çelebî, 67; Ḳāf-zāde, 8; 'Āşık Çelebî, 74; 'Ahdî, 89; Riyāzî, 27; Mecelle, 118; Belîğ, 5.

227. EMİRİ

Seyyid Maḥmud Emirî Efendi, Sulṭān Bāyezîd-i şānî ḥ'ācesi Seyyid 'Abdu'llāh Efendinin oğlıdır. Brusalı, naḳībü'l-eşraf, vefatı H.943/M.1536. Vefatı tārîhi 'Āşık Çelebîde 941, Mecellede 926 olarak gösterilmiştir.

Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilätün Fā'ilün

Azı çoğı 'ömrüñ ancak ey gönül bir ān imiş

Pîr oldum 'ömrüme toydum diyen yalan imiş

Sulṭān Bāyezîde verdiği ḳaşıdeden:

Mefā'ilün Fe'ilätün Mefā'ilün Fe'ilün

1 İki cihānda iki Bāyezîde itdi tufeyl

Ḥudā kı lup nazar-ı lutfā her birin manzūr

2 Birisi ‘ālem-i ma‘nāda şöhre-i āfāk
Birisi şüret ü ma‘nāda gün gibi meşhūr

3 Birisi mehbiṭ-ı envār-ı feyz-i rabbānī
Birisi rehber-i cumhūr-ı ğāziyān-ı ğayūr

[64] Laṭīfī, 96; Kāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 1041; Sicill-i ‘Osmānī, c. IV, ş. 311; Sehi, 48; ‘Aşık Çelebi, 73; Şakāyık Mecdi, 342; Mecelle, 118; Ḥasan Çelebi, 66.

228. EMİRİ

Emir Hāşim Çelebi-zāde veyā Hāşim-zāde Emir Seyyid Meḥmed Beg, Emir Hāşim Çelebi'nin oğlu ve şā'ir Muḥtārini'nin birāderidir. İstanbullu Mısır muḥāsebecisi, vefatı H.988/M.1580. Mısrda medfundur.

رحمت بجان پاک امیری

mısrā'ı vefatına tāriḥdir.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Doğunur kalb-i ‘adūya iyi varır tiriñ

Yüz çevirmez niye şalsañ güzelim şemşiriñ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Bağlamış ḥünī gözin gördüm ol āfet nāzdan

Ḥāl-i ‘uşşākı temāşā itmege açmazdan

Sicill-i ‘Osmānī, c. IV, ş. 622 ve c. I, ş. 402; Ḥasan Çelebi, 67; Kāf-zāde, 8; Beyānī, 14; Riyāzī, 27; Mecelle, 118.

229. EMİRİ

Āḥūr Emiri-zāde Emiri Efendi, Āḥūr Emiri dinmekle ma‘rūf Emir Ḥasanın torunudur.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Görüp āyīne gibi gün yüzüñ ey nūr-ı başar

Merdüm-i dīde ruħuñ ‘aksini bağrına başar

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ḳande beñzer çeşme-sār-ı dehr çeşmim yaşına

Yire geçsün āb-ı hayvan ise toprak başına

‘Āşık Çelebī, 74.

230. EMİRİ veyā MİRİ

Ḳādī Seyyid Yahyā Emirī Efendi, Kici Mīrzā dinmekle meşhūrdur. Naḳībū’l-eşrāf, vefātı Şevvāl 1008/M.1599. Fındıklıda ‘Arab Aḫmed Paşa Türbesinde medfūndur. Mecelle vefātı ayının Zī’l-ḫicce idigini ve Kici Mīrzānıñ küçük ma‘nāsına Türkçe bir lafız olduğunu yazıyor. Miri māddesine bak, Nu.: 4106.

231. EMİRİ

Seyyid Meḫmed Emru’llāh Emirī Çelebī, Diyār-ı Bekrli, H.1035/M.1625’de Diyār-ı Bekrde doğdı. Vefātı 15 Şa‘ban 1137/M.1724. Diyār-ı Bekrde medfūndur.

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Ne çekdi yārı gönül der-kenār idinceye dek

O şehbāz-ı ümīdi şikār idinceye dek

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Girdāb-ı gamda eyledi dil zevraḳın ḫalāş

Ḥızr irdi ḫaṭṭ-ı sebz-i ruḫ-ı dil-rübā baña

[65] Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Ḳazā resm-i cefāyı gamze-i yārinden öğrendi

Füsün-ı fitne-sāzı çeşm-i dil-dārımdan öğrendi

Pend-nāmesinden:

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ceddiñ ile eyleme fahr el-ḥazer

Sa'y eyle it nāmını sen şöhrever

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Olmaya tā sende ki 'ilm ü edeb

Fā'ide virmez saña 'ırķ u neseb

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1 Revnaķ-ı ḥüsn-i eṣer ḥaṭṭ-ı siyeh-fāmdadır

Şem'in füzünter olan şu'lesi aḥşamdadır

2 Gelmez āgūşa murādınca Emirī ol şūḥ

Dest-i ḥ'āhiş tūtalım dāmen-i ibrāmdadır

Dīvānı, Emirī Efendi, Manzum eṣerler kısmında, Millet Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 40; Tezkire-i Āmid, yazma nüsha, 9, başma nüsha, 48; Şaķāyık Şeyḥī, c. III, Ő. 395; Mecelle, 117; Sālim, 144; Es'ad, 9; Sicill-i 'Oṣmānī, c. I, Ő. 401; Şafā'ī, 51; Rāmiz, 9; Belīg, 5.

232. EMİRİ

'Ali Emirī Efendi, Diyār-ı Bekrli Seyyid Meḥmed Şerīf Efendiniñ oğlıdır. H.1274/M.1857 tāriḥinde Diyār-ı Bekrde doğdı. Vefātı 17 Cemāziye'l-Āḥir 1342/M.1923. Fātiḥ Cāmi'i ḥazīresinde medfūndur.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Zerreler de vahdet-i Mevlāya bürhāndır bütün

Cüz ü küll feyz ehliniñ cisminde siyyāndır bütün

Şoñ 'Aşır Türk Şā'irleri, 298; Dīvānı, Emirī Efendi, Manzum eṣerler kısmında, Millet Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 37, 38, 39.

233. EMİREK veyā MİREK

Muṣṭafā Çelebî ibn-i Hâkîm Mollâ Üveys, ‘Acem-zâdedir. İstanbullı, hâkîm-başı, Eyyübî Hâkîm dinmekle meşhûrdur.

Mef ‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

Sevdim görünce sen şeh-i Yûsuf -liķâyı ben

Göz göre başıma şatun aldım belâyı ben

Mîrek mâddesine baķ. Nu.: 4104

234. EMİN

Şeyḫ Meḫmed Emîn Efendi, Üsküblü, Ayaşofya müderrisi, müverriḫ, vefâtı H.1091/M.1680. Üsküdarı medfûndur. Mecelle, 119.

[66] 235. EMİN

‘Arab Şâlih Efendi-zâde Emîn Meḫmed Efendi, ķādî ‘Arab Şâlih Efendiniñ oğlıdır. İstanbullı, maḫkeme kâtibi, vefâtı H.1121/M.1709. Şâmı medfûndur. Şâkâyık-ı Şeyḫide vefâtı 1101 gösterilmiştir.

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Şalınsañ bâġa didârin cihân hep ârzü eyler

Ķadiñ şimşâdına serv-i gül-istân ser-fürü eyler

Şâkâyık-ı Şeyḫi, c. II, Ő. 545; Mecma‘-i Şu‘arâ, 137; Sicill-i ‘Oşmâni, c. I, Ő. 404; Sâlim, 92.

236. EMİN

Nażiri-zâde Meḫmed Emîn Efendi, Selanikli, Ķıbrıs defter-dârı, vefâtı H.1124/M.1712. Sâlim Tezķiresinde Delvineli olduġını yazıyor.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Ḥasenü’l-ḫulķ Meḫmed Aġa-yı güzîn

Ol ki endiŐe-i evşâfi şafâdır bâle

2 İttibâ' itmek için sünnet-i hayrî'l-beşere
 Haṭṭ-ı müşgînini vaz' itdi o rûy-ı âle

3 Haṭ degildir görilen reşk-i cemâliyle anîñ
 Karalar giydi güneş gökde bürüñdi şâle

4 Baqıp ol haṭṭa didim bende Emînâ târiḥ
 İtdi eṭrâfiñ iḥâṭa meh-i bedrin hâle

Şeyhü'l-islâm Feyzû'llâh Efendiye Gönderdiği Kıt'a:

1 ای دست و دلت بلطف و جود آماده
 وی خاک درت ملاذ هر افتاده

2 اطعمنی قبل ان يقول القائل
 قدما من الجوع نظیری زاده

Şaḳâyık Şeyhî, c. II, ş. 545; Sâlim, 90; Şafa'î, 44; Sicill-i 'Oşmânî, c. I, ş. 404;
 Aṭrabü'l-âşâr, 119.

237. EMİN VEYÂ SA'DÎ VEYÂ EBÜ'L-İS'ÂD

Ebü'l-İs'âd Meḥmed Emîn Sa'dî Efendi, Qâḍî-asker Ṭosyalı Ebü'l meyâmin
 Muştafâ ibn-i 'Alî ibn-i İbrâhîm Efendiniñ oğlıdır. İstanbullı, vefâtı H.1137/M.1724.
 Fâtiḥ civârında Keskin Dede ḥazîresinde medfündür.

Mef 'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Düşdüm şarâba şevḳ-ı leb-i dil-rübâ ile
 Pürdür ḥabâb-vâr derûnum hevâ ile

2 Mânend-i gerd-i ğam degil olsam da ḥâk-sâr
 Tek kûy-ı yâra 'âzîm olaydım şabâ ile

- 3 Şeydâ-yı zülfüñ oldı dil-i bî-ķarârımız
Sevdâya düşdi Ķays-ı siyeh rûzgârımız

Sa'dî mâddesine baķ. Nu.: 1775. [Dîvân, TDEA., İstanbul 1979, c. III, s. 32].

238. EMİN veyâ SÂBIĶ

‘Abdü’l-hādî-zâde Seyyid Meħmed Emîn Efendi ibn-i Brusalı‘Abdü’l-hādî Efendi ibn-i Şeyħ ‘Abdü’l-bâķî Efendi, Brusalı, ķādî, evvelki maħlaşı Sâbıķ idi. Vefâtı H.1156/M.1743 târiħindedir. Filibede Şahâbe’d-dîn Câmi’i ħazîresinde medfûndur. [67] Faṭın vefâtı târiħini 1159 göstermektedir.

Mef ‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

- 1 Baķ seyl-i eşk-i çeşmime ķan söylerim saña
Güş eyle iştikâmı figân söylerim saña

- 2 Oldum şehîr ‘ışkınla nükte-dānlara
Düşsün seniñ de mışra‘-ı zülfüñ zebānlara

- 3 İtdiñ ħamîde ķâmetimi tîr-i cevri ile
Ebrûlarıñla sen daħi düşseñ kemānlara

- 4 İtmem ferâĝ o âfet-i müşĝîn-külâleden
Dil pâre pâre olsa da çün şâne-nâleden

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Başla ey muṭrib yine âĝâzeve şeh-nâzdan
Ġayri ķarı yoķdır ‘uşşâķıñ nevâ vü sâzdan

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

- 1 Görünce dâne-i ħâlin dil aķdı âb gibi
Ġamıyla olmada ser-geşte âsiyâb gibi

- 2 Ne tâb-ı şabr u ne ârâmiş-i ħayâl iledir

‘İlâcı derd-i firâkın hemân vişâl iledir

Sicill, c. I, ş. 405 ve c. III, ş. 2 ve 406; Râmiz, 13; Sâlim, 13; Şafâ’î, 254; Faṭîn, 19; Es’ad, 12; Mecelle, 245; Belîğ, 5.

239. EMİN VEYÂ ‘ÂRİF

Şeyh Meḥmed Emîn ‘Ârif Efendi ibn-i Dervîş Ḥasan ibn-i ‘Ömer, Ḥ’âce Emînâ ve Ebü’l-emân ve Ebü Mansûr laqablarıyla da meşhûrdur. Toḡadlı, vefâtı H.1158/M.1745. Zeyrekde Pîrî Meḥmed Paşa Câmi’i ḡabristânında medfûndur. Müstaḡîm-zâdeniñ:

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Oldı lâhûta revân Allâh diyüp rûḡ-ı Emîn

اولدی لاهوته روان الله دیوب روح امین

mışrâ’ı vefâtına târiḡdir.

Mefâ’ilün Mefâ’ilün Mefâ’ilün Mefâ’ilün

Dü ‘âlem ehline feryâd-res zât-ı şerîfiñdir

Cemî’-i derdmendâna faẓl-ı Ḥaḡsıñ yâ Resûla’llâh

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

‘Ârifâ kesme ümidin raḡmet-i Raḡmândan

Ger rızâ-yı Ḥaḡsa maṭlab geḡ yürü rıḡvândan

Tezkire-i Âmid, yazma nüşḡa 11, maṭbû’ nüşḡa 98; ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 36; Râmiz, 16; Es’ad, 9; Faṭîn, 18; Sâlim, 97; Tuḡfe-i Ḥaṭṭâṭîn, 400; Mecelle, 162 ve 203; Vefeyât-ı Ayvansarayî, 30; Keşfü’z-zunûnün Zeyli, 1/491. [Silsile-nâme-i meşâyih-i Nakşibendiye Şerh-i delâilü’l-hayrat el-müsemmâ bi metâliü’l-meserrât tercümesi, Savâik tercümesi Sıyânet-i dervîşân, Âdâb ve erkân-ı tarikât-ı Nakşi-bendiye, TDEA, İstanbul 1979, c. III, s. 31].

240. EMİN

Meḥmed Emîn Beg, Morada Avarinli ḡalyonculardan, vefâtı H.1160/M.1747.

Mefâ’ilün Mefâ’ilün Mefâ’ilün Mefâ’ilün

Nihāl-i bāğ-ı ānsın rûy-ı alıñ verd-i cennetdir

Dil-i zārımda cānā āh o bāğa murğ-ı zīnetdir

Faṭīn, 19.

[68] 241. EMİN

‘Azīz-zāde Meḥmed Emīn Efendi, ‘Azīz-zāde Muştafā Na‘īm Efendiniñ oğlıdır. H.1129/M.1716’da doğdı. İstanbullı, kâdī, vefâtı H.1164/M.1750. Balyabadrada medfūndur. Vālidesi cihetinden Ebe-zāde Hüseyn Efendiniñ ḥafīdi ve Tezkiretü’ş-şu‘arā şāhibi Rāmiz Efendiniñ büyük birāderidir.

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

1 Gün gösterir mi zerrece ol āfitābımız
Artar mı yoksa hicri ile ızırābımız

2 Bu nev-zemīn-i dil-keşe peyrev ol ey Emīn
Baḥr-i süḥanda tā bilüne āb u tābımız

Es‘ad, 13; Rāmiz, 15; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 406.

242. EMİN

Ḳāḍī ‘Abbās-zāde Ḳāḍī Meḥmed Emīn Efendi, kīse-dār, vefâtı H.1181/M.1767. Ğalaṭada Ḳule-ḳapusına yaqın bir cāmi‘ ḥazīresinde medfūndur. Rāmiz, 18; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 408.

243. EMİN

Emīn Meḥmed Efendi, Ḍarb-ḥāne kepçe nāzırı, vefâtı H.1192/M.1778.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1 Her ki evşāfiñ anıñ kilik-i ḳazā-zād yazar
Ser-nüvişt-i dil-i bed baḥtını nā-şād yazar

2 Fenn-i ḥülyāda gönül her ne ki te‘lif itse

Evvelîn-i mertebe dîbâceye îrâd yazar

Silâhdâr-zâde, 5; Şefkat, 11; Sicill-i ‘Osmânî, c. I, ş. 411.

244. EMİN

Bağkâl İsmâ‘îl Paşa-zâde Emîn Beg, İsmâ‘îl Paşanıñ oğlıdır. Yeñişehirli, kâdî, vefâtı, H.1209/M.1794. Şâ‘ir İhyânî:

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

Serây-ı ‘adni Emîn Beg Efendi itdi mekân

سرای عدنی امین بك افندی ایتدی مکان

mısrâ‘ı vefâtına târihdir. ‘Ârif Hikmet, 5; Sicill-i ‘Osmânî, c. I, ş. 368

245. EMİN

Qara Bekr-zâde Emîn Mehmed Efendi, Qara Bekr-zâde şudûrdan ‘Osmân Efendiniñ oğlıdır. Mevâliden. [69]

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1 Hazer itmez mi ol meh berq-ı ‘âlem-sûz-ı âhımdan

Qopar şûr-ı kıyâmet gerd-i bād gerd-i rāhdan³¹

2 Emînâ-veş olup âzürde-ser iqbâl-i dünyâdan

Çıqardım âsümân-ı dehri dāmân-ı külâhımdan

Silâhdâr-zâde, 3; Şefkat, 8; Sicill-i ‘Osmânî, c. I, ş. 417.

246. EMİN

Mehmed Emîn Efendi, Necîb Paşa-zâde Şağır Aḥmed Begin oğlıdır. İstanbullı, Şadr-ı A‘zam Maḥmūd Nedîm Paşanıñ birâder-zâdesi, vefâtı H.1291/M.1874. Rûmeli Hişârında medfûndur.

Mefâ‘ilün Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

Cihânda hoş yaşamaq rāḥat itmek isterseñ

³¹ Bu mısraın vezni bozuktur.

Ne sür şafâ-yı vişâli ne çek cefâ-yı firâk
‘Osmânlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 83.

247. EMİN

Cündî-zâde Meḥmed Emîn Efendi, Şâmlı, Şûrâ-yı Devlet a‘zâsından, vefâtı H.1296/M.1878. İstanbulda medfûndur. Sicill-i ‘Osmânî, c. I, ş. 437.

248. EMİN

Emîn Ḥilmî Efendi, Trabzonlu, Bahriyye Nezâreti mümeyyizlerinden, vefâtı Zi’l-ḥicce 1300/M.1882. Edirne-ḳapu ḥâricinde medfûndur. Sicill-i ‘Osmânî, c. I, ş. 438.

249. EMİN VEYÂ VAḤİD

Meḥmed Emîn Efendi, Meḥmed Emîn Efendiniñ oğlıdır. H.1240 târiḥinde İstanbulda doğdı. Defter-dâr, vefâtı H.1305/M.1887 Eyyûbda Ḥâcet-ḳapusu civârında medfûndur. Nazmında ba‘zen Vaḥîd mahlaşını da ḳullanmışdır. Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 293.

250. EMİN

Emîn Edîb Kazancı Efendi, Sivas meb‘ûş-ı sâbıkı, H.1263/M.1846 târiḥinde Sivasda doğdı. Vefâtı H.1335/M.1916. Sivasda medfûndur.

Mef ‘ülü Mefâ‘îlü Mefâ‘îlü Fe‘ülün

- 1 Meftûn-ı nigâhım beni dūr itme gözünden
Bir teşne-lebim âb alırım tatlı sözünden
- 2 Baḳdıḳça münevver olurum nūrly yüzünden
Ey baḳış ăhū beni dūr itme gözünden

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 2131.

251. EMİN

Emîn Beg, Enderûnî, Sultân Meḥmed-i râbi‘ ‘asrî şâ‘irlerinden.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Bî-gümân eyler temessül şüret-i ‘ayba hüner

Furşat-ı güftâr yâ Rab düşmesin bed-gûlara

Mef ‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

İtdiñ ḥamîde ḳâmetimi tîr-i cevri ile

Ebrûlarıñ seniñ daḫi dönsün kemânlara

Ṭayyâr-zâde ‘Aṭâ Târîḫi, c. IV, ş. 203.

[70] 252. EMİN

Müftî-zâde Meḥmed Emîn Efendi, Ergene müftîsiniñ oğlıdır. Sultân Muştafâ-yı şâliş devrinde. Es‘ad Efendi, 11; Râmiz, 19.

253. EMİN

Meḥmed Emîn Efendi, Mollâcıḳ-zâde ‘Alî Paşa mühür-dârı ve Şadâret mektübî ḳalemi ḫulefâsından, Sultân Muştafâ-yı şâliş devri şâ‘irlerinden. Es‘ad, 9.

254. EMİN

Emîn Meḥmed Efendi, Ergeneli, Ergene müftîsi, Sultân Ḥamîd-i evvel devri şâ‘irlerinden. Sicill-i ‘Oşmânî, c. I, ş. 410.

255. EMİN

Meḥmed Emîn Beg, rikâb-dâr, Yâver Ḥasan Begin oğlıdır. Enderûnlu, sîpâhi yüzbaşısı.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Sen şeh-i nâzûk-edâsîñ ey perî

Ben seniñ mecbûruñum çoḳdan beri

- 2 Hayli demdir gezerim ben serseri
Ağlamağdan kalmadı çeşmim teri
Tayyār-zāde ‘Aṭā Tārīḫi, c. IV, ş. 308.

256. EMİN

Emîn Meḥmed Efendi, şadr-ı a‘zam kethüdāsı.

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

- 1 Ol cevrcü virir diyi bezm-i meye kesel
Taḥmîl iderse bār-ı gamı baña pek güzel
- 2 Yārın o kanlı ḥancerine bir dem itmege
Bu şerḥa-dār sine-veş olur mı bir maḥal
Şefkat, 10; Silāḥdār-zāde, 4.

257. EMİN

Enderünlu Ḥacı Meḥmed Emîn Efendi, ‘Ayntablı Ḥvāce Es‘ad Efendiniñ oğlıdır. Dārü’l-mu‘allimāt müdürü ser-kātibi yamağı, Sulṭān ‘Abdü’l-mecid devri şā‘irlerinden.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

- 1 Baḥr-i bî-pâyân olan dilden beyân eyler kalem
Şûriş-i dāğ-ı firākı bî-nihân eyler kalem
- 2 Şafḥa-i kırtās üzre varını şarf eyleyüp
Dest-i naḳḳād-ı kemâli dür-feşân eyler kalem
Tayyār-zāde ‘Aṭā Tārīḫi, c. V, ş. 404.

258. EMİN

Meḥmed Emîn Efendi, Şālîḫ Re‘îs nāmında biriniñ oğlıdır. Şarkî Kāraḫişār meb‘ûsu. H.1286/M.1869’da İstanbulda doğdı.

Ben bir Türküm d̄inim cinsim uludur
 S̄inem özüm âteş ile doludur
 İnsân olan vaṭanının ḳuludur
 Türk evlâdı evde durmaz giderim

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 295.

259. EMİNİ VEYÂ SÂ‘İ

Kâğıd Em̄ini Hızır Çelebî-zâde Meḫmed Em̄ini Efendi, Kâğıd Em̄ini Hızır Çelebîniñ oğlıdır. İstanbullı, sipâhî, vefatı H.1008/M.1599. Eyyübda medfündür. Ḳâf-zâde Fâ‘iziniñ:

Bir haftada Bâḳî ile Em̄ini geçdi

بر هفته ده باقى ايله امينى كچدى

mışrâ‘ı vefâtına târiḫdir. Sicill-i ‘Oşmânî, Mücib, [71] Seyyid Rızâ, Riyâzî ismini Sipâhî Muştafâ Ağa olarak yazmışlardır.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Görmesek bâde-i şahbâyı açılmaz gözümüz

Gül gibi elde ḳadeḫ olmasa gülmez yüzümüz

Mef ‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

Maşerde görmek ola mı ol serv ḳâmeti

Haşr olmağ-içün isteriz ey dil ḳıyâmeti

‘Aşık Çelebî, 75; Ḥasan Çelebî, 63; Sicill-i ‘Oşmânî, c. I, ş. 439; Ḳâf-zâde, 8; Ḳâmüsü’l-a‘lâm, c. II, ş. 1044; Seyyid Rızâ, 15; Mücib, 4; Riyâzî, 27.

260. EMİNİ

Meḫmed Em̄in ibn-i Şeyḫ Meḫmed Efendi ibn-i Mūsâ Efendi, Brusalı, ḳâḫî ve müderris, vefatı H.1076/M.1665. Boğaziçinde Ḳañlıcada İskender Paşa Câmî‘i ḫaḫiresinde medfündür. Mecelle, İstanbulda doğdığını ve Sicill, pederiniñ ismini Mūsâ idigini ve yine Sicill ile Ḥadîḳatü’l-cevâmi‘ vefatını 1176 ve Safâî ile ‘Oşmânlı

Mü'ellifleri, 1074 gösteriyorlar ise de diğer me' hazlarıñ rivâyeti daha ziyâde şâyân-ı i'timâddır.

Mef 'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün

- 1 Her tıfl-ı nev-âmûza gönül bağlama zinhâr
'Işık oğlan oyuncağı degildir şaşkın ey yâr
- 2 Zinhâr şaşkın kırtarı gör başıñ elinden
Cellâd felek kendidir ol berber-i mekkâr
- 3 Ol hüsni ile anı görüp itdim heves-i vaşl
Dil-dâr Emîni didi anında yiri var

Mef 'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

Sür sâkiyâ kümeýt-i sebük seyr sâğarı
Gezdirmedir 'ilâcı şu inmiş ayağa

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Degül târ-ı ta'alluğ kâmile sedd-i sefer-sâzi
Sülûk-ı süzına peyvend rişte-i bend-pâ olmaz

Şakâyık Şeyhî, c. I, ş. 383; Sicill-i 'Osmâni, c. I, ş. 408 ve c. I, ş. 439; Şafâ'î, 32; Belîğ, 5; Āsım, 2; 'Osmânlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 79; Hâdîkatü'l-cevâmi', c. II, ş. 161; Mecelle, 119; Güftî, 13; Kâfile-i Şu'arâ, 49.

261. EMİNİ

Alay Begi-zâde Mekkî Meḥmed Emîn Efendi ibn-i Alay Begi-zâde Şeyḥ Meḥmed Efendi ibn-i Alay Begi İbrâhîm Efendi ibn-i 'Ali ed-Defterî el-Üskübî, Üsküblü, vefâtı H. Cemâziye'l-âḥir 1091/M.1680. Üsküdar'da medfundur. Şakâyık Şeyhî, c. I, ş. 534; 'Osmânlı Mü'ellifleri, c. III, ş. 141.

262. ÜMİNİ SİNÂN

Şeyh İbrâhîm Sinâne'd-dîn Efendi, Brusalı, vefâtı H.958/M.1551. Eyyûbda [72] Oluqlı Bayırda Naşûh Efendi tekyesinde medfûndur.

Gitdi toquz yüz elli sekizde Ümmî Sinân

کتدی طقوز یوز الی سکز ده امی سنان

cümlesi vefâtına târîhdir. Mecelle قال بعضهم و kaydıyla vefâtını 976 gösteriyor.

Erenleriñ şöhetini ele giresi degil

İkrâr ile gelenler mahrûm qalası degil

Ümmî Sinân yol 'ayân olupdur her şey 'ayân

Dervişlik yolu hemân tâc u hırkası degil

Dîvânı, Bâyezîd-i 'Umûmi Kütüb-hâne, Nu.: 3356; Üniversite, Nu.: 512; Mecelle, 117; Vefeyât-ı Ayvansarâyî, 31; 'Osmanlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 20. [Bilgin, A. Azmi. (2000). Ümmî Sinân Dîvânı [İnceleme-Metin], İstanbul].

263. İNTİZÂMÎ

Bosnalı, Sultân Ahmed-i evvel ibn-i Mehmed-i şâliş devri şâ'irlerinden. Nemçe Seferinden bâhiş Tuḥfetü'l-ihvân ismindeki eşerinden:

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

- 1 Hâmd-i bî-ḥadd o yüce sultâna
Ol Kerîm ü Raḥîm ü Raḥmâna
- 2 Yiridir ol birliğin iden inkâr
Olur âḥir maḳâm u menzili nâr
- 3 Hilye-i 'aql ile virip terbiyet
İtdi insânı zübde-i ḥilḳat

‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 79. [Tuhfetül-ihvân, İstanbul Millet Ktp., Ali Emîri Koleksiyonu, 34 Ae Manzum 1150].

264. İNSÂN-I KÂMİL

İnsân-ı Kâmil, Rûmî, vefâtı, H.1008/M.1599 veyâ H.1020/M.1611. Kesbîniñ söylediği:

Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün Mefâ‘îlün

Vücûdı kalmadı İnsân-ı Kâmil gitdi dünyâdan

وجودی قائمى انسان كامل كتدى دنياىان

ve

İnsân-ı Kâmil ilâ-raḥmeti’llâh

انسان كامل الى رحمته الله

iki vefât târiḥinden biri 1020 diğeri 1008 ‘adedini gösteriyor. Ḳâf-zâde daḥi 1020 ve Mecelle 1008 olarak yazmışlardır.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Doğmadı ıfl-ı ümidim mâder-i eyyâmdan

Kime feryâd eyleyen bu çarḥ-ı nâ-fercâmdan

2 Ağlayup varsam eger kim âsitân-ı dil-bere

Ḥâlime raḥm eyleyüp ol ğonce-leb-i ḥandân çıkar

Ḳâf-zâde, 8; Riyâzî, 28; Mecelle, 120; Ḳâfile-i Şu‘arâ, 47.

265. ÜNSİ

‘Abdü’l-laṭîf Ünsî Efendi, Kütahyalı, Şâm kâḍısı, vefâtı 19 Cemâziye’l-evvel 1075/M.1664. Şâmda Sinâniyye Câmî‘inde medfûndur. Şofyalı Fetḥîniñ:

Ola cennetde ḳudsîler ile Ünsî

اوله جنت ده قدسيلر ايله انسى

mısrâ‘ı vefâtına târiḥdir.

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Ey pâdişâh-ı mesned-i temkîn-i 'izz ü câh

Olmaz bir âsümân iki hürşide cilve-gâh

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Melâz-ı der-gehiñdir melce'im dâr-ı cihân içre

'Aceb mi hâk-i pâkine idersem cebhe-fersâyî

[73] Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Geh taħammül diyerek gâh tecemmül diyerek

Düşe sürçe güç ile irmiş iken bu 'aşra

2 Şükr kim hişsemize düşdi hele devletden

Va'd-i Bağdâd o da ba'de-ħarâbi'l-Başra

Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilâtün Fā'ilün

Âh itdim âsümânda oldı peydâ ra'd ü berķ

İltifât itdi felek baña çalındı nevbetim

Şakâyık Şeyhî, c. I, ş. 359; Mücib, 5; Seyyid Rızâ, 14; Şafâ'î, 32; Âsım, 2; Belîğ, 6; Kâfile-i Şu'arâ, 50. [El-Lü'lü'ü's-sâfi fil-arûz vel-kavâfi, İstanbul Millet Ktp., Ali Emîri Koleksiyonu, FE2157/4].

266. ÜNSİ

Şeyh A'rac Hasan Ünsî Efendi, Taşköprülü, Aydınoglı Tekkesi Şeyhi, vefâtı H.1136/M.1723. Şalkım Sögüdde Aydınoglı Tekkesinde medfündür. 'Osmânlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 28; Mecelle, 120; Vefeyât-ı Ayvansarâyî, 65. [Dîvân, Nafiz Paşa (Süleymaniye Ktb.), 867, Millî Kütüphane, 06 Mil Yz A 8534].

267. ÜNSİ

Dervîş Ünsî, Mevlevî, Trablus Mevlevî-ħânesinde medfündür.

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

Dervîşînim eyle nazâr yâ Ĥazret-i Mollâ-yı Rûm

İtme kapuñdan der-be-der yâ Hâzret-i Mollâ-yı Rûm
 Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün
 İhtiyâr-ı fakr idelden iftihârımdır nemed
 Cümleden el çekdim ammâ ihtiyârımdır nemed

Esrâr Dede, 19.

268. ENVER

Şeyh Muştafâ Enver Efendi, Şeyh Muştafâ Beg nâmıyla meşhûrdur. Üsküdar'da Na'ıçeci Hâlîl Efendi Tekyesi şeyhi, H.1240/M.1824 târihinde İstanbul'da doğdu. Vefâtı 19 Receb 1289/M.1872. Na'ıçeci tekkesinde medfûndur.

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Cezb itdi gönüm ol kad-i dil-cû-yı ser-bülend

Qıldı kemend-i zülfi ile dâm-ı 'ışka bend

Şoñ 'Aşır Türk Şâ'irleri, 317; 'Osmanlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 170.

269. ENVER

Enver Beg, Qol Ağası Hâkkî Begin oğludur. Beykoz Qundura Fabrikaşu muhâsebe qalemi ketebesinden. H.1293/M.1876 târihinde İstanbul'da doğdu.

Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Sen gönüllerde nuhbe-i âmâl

Ben uzaqlardan 'aks iden âh

2 Sen hilâlin nigâh-ı nâzıyla

Sîne-i cûda mürtesem bir gül

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Seni kim görse derûnunda melâhat uyanır

Pîş-i çeşminde melâhat güneşi doğdu şanır

Şoñ 'Aşır Türk Şâ'irleri, 319.

[74] 270. ENVER

Enver Efendi, İstanbullı, Şâm taḥrīrāt kâtibi.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Saña ey kaşı kemānım olalı üftāde
Dil-i bî-çāre neler çekdiği gelmez yāde
 - 2 Bî-vefālîkda senin şöyle kemālîñ var kim
Yokdur ey şūḥ-ı cefā-pişe eşiñ dünyāda
 - 3 Elverir kākül-i ḥübān ile düşdüñ dāme
Enverā kayd-ı belādan yeter ol āzāde
- Faṭīn, 19.

271. ENVERİ

Sūzenger Enverî, İstanbullı, mürekkebciler kethüdāsı ve mirî kıumbaracısı, vefātı H.954/M.1547. Nazmîniñ:

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

Yirin nūr ide bî-çün Enverîniñ

یرین نور ایده بیچون انوری نک

mısrā‘ı vefātına tāriḥdir. Güldestede Brusalı olduğunu ve Seyyid Ğāzî Tekkesi şeyḫi olup 953 de vefāt itdiği ve Mecellede daḫi nāsiḥ ḥaṭāsı olarak vefātı tāriḥini taqlīb ile 945 yazılmışdır.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 N’ideyin şahn-ı çemen seyrini cānānım yok
Bir yanımca şalınur serv-i ḥırāmānım yok
- 2 Bağrımın başına dāğ-ı ğamıñ odlar yaqalı
Kaldım ayakda kara başıma dermānım yok

Fe‘ülün Fe‘ülün Fe‘ülün Fe‘ül

Saňa nisbet ey şāh-ı ‘ālī-cenāb

Yedi kule diz-dārıdır āfītāb

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Ne tūṭī dilli dil-bersiñ ne nāzūk sīm-tensin sen

Cihānda söylenür bir tūṭi-i şīrīn-sūhansīñ sen

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Zülfünle ḥaṭīñ ‘ilm-i vefā-baḥş ider hep

Biri kara cāhil birisi cehl-i mürekkeb

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Şevk-ı ruḥuñla tāzeledim sīne dāğın

Bu tekye-gāh-ı ‘ışkın uyardım çerāğın

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ḳadd-i dil-cūyuña öykendi diyü gülşende

Yāsemen serv-i ḥırāmāna nigārā ṭolaşır

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Hicrānlı ḳumāş idi benim Enverī sīnem

Öldüm dem-i vuşlatda anı yāra şarınca

Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 440; Mecelle, 121; Ḳāf-zāde, 9; Beyānī, 15; Riyāzī, 28; Ḳāmūsü’l-a’lām, c. II, ş. 1057; ‘Ālī, 181; Güldeste, 652; ‘Āşık Çelebī, 75; ‘Ahdī, 97; Ḥasan Çelebī, 67; Laṭīfī, 95; Keşfü’z-ẓunūn, eski tab‘, c. I, ş. 505; yeñi tab‘, c. I, ş. 777. [Dîvân, Millî Kütüphâne, 06 Mil Yz FB 284; İstanbul Süleymāniye Yazma Eser Ktp., Koleksiyon: Antalya Tekelioğlu İl Halk Ktp., 07 Tekeli 750; İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Ktp., Koleksiyon: Süleymaniye Ali Nihat Tarlan Koleksiyonu, 34 Sü-Tarlan 59/3].

[75] 272. ENVERİ

Şeyḫ Seyyid Ḥasan Efendi ibn-i Şeyḫ Seyyid Meḥmed Emīn Efendi ibn-i Eyyüb Türbedārı Seyyid ‘Abdü’l-ḥālīḳ Efendi, Balaṭda Feraḥ Kethüdā Tekkesi şeyḫi,

Safer 1029/M.1619 da doğdı. Vefatı 21 Muḥarrem 1100/M.1688. Eyyūbda medfūndur.

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1 Seniñ esrārıñı keşf ide bir dil
O dili zü'l-feḳār eyler iki dil

2 Rūy-ı pākinde ol siyeh-ḫālī
Hīç olmaz söz itmeden ḫālī

Şaḳāyık Şeyḫī, c. II, ş. 55.

273. ENVERİ

Ḥ'āce-zāde Ḥaṭṭāṭ Meḫmed Enverī Efendi, Ḳaraḳız laḳabıyla mezkūrdır.
İstanbul. Sultān Aḫmed-i evvel Cāmi'i ser-müezzini. Müstaḳīm-zādeniñ:

Mu'allim ḳıla Ḥ'āce-zādeyi Allāh me'vāya

معلم قيله خواجه زاده يى الله مأوايه

mısrā'ı vefātına tāriḫdir. Vefatı H.1106/M.1694. Medīnede medfūndur.

1 Cümle erbāb-ı tariḳıñ aşı pīr-perveri
Naḳş-bendī vü Ḳādiri vü Mevlevī vü Ḥalvetī

2 Ehl-i zikriñ ser-firāz-ı ehl-i 'ıḣḳıñ serveri
Naḳş-bendī vü Ḳādiri vü Mevlevī vü Ḥalvetī

3 Mazḫar-ı nūr-ı tecellī vāşıl-ı Allāh olan
Sırr-ı ḡaybū'l-ḡaybıñ aḣḫābı fenā fi'llāh olan

4 Ḥāşıl-ı ervāḣ-ı ḳudsiyyelerine şubḣ u şām
Raḫmet-i Raḫmān ola her demde tā rüz-ı ḳıyām

5 Ḥaşre dek şerḣ eyler iseñ Enverī olmaz tamām

Naqş-bendî vü Kâdirî vü Mevlevî vü Hâlvetî
Tuḥfe-i Ḥattâṭîn, 479.

274. ENVERÎ

Vaḳ'a-nüvîs Sa'du'llâh Enverî Efendi, Trabzonlu, Anaṭolu muḥâsebecisi, vefâtı 13 Rebî'ü'l-âḥir 1209/M.1794. Kâraca Aḥmedde Selîmiyye Tekyesi karşıındaki cihetde Ḥaydarpaşaya giden yoluñ kenârında medfündür. Sürurîniñ:

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Enverîniñ ide pür-nür mezârîñ Mevlâ

انورينك ايدہ پر نور مزارين مولى

mıṣrâ'ı vefâtına târiḥdir. Faṭîn, 20; 'Osṃânlı Mü'ellifleri, c. III, Ő. 22; 'Osṃânlı Târiḥi ve Müverriḥleri, 57; Esâmî, 75.

275. ENVERÎ

Aḥmed Enverî Efendi, İstînâf Maḥkemesi re'îsi, vefâtı 5 Ramazân 1301/M.1883. Üsküdarında medfündür. Sicill, c. I, Ő. 441.

276. ÂNÎ VEYÂ ZEYREKÎ

Zeyrek-zâde Meḥmed Ânî Çelebî ibn-i Zeyrek-zâde Müderris Paşa Çelebî ibn-i Meḥmed Zeyrek Efendi, Brusalı. kâḍî, vefâtı H.977/M.1569.

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

Dükendi 'ömrü Ânî bir dem içinde fenâ buldı

دوکندى عمرى آنى بردم ايچنده فنا بولدى

mıṣrâ'ı vefâtına târiḥdir. Sicilliñ vefâtı târiḥini 974 ve ismini Şemse'd-dîn Aḥmed ibn-i Zeyrek Muḥyi'd-dîn Şeklinde göstermesi yañlıştır. Evvelce Zeyrekî maḥlaşını kullanmışdır.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Gözlerim ey lâle-ruḥ hicriñde kanlar döktiler

‘Ayn için bezm-i belāya erguvānlar döktiler

[76] Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘ilü Fā‘ilün

Bāğ-ı ruḥuñda gül yüzüne zār olam gibi

Sümbüllerine yine hevā-dār olam gibi

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Miyānından ḥaber şorarsañ iqlīm-i melāḥatda

Ötesi kūh-i billūra aşar bir ince beldir bu

Güldeste, 450; Ḥasan Çelebī, 67; Beyānī, 14; ‘Ahdī, 84; Kāf-zāde, 2; Riyāzī, 29; Sicill-i ‘Osmānī, c. III, ş. 163; ‘Āşık Çelebī, 118; Kāmūsü’l-a‘lām, c. I, ş. 447.

277. ĀNĪ

Fāṭıma Ḥanım bint-i Ḥasan veya Muştafā, Emīr Ağa nāmında biriniñ zevcesidir. Ḥāce-i zenān dinmekle meşhūrdur. Ḥasan Cān sülalesindedir. Müstaḳīm-zāde Mecellede babasınıñ isminiñ Ḥasan olduğunu kendi yazısıyla olan bir kayıtda gördüğünü yazıyor. Vefatı Muḥarrem 1122/M.1710. Yeñişehir Fenerde medfūndur. Keşfü’z-zunūn Zeylinde babasınıñ adı ‘Abdu’llāh yazılması yañlıştır.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1 Ḥayāl-i ‘arızınla dīde şaḥn-ı gül-sitānımdır
Açılmış şerḫalar sīnemde naḥl-i erguvānımdır

2 Ümīd-i vuşlatıñ ey kaşları yā sīneden çıkmaz
Ḥayāl-i tīr-i gamzeñ Āniyā ḥāṭır-nişānımdır

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

1 Ferāmūş itdi ḥaylī dem beni yād itmeden ḳaldı
Benim çok sevdiğim maḥzūnı dil-şād itmeden ḳaldı

2 Ḳalupdır bahr-ı ğamda fülk-i dil yok sāḥil-i maḳsūd
Ḥayıflar rüzgārım baña imdād itmeden ḳaldı

Şakāyık Şeyhī, c. II, ş. 545; Sālim, 152; Şafā'ī, 43; Mecma'-i Şu'arā, 150; Mecelle, 121; Sicill-i 'Osmānī, c. I, ş. 442; 'Osmānlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 70; Tuḥfe-i Ḥaṭṭāṭīn, 363; Esāmī, 7; Keşfü'z-zunūn Zeyli, 484; Kāfile-i Şu'arā, 31.

278. ĀNĪ

Ānī, Tireli.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1 Yazılmış şanmañuz levḥ-i cebīnim üzre ebrūdur
Benim baht-ı siyāhım bildirir bir qara yazudur

2 Göñül şol deñli māyildir qad-i mevzūn-ı ḥübāna
Göricek pāyına her serv-i ra'nānıñ aqar şudur

'Āşık Çelebī, 75; Ḥasan Çelebī, 67; Kāmūsü'l-a'lām, c. I, ş. 447.

279. ĀNĪ

Dervīş Aḥmed Ānī, Mevlevī, Üsküdarlı, Mışır Mevlevī-ḥānesinde medfūndur.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1 Ān-ı cānānı gören olsa eger şad cānı
Ān-ı nezāreye eylerdi gör melek Ānī

2 Gerçi taşvīrine yek-pāre virir ḥāmesi rūḥ
N'eyler āyā gelicek nevbet-i Ānī Mānī

Esrār Dede, 26; Semā'-ḥāne-i Edeb, 14.

[77] 280. ENİS

Kelemsers-zāde Meḥmed Enīs Efendi, re‘isü’l-küttāb, Trabzonlu İsmā‘īl Efendiniñ oğlıdır. İstanbullu, Haleb muḥaṣṣıl kâtibi, vefâtı H.1106/M.1694, Müstaḳīm-zādeniñ:

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Enīs-i Muṣṭafā oldı Muḥammed yevm-i maḥşerde

انیس مصطفی اولدی محمد یوم محشرده

mısrā‘ı vefâtına târiḥdir. Vefâtını Şafā‘î ve Sicill 1105 ve Belîğ 1075 göstermektedir. Sicilliñ, Gülmez İsmā‘īl Efendiniñ oğlıdır dimesine göre zamme ile Gülümser-zāde oḳunması icāb ediyor gibi ise de Sâlimde muḥarrer ḥikāyeye göre doğrusı fethā ile Kelemsers-zādedir.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Neşāṭım bezm-i vaşl-ı yârdan dūr olduğumdandır

Ġamım iḳbāl-i baḥt-ı dūna mesrūr olduğumdandır

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Güzār itme şabā luḫ eyle ṭarf-ı giysuvânından

Meded murğ-ı dili itme remīde āşiyânından

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Bî-muḥāba reviş-i ğamze-i mestānesine

Ḥāşılı mâ‘ilim ol ṭarz-ı levendānesine

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Pür-süz-ı tâb içün ararız dil-rübāmızı

Pervāne-var yanmada bulduḳ şafāmızı

Sâlim, 84; Sicill-i ‘Osmānî, c. I, ş. 352, 442; Şafā‘î, 38; Tuḫfe-i Ḥattāṭîn, 393; Mecelle, 121; Belîğ, 6.

281. ENİS

Şeyh Mevlevî Muştafâ Enîs Dede, Edirneli, Mısır Mevlevî-hânesi şeyhi.
Vefâtı H.1140/M.1727.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Nâlesin ney serini aña kudüm eylemeyin

Ne bilir dâ’ire-i Hâzret-i Mevlânâyı

Sicill-i ‘Osmânî, c. I, ş. 442; Es‘ad, 15; Faṭṭın, 20; Esrâr Dede, 101; Belîğ, 6.

282. ENİS

Şeyh-i Mevlevî Receb Enîs Dede, Dervîş Halîl Efendiniñ oğludur. Edirneli, Edirne Mevlevî-hânesi şeyhi, vefâtı Receb 1146/M.1733. Edirne Mevlevî-hânesinde medfündür. Me’hâzılarda vefâtı târihinde ihtilâf vardır. Faṭṭın, Kâmûsü’l-a‘lâm, Sicill, Esrâr Dede, 1147; ‘Osmânlı Mü’ellifleri, 1145; Râmiz, Es‘ad, Mecelle, 1146; Keşfü’z-zunûn Zeyli 1149 olarak gösteriyorlar.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Âşinâ-yı rûh-ı kudse hâlet-efzâdır semâ‘

Teşnegân-ı bezm-i ‘ışka şevk-bahşâdır semâ‘

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

1 Ravza-i sultân-ı kevneyni zemîn üzre görüp

Didi reşkinden felek يا ليتى كنت تراب

2 Gerd-i râh-ı yârı ey dil dîde-i pür derde çek

Tütüyâ-yı hâk-i pâyın çeşm-i ğam perverde çek

[78] Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Niyâz-ı kalbimiz nûr-ı hidâyet yâ Resûla’llâh

Ümîd-i sırrımız tûr-ı kerâmet yâ Resûla’llâh

Mef ‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

Taḫdîr-i Hudâ kuvvet-i bâzû ile dönmez

Bir şem‘ā ki Mevlā yağa bir vech ile sönmez

Dīvānı, Hācı Maḥmūd Efendi Kütüb-ḥānesi Süleymāniye Kütüb-ḥānesinde, Nu.: 3571; Rāmiz, 1; Es‘ad, 7; Mecelle, 121; Faṭīn, 20; Sālīm, 80; Şafā‘ī, 39; Sicill-i ‘Oşmānī, c. I, ş. 442; Esrār Dede, 16; ‘Oşmānlı Mü‘ellifleri, c. I, ş. 32; Qāmūsü’l-a‘lām, c. II, ş. 1058; Semā‘ḥāne-i Edeb, 10; Vefeyāt-ı Ayvansarāyī, 52; Keşfü’z-zunūnūn Zeyli, 492; Belīg, 6; Qāfile-i Şu‘arā, 52.

283. ENĪS

Nu‘mān Enīs Efendi, Edirneli, re‘īsü’l-küttāb, vefātı H.1180/M.1766. Mevlevī-ḥāne-ḳapusu ḥāricinde medfūndur. Müstaḳīm-zādeniñ:

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Oḳur cevher-şināsān-ı ziyāret rūḥuna tāriḥ

Cenāb-ı Hāḳḳ ide Nu‘mānı şābit-cāh-ı me‘vāda

جناب حق ايده نعمانی ثابت جاه مأوده

beyti vefātına mücevher tāriḥdir.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Baḥr-i emvāc-ı kerem ḳulzüm-i zehhār-ı himem

Şeh-i ferḥunde-şiyem gevher-i kân u nā-yāb

Es‘ad, 13; Ḥalīfetü’r-rü‘esā, 104; Rāmiz, 20; Faṭīn, 21; Sicill-i ‘Oşmānī, c. IV, ş. 570.

284. ENĪS

Bandırmalı-zāde Şeyḥ Seyyid Enīs Efendi, Bandırmalı Şeyḥ Yūsuf Nizāme’d-dīn Efendiniñ oğlıdır. Sultān Ḥamīd-i evvel devri şā‘irlerinden.

Mef ‘ülü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ülün

1 Düşdi ezeli dillere gavgā-yı maḥabbet

Yokdur ebedi fayşal-ı da‘vayı maḥabbet

2 Āşaf geçinür ‘aql-ı münevver aña her dem

Emrine şerik itdi o dānā-yı maḥabbet

Silāhdār-zāde, 9; Şefkat, 15; Sicill-i ‘Osmānī, c. I, ş. 442, c. IV, ş. 664;

285. ENĪĶ

Muştafā EnīĶ Efendi, Tosyalı, Anaṭolı kādī-‘askeri, vefātı H.1135/M.1722.

Mecelle, 121.

286. EVCĪ

Meḥmed Evcī Efendi, İstanbullı, Dīvān-ı Hümāyūn kätiblerinden. Vefātı Ramazān 1054/M.1644. ‘Aşım 1060 da vefāt itdigini yazıyor.

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

1 Düşmez başıma sāye-i murğ-ı ḥarem-i nāz

Virmez gibi bāl ü perine renciş-i pervāz

2 Ol ḡonce dehen gelmedi güftāra benimle

Açılmaz imiş bād-ı vefāyıla gül-i nāz

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Hemīşe dāmen-i zülf-i dü-tāya yüz süreriz

Biz ol bahāne ile ḥāk-i pāya yüz süreriz

2 Ümīd-i feyz ideriz dest-i luṭf-ı dil-berden

Şehāb-ı kevne o baḥr-i ‘aṭāya yüz süreriz

[79] Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Bulmadık ḥarf-ı vefā ḥaṭṭ-ı ‘izārında daḥi

Görmedik resm-i kerem naḡş u nazārında daḥi

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Her demde ‘alevlenmededir āteş-i ‘ışkıım

Günden güne sen hüsn ile oldukça ser-firâz

Şakâyık Şeyhî, c. I, ş. 201; Şafâ'î, 30; Es'ad, 12; Sicill-i 'Osmânî, c. I, ş. 442; Āsım, 2; Mecelle, 122, Belîğ, 6.

287. ORĖAN

Sultān OrĖan Ėāzî, Sultān 'Osman Ėāzîniñ oğlıdır. H.678/M.1279 târiğinde doğdı. Cülusu, Ramazān 726/M.1325, vefātı H.761/M.1359. Brusada medfundur.

Oğlı Sultān Murāda Vaşiyet-nāmesinden:

Mefā'îlün Mefā'îlün Fe'ülün

1 Elā ey meyve-i bāğ-ı Murādım
Şeh-i 'ālî-neseb Sultān Murādım

2 Vaşiyet eylerim gūş eyle anı
Benim-çün eyleme āh u figānı

'Āşık Çelebî, 25; Tayyār-zāde 'Aṭā TārîĖi, c. IV, ş. 6; Meşāhîr-i İslām, 77.

288. ORĖAN

OrĖan Seyfî OrĖon, Mîr-alay Meğmed Emîn Begin oğlıdır. 23 Teşrin-i Evvel 1306/M.1890 târiğinde İstanbulda doğdı.

Ölürsem yazıkdır saña kıanmadan
Kollarım boynunda Ėalkalanmadan
Bir günüm geçmiyor seni anmadan
Derdine kıatlandım Ėiç uşanmadan
Diyorlar kül olmaz āteş yanmadan
Denizler durulmaz dalğalanmadan

Şoñ 'Aşır Türk Şā'irleri, 1290.

289. ORĖAN

OrĖan Ŗā'ik Gökay, Mu'allim Çırpanlı Meğmed Cevdet Efendiniñ oğlıdır.
Mu'allim, Temmuz 1308/M.1902 tārīhinde İneboluda doğdı.

Hey ağar Ŗulara Ŗaldım kendimi

Köpüre köpüre yıkdım bendimi

Bir hoŖ olur göñül Ŗıla dendi mi

Ŗular gider ben Ėalırım çok demdir

Ŗoñ 'AŖır Türk Ŗā'irleri, 1294.

290. ORĖAN

AĞmed OrĖan ĖammāmıoĖlı, Ŗā'ir İĖŖān Ėammāmı Efendiniñ oğlıdır.
Miladī 1910 tārīhinde İstanbulda doğdı.

[80] Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1 Geldigim günden beri dünyāya ben Ėür olmuşum
BalĖaya Ŗap olmuş ammā bil ki zar zor olmuşum

2 Ān-be-ān āteŖ Ŗaçan bir külĖān-ı hicrān gibi
Tā derūnımdan yanan çok Ėārlı bir Ėor olmuşum

Ŗoñ 'AŖır Türk Ŗā'irleri, 1296.

291. ÜVEYS

DervīŖ Üveys, Mevlevī, İstanbullı, vefātı H.1080/M.1669. Mekkede medfūndur.

نه مکس که شوی صید عنکبوت اویس

بیر بلا نه وحشت نه دامگاه

Esrār Dede, 28.

292. ÜVEYS

Ḳāḍī Seyyid ‘Oṣmān Efendi ibn-i Seyyid Meḥmed Sa‘īd Efendi ibn-i Ṣadr-ı A‘zam Nişāncı Meḥmed Paşa Cāmi‘i imāmı ‘Oṣmān Efendi, Üveysü’l-Ḳaranī birāderi neslindedir. Vālidesi Ḳāḍī-‘asker Mestcī-zāde ‘Abdu’llāh Efendiniñ kıızıdır. Vefātı H.1137/M.1724. Es‘ad, 15; Tuḥfe-i Ḥattātīn, 684.

293. EHLĪ

Ṭayyib-zāde Ḳāḍī Meḥmed Ehlī Efendi, Edirneli Ḳāḍī Ṭayyib Efendiniñ oğlıdır. İstanbullı, vefātı H.1009/M.1600. Rodosda medfündür.

Raḥmet ide rūḥ-ı Ehliye Allāh

رحمت ایدہ روح اہلی یہ اللہ

mıṣrā‘ı vefātına tāriḥdir.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün Mefā‘ilün

Ḳopar fitne ḳadem başsa o ḳadd-i serv bāg üzre

Ḳıyāmet ḳāmetin görse cihān ḳalkar ayağ üzre

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Gel elim öp diyecek luṭf ile baña o melek

Didim ey ṣāh-ı cihān ḳanğı eliñdir öpecek

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Bağrımı yaḳdı dile nār-ı maḥabbet düşdi

N’ola āh eyler isem cāna ḥarāret düşdi

Şaḳāyık, Nev‘ī-zāde, 445; Ḥasan Çelebī, 69; ‘Ahdī, 94; Ḳāmūsü’l-a‘lām, c. II, ş. 1112; Riyāzī, 29; ‘Āşık Çelebī, 78; Ḳāf-zāde, 9; Beyānī, 16; Mecelle, 125.

294. EHLĪ

Hakīm-zāde Ḳāḍī Meḥmed Ehlī Çelebī, Enderünlü, vefātı H.1009/M.1600. Mıṣırda medfündür. Sicilde vefātı 1010 gösterilmiştir.

Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fe‘ülün

Alır gönlim ele ağıyârıñ ol yâr

Dimez kim ‘aşıkıñ da hâtırı var

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Gözedir sâ‘id-i sîmîniñi cümle ‘uşşâk

Fuçarâ cümle baqar sen şeh-i hûbân eline

Seyyid Rızâ, 15; Sicill-i ‘Osmâni, c. I, ş. 445.

[81] 295. ĀHĪ

Hasan Çelebî, Seyyidî H‘âce nâmında bir tâciriñ oğlıdır. Beñli Hasan nâmıyla şöhret almışdır. Nigbolulu, müderris, vefâtı H.923/M.1517. Karaferyede medfündür.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Sûz-ı Āhî ile tutuşdı cihân

سوز آهى ايله طوتوشدى جهان

mısrâ‘ı vefâtına târihdir. Sicill-i ‘Osmâniñ vefâtını 920 göstermesi yañlıştır.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Döndüren fânûs-ı çarhı dūd-ı āhımdır benim

Yandıran hürşîdi āh-ı şubh-gāhımdır benim

Fe‘ilâtün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

Cāhiliñ faħri cāh u māl iledir

‘Ārifîñ ‘izzeti kemāl iledir

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

Uçmasun yañlış haberler ol hümâniñ üstüne

Āşiyân-ı zāğa varmak düşmez aniñ üstüne

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

Bir haşîrim yoğiken külbe-i aħzânımda

Būriyâ naqşı görünür ten-i ‘uryânımda

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün

Budur ‘adet ezelden ehli mäle

Ki mäle meyl ider baqmaz kemäle

Fe‘ilätün Fe‘ilätün Fe‘ilätün Fe‘ilün

Bir elif çekdi yine sîneme cânân bu gice

Şan şarıldı baña bir serv-i hırāmân bu gice

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Fe‘ülün

Ne fehm eyler defiñ derd-i dilinden

Ṭabānce yimeyen üstād elinden

Mef ‘ülü Fâ‘ilätü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

1 Gitdi gönül saña güle ey bî-vefâ gele

Şâyed ki isteyü seni göñlüm baña gele

2 Yâ ben harâmi çeşmiñe kanım halâl idem

Yâ ol harâmi bir gün ola ki yola gele

Fâ‘ilätün Fâ‘ilätün Fâ‘ilätün Fâ‘ilün

Ṭür-i Mūsâ duymadı envâr-ı hüsnüñ tábına

Hey ne taşdan yüregim var imiş Allāhım benim

Dīvānı, Üniversite Kütüb-hānesi, Nu.: 3007/2; Keşfü’z-zunūnün Zeyli, eski ṭab‘, c. I, ş. 505, yeñi ṭab‘ c. I, ş. 778; Laṭîfî, 97; Sehî, 108; ‘Oşmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 67; Beyānî, 15; Riyāzî, 30; ‘Aşık Çelebî, 76; Hasan Çelebî, 68; Sicill-i ‘Oşmānî, c. II, ş. 119; Mecelle, 125; Kāf-zāde, 2; Kāmūsü’l-a‘lām, c. I, ş. 502; Esāmî, 7; Keşfü’z-zunūnün Zeyli, 1/484; Kāfile-i Şu‘arā, 31. [Hüsn ü Dil, Millî Kütüphane, 06 Mil Yz A 4007, 06 Mil Yz A 4629 , 06 Mil Yz A 3644 , 06 Mil Yz A 3426 , 06 Mil Yz A 3169 , 06 Mil Yz A 8931/10 ; Diyarbakır İl Halk Ktp., 21 Hk 822; Erzurum İl Halk Ktp., 25 Hk 2256; Millî Kütüphane, Koleksiyon: Afyon Gedik Ahmet Paşa İl Halk Ktp., 03 Gedik 18061/1; Millî Kütüphane, Koleksiyon: Çankırı İl Halk Ktp., 18 Hk 42; Millî Kütüphane, Koleksiyon: Ankara Adnan Ötüken İl Halk Ktp., 06 Hk 3294, 06 Hk 929, 06 Hk 978; Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 2755/2, 45 Hk 1387/1, 45 Hk

1388 ; Konya Bölge Yazma Eserler Ktp. , Koleksiyon: Burdur İl Halk Ktp., 15 Hk 1490; Amasya Beyazıt İl Halk Ktp., 05 Ba 1878; Almanya Millî Ktp., Ms.or.oct.1048 Staatsbibliothek, Berlin, Ms.or.oct.1597 Staatsbibliothek, Berlin , Ms. or.oct.2059 Staatsbibliothek, Berlin; İngiltere Millî Ktp., Or. 9502; Vatikan Ktp., Vat. Turco 20, Vat. Turco 338 ; Avusturya Millî Ktp., N.F. 96a, N.F. 96b, Mxt. 462 ; Konya Koyunoğlu Müzesi ve Ktp., 10980; Avusturya Dükalık Ktp., pt. 221/Seetzen: Nr. 168; Hidiv Ktp., 8648; Amerika Birleşik Devletleri Princeton Üniversitesi Türkçe Yazmaları, Garrett Collection Yahuda Series Ottoman Turkish 2004Y; Balıkesir İl Halk Ktp., 10 Hk 1051; Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp., 34 Nk 3768; Şîrin ü Perviz, Millî Kütüphane, Koleksiyon: Afyon Gedik Ahmet Paşa İl Halk Ktp., 03 Gedik 18061/2; Terceme-i Hüsn ü Dil, Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 5193/1, Selîmiye Yazma Eser Ktp., 22 Sel 4768; Köksal, M. Fatih. (1998). Âhî'nin Hüsvrev ü Şîrîn Mesnevisi, Türklük Bilimi Araştırmaları, Nu. 6, Sivas, s. 227-48; Sungur, Necâtî. (1994). Âhî Dîvânı, Ankara].

296. ÂHÎ

Çapucı-zâde Aḥmed Âhî Efendi, mü'ezzin-i pâdişâhî, vefâtı H.1106/M.1694. [82] Vefâtını Sicill 1008 gösterdiği gibi Es'ad Efendi de 1106'dan sonra vefât itdi diyor. Es'ad, 9; Râmiz, 22; Sicill-i 'Osmanî, c. I, ş. 446.

297. ÂYETU'LLÂH

Meḥmed Âyetu'llâh Beg ibn-i 'Abdü'l-laṭîf Şubḥî Paşa ibn-i 'Abdu'r-raḥmân Sâmi Paşa, 30 Cemâziye'l-evvel 1262/M.1845 târiḥinde Mışırda doğdı. Vefâtı 12 Rebî'ü'l-âḥir 1295/M.1878.

Mef 'ülü Mefâ'îlü Mefâ'îlü Fe'ülün

- 1 'Âlî himem ol virme ŝaḫın sa'yiñe noḫŝân
İnsânı yolundan alıḫor ye's ü 'aṭâlet
- 2 Ğadr itme ŝaḫın kimseye 'ömrüñde ḫazer kıł

Dünyâda vü ‘uqbâda sa‘âdetdir ‘adâlet

‘Osmânî Mü’ellifleri, c. II, ş. 71; Şoñ ‘Aşır Türk Şâ’irleri, 145.

298. ĀYETU’LLĀH

Āyetu’llāh Beg, Kırşehirli Vehbî Efendiniñ oğlıdır. 11 Kânûn-ı Evvel 1308’de Kırşehirde doğdı.

Ġurbetin qahrını çekemez oldum

Varayım şılaya gideyim didim

Yedi yıl Ġurbetde şarardım şoldum

Şılada bayramı ideyim didim

Şoñ ‘Aşır Türk Şâ’irleri, 152.

299. İŞTİBÎ

Abdü’l-kerîm Efendi, İştibli, İştibli Emîr Efendi dinmekle ma’rûfdur. Vefâtı H.1015/M.1606. Kadırgada Şoşullu Meşmed Paşa Tekyesinde medfündür.

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

- 1 Gel berü ey şâlib-i haş maşlab-ı a’lâyı gör
Cümle varlışdan geçüp ol zât-ı bî-hemtâyı gör
- 2 Hû şarâbından içip mest olduñ ise şüfiyâ
‘Ayn u ħiddet ile nazâr kıll sırr-ı “ev ednâyı” gör
- 3 Kendidir kendisini çün kim bilen ey İştibî
Berzah-ı ‘irfânda qalma ol hüve’l-Mevlâyı gör

‘Osmânî Mü’ellifleri, c. I, ş. 119. [Risâletül-Hüda li-Ulil-İhdida, Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 5836/12; Marifetün-Nefs, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, Koleksiyon: Osman Ergin Türkçe Yazmaları, 466].

300. EYYÜB

Eyyüb Efendi, ‘Abdü’l-ḥālîk Çelebîniñ oğlıdır. İstanbullı, vefâtı H.1071/M.1660. Medîne medfûndur. ‘Oşmânlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 27.

[83] 301. BABA NEDİMÎ

Dervîş Nedîmî.

Felegiñ yazdı çâķ-ı bürücında

Ki dönem ben daḥi bir ucunda

Ne zekâtın iden ṭam‘a mâliñ

Ne namâzında ne orucunda

Sehî, 62.

302. BABA ḤASAN

Dervîş Baba Ḥasan, Ḳaraferyeli.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

1 Mıṣr-ı ḥüsnüñde ki güm kıldı göñül cân u seri

Şâm-ı zülfüñde imiş aldı lebinden ḥaberi

2 Ḥaberi fūrķat-ı gülden ki peyâm itdi şabâ

Bülbülüñ lâle-şıfat ḳan ile ṭoldu cigeri

Sehî, 94.

303. BÂDÎ

Aḥmed Bâdî Efendi, Edirneli, Brusa Vilâyeti vergi müdürü. Vefâtı H.1326/M.1908. Eyyübdâ Merdivenli Ḳabristânda medfûndur.

Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilâtün Fâ‘ilün

‘Ayn-ı mevcûdâta eyler ḳudretü‘llâhı ‘ayân

Bâdiyâ âyîne-‘ibret-nümâdur kâ‘inât

‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. III, Ő. 31.

304. BĀRĪ’Ī

Meĥmed BārĪ’Ī Efendi, RuhālĪ, on üçüncü ‘aşr-ı hicrĪ Őā’irlerinden. Es‘ad, 26; Mecelle, 129.

305. BĀ’İŞ

ĶaŐŐāb-zāde Aĥmed Bā’iŐ Efendi, Miĥalıçlı, vüzerā DĪvān kātiblerinden. Vefātı H.1215/M.1800. Mar‘aŐda medfündür. ‘Ārif Ĥikmet, 6; KeŐfü’z-zunūnūn Zeyli, 492.

306. BĀĶĪ VEYĀ BAĶĀYĪ

Ma‘cūncu-zāde ‘Abdü’l-bāĶĪ BaĶāyĪ Efendi, ĶāđĪ, Cimri Ķingāne dinmekle ma‘rūf bir ma‘cūncunuñ ođlıdır. Vefātı 2 Cemāziye’l-evvel 1003/M.1594. BaĶāyĪ mād-desine baĶ. Nu.: 391.

307. BĀĶĪ

Abdü’l-bāĶĪ Mahmūd Efendi, FātĪĥ Cāmi’i mü‘ezzinlerinden Meĥmed Efendiniñ oğlıdır. H.933/M.1526 tārĪĥinde İstanbulda doğdı. Vefātı 23. Ramazān H.1008/M.1599. Edirne-Ķapu ĥāricinde medfündür. HādĪ-i BađdādĪniñ:

BāĶĪ Efendi gitdi ‘uĶbāya biñ sekizde

باقى افندى كيتدى عقبايه بيك سكرده

mıŐrā’ı vefātına tārĪĥdir. [84]

Fā’ilātūn Fā’ilātūn Fā’ilātūn Fā’ilūn

Cāme-ĥāb ol āfeti aldıĶça tenĥā Ķoynuna

Őanırum ebruñ girer māh-ı Şeb-ārā Ķoynuna

Fā’ilātūn Fā’ilātūn Fā’ilātūn Fā’ilūn

ĶorĶum oldur göz dege ĥāĶ-i der-i cānānıma

Yoksa kühl-āsā çekerdim dīde-i giryānıma

Divānınıñ maṭbū'ı olduğu gibi yazma nüshalarınıñda kütüb-hānelerimizde mevcūdu çokdur. Şaḳāyık, Nev'ī-zāde, 434; Sicill-i 'Oşmānī, c. III, ş. 295; Mecelle, 131; Seyyid Rızā, 16; 'Ahdī, 55; Beyānī, 16; 'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 99; 'Āşık Çelebī, 79; Fezleke-i Kātib Çelebī c. I, ş. 132; Riyāzī, 31; Lügāt-ı Tārīhiyye ve Coğrafya, c. II, ş. 38; Ḳāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 1203; Ḥasan Çelebī, 70; Eslāf, c. I, ş. 217; Ḳāf-zāde, 10; Keşfü'z-zünün, eski ṭab'ı, c. I, ş. 505 ve yeñi ṭab'ı, c. I, ş. 778; Vefeyāt-ı Ayvansarāyī, 176; Ḳāfile-i Şu'arā, 56; Ḥülāşatü'l-eşer, c. II, ş. 287. [Divānı, Millî Kütüphane, 06 Mil Yz A 6302, 06 Mil Yz A 3009, 06 Mil Yz A 553, 06 Mil Yz A 1934, 06 Mil Yz A 4005, 06 Mil Yz A 20, 06 Mil Yz A 137, 06 Mil Yz FB 262, 06 Mil Yz FB 350, 06 Mil Yz A 722/2, 06 Mil Yz A 848, 06 Mil Yz A 1383, 06 Mil Yz A 3572, 06 Mil Yz A 3593, 06 Mil Yz A 3627, 06 Mil Yz A 4062, 06 Mil Yz A 5358, 06 Mil Yz A 5366, 06 Mil Yz A 6019, 06 Mil Yz A 7097, 06 Mil Yz A 7597, 06 Mil Yz A 8122, 06 Mil Yz A 897/2, 06 Mil Yz A 8972; Türkiye Büyük Millet Meclisi Ktp., 06 TBMM LD 194/126; Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 7707/1, 45 Hk 5248/1, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., Koleksiyon: Gaziantep İl Halk Ktp., 27 Hk 371; Kastamonu İl Halk Ktp., 37 Hk 2735; Çorum Hasan Paşa İl Halk Ktp., 19 Hk 2158; Millî Kütüphane-Ankara, Koleksiyon: Ankara Adnan Ötüken İl Halk Ktp., 06 Hk 106-107/1, 06 Hk 275/1, 06 Hk 4103, 06 Hk 3216, 06 Hk 936, 06 Hk 975, 06 Hk 3602/2, 06 Hk 106; İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Ktp., 34 Sü-Tarlan 15, İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Or. 7071, Or. 7084, Or. 7922, Or. 25423, Or. 7930/2; Tahran Üniversitesi Ktp. Türkçe Yazmaları, 3345/1; Fransa Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Gaulmin/Regius, 1419, Coisilin Saint-Germain-des-Pres, 548, Regius, Coisilin Saint-Germain-des-Pres, 606, Decourdemanche; Vatikan Ktp. Türkçe Yazmaları, Vat. Turco 200; Mısır Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, 35, 64, Talat 173, ez-Zekiye 59, Talat 268, Talat 20, Talat 199; Avusturya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, A.F. 386(195)/1, Mxt. 168, Mxt. 259, Mxt. 78; Newyork-Amerika Birleşik Devletleri, Koleksiyon: Bodleian Ktp. Türkçe Yazmaları, MS Turk. d. 50, MS Turk. f. 6; Bosna-Hersek, Gazi Hüsrev Ktp. Türkçe Yazmaları,

5922, 2518, 1978; Kazan Devlet Üniversitesi Fennî Ktp. Türkçe Yazmaları, T 119; İstanbul Büyükşehir Belediyesi Atatürk Kitaplığı, 51, Belediye K. 298, Belediye K. 565, Belediye K. 643, Belediye K. 715, Belediye O. 101/2, M.Cevdet K. 554/2; Türk Dil Kurumu Ktp. Türkçe Yazmaları, Yz. A 473, Yz. A 376; Mektebetül-Evkâfil-Amme Türkçe Yazmaları, Musul-Irak, Medresetül-Emniye fi Câmiil-Başâ 22/8; Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Ms.or.oct.3607 Staatsbibliothek, Berlin; İzmir Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, 1767, 944; Galata Mevlevihanesi Türkçe Yazmaları, 156, 173, 396, 594, Avusturya Dükalık Ktp. Gotha Koleksiyonu Türkçe Yazmaları, pt. 219/Seetzen: Haleb 326; Mısır Hidiv Ktp., 8699; Esad Efendi (Süleymaniye Ktb.) No. 2610, 2611; İstanbul Üniversitesi Ktb. No. T. 2853, 3864, 1969, 5523, 1302, 2889, 3374/1, 3599, 1971, 5558, 385, 815, 674, 5571, 3793, 3183, 2942, 2928, 3846, 5524, 5539/1, 5475, 799, 3021, 2838/3, 1877/1, 2936/1, 391/4, 462/8; Hâcî Mahmud Efendi (Süleymaniye Ktb.) No. 3298, 3712, 3779; Mihrişah Sultan (Hüsrev Pş.Ktb.) 362; Türk-İslam Eserleri Müzesi Ktb. 329; Fazıl Ahmed Paşa (Köprülü Ktb.) No. 268; Nuruosmaniye Ktb. 5128, 3799; Selim Ağa Ktb. No. 111/1; Bayezid Umumi Ktb. 5642; Ali Emîrî Efendi Manzum Eserler (Millet Ktb.) 47, 48, 49, 50, 51, 489, 490; Ayasofya Ktb. (Süleymaniye Ktb.) No. 3887; Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, R. 742 R. 743 R. 744, B. 169; Serez (Süleymaniye Ktb.) No. 2600; Nafiz Paşa (Süleymaniye Ktb.) 868; Kadızâde Mehmed Efendi (Süleymaniye Ktb.) No. 388; Hafid Efendi (Süleymaniye Ktb.) 335; Reşid Efendi (Millet Ktb.) No. 774/4; Darülmünevi (Murad Mollâ Ktb.) 380; Hamidiye (Murad Mollâ Ktb.) 1083 ; Bayezid Umumi Ktb. 5763 ; Fatih (Süleymaniye Ktb.) No. 3852/3; Asım Bey (Köprülü Ktb.) No. 415; Yahya Tefvik Efendi (Ragıp Paşa Ktb.) No. 294; Atıf Efendi Ktb. No. 2057, 2116/1; Bağdat Köşkü Ktb. (Topkapı Sarayı Müzesi) 169; New Jersey-Amerika Birleşik Devletleri, Princeton Üniversitesi Türkçe Yazmaları, New Series Ottoman Turkish Texts 1565, Garrett Collection Third Series Ottoman Turkish 165, Garrett Collection Yahuda Series Ottoman Turkish 1488Y; Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Ktp. Türkçe Yazmaları, 109, 244, 333, 512/2, 1084; Revan Ktb. (Topkapı Sarayı Müzesi)

769/4; Hüsrev Paşa (Süleymaniye Ktb.) 566; Halet Efendi (Süleymaniye Ktb.) 699/2; Mevlana Müzesi Türkçe Yazmaları, 2421, 2437/1; Köprülü Ktp. Türkçe Yazmaları, 268, 415/1; Müntehab-i Dîvân-ı Bâkî, Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 5271/5; Kasâid, Millî Kütüphane, 06 Mil Yz A 28/1, Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp., 34 Nk 4966/8; Terceme-i Meşariil-Eşvak ila Mesariil-Uşşâk, Erzurum İl Halk Ktp., 25 Hk 23921; Meâlimul-Yâkin Terceme-i Mevâhibül-Leduniye, Millî Kütüphane-Ankara, Koleksiyon: Tokat İl Halk Ktp., 60 Hk 70; İlam bi-Alam Beledil-Lahil-Harâm, Diyarbakır İl Halk Ktp., 21 Hk 540 ; Millî Kütüphane-Ankara, Koleksiyon: Ankara Adnan Ötüken İl Halk Ktp., 06 C 885/2, 06 Hk 885/2; Tunus Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, 12005; Fransa Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Saint-Genevieve; Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Ktp., Râşid Efendi 946; Meâlimul-Yakîn, Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 5046; İstanbul Kütüphaneleri, Nuruosmaniye Ktb. (c. 1-2) No. 3253; Tunus Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, 13098; Şerhü Dibâcetil-Misbâh, Kütahya Vahidpaşa İl Halk Ktp., 43 Va 1592/1, Mısır Hidiv Ktp. Türkçe Yazmaları , 5542, 8529; Fatih (Süleymaniye Ktb) (c. 1), No. 4295, (c. 2), No. 4296, (c. 1), No. 4293, 4294; Aşir Efendi-Reisül'l-Küttab (Süleymaniye Ktb.), (c. 1-2), No. 710 , Laleli (Süleymaniye Ktb.), (c. 1-2), No. 2024 , (c. 1), No. 666, Veliyyüddin Efendi Ktb. (c. 1-2), No. 518, Nuruosmaniye Ktb. (c. 1), No. 34 Nk 3253, 3254 , 3255, 3257, 3258, 3259, 3260; Esad Efendi (Süleymaniye Ktb.), No. (c. 1-2), No. 440, Hâcî Mahmud Efendi (Süleymaniye Ktb.) (c. 1-2), No. 4325 , 4326; Yeni Câmi-Hadice Turhan (Süleymaniye Ktb.), (c. 1-2), No. 900; Atıf Efendi Ktb. (c. 1-2), No. 1743; Şehit Ali Paşa (Süleymaniye Ktb.) (c. 1-2), No. 1858 ; Hamidiye (Murad Mollâ Ktb.) (c. 1), No. 402 , 403; Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, H.S. 272; Ayasofya Ktb. (Süleymaniye Ktb.) (c. 1-2), No. 3157; Fezâilul-Cihâd, Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 1283; Çorum Hasan Paşa İl Halk Ktp., 19 Hk 422; İstanbul Süleymaniye Yazma Eser Ktp., Koleksiyon: Antalya Tekelioğlu İl Halk Ktp., 07 Tekeli 221; Millî Kütüphane-Ankara, Koleksiyon: Ankara Adnan Ötüken İl Halk Ktp., 06 Hk 4678, 06 Hk 3910; Kastamonu İl Halk Ktp., 37 Hk 874; İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Or. 7462; Mısır Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Fıkhî Hanefî

Türkî Kula 56, m Fünunı Mütenevvia Türkî 13, Fıkhı Hanefi Türkî Talat 34, Fıkhı Türkî Talat 5, Fıkhı Türkî Talat 25, S 5225, Tasavvufi Türkî 172; Mısır Hidiv Ktp., 9078; Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Hs.or.oct.941 Staatsbibliothek, Berlin, Ms.or.quart 1569; Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp., 34 Nk 1191, 34 Nk 2515, 34 Nk 2516, 34 Nk 2517; Meâlimul-Yakîn fî Sîreti Seyyidil-Murselin, Manisa İl Halk Ktp., 45 Hk 1287, 45 Hk 1288; Fransa Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Regius, İzmir Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, 1939, 254; Mısır Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Râşid Efendi 692; Atıf Efendi Yazma Eser Ktp., 34 Atf 1743; Terceme-i Fezâilül-Cihâd, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., Koleksiyon: Burdur İl Halk Ktp.; İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Or. 1036; Terceme-i el-İlam fî Ahvâli Beledillahil-Harâm, Manisa İl Halk Ktp., 45 Ak Ze 224; Mecmûa-i Eşâr, Millî Kütüphane-Ankara, Koleksiyon: Ankara Adnan Ötüken İl Halk Ktp., 06 Hk 1835; Eşâr, İngiltere Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Or. 8036; Konya Koyunoğlu Müzesi, 10807; Risâle-i Melâmiye, Vatikan Ktp. Türkçe Yazmaları, Vat. Turco 263/11; Hedîyetü'l-Müştâk fî Şerhi Mesleki'l-Uşşâk, Vatikan Ktp. Türkçe Yazmaları, Vat. Turco 282; Terceme-i Meşârikul-Eşvâk, İzmir Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, 1684/1, 1600; Mecmûa-i eşâr ve Fevâid, Türk Dil Kurumu Ktp., Yz. A 390; Târîh-i Mekke-i Mükerrreme, Türk Dil Kurumu Ktp., Yz. A 18; Menâhicül-Usûlid-Dinîye ilâ Mevâkifil-Mekâsıdil-Yakînîye, Mısır Hidiv Ktp., 17533/1, 8537; Mirâciye, Mısır Hidiv Ktp., 9019/1; Münşeât, Mısır Hidiv Ktp., 9019/3; Terceme-i Alâm bi-Alâmi Beledillahil-Harâm, Mısır Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Tarihi Türkî 46, Tarihi Türkî 47, Tarihi Türkî 48, Coğrafya Türkî Talat 4, Tarihi Türkî Talat 78, Tarihi Türkî Talat 48, Mecâmi Türkî Talat 23, Tarihi Türkî Talat 150, Tarihi Türkî 139, Almanya Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, Ms.or.quart 1409, Ms.or.oct.3669, El-Havaşi ala şerhil-Hanefiyye alel-adabil-Adudiyye, Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp., 34 Nk 4513/7; Tahmis ve mukattaat, Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp., 34 Nk 4966/16, 34 Nk 4966/23; Gazeliyyat, Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp., 34 Nk 4966/25, 34 Nk 4967/28; Terci-i bend, Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp., 34 Nk 4968/8; Müseddes, Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp., 34 Nk 4968/15. Küçük,

Sabahattin. (1995). Bâkî'nin Şiirlerinde Tasavvuf, F.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi, c. VII, Nu. 1-2, Elazığ, s. 133-36; Ergün, S. Nüzhet. (1935). Bakî, Hayatı ve Şiirleri, c. I, Dîvân, İstanbul; Küçük, Sabahattin. (1994). Bakî Dîvânı [Tenkitli Basım], Ankara; Dvorak, Rudolf. (1911). Bâkî's Diwan, Ghazelijjât, Leiden; Şemseddîn Sâmî (1899), Bâkî'nin Eş'âr-ı Müntahabesi, İstanbul; Yesirgil, Nevzat (1953), Bâkî Hayatı, Sanatı, Şiirleri, İstanbul; Eyuboğlu, İsmet Zeki. (1972). Bâkî, İstanbul; Timurtaş, Faruk Kadri. (1987). Bâkî Divanı'ndan Seçmeler, Ankara; Küçük, Sabahattin. (1988). Bâkî ve Dîvânından Seçmeler, Ankara; Nur Doğan, Muhammed. (1988). Bâkî, İstanbul; İpekten, Halûk. (1993). Bâkî Hayatı, Sanatı, Eserleri, Ankara; Dadaş, Cevdet. (1997). Yayımlanmamış doktora tezi. Bakî, Fezâilü'l-cihad [Metin-Değerlendirme-İndeks], Trakya Üniv., SBE, Edirne].

308. BÂKÎ

Meḥmed Bâkî Efendi, Meḥmed-şâh Efendiniñ oğludur. kâdî, vefâtı H.1057/M.1647. Sicill-i 'Oşmânî, c. III, ş. 107.

309. BÂKÎ

Kepenekçi-zâde Meḥmed 'Abdül-bâkî Çelebî, kâdî, müderris, İstanbullu, vefâtı H.1057/M.1647, vefâtı târiḥini Belîğini 1087 ve Şafâ'î 1053 göstermesi yañlıştır. Konyada medfündür.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Seyle virdi ḥâşıl-ı 'ömrüm nice pür-cüş ider

Neyl-i eşkiñ bir qararı yok mı tûfan tâ-be-key

Şakâyık Şeyḥî, c. I, ş. 201; Sicill-i 'Oşmânî, c. IV, ş. 162; Mücîb, 5; Mecelle, 131; Şafâ'î, 57; Seyyid Rızâ, 18; Belîğ, 6.

310. BÂKÎ

Seyyid 'Abdü'l-bâkî Efendi ibn-i 'Uşşâkî-zâde 'Abdu'r-raḥîm Efendi ibn-i Şeyḥ Hüsâme'd-dîn 'Uşşâkî, İstanbullu, kâdî, H.1039/M.1629 târiḥinde İstanbulda doğdı. Vefâtı H.1090/M.1679. Konya Mevlevî-ḥânesinde medfündür.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Geçeli gerdenime silsile-i zülf-i dü-tâ

Dil-i şeydâya hayâlâta düşürdi sevdâ

Şakâyık Şeyhî, c. I, ş. 525; Sicill-i ‘Osmâni, c. III, ş. 296; Şafâ’î, 63; Āsım, 3; Mecelle, 131; Belîğ, 6.

311. BĀĶĪ

Teberdâr Birâderi-zâde ‘Abdü’l-bâķī Efendi, müderris, vefâtı H.1187/M.1773. Es‘ad, 19; Râmiz, 29.

312. BĀĶĪ

Haṭṭâṭ ‘Abdü’l-bâķī Efendi, Sîmkeş-hâne Mescidi İmâmı Aḥmed Efendiniñ oğlıdır. İstanbullu, Sîmkeş-hâne Mescidi imâmı ve Hâcî Hasan Câmî’i ḥaṭṭîbi. Hâşim-zâde dâmâdı, [85] vefâtı H.1193/M.1779. Râmiz, 30; Qâmüsü’l-a‘lâm, c. IV, ş. 3063; Tuḥfe-i Haṭṭâṭın, 238; Es‘ad, 19.

313. BĀĶĪ

Sünbül-zâde ‘Abdü’l-bâķī Efendi, Meşîḥat Mektübçusu Meḥmed Emîn Efendiniñ oğlıdır. Sünbül-zâde Vehbîniñ birâder-zâdesidir. Vefâtı H.1227/M.1812. Şumnuda medfündür. Şaḥḥâflar Şeyhî-zâde Es‘ad Efendiniñ:

Fâ‘ilātün Fâ‘ilātün Fâ‘ilātün Fâ‘ilün

Şumnuda Bâķī Efendi oldu ṭâ‘ûndan şehîd

شمینده باقی افندی اولدی طاعوندن شهید

mısrâ‘ı vefâtına târiḥdir. ‘Ārif Hikmet, 7; Es‘ad, 18; Faṭın, 21.

314. BĀĶĪ

Şeyḥ Meḥmed ‘Abdü’l-bâķī Efendi, Şeyḥ-i Mevlevî Meḥmed Celâle’d-dîn Efendiniñ oğlıdır. 15 Ramazân 1300/M.1882 târiḥinde İstanbulda doğdı. Yeñi-ķapu

Mevlevî-hānesi şeyhi, vefâtı H.1353/M.1934. Yeñi-ķapu Mevlevî-hānesi ittişâlindeki Muhibler hazîresinde medfûndur. Tâhirü'l-Mevlevîniñ:

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

'Ālem-i cāvīde gitdi rûh-ı şeyh-i Mevlevî

عالم جاویده کیتدی روح شیخ مولوی

mısrâ'ı vefâtına târihdir.

Mef'ûlü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1 Çeşm-i kebûd-ı yâr gelince hayâlime
Nûr indi şanki ķalb-i melâl-iştımâlime

2 Evc-i şafâ-yı vaħdete ben yükselir idim
Terk itmiş olsalardı beni kendi hâlime

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Gördüm ol meh âşikâr olmuş niķâb-ı 'işveden

Dîdesi maħmûrdur nûş-ı şarâb-ı 'işveden

Divânı, Emîrî, Manzûm Eşerler kısmında Millet Kütüb-hānesinde, Nu.: 533

315. BĀĶĪ

Bāķî, Selanikli, onuncı 'aşr-ı hicrî şâ'irlerinden.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Beyanıñ cānı yürek yağı çekerler ķanı

Ana beş beş toğura sencileyin oğlanı

'Ahdî, 109.

316. BĀĶĪ

Dellāk-zāde Bāķî Efendi, Dellāk-zāde dinmekle ma'rûf Fâtiħ Cāmi'i haķîbiniñ oğlıdır. İstanbullu, Dellāk-zāde Hābibiñ birāderi, Sulţān Murād-ı şāliş devrinde vefāt etdi.

Mef 'ülü Mefā'īlün Mef 'ülü Mefā'īlün

Nergis gözünüñ cānā hayrānı vü meftūnı

Sünbül saçınıñ reyḥān sevdā-zede mecnūnı

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Nār-ı hicriñle yaqaldan güzelim dāğ-ı tenim

Ser-be-ser qana boyandı bedenim pīrehenim

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Kim çeker yasını ey dil o kemān ebrūnuñ

Kim görür yā tozını ol ḥaṭ-ı 'anber-būnuñ

'Aşık Çelebi, 80; Sicill-i 'Osmānī, c. II, ş. 2; 'Ahdī, 108; Sehi, 129.

[86] 317. BĀĶĪ

Bāķī Efendi, Topkapulu Aḥmed Efendiniñ oğlıdır. Ḥaṭīb. Sicill-i 'Osmānī, c. II, ş. 3.

318. BĀĶĪ

'Abdü'l-bāķī Efendi, Derviş Bāķī, Brusalı.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

'Ālem-i fānīde ancaq ma'rifet bāķī imiş

Bāķiyā bāķī degilsin gel beqāya ṭālib ol

Sālim, 156; Şafā'ī, 73.

319. BĀĶĪ

'Abdü'l-bāķī Efendi, Diyār-ı Bekrli Meḥmed 'Alī Efendiniñ oğlıdır. H.1282/M.1865 tārīhinde Diyār-ı Bekrde doğdı. Vefātı H.1330/M.1911 veyā H.1335/M.1916.

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1 İtdi esir gönlimi āḥir edālarıñ

ıl merhamet esirine terk it cefalarını

2 Zaım-ı marızı ‘ışka devā vaşl-ı yādır

‘Arz itme ey řabīb yanımda devāların

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Sırr-ı ‘ışkı sorma benden gözlerimden bellidir

Ĝarķ-ı hün-āb olduğum eşk-i terimden bellidir

řoñ ‘Aşır Türk řā‘irleri, 157.

320. BĀĶĪ

Muřafā ‘İzzet Bāķī Beg ibn-i Gölpinarlı-zāde Aħmed Āgāh Efendi ibn-i Ķıyāmī Muřafā ‘İzzet Efendi, mu‘allim, Ramazān 1319/M.1901 tārīhinde İstanbulda doğdı.

1 Müstağraķ-ı ‘ıřķ-ı lā-yezālim

Hürşid-i ‘avālim-i cemālim

2 Nūruñla tenevvür itdi dīdem

Bī-gāne-i źulmet-i leyālim

*

Cevr ü sitemiñle dāđ-dār oldu ğöñül

Gül-ğonce-i ruřsāra hezār oldu ğöñül

řoñ ‘Aşır Türk řā‘irleri, 160.

321. BĀLĪ VEYĀ CA‘FERĪ

Bāli Ćelebī, Tāci-zāde Ca‘fer Ćelebīniñ ođlıdır. Müderris, vefātı H.945/M.1538. Ca‘ferī māddesine baķ. Nu.: 599.

322. BĀLĪ

Şeyh Bālī, Şofyalı, mevliden Usturumcalı, vefâtı H.960/M.1552. Sofyada medfündür.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ĥür u 'aynıñ düşme dām-ı zülfüne zāhid gibi

Geç hevāsından behiştin maqşad-ı aqşā-yı gör

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Çün naşib oldı ezel mey-ĥāne-i 'ışkınıñ baña

Geçmişim ĥavf ü riyādan mā-sivā n'eyler baña

'Osmanlı Mü'ellifleri, c. I, ş. 42.

323. BĀLĪ

Şeyh Bālī İlhāmī Efendi, Ser-ĥoş Bālī, Ķurşunlu Dergāhı şeyhi. Vefātı H.980/M.1572. Lüġāt-ı Tārīĥiyye, maĥlaşı Cevherīdir diyorsa da zühül itmişdir. Cevherī maĥlaşı [87] Ķāđı Uzun Bālīniñ maĥlaşıdır.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Cihān ĥalkı şu deñlü münker olmuşdır kerāmāta

Nedir bu fi'l-i münker dir eger mevtāyı söyletseñ

Sicill-i 'Osmanī, c. II, ş. 5; Lüġāt-ı Tārīĥiyye ve Coġrafya, c. II, ş. 43.

324. BĀLĪ

Rūmilili Bālī, erbāb-ı tīmārdan, Sulţān Selīm-i evvel devrinde vefāt itdi.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Ne luţf itdiñ baña ĳahrile ĳarrālanmadan ĳayri

Güzeller şāhı neñ gördük temāşālanmadan ĳayri

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Bālī nice ĳalāş ola ĳaplan 'ışĳdan

Çün kim irişdi tenden öte cāna pençesi

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Dilā şanma meh-i bedri ihāta eylemiş hāle

Kemend-i mihrini taķmıř o māh-ı çār-deh sāle

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

Bāğın güli vü sünbülü serv-i benefşesi

Yāri gelür deyü ķodılar gözci nergisi

Laṭīfī, 100; Ḥasan Çelebī, 73; 'Ahdī, 110; Beyānī, 16; Riyāzī, 35; Ḳāfile-i Şu'arā, 58.

325. BĀHİR

Armudcı-zāde Ḥalīl Bāhir Efendi, Ḳāsımpaşalı, vefātı H.1130/M.1717.

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1 Ḥaṭṭ-āver olalı o şehiñ i'tibārı var

Dürr-i yetim-veş güherinde ğubārı var

2 Bülbül çemende ol güle üftāde mi nesin

Anıñ yanında sencileyin şad hezārı var

Şakāyık Şeyḫī, c. II, ř. 546; Sicill-i 'Oşmānī, c. II, ř. 6; Sālim, 157; Mecelle, 132; Şafā'ī, 73.

326. BĀHİR

'Abdü'l-kerim Bāhir Efendi, ḥaṭṭāṭ ve re'īsü'l-eṭıbbā, Kātib-zāde Meḫmed Refī' Efendiniñ oğlıdır. Vefātı H.1152/M.1739. Edirne-ķapu ḥāricinde medfūndur. Es'ad, 17; Rāmiz, 27; Sicill-i 'Oşmānī, c. II, ř. 6 ve c. II, ř. 412.

327. BĀHİR

'Arab-zāde İmām-ı Sulṭānī Ḳāḍī-'asker 'Abdu'r-raḫmān Bāhir Efendi, Şehzāde Cāmi'i İmāmı 'Alī Efendiniñ oğlıdır. Vefātı 7 Receb 1159/M.1746. Sinān

Paşa Medresesi hazîresinde medfündür. Râmiz Tezkiresiniñ Arab-zâde ‘Abdu’r-raḥman Efendi-zâde şeklinde yazması yañlıştır.

Mef ‘ülü Fâ‘ilätü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

İtmez kibâra mâ-melekin şarf iden zarar

Yerden sipihr-i şebnem alur da maṭar virir

Es‘ad, 17; Râmiz, 26; Sicill-i ‘Oşmānî, c. III, ş. 320.

[88] 328. BĀHİR

Şoḳullu-zâde İbrâhîm Ḥân-zâde Ḥaṭṭâṭ İsmâ‘îl Beg, Şoḳullu-zâde ‘Alî Begiñ oğlıdır. Vefâtı H.1164/M.1750 Eyyübda ecdâdı civârında medfündür. Müstaḳîm-zâdeniñ:

Mîr İsmâ‘îl buldı me’vâda maḳâm

میر اسماعیل بولدی مأواده مقام

mıṣrâ‘ı vefâtına târîḥdir. Es‘ad, 18; Sicill-i ‘Oşmānî, c. II, ş. 6; Râmiz, 27; Tuḥfe-i Ḥaṭṭâṭî, 124; Mecelle, 132.

329. BĀHİR

Şadr-ı A‘zam Köse Muştafâ Bâhir Paşa, Şüfî ‘Abdu’r-raḥmân Paşanıñ oğlıdır. Çorlılı, vefâtı H.1178/M.1764. Midillide medfündür.

Mefâ‘ilün Fe‘ilätün Mefâ‘ilün Fe‘ilün

1 Sipihrre gönderelim nâle-i bülendimizi

Cihâna bildirelim bâri kendi kendimizi

2 Bu nazm ile varalım ḥâk-i pây-ı devletine

Çoḳ oldu görmeyeli Bâhirâ Efendimizi

Ḳâmüsü’l-a‘lâm, c. II, ş. 1228; Sicill-i ‘Oşmānî, c. IV, ş. 440; Faṭî, 22; Mecelle, 132; Ḳâfile-i Şu‘arâ, 59; Ḥadîḳatü’l-vüzerâ Zeyli, Aḥmed Cāvîd Beg, 10.

330. BĀHİR

Māhir-zāde Müderris Seyyid ‘Abdu’llāh Bāhir Efendi ibn-i Māhir-zāde Muştafā Şākır Efendi Paşa ibn-i ‘Abdu’llāh Māhir Efendi, vefātı Muḥarrem 1180/M.1766. Edirne-kaḫu ḫāricinde pederi ḫabri yanında medfūndur. Rāmiz, 28; Es‘ad, 18; Mecelle, 132 ve 381.

331. BĀHİR

Yağlıkçı-zāde Bāhir Efendi.

Ahreb

Bir muğ-peçeniñ ‘ışığına düşdüm nā-gāh

Zünnār-ı ser-i zülfüne bend oldum āh

Bilmem nic’olur ḫāl-i derūnum yā Rab

لا حول ولا قوة الا بالله

Belīg, 6.

332. BAYRAM VEYĀ ḤĀCİ BAYRAM

Ḥacı Bayram-ı Velī, Şeyḫ Nu‘mān Efendi, Anḫaralı, vefātı H.833/M.1429. Anḫarada medfūndur.

Bilmek isterseñ seni

Cān içinde ara cānı

Geç cānından bul anı

Sen seni bil sen seni

‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 56; Lüğāt-ı Tārīḫiyye ve Coğrafya, c. III, ş. 75; Ḳāmūsü’l-a‘lām, c. II, ş. 1429; Vefeyāt-ı Ayvansarāyī, 13. [Hilâfetnâme, İstanbul Millet Ktp., Ali Emīri Koleksiyonu, 34 Ae Arabi 4246; Tasavvufî risâle, İstanbul Millet Ktp., Ali Emīri Koleksiyonu, 34 Ae Şeriyye 1386/2].

333. BĀYEZĪD

Sulţān Bāyezīd-i evvel, Sulţān Murād-ı evvelin oğludur. H.761/M.1359 tārīhinde doğdı. Cülusu 4 Ramazān 791/M.1388. Vefatı 15 Şa‘bān 805/M.1402. [89] Brusada medfündür.

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 Yārı rind-i zamānedir şandım
Baş-i vaşlı terānedir şandım

2 Ehl-i hicrāna fitne-i ağıār
Orta[da] bir bahānedir şandım

‘Āşık Çelebi, 26; Tayyār-zāde ‘Aṭā Tārīhi, c. IV, ş. 8; Lügāt-ı Tārīhiyye ve Coğrafya, c. II, ş. 53; Kāmūsü’l-a‘lām, c. II, ş. 1231; Meşāhir-i İslām, 577.

334. BĀYEZĪD

Şeyh Bāyezīd, Bāyezīd-i Rūmi, Edirneli, vefatı H.900/M.1494. Edirne medfündür.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Kendi hüsün hūblar şeklinde peydā eylediñ

Çeşm-i ‘āşıkdan dönüp anı temāşā eylediñ

Laṭīfī, 58; Şakāyık Mecdī, 371; ‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 40; Kāfile-i Şu‘arā, 57. [Nazīre-i Dāire-i Cihān-nûmâ, Millî Kütüphane, 06 Mil Yz A 2643/2].

335. BĀYEZĪD VEYĀ ‘ADLĪ

Sulţān Bāyezīd-i şānī, Bāyezīd-i Velī, Fātiḥ Sulţān Meḥmed Hān-ı şānīnin oğludur. H.751/M.1447 tārīhinde doğdı. Cülusu 21 Rebī‘ü’l-evvel 886/M.1481. Kāfilenin cülusunu 889 göstermesi toğrı degildir. Vefatı 10 Rebī‘ü’l-āḥir 918/M.1512. Nāmına mensüb cāmi‘de medfündür.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Geçdi Sultân Bâyezîd-i Hân Velî

کچدی سلطان بایزید خان ولی

mısrâ'ı vefâtına târîhdir. Sicilliñ vefâtı ayını, rebî'ü'l-evvel göstermesi yañlıştır.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Beni lâ-ya'kıl iden şerbet-i la'l-i lebidir

Beni ser-geşte iden âh-ı çeh-i ğabğabıdır

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Ey süvâr-ı esb-i nâz olan riķâb-ı câne baş

Şimdilik meydân seniñdir ayağın merdâne baş

هر دود که پیدا شود از سینه چاکم

ابری شود و کریه کند بر سر خاکم

Dîvânı, Emîrî, Manzûm eserler kısmında, Millet Kütüb-hânesi, Nu: 274 , 277; Laţîfî, 63; Hasan Çelebî, 29; Seyyid Rızâ, 5; Sicill-i 'Osmânî, c. I, ş. 24; Riyâzî, 5; Kâfzâde, 76; 'Aşık Çelebî, 29; Mecelle, 315; Sehi, 13; Tuħfe-i Hattâtin, 140; Beyânî, 5; 'Osmânlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 96; Lügât-ı Târîhiyye ve Coğrafya, c. II, ş. 54; Tayyâr-zâde 'Aţâ Târîhi, c. IV, ş. 10; Keşfü'z-zunûn, eski tab' c. I, ş. 516 ve yeñi tab' c. I, ş. 800; Kâfile-i Şu'arâ, 9. [Tahmisât ve tesdisât-ı esâr-ı Adlî, İstanbul Millet Ktp., Ali Emîri Koleksiyonu, 34 Ae Manzum 276/2, 34 Ae Manzum 277/2; Mehmed Fuad. (1308/1891). Dîvân-ı Sultân Bâyezîd-i Sâni, İstanbul].

336. BAĞŞÎ

Mehmed Bağşî Efendi, Yûsuf Efendi nâmında biriniñ oğlıdır. Ispartalı, kâdî, vefâtı H.1033/M.1623. Keskin Dede kabristânında medfündür. Şakâyık, Nev'î-zâde, 686; Sicill-i 'Osmânî, c. II, ş. 7; Mecelle, 134.

[90] 337. BAHRÎ

Şeyh Bahrî Dede, Brusalı, vefâtı H.974/M.1566. Brusada Murâdiye Tekyesi civârında medfündür.

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

Cihân ârâ cihân içindedir ârâyı bilmezler

Şu mâhîler ki deryâ içredir deryâyı bilmezler

Güldeste, 453.

338. BAHRÎ

Bahrî Hasan Çelebî, Kızılcaçuzlalı, Trablus kâdîsı, vefâtı H.994/M.1585. Trablusda medfündür. Sicilliñ vefâtı târihîni 996 göstermesi yañlıştır.

Mef 'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'îlü Fâ'ilün

1 Kâşâne-i vücûdda bir encümen cihân

Ruhsâr-ı âteşinle her mâh-pâre şem'

2 Ser-keşlik itme âh-ı derûnumdan it hâzer

Ser-keşlik ile kaldı mı gör rûzgâra şem'

3 Berbâd oldığın sürh-ser külâh gibi

Söyler zebân-ı hâlle her tâc-dâra şem'

Şakâyık, Nev'î-zâde, 289; Sicill-i 'Osmâni, c. II, ş. 9; Hasan Çelebî, 74; Beyânî, 17; Kâresi Meşâhîri, 4. [Tarâiful-Leali alâ Sahâifil-Emâli, Konya Bölge Yazma Eserler Ktp., Koleksiyon: Isparta Uluborlu İlçe Halk Ktp., 32 Ulu 254].

339. BAHRÎ

Enderûnlı Bahrî Mehmed Paşa, Gelibolılı, cizye muhâsebecisi, hattât, tuğrâ-keş, vefâtı 22 Rebi'ü'l-evvel 1112/M.1700. Üsküdar'da medfündür. Küfri Lañifiniñ:

Zevrağ-ı cismin çekdirdi fenâdan Bahrî

زورق جسمن چكردى فنادن بحرى

mısrā'ı vefātına tāriḥdir. Şeyḫi vefātını 2 Rebi'ü'l-evvel olarak, kaydetmiştir.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Devr-i la'liñde seniñ ey sāḫi-i mestāne dost

Olmamak mümkün midir 'āşıklarıñ peymāne dost

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Vişāl ümmidin itme bī-maḫal ey Baḫri-i şeydā

Maḫalli dinmeyince 'arz-ı ḫālin der-kenār olmaz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Eyledi ḫam ḫāmetin her 'āşık-ı üftādeniñ

Tıfl iken yayın çeker yok yaycıbaşı-zādeniñ

Şaḫāyık Şeyḫī, c. II, ş. 318; Sālim, 157; Şafā'ī, 66; Sicill-i 'Osmānī, c. II, ş. 8; Tayyār-zāde 'Aḫā Tāriḫi, c. IV, ş. 200; Mecelle, 134 ; Tuḫfe-i Ḥattāḫīn, 482 ve 729; Belīḡ, 7; Ḳāfile-i Şu'arā, 60. [Letāif-i Bahrī, Topkapı Sarayı Müzesi Türkçe Yazmaları, R. 1082].

340. BAḤRĪ

Baḫrī Efendi.

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Degül hāle olup bir mihre 'āşık micmerin yaḫmış

Girüp bir ḫalkaya şeb tā-seḫer teşḫir ider meh-tāb

Āsım, 4.

341. BAḤRĪ

Mehmed Baḫrī Efendi, İstanbullı, Ḥaleb Vilāyet Defterleri tezkirecisi.

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1 Güli ruḫsār-ı yāra beñzetdim

Nāḫun-ı hicri ḫāra beñzetdim

- 2 Zülf-i pür-çinini 'izârında
Gördüm ebr-i bahâra beñzetdim
'Āşık Çelebî, 81.

[91] 342. BAĦRÎ

BaĦrî Efendi, Aṭanalı, Kâtib.

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

Nesl-i pâki enbiyâdır ol şeh-i nev-reste dil
Kerbelâ-yı 'ışkı içre olmısız hep beste dil
Nâr-ı ḥasretle yakılmış BaĦri-i şikeste dil
Bir içim şu istedi baĦrinde bâkî ḥaste dil
Virmedi kaṭ'a cevâb aña ṭayandı ḥanceriñ

Faṭîn, 22.

343. BAĦRÎ

BaĦrî Efendi, Edirneli, kâtib, Sulṭân 'Abdü'l-mecîd [devrin] de vefât itmişdir.
İzmirde medfündür. Sicill-i 'Oşmânî, c. II, ş. 8.

344. BAĦTÎ VEYÂ AĦMED

Sulṭân AĦmed-i evvel, Sulṭân MeĦmed-i şâlişîñ oğlıdır. 12 Cemâziye'l-âḥir
998/M.1589 târihinde doğdı. Cülûsu 18 Receb 1012/M.1603. Vefâtı 22 Zî'l-ka'de
1026/M.1617. Nâmına mensûb câmi'îñ yanındaki türbede medfündür.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

- 1 N'ola tâcum gibi başımda götürsen dâ'im
Ḳademi resmini ol ḥazret-i şâh-ı rüsülün
- 2 Gül-i gül-zâr-ı nübüvvet o ḳadem şâhibidir
AĦmedâ ṭurma yüzün sür ḳademine o gülün

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Didim ol dil-dāra kıl bir dem cefā

Didi kim itmeme saña bir dem vefā

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ülü Fā'ilün

Büy irse cān meşāmına faşl-ı bahārdan

Mürgān şadāsı gelse dile murğ-zārdan

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Ḥudādan istedim Baḥtī umūrumda hemān tevfiḳ

Rızā-yı Ḥaḳdan özge yok derūnumda emel taḥḳiḳ

Dīvānı, Emīrī Efendi, Manzūm eşerler kısmında, Millet Kütüb-hānesinde, Nu.: 53; Şaḳāyık, Nev'ī-zāde, 608; Seyyid Rızā, 9; Ṭayyār-zāde 'Aṭā Tārīḫi, c. IV, ş. 56; Riyāzī, 11; 'Oşmānlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 77; Lügāt-ı Tārīḫiyye ve Coğrafya, c. I, ş. 99; Ḳāmūsü'l-a'lām, c. I, ş. 784; Vefeyāt-ı Ayvansarāyī, 118; Ḥülāşatü'l-eşer c. I, ş. 284.

345. BAḤTİ

İmām-zāde Müderris Ḥaṭṭāṭ Meḥmed Efendi, İmām 'Oşmān Efendiniñ oğlıdır. İstanbullu, Voynuḳ Şücā' Maḥallesi imāmı, Māliye Baş Ḥalīfesi Ḳıyāsi Aḥmed Efendiniñ ḥvācesi olmağla Ḳıyāsi Ḥvācesi dinmekle meşhūrdur. Vefatı H.1168/M.1754. Mecelle ile Tuḥfe vefatı tārīḫini H.1167 olarak ḳayd etmişlerdir. Mecelle, 135; Es'ad, 19; Rāmiz, 30; Sicill-i 'Oşmānī, c. II, ş. 9; Tuḥfe-i Ḥaṭṭāṭın, 427.

[92] 346. BAḤTİ

Baḥtī Efendi, Mora dāhilinde, İzdinli.

Tuḥfetü'l-efkār nāmındaki manzūmesinden:

آتشین لعلی که تاج خسروانرا زیورست

اخگری بهر خیال خام پختن در سرست

‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 98.

347. BAĖŞĖ

Meğmed BaĖşĖ Efendi, Selanikli, Ėani-zāde Nādiriniñ kātibi, vefātı H.1038/M.1628.

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Ėalvimde olan derd ü meşakĖat yeñilendi

Sinemde olan āteş-i fūrĖat yeñilendi

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Geçmezse ne Ėam top elem-i cān-ı nizāra

Bir Ėışn-ı Ėaşin oldı beden şehr-i Revāna

Şakāyık ŞeyĖi, c. I, ş. 102; Sicill-i ‘Osmāni, c. IV, ş. 152; Mücib, 6; Seyyid Rızā, 21; Mecelle, 135.

348. BEDRE’D-DĖN

Bedre’d-dĖn ĖelebĖ ibn-i AĞmed SelĖuĖ ibn-i Emir Vācid, ŞeyĖ-i Mevlevi, vefātı H.800/M.1397.

رهبر و رهبر و كه باشد مهر و ماه

افت و خيزش مينكردر سنك راه

Esrār Dede, 34.

349. BEDRE’D-DĖN

Bedre’d-dĖn ĖelebĖ, Ebü’l-Ėāsım Ėasan ibn-i ‘Ömer, tokuzuncu ‘aşır şā’irlerinden. Ėāmüsü’l-a’lām, c. II, ş. 1254.

350. BEDRĖ

Bedre’d-dĖn MaĖmüd Efendi, Serezli, ĖādĖ, vefātı H.989/M.1581. Mışırda medfūndur.

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Dök naqd-i eşki derdini ol nāzenīne aç

Teshīr itmege o periyi define aç

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Vişāl-i yāra mağrūr olma hicrinden hāzer eyle

Ki Bedrī zehr ile ālūde olmuş bir 'aseldir bu

Şakāyık, Nev'ī-zāde, 264; 'Ahdī, 104.

351. BEDRĪ

Meḥmed Bedre'd-dīn Efendi, 'Ayntābī, müderris, vefātı Rebi'ü'l-evvel 1065/M.1654.

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Şerer-feşān görinen şanma āh-ı ḥasretdir

Fetīl-i şu'le-i dāğ-ı siyāh-ı ḥasretdir

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Sīnemde dāğ-ı lāle-i Nu'mān şanur gören

Her tāze zaḥmı bir gül-i ḥandān şanur gören

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1 Dem-i vişāl-i ğam-ı intizārına degmez

Sürūr-ı neşve-i bāde ḥumārına degmez

2 Dem-i vişāl geçer intizārı bākīdir

Gider şafası şarābıñ ḥumārı bākīdir

Şakāyık Şeyḫī, c. I, ş. 268; Sicill-i 'Oşmānī, c. II, ş. 13; Şafā'ī, 58; Belīg, 7; Kāfile-i Şu'arā, 61.

[93] 352. BEDRÎ

Bedre'd-dîn Efendi, Yanyalı Es'ad Efendiniñ oğlıdır. Müderris, vefâtı H.1146/M.1733. Edirnekapu hâricinde Emîr Buḥârî Tekyesi yolunda vâlidisi yanında medfûndur. Es'ad Efendi vefâtını 1145 göstermiştir. Es'ad, 19; Râmiz, 31; Sicill-i 'Osmânî, c. I, ş. 332; c. II, ş. 13.

353. BEDRÎ

Ḥasan Bedre'd-dîn Paşa, ümerâyı 'askeriyyeden Vâşif Efendiniñ oğlıdır. Simavlı, İşkodra Vâlisi, H.1267/M.1850 târiḫinde Kütahya dâhilinde Simavda doğdı. Vefâtı H.1330/M.1911. Fâtih Câmî'i kabristânında medfûndur.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

Koqlarız bād-ı gâzâ sūsenü şebbū yerine

Seyfi terciḫ ideriz zînet-i bâzū yerine

Şoñ 'Aşır Türk Şâ'irleri, 162; 'Osmânlı Mü'ellifleri, c. II, ş. 109.

354. BEDRÎ

Aḫmed Bedrî Efendi, İstanbullu, Darb-hâne Taḫrîrât Kâlemi ketebesinden, H.1230/M.1817 târiḫinde doğdı. Sulṭân 'Abdü'l-'azîz devrinde vefât itdi. Târîḫ:

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

1 Şâh-ı şâhân-ı cihân 'Abdü'l-mecîd Ḥâna müdâm

Ḥaḫdan olmış fevz ile iclâlü 'unvân mevhibe

2 Bedriyâ dil-dâdedir bu mevlidi târiḫine

Şulb-i Ḥân 'Abdü'l-mecîdden oldı sulṭân mevhibe

صلب خان عبدالمجيددن اولدى سلطان موهبه

Faḫîr, 23; Sicill-i 'Osmânî, c. II, ş. 13.

355. BEDRÎ

Meḥmed Bedrî Efendi, Enderûnlı.

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Dem-i vişâl geçer intizârı bâķîdir
Gider şafâsı şarâbıñ ḥumârı bâķîdir

2 Bu nev-bahâra şaķın ḥürrem olma ey bülbül
Hemân pesende ḥazân ile ḥârı bâķîdir

Şafâ'î, 72; Āsım, 3; Güftî, 17.

356. BEDÎ'Î

Bedî'î, Miskî Emîroğlı, Edirmeli, kâğı, Sultân Murâd-ı şânî devri şâ'irlerinden.

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

Ġamzeñden iki yanına şemşîrler taķın

Bin esb-i nâza eyle gönül mülkine aķın

Ķâmüsü'l-a'lâm, c. II, Ő. 1258; Ḥasan Çelebi, 73; Sicill-i 'Oşmâni, c. II, Ő. 14.

357. BERÂ'Î

Berâ'î, Rehâlı ketḥudâyı şadr-ı 'âlî kâlemi ketebesinden, vefâtı H.1187/M.1773. Es'ad, 20; Râmiz, 32; Sicill-i 'Oşmâni, c. II, Ő. 14.

358. BERĶÎ

Berķî, İstanbulî, sipâhî, vefâtı H.940/M.1533.

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

1 Sâķî bahâr eyyâmıdır gül-zâra 'azm it şubḥ-dem
Zevķ u şafâ hengâmıdır 'iş-ı müdâm it dem-be-dem

2 Zülf baña sünbül yeter rengin yanağın gül yeter
 Nâlim saña bülbül yeter ey serv-i kâmet gonce-fem
 Hasan Çelebî, 74; Sicill-i ‘Osmânî, c. II, ş. 14.

359. BRUSEVÎ

Şafiyü’-d-dîn-zâde Şeyh Meḥmed Muḥyi’-d-dîn Efendi Şafiyü’-d-dîn
 nâmında bir zâtın oğlandır. Brusalı, vefâtı 7 Zîl-ḥicce 1091/M.1680. Brusada Üç Kozlar
 Tekyesinde medfündür.

Brusevî gel itme zârı
 Mûsâya dîndi len-terânî
 Görünmez dostuñ cemâli
 Silmeyince ğubar anı

‘Osmânlı Mü’ellifleri, c. I, ş. 164; Gülzar-ı ‘irfân, Varaḳ, 114.

360. BURHÂN

Burhâne’-d-dîn İlyâs Çelebî, Celâle’-d-dîn Ergun Efendiniñ oğlandır. Şeyḫ-i
 Mevlevî, vefâtı H.797/M.1394.

Mef ‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

Âyîne-i cânân olalı cân-ı ḥazînim
 Pertev-figen-i şeş cihet-i rûy-ı zemînim

Esrâr Dede, 32; Sefîne-i Mevlevîye, c. I, s. 97.

361. BURHÂN

Müftî-zâde Meḥmed Reşîd Burhân Efendi, müderris.

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Ḥayâli ‘âşıkın bûs-i leb-i gül-fâmdır femdir

Ḥarişân-ı vişâle da’imâ evhâmdır hemdir

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

Hayālinde oan cānāneyi nad-i recālarla

Alur gūyā metā'ı dil-beri bād-ı hevālarla

Silāhdār-zāde, 12; Őefat, 20; Sicill-i 'Osmānī, c. II, Ő. 16.

362. BURHĀN

Seyyid H'āce Burhān, BedaŐi. 'Ārif Hikmet, 8.

363. BŪRHĀNE'D-DĪN

Seyyid Mehmed Burhāne'd-dīn Efendi, Őey SŪleymān EfendiniŐ olıdır.

H.1265/M.1848 tārīhinde dodı. Vefātı Şevval 1348/M.1929.

Mef 'ŪlŪ Fā'ilātŪ Mefā'ilŪ Fā'ilŪn

Bir bŪlbŪlŪm ki 'ıŐ odudur verd-i amerim

YanmıŐ Őerār-ı āhım ile bāl-ı Őehperi

بشنو از دل راز یار دلستان

کوی جان بخشد حیات جاودان

عاشق نالان جانان است دل

عندلیب کلشن جان است دل

ŐoŐ 'AŐır TŪrk Őā'irleri, 182.

364. BĪRRĪ

DervıŐ Mehmed elebī, 'Atār Birrī, Manisalı, Mevlevī, H.1080, M.1669 tārīhinde dodı. Vefātı H.1128/M.1715. Manisa Mevlevī-ānesi azīresinde medfŪndur. BelīgiŐ vefātını 1124 ve āfileniŐ 1125 gŐstermeleri orı degildir.

Fe'ilātŪn Fe'ilātŪn Fe'ilātŪn Fe'ilŪn

1 BŪlbŪl olmıŐ diliŐ ey dil-beri gŪl ehre seniŐ

Ağız uydurmaz imiş gayriye söz deheniñ

2 Mısr-ı ‘ışk içre ‘Aziz olsa ‘aceb mi cānā

Oldı dil-i Yūsufı üftāde-i çāh-ı zekāniñ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Gülşen-i ‘ışkında bülbüller terennüm-sāzdır

‘Āşıkānı şad hezārāndır diyenler azdır

Mef ‘ülü Mefā‘ilü Mefā‘ilü Fe‘ülün

Māzī ile müstaķbele şarf eyleme ‘ömri

Hāl ehli için hiç biri maķşūd degildir

Dīvānı, Emiri, Manzūm Eşerler Kısmında, Millet Kütüb-hānesinde, Nu.: 54/2; Üniversite Kütüb-hānesi, Nu.: 2852; Şakāyık Şeyhī, c. II, ş. 546; Sālim, 160; ‘Osmānlı Mü’ellifleri, c. II, ş. 102; Esrār Dede, 37; Belig, 7; Semā’hāne-i Edeb, 18; Keşfü’z-zunūnun Zeyli, 1/493; Kāfile-i Şu‘arā, 67. [Takrizat-ı Nūsha-i Bülbüliye, İzmir Millî Ktp. Türkçe Yazmaları, 816/1; Dîvânçe, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Ktp. Türkçe Yazmaları, 490; Bülbüliye, Millî Kütüphane, 06 Mil Yz A 8271/1, 06 Mil Yz A 7874, 06 Mil Yz A 6672/3, 06 Mil Yz A 3442].

365. BİRRİ

Seyyid ‘Abdu’llāh Birri Efendi, Hācı Muştafā Efendiniñ oğlıdır. Şadāret kethüdāsı, H.1156/M.1743 tārīhinde doğdı. Vefātı Şa‘bān 1212/M.1797. Eyyūbda medfūndur. Sicill-i ‘Osmānī, c. III, ş. 391; ‘Ārif Hikmet, 8.

366. BEZMİ

Derviş-zāde Kādī ‘Abdu’llāh Çelebi, Filibeli Kādī Derviş Çelebiniñ oğlıdır. Topal Kādī, Filibeli, vefātı H.998/M.1589. Müstaķīm-zādeniñ “meyyit-i maşşer” میت محشر terkibi vefātına tārīhdir. Mecellede babasının ismi İdris olarak yazılmışdır. Tevhidinden:

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Levha-ı icāda kudret kilki yazmadan elif

Zātıñı bir añlayup tevhide oldum mu'terif

[96] *

Bi'llāh ey dīde benim 'aynımı kanda gördüñ

Bu kadar yaş geçirdüñ bu kadar dem sürdüñ

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Başım üstünde degirmen yürise çarh gibi

Ben nice fikr-i daķık ile cihānda ögünem

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Sevdā-yı zülfüñ ireli Bezmī fütādenin

Çok kıl u kâle kudreti yok 'aklı târ [ü] mâr

Ḳāmūsü'l-a'lām, c. II, ş. 1307; Sicill-i 'Osmānī, c. II, ş. 16; 'Aşık Çelebī, 81; Mecelle, 141; Ḥasan Çelebī, 74.

367. BEZMĪ

Aḥmed Bezmī Çelebī, Kör Bezmī, İstanbullu, korıcı, vefatı H.1026/M.1617.

Hāşimīñ:

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Hāy geçdi terk idüp bu meclisi Bezmī kodı

های کچدی ترک ایوب بو مجلسی بزمی قودی

mışrā'ı vefātına tāriḥdir.

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

Dil-ber odur ki āyine-veş sinesin açup

'Uşşāka nāzla diye seyr eyle gel beri

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

Gözi merdümlelerinden isteme ey haste-dil çäre

Müyesser ola mı görmek gelüp bîmâr bîmârı

Sicill-i ‘Osmânî, c. II, ş. 16; Kâf-zâde, 20; Riyâzî, 35; Mecelle, 141; Keşfü’z-zunûnun, yeñi tab‘, c. I, ş. 779.

368. BEZMÎ

Müderriş Bezmî, vefâtı H.1026/M.1617. Mecelle, 141.

369. BEZMÎ

Muştafâ Bezmî Çelebî, İstanbullı, H.1006 târîhinde Yeñi-kaşu Mevlevî-hânesini yaptıran yeñiçeri kâtiblerinden Malkoç Meḥmed Efendiniñ ḥafîdi. Vefâtı H.1069/M.1658. Kâfile, Yasağçı-zâde İbrâhîm Bezmî için söylenen târîhleri Muştafâ Bezmîye kayd iderek vefâtını 1094 göstermesi yañlıştır.

Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün Mefâ‘ilün

1 Gül-i sūriye teşbîh eylesem bağıdıçça ruḥsârîñ
Ba‘îd olmaz nigâhından kızarsa ‘âşık-ı zârın

2 Ferâmûş itdirir telḥî-i güftâr-ı ğazab ḥîzin
Mezâğ-ı cânı şîrîn eyledikçe kând-i güftârîñ

Mef ‘ülü Fâ‘ilâtü Mefâ‘ilü Fâ‘ilün

Bâ‘iş figân u nâleme ol mâh-rû mıdır

Yoksa vişâle bende olan ârzü mıdır

Mef ‘ülü Mefâ‘ilü Mefâ‘ilü Fe‘ülün

Ol şüh-ı teferrüc-geh-i ‘uşşâka gelür mi

Hîç eylediği ‘ahd ile mişâka gelür mi

Şakâyık, Şeyhî, c. I, ş. 739; Sicill-i ‘Osmânî, c. II, ş. 16; Şafâ‘î, 64; Yümnî, 4; Mecelle, 141; Kâfile-i Şu‘arâ, 61.

370. BEZMÎ

Yasağç-ı-zâde İbrâhîm Bezmî Çelebî, Ramazân isminde biriniñ oğlıdır. Bosnalı kâtib-i Dîvân-ı Sultânî, vefâtı Muharrem 1094/M.1682. Himmet-zâde ‘Abdu’llâh Efendiniñ:

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Aldı [97] ayağdan mey-i cām-ı şehâdet Bezmiyi

آلدی آیاقدن می جام شهادت بزمی بی

ve Şeyh Nakşî Efendiniñ:

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Rûh-ı Bezmî meclisi cām-ı ecelden oldı mest

روح بزمی مجلسی جام اجلدن اولی مست

ve Kâdî Luţfî Efendiniñ:

Mefâ’ilün Mefâ’ilün Fe’ülün

Şehiden ‘azm-i ‘uqbâ itdi Bezmî

شهیداً عزم عقبی ایتدی بزمی

mısrâ’ları vefâtına târihdir. Mücib ve Seyyid Rızâ İstanbullı olduğunu yazıyorlar. Buradaki vefât târihlerini Şafâ’î, Sicill ve Yümnî 1069 da vefât eden Muştafâ Bezmîye yazmışlardır ki yañlıştır. Şakâyık, Şeyhî, c. I, ş. 739; Seyyid Rızâ, 25; Mücib, 7; Āsım, 3; Belîğ, 7; Mecelle, 141.

371. BEZMÎ

‘Abdü’l-kerîm Bezmî Efendi ibn-i Yahyâ ibn-i H’âce Sa’de’d-dîn, vefâtı Receb 1104/M.1692. Sicill-i ‘Osmânî, c. III, ş. 338.

372. BEZMÎ

Halîl Bezmî, Çadırcı Aḥmed Mescidi Mü’ezzini ‘İsâ Halîfeniñ oğlıdır. İmâm Bezmî dinmekle meşhûrdur. İstanbullı, Dizdâriyye Maḥallesi imâmı, vefâtı

H.1136/M.1723. Sağızda Şeyh İlyās türbesi kurbünde medfündür. Vefatı tārīhını Mecma‘-ı Şu‘arā ve Şafā‘ī 1120, Es‘ad Efendi 1146 olarak yazıyorlar.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

İrişdir sākiyā peymānemi rindāne düşdükçe

Ayaqlanur hārābāt ehlini mestāne düşdükçe

Mef ‘ülü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ülün

Mir‘āt-ı dili eylesede yār şikeste

Her rīzeseniñ hāşılı bir rüy-ı şafādır

Şakāyık Şeyhī, c. III, ş. 395; Mecma‘-i Şu‘arā, 125; Rāmiz, 32; Sālīm, 169; Es‘ad, 21; Sicill-i ‘Oşmānī, c. II, ş. 16; Şafā‘ī, 65; Eslāf, c. I, ş. 232; Mecelle, 141.

373. BEZMĪ

Meḥmed Bezmi, Tekirdağlı, vefatı H.1149/M.1736. Şā‘ir Remzī ‘Oşmānī birāderidir.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1 Mey-i nāb-ı şatar pīr-i muğān havf ü yasağ tutmaz

Gelen rindānı yollar birine hiçbir çanağ tutmaz

2 Bugündür ‘iş u nūşuñ vaḳti fevt itmek degil lāyık

Bilürsüñ kārban-ı ‘ömri zāhid oturağ tutmaz

3 Mezāk olmuş ğam u efkār ile ta‘n eyleme şūfī

Kelām-ı nā-sezāya Bezmi-i şeydā kulağ tutmaz

Ḳāmūsü‘l-a‘lām, c. II, ş. 1307; Faṭīn, 26; Sicill-i ‘Oşmānī, c. II, ş. 16.

374. BEZMĪ

Rūm-ilili Bezmi, Sulṫān Selīm-i evvel devri şā‘irlerinden.

Mef ‘ülü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Alsa eline sāki-i hūri-likā adeh

Baḥş eyler idi kāse-i kevşerle hā adeh

[98] Mef ‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

ısmet olıcağ ‘arif u rinde mey ü şāhid

Tesbīh ile seccāde virilmiş saña zāhid

Mef ‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

ün virdiñ eyā şeyh bize tevbe şarāba

Bī-bāde kebābün dadı yok tevbe kebāba

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Tevbe itdim ki itmeyim tevbe

Tevbeye tevbe-i naşūh olsun

Laṭīfī, 100.

375. BEZMĪ

ādī Bezmī, Aydınlı, ānūnī Sulṭān Süleymān devri şā‘irlerinden.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1 Gözlerim an ağıdır bezmine mey-ḥāne gibi

Emeler gibi dudāğın lebi pey-māne gibi

2 Şem‘-i ruḥsārınla meclis-i ḥüsnünde seniñ

Ṭolanur ayla gün yanmağā pervāne gibi

‘Aşık Çelebī, 81; āmūsü’l-a‘lām, c. II, ş. 1307; Ḥasan Çelebī, 74; Seḥī, 120.

376. BESĪM

Seyyid Muşafā Besīm Efendi, Manyaslı, müderris, vefatı Receb 1178/M.1764. Es‘ad Efendi, vefatı tārīḥini 1168 olmağ üzere kayd etmiştir. Sicill, c. II, ş. 17; Es‘ad, 22; Rāmiz, 34. [Şerhu Kasideti Mirza, Mısır Millî Ktp. Türkçe

Yazmaları, 5; Şerh-i Risaletü'l-Manzume, Mısır Hidiv Ktp. Türkçe Yazmaları, 8640].

377. BESİM

‘Ömer Besim Efendi, Kıvrımlı, Silahdâr kâtibi, vefâtı 27 Cemâziye'l-evvel 1196/M.1781.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Cism-i hâkî ile tevfiķ olunur mı beyni
İstemez cevher-i dil vaż‘-ı meni vü eyni
 - 2 İtme iğmâzı ‘ayın zümre-i ‘uşşâkıñ eger
‘Aynıdır lücce-i pür-cüş denilse ‘aynı
 - 3 Mazhar-ı nür-ı Hudâ nüşha-i kübrâ insân
İtse iħrâz-ı ‘aceb mi şeref-i kevneyni
- Es‘ad, 22; Râmiz, 33; Sicill-i ‘Oşmâni, c. II, ş. 17.

378. BESİM

Şâlih Besim Efendi, İstanbullı, İzmid Vâlisi Hasan Paşanıñ dîvân kâtibi, vefâtı H.1242/M.1826.

Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilâtün Fe‘ilün

- 1 Sırr-ı ‘ışkı fem-i cânâna ķodı şive-i Hâķ
Gevher-i mübhemi bir kâna ķodı şive-i Hâķ
 - 2 Resm-i ‘ışkı idicek ehl-i ħired çün tertîb
Beni mecnün ile yan yana ķodı şive-i Hâķ
- Sicill-i ‘Oşmâni, c. II, ş. 18; Faḫin, 27.

379. BESİM

Mehmed Besim Efendi, müderris, Şeyhü'l-islâm 'Âşir Efendiniñ yegenidir.
Vefâtı Şa'bân [99] 1258/M.1842.

Mefâ'ilün Fe'ilâtün Mefâ'ilün Fe'ilün

1 Boyadı rengile ol hûni ala dîdelerim
Hayâl-i her dem ider şaň piyâle dîdelerim

2 İder medle temâşâ külâle dîdelerim
Gözüm büründi siyeh dest-mâle dîdelerim

Faṭîr, 26; Sicill-i 'Oṣmâni, c. II, ş. 18.

380. BESİM

Şâlih Besim Efendi, İmam-ı Pâdişâhî Aḥmed Kâmilî Efendiniñ oğlıdır.
Vefâtı H.1258/M.1842. Sicill-i 'Oṣmâni, c. III, ş. 215.

381. BESİM

Enderünlü Besim Beg, baş-kolluḳcı, Sulṭân Mahmûd-ı şâni devri
şâ'irlerinden.

Fe'ilâtün Fe'ilâtün Fe'ilün

1 Bezm-i 'uṣşâḳa niçün gelmezsiñ
'Âşıḳa rüyını göstermezsiñ

2 Āh u efgâni da gûş itmezsiñ
Sevdiğim resm-i vefâ bilmezsiñ

Ṭayyâr-zâde 'Aṭâ Târihi, c. IV, ş. 304.

382. BESİM

Rikābdār Ağa-zāde Besīm Beg, enderūnlı, çuqadār, Sulţān Selīm-i şālīş devri şā'irlerinden.

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilün

- 1 Bir neş'e olsa dilde mey-i nāba nāz ide
Çün şevk-i 'ışk mihr-i cihān-tāba nāz ide
 - 2 Kōrķum budur ki hāme-i mu'ciz-eşer Besīm
Bu şir-i nev-edā ile aħbāba nāz ide
- Ṭayyār-zāde 'Aṭā Tārīhi, c. IV, ş. 224.

383. BESİM

Enderūnī Besīm Beg, hūzāne koğuşunda.

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

- 1 Bezm-i pür-nūr cemāliñ ile pür-tāb idelim
Bu gice meclise gel biz bize meh-tāb idelim
 - 2 Dil-i miħnet-zedeyi bāri şafā-yāb idelim
Bu gice meclise gel biz bize meh-tāb idelim
- Ṭayyār-zāde 'Aṭā Tārīhi, c. V, ş. 365.

384. BESİM

Meħmed Besīm Beg, mülkiyye kâ'im-maķāmlarından 'Alī Rızā Efendiniñ oğlıdır. Bandırma rüsümāt müdürü, Şafer 1279/M.1862 tārīhinde İstanbulda doğdı.

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Şanma Mecnūnuñ hayālinde ruħ-ı Leylāsı var

Hüsniñi Leylāda ihfā eylemiş Mevlāsı var

Mef 'ülü Fā'ilātü Mefā'ilü Fā'ilü

Hem-bezm olunca dil-ber-i ‘ālī-cenāb ile

Hem-pāye olmuşım şanırım āfitāb ile

Şoñ ‘Aşır Türk Şā’irleri, 385.

385. BAŞRĪ

Enderūnī Ḥasan Başrī Efendi, İstanbullı, hāşş oṭalı, H.1246/M.1830 tārīhinde İstanbulda doğdı. Sultān ‘Abdü’l-‘azīz devrinde vefāt itmişdir.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1 Hūn-ı Mecnūnı döküp sol rütbe rengin itdiler

Reh-güzār-ı Leylāyı ol dem ki tezyin itdiler

[100]

2 Yaralar vaz’ itdiler tā sine-i ‘āşıklara

Kendi kanıyla Şeh Manşūrı tekfin itdiler

Faṭin, 27; Sicill-i ‘Osmānī, c. II, ş. 21.

386. BAŞRĪ

Ḥasan Başrī Çanṭay, Çanṭay-oğullarından Ḥalīl Cenābī Efendiniñ oğlıdır. 18 Teşrin-i Şānī 1303/M.1883 tārīhinde Balıkesirde doğdı.

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1 İsterim her hazān bahār olsun

Vaṭanım bir şükufe-zār olsun

2 Açılup leyl-i mātem-i hicrān

Nūr toğsun gönül bahār olsun

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Vefā çekildi zeminden semā semā diyerek

Ufuḫda inledi mātem vefā vefā diyerek

Şoñ ‘Aşır Türk Şā’irleri, 2122.

387. BAŞİRİ

‘Acem Başirî veyâ Alaca Başirî dinmekle meşhûrdur. Me’hazleriñ bir kısmı Bağdâdlı ve bir kısmı Hıorasânlı oldığını yazıyor. Sultân Bâyezîd-i şânî dâmâdı Uğurlu Sultân Ahmediñ muşâhibi. H.871/M.1466 da doğdı. Vefâtı H.941/M.1534. Vefâtını Sicilliñ 940 göstermesi yañlıştır.

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Manşıb-ı vaslîñ dirîğ eyler bu ben üftâdeden

Dil-berim bî-rahm-reg olmuş Müeyyed-zâdeden

Mefâ’ilün Mefâ’ilün Fe’ülün

1 Mu’in-i dîn-i haq Sultân Süleymân
Ki der-gâhına olmışdır felek satıh

2 Cihâdını işidüp rûh-ı kudsî
Zebân-ı hal-i birle eyledi medh

3 Anıñ-çün dindi fethine bu târih
Bilâd-ı Engürüsi eyledi feth
بلاد انكروسی ایلدی فتح

Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilâtün Fâ’ilün

Çande varam sāye-i serv-i bülendim var iken

Kime kul olam seniñ gibi efendim var iken

Hasan Çelebî, 75; Laţîfî, 101; Sicill-i ‘Osmâni, c. II, ş. 21; Kâmûsü’l-a’lâm, c. II, ş. 1319; Keşfü’z-zunûnun, eski tab‘ c. I, ş. 506 ve yeñi tab‘ c. I, ş. 780; Beyânî, 17; Sehî, 116; ‘Aşık Çelebî, 82; ‘Ahdî, 105; Kâf-zâde, 21; Riyâzî, 35; Kâfile-i Şu‘arâ, 62.

388. BAŞİRİ

‘Aynî-zâde ‘Abdü’l-ğani Başirî Beg, Haleb Alayı Begi, vefâtı H.1008/M.1599. Brusalı, Hâşimîniñ:

Kendi göz yumdı Başıri Big bu dünyadan

کندی کوز یومدی بصیری بیك بو دنیادن

mıṣrā'ı vefātına tāriḥdir.

Mef 'ülü Fā'ilätü Mefā'ülü Fā'ilün

Destiñde gördiler o benanı beşer beşer

'Uşşâk şaydı naqd-i revānı beşer beşer

Ḳāf-zāde, 21; Sicill-i 'Osmānī, c. II, ş. 21.

6. SONUÇLAR ve ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Tuhfe-i Nâilî, Dîvân şiiiri araştırmalarında yardımcı olmak amacıyla hazırlanmış oldukça geniş muhtevalı bir eserdir. Eser hazırlanırken Dîvân şairlerinin biyografilerine ulaşmak isteyenlere kolaylık sağlanması hedeflenmiştir. Mehmed Nâil TUMAN, şairlerle ilgili bilgileri eksiksiz ve tam olarak vermek amacıyla titizlikle çalışmış ve kaynaklarda geçmeyen şairleri de çeşitli kütüphanelerdeki Dîvânları tarayarak ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar şunlardır:

1. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı ve Dışişleri Bakanlığı Personel Dairesi Başkanlığı'ndan elde edilen belgelerin ışığında Mehmed Nâil TUMAN'ın doğum tarihi, yeri, ailesi, tahsili, memuriyetleri, görevleri ve ölüm tarihi tespit edilmiştir.

2. Mehmed Nâil TUMAN'ın eserleri hakkında bilgiler verilmiş ve Tuhfe-i Nâilî'si incelenmeye çalışılmıştır.

3. Tuhfe-i Nâilî'nin 1.-100. sayfaları arasındaki metin transkribe edilmiş ve el yazması eser bulunduran kütüphane kataloglarından şairlerin eserleri ile ilgili alınan bilgiler köşeli parantezler içinde gösterilmiştir.

4. 1.-100. sayfaları arasında yer alan 388 şairin memleketleri, meslekleri, yaşadıkları yüzyılları, doğum-ölüm tarihleri, kabirleri, baba adları ve Dîvânı olanlar belirlenmiştir. Buna göre:

1-100 sayfaları arasında yer alan 388 şairin 97 farklı memlekettten olduğu görülmüştür. Bunlardan Akçekezanlık, Akhişâr, Akşehir, Ankara, 'Arabsun, Ațana, Aydın, Aydos, Balıkesir, Bayındır, Bedaħşân, Belh, Beyrut, Bitlis, Bor, Çorlı, Egridere, Erbil, Ergene, Erzincan, Eyyüb, Ğazze, Gölarmara, Haleb, Hersek, Horasan, İslimye, İstolça, İzdin, İzmid, İzniğ, Karaağaç, Karaferye, Karaman, Kasımpaşa, Kaştamonı, Kayseri, Kıpçak, Kırım, Kızılcaıuzla, Kürdistân, Ladik, Lârende, Manyas, Miħalıç, Mora, Musul, Nevşehir, Rize, Ruhâ, Ruscuğ, Sağız,

Sayram, Şobice, Şîrâz, Şirvan, Tâif, Tekirdag, Tırhala, Tırnova, Yağova, Yanya, Yozgad, Usturumca'dan 1 şair; 'Ayntâb, Buğâra, Filibe, Hâmîd / Isparta, İzmir, Konya, Mağnisa, Merzifon, Mısır, Semerķand, Serez, Simav, Sivas, Tire, Üsküdar, Yeñişehir'den 2 şair; Amasya, Ançakya, Arz-ı Rûm, Bosna, Gelibolu, Kütahya, Şâm, Vardar Yeñicesi, Üsküb, Toķad'dan 3 şair; Selanik ve Trabzon'dan 4 şair; Bağdâd'dan 5 şair; Edirne'den 11 şair; Diyâr-ı Bekr'den 12 şair; Brusa'dan 20 şair; İstanbul'dan 78 şair tespit edilmiştir.

Transkribe edilen bölümde Dîvân'ı olan 40 şair vardır. Şairlerin yaşadıkları yüzyıllara göre olan sınıflandırmada, XII. yüzyıldan 1 şair; XIV. yüzyıldan 5 şair; XV. yüzyıldan 14 şair; XVI. yüzyıldan 73 şair; XVII. yüzyıldan 66 şair; XVIII. yüzyıldan 80 şair; XIX. yüzyıldan 54 şair; XX. yüzyıldan 16 şair olduğu tespit edilmiştir. 79 şairin ise yaşadığı yüzyıla ait herhangi bir kayıt yoktur.

Şairlerin mesleklerine göre olan sınıflandırmada, Alay begi, 'Attar, Bahriye Nezâreti mümeyyizi, Başkollikçi, Binâ emîni, Çukadâr, Darb-hâne kepçe nâzırı, Dîvân-ı Muḥâsebât a'zâsı, Emîr, Erbâb-ı şanâyi', Erbâb-ı tîmâr, Evķâf müfettişi, Ḥademe, Ḥakîm-başı, İmâret kâtibi, İstînâf Maḥkemesi re'îsi, Kâdî-'asker, Kapucıbaşı, Kazancı dedesi, Kazzâz, Kilâr koĝuşı efrâdı, Kîse-dâr, Korumcu, Kındıracı, Ma'den müdürü, Mâliyye tezkirecisi, Maḥbah emîni, Meclîs-i A'yân a'zâsı, Meşnevî-h'ân, Mîrî kumbaracısı, Mîr-i mîrân, Muḥâsebe kalemî ketebesî, Müdür mu'âvini, Mü'ezzîn, Mühür-dâr, Müteferriķa, Mütessellim, Nâzır, Nedîm, Re'îsü'l eṭibbâ, Rûz-nâmçeci, Rûsûmât müdürü, Şadr-ı 'âlî kalemî ketebesî, Şadr-ı A'zam kethüdâsı, Şahḥâf, Sancaķ begi, Ser-kâtib yamaĝı, Ser-müezzîn, Silâh-dâr, Silâhdâr kâtibi, Sîpâhi yüzbaşısı, Şehr-emâneti a'zâsı, Şeh-zâde ḥ'âcesi, Şeyḥü'l-harem, Şûrâ-yı Devlet a'zâsı, Tâcir, Taḥrîrât kâtibi, Târiḥçi, Tezkireci, Tîmar defterdârı, Türbedâr, Ümerâ, Vâ'iz, Vâlî mu'âvini, Vâridât muḥâsebesi ketebesî, Vergi müdürü, Vilâyet defterleri tezkirecisi mesleklerinden 1'er; Beglik, Dîvân efendisi, Ḥaftancı, Ḥân, Ḥatîb, Kitapçı, Maḥkeme kâtibi, Mektûbcı, Muḥâsebeci, Müverriḥ, Naķîbü'l-eşraf, Re'îsü'l-küttâb, Şadr-ı A'zam, Sîpâhi, Taḥrîrât kalemî ketebesî mesleklerinden 2'şer; Kethüdâ, Meb'ûş, Müftî, Vaķ'a-nüvis, Yeñiçeri mesleklerinden 3'er; Ḥ'âcelik,

Muṣāhib, Paṣa, Vālī mesleklerinden 4'er; Defter-dār, İmām mesleklerinden 5'er; Mu'allim, Şeyhü'l-islām mesleklerinden 6'şar; Kātib mesleğinden 7; Sultān 8; Hattāt mesleğinden 9; Müderris mesleğinden 32; Kādī 42 olmak üzere 100 farklı meslek grubundan toplam 244 şairin mesleği kaydedilmiştir. 144 şairin mesleği hakkında bilgi yoktur.

İncelenen bölümde, sadece doğum tarihi bilinen 19 şair; sadece ölüm tarihi bilinen 205 şair; doğum ve ölüm tarihlerinin her ikisi de bilinen 70 şair; doğum ve ölüm tarihleriyle ilgili herhangi bir malumat olmayan 37 şair tespit edilmiştir. 36 şairin doğum ve ölüm tarihi yerine bulunduğu sultanın dönemi, 4 şairin vefat ettiği sultanın dönemi, 4 şairin bulunduğu yüzyıl verildiği görülmüştür.

6.2. Öneriler

Hayatı boyunca önemli devlet hizmetlerinde bulunmuş ve son olarak da Hemedan konsolosluğu yapmış ve buradan emekli olmuş bir şahsın doğum tarihi ve yerinin bilinmesine karşın defnedildiği yerin henüz net olarak bilinmemesi düşündürücüdür.

Böylesine çalışkan birinin İstanbul Kütüphaneleri Tasnif Komisyonu üyeliği ile başlayan ve yaklaşık 30 yıl süren edebiyat tarihi adına yaptığı çalışmalar, göz ardı edilmemelidir. Mehmet Nâil TUMAN'ın eserlerinden olan Türk Musiki-şinasları henüz yayınlanmamış olup bu eserin araştırmacılar tarafından milli kültüre kazandırılması beklenilmektedir.

KAYNAKÇA

- Altun, Kudret. (1997). **Tezkire-i Mucîb İnceleme-Tenkidli Metin-Dizin-Sözlük**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Banarlı, Nihat Sami. (2004). **Resimli Türk Edebiyatı Tarihi**. c. I-II, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Başlangıçtan Günümüze Kadar Büyük Türk Klasikleri Tarih-Antoloji-Ansiklopedi** (1985), “Tezkire-i Şuarâlar”, c. I, s. 251, İstanbul: Ötüken-Söğüt Yayınevi.
- Bursalı, Mehmed Tâhir. (1333-1342). **‘Osmânlı Mü’ellifleri**. c. I-III, İstanbul, Matbaa-i Âmire.
- Canım, Rıdvan. (2000). **Latîfî Tezkiretü’ş-şu’arâ ve Tabsıratü’n-nuzamâ (İnceleme-Metin)**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Çapan, Pervin. (2005). **Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî (Nûhbetü’l- âsâr Min Fevâ’i’dil- Eş’âr) İnceleme-Metin-İndeks**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Çınarcı, M. Nuri. (2007). **Şeyhü’l-islâm Ârif Hikmet Bey’in Tezkiretü’ş-şu’arâsı ve Transkripsiyonlu Metni**. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.
- Devellioğlu, Ferit. (2006). **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgât**. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları.
- Erdem, Sadık. (1994). **Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ’sı İnceleme-Tenkidli Metin İndeks-Sözlük**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Faṭîḥ Dāvūd. (1271). **Tezkire-i Hâtimetü’l-eş’âr**, İstanbul.
- Genç, İlhan. (2000). **Tezkire-i Şu’arâ-yı Mevleviyye (İnceleme-Metin)**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- İnal, İbnü’l-Emin Mahmûd Kemal. (1999-2000). **Son Asır Türk Şairleri (Kemâlî’ş-Şuarâ)**. c. I-IV, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- İnce, Adnan. (2005). **Tezkiretü’ş-şu’arâ Sâlim Efendi**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- İpekten, Haluk, İsen Mustafa, Kılıç, Filiz, Aksoyak, İ. Hakkı, Eyduran, Aysun. (2002). **Şair Tezkireleri**. Ankara: Grafiker Yayınları.
- İsen, M., Macit, M., Horata, O., Kılıç, F., ve Aksoyak, İ.H., (2003). **Eski Türk Edebiyatı El Kitabı**. Ankara: Grafiker Yayınları.
- İsen, Mustafa. (1994). **Kühü’l-ahbâr’ın Tezkire Kısmı**. Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

- İsen, Mustafa. (1998). **Sehî Bey Tezkiresi**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Karahan, Abdülkadir. (1974). “Tezkire”, **İslâm Ansiklopedisi, İslâm Âlemi, Tarih, Coğrafya, Etnografya ve Biyografya Lugati**. c. XII/I. s. 226-230, İstanbul: Millî Eğitim Basımevi.
- Kutluk, İbrahim. (1997). **Beyâni Mustafa Bin Caru’llâh Tezkiretü’s-şu’arâ**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Levend, Ağâh Sırrı. (1988). **Türk Edebiyatı Tarihi**. c. I, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Mermer, Ahmet, Keskin, Neslihan Koç. (2005). **Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü**. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Mu’allim Nâcî. (2006). **Lûgat-ı Nâcî**. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Olgun, İbrahim. (1989). **Kınalı-zâde Hasan Çelebi Tezkiretü’s-şuarâ**. c. I-II, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Pala, İskender. (2004). **Ansiklopedik Divan Şiiri Sözlüğü**. İstanbul: Kapı Yayınları.
- Sâlehpur, Cemşid. **Farsça Türkçe Genel Sözlüğü**, İran, Tahran: Jangal Yayınevi.
- Sâmî, Şemse’-d-dîn. (1978). **Ķâmûs-ı Türkî**. İstanbul: Çağrı Yayınları.
- Solmaz, Süleyman. (2005). **Ahdî ve Gülşen-i Şu’arâ’sı**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.
- Şentürk, Ahmet Atilla, Kartal, Ahmet. (2005). **Üniversiteler İçin Eski Türk Edebiyatı Tarihi**. İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Tuman, Mehmet Nâil. (2001). **Tuhfe-i Nâilî, Divân Şâirlerinin Muhtasar Biyografileri**. c. I-II, Ankara: Bizim Büro Yayınları.
- Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi Devirler / İsimler / Eserler / Terimler**. (1977-1977-1978-1980-1982-1986-1990-1998). c. I-VIII, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Türk Dil Kurumu (2005), **Yazım Kılavuzu** (24. Baskı). Ankara: TDK.
- Unat, Faik Reşit. (1994). **Hicrî Tarihleri Milâdî Tarihe Çevirme Kılavuzu**. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Yılmaz, Kâşif. (2001). **Güftü ve Teşrifâtü’s-şuarâsı**. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

İNDEKS

A

- ‘ABDU’LLĀH, 166
‘Abdu’llāh, 18, 20, 22, 25, 26, 27, 30, 33, 41, 43, 48, 50, 53, 55, 58, 61, 63, 67, 69, 81, 96, 116, 131, 138, 142, 145, 166, 182, 205, 213, 232, 245, 248
‘Abdu’llāh Efendi, 213, 248
‘Abdu’llāh Hāşim Beğ, 81
‘Abdu’llāh Māhir Efendi, 232
‘Abdu’r-rahīm Ümīdī Çelebī, 32, 47, 63, 181
‘Abdu’r-rahmān Efendi, 174
‘Abdu’r-rahīm Efendi, 39
‘Abdu’r-rahman Eşref Efendi, 27, 66
‘Abdu’r-rahmān Paşa, 40
‘Abdu’r-rahmān Sāmī Paşa, 216
‘Abdu’r-rahmān-zāde Muştafā Çelebī, 72
‘Abdü’l-bākī Efendi, 39, 40, 46, 47, 48, 50, 56, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 69, 188, 224, 225, 227
Abdü’l-bākī Mahmūd Efendi, 39, 55, 64, 69, 219
‘Abdü’l-hādī Efendi, 33, 188
‘Abdü’l-hādī-zāde Seyyid Meḥmed Emīn Efendi, 58, 188
Abdü’l-kerim Abdü’l-kadiroğlu, 12
‘Abdü’l-kerim Bāhir Efendi, 40, 47, 51, 58, 230
‘Abdü’l-kerim Beg, 26
‘Abdü’l-kerim Bezmī Efendi, 248
Abdü’l-kerim Efendi, 38, 55, 217
‘Abdü’l-laṭīf Şubḥi Paşa, 38, 216
‘Abdü’l-laṭīf Ünsī Efendi, 36, 48, 56, 66, 198
‘Abdü’l-mecid Ḥāna, 241
‘Abdü’l-müteāl Ezherī, 24, 59, 66
‘Abdü’l-ḥālīk Çelebī, 38, 218
ĀBĪ, 77
‘Acāib-nāme-i Hindistān, 100
Acāibul-Mahlūkāt, 104
Acāibü’l-makdūr fi Nevâibi Timûr, 83
Acāibül-Mahlūkāt ve Garâibül-Mevcûdât, 104
‘Acem Başıri, 49, 61, 63, 255
Âdâb ve erkân-ı tarikât-ı Nakşibendiye, 189
Âdâb-ı Zurafâ, 12
Âdem, 22, 55, 60, 113, 114, 116
ÂDEM, 113
‘**ADLĪ**, 233
ÂFĪTĀBĪ, 155
Afyon Gedik Ahmet Paşa İl Halk Ktp, 215
ÂĠĀH, 158, 159, 160
ÂĠâh ‘Oşmān Paşa, 30, 51, 59, 67, 160
ÂĠâh Sırrı Levend, 154, 4, 5, 9, 10
ÂĠĀHĪ, 160
ÂĠEHĪ, 161
ÂĠA-ZĀDE, 154
ÂĠa-zāde Meḥmed Dede Efendi, 56
Ağrıboz, 27, 144
‘Ahdī, 77, 78, 86, 89, 90, 98, 99, 111, 112, 124, 154, 156, 162, 163, 165, 167, 170, 172, 173, 175, 179, 181, 182, 202, 205, 213, 220, 226, 227, 230, 240, 255
AḤĠER, 110
ÂHĪ, 214, 216
Aḥi Nātūr, 29, 157
AḤĠAR, 81
AḤMED, 81, 82, 83, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 237
Aḥmed Ağâh Efendi, 40
Aḥmed Bādī Efendi, 39, 53, 59, 62, 218
Aḥmed Bedrī Efendi, 42, 52, 59, 65, 241
Aḥmed Bezmī Çelebī, 43, 49, 56, 65, 246
Aḥmed Bī-zebān, 24, 131
Aḥmed Çelebī, Kâtib, 21
Aḥmed Dede, 97

- Ahmed Efendi, 17, 18, 19, 20, 21, 23, 25, 28, 39, 40, 46, 47, 48, 50, 53, 54, 55, 57, 61, 62, 63, 65, 67, 68, 71, 88, 89, 90, 91, 92, 94, 95, 96, 98, 100, 106, 121, 124, 180, 181
- Ahmed Enverî Efendi, 37, 47, 59, 204
- Ahmed Es'ad, 26, 50, 59, 66, 139
- Ahmed Harîrî, 21, 54, 61, 99
- Ahmed ibn-i Mehmed ibn-i 'Arab-şâh, 83
- Ahmed 'İzzet Paşa, 28
- Ahmed Kâmilî Efendi, 44, 252
- Ahmed Muhtar Efendi, 31
- Ahmed Mürşidî Efendi, 21, 57, 62, 107
- Ahmed Orhan Hammâmioğlu, 38, 60, 64, 212
- Ahmed Resmî, 12
- Ahmed Rıdvân Beg, 21, 53, 54, 99
- Ahmed Selçuk, 42, 239
- Ahmed Şıdķî Efendi, 27
- Ahmed Ümidî Efendi, 32
- Ahmed Yesevî Hikmetleri, 82
- Ahmed Zühdi Efendi, Kürdistanlı, 92
- AHMEDİ**, 101, 104, 105, 107
- Ahmedîye, 108
- Âhür Emîrî, 183
- Âhür Emîrî-zâde Emîrî Efendi, 33, 183
- Ahyolu, 105
- Akalın, Mehmet, 103
- Akçeķızanlıķ, 32, 60, 180
- Akdoğan, Yaşar, 103
- Akhisar, 31, 60, 85, 168
- 'Akif, 141
- Aksarây, 71
- Akşehir, 24, 60, 127
- Aktaş ma'deni, 118
- Akvam'l-vasâil fi tercüme-i şemail, 107
- Alay Begi İbrâhîm Efendi, 196
- Alay Begi-zâde Mekkî Mehmed Emîn Efendi, 35, 56, 68, 196
- Alay Begi-zâde Şeyh Mehmed Efendi, 196
- ÂLİ**, 169, 170, 171
- 'Alî Ağa, 16, 17, 18, 80
- 'Alî Âşaf Beg, 28, 64, 152
- 'Alî Beg, 23, 113
- 'Âlî Çelebî, 31, 64, 170, 181
- 'Ali ed-Defteri el-Üskübî, 196
- 'Alî Edîb Beg, 23, 50, 59, 63, 118
- 'Alî Efendi, 96, 227, 230
- 'Alî Ekrem Beg, 30, 49, 59, 64, 161
- 'Ali Emîrî Efendi, 11, 12, 13, 14, 33, 60, 62, 69, 146, 185, 221
- Alî Enver, 12
- 'Alî ibn-i İbrâhîm Efendi, 187
- 'Alî Mülkî Efendi, 23
- Ali Nihad Tarlan, 84
- 'Alî Rızâ Beg, 18, 27
- 'Alî Rızâ Efendi, 45, 253
- 'Âlî Târîhi, 84, 112, 127, 129, 157, 162, 165, 167, 173, 175
- Allâh, 120, 130, 134, 148, 189, 203, 213, 215
- Almanya Millî Ktp, 70, 84, 102, 122, 216, 221
- Alparslan, Ali, 82, 103
- Amasya, 4, 8, 15, 16, 22, 29, 60, 70, 101, 111, 155, 216
- Amasya Beyazıt İl Halk Ktp, 216
- Amasya Târîhi, 15
- Amerika Birleşik Devletleri, 122, 216, 220
- Âmine Hatun, 97
- Anatolî, 30, 161, 204, 210
- Anatolî Kâdî-'askeri, 210
- ÂNİ**, 174, 204, 205, 206
- Ânî, 206
- Ankara, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 30, 41, 60, 81, 129, 160, 215, 220, 232
- Ankara Adnan Ötügen İl Halk Ktp, 215, 220
- Ankara Atatürk Kültür Merkezi, 11, 12, 13, 14

- Ankara Millî Kütüphane', 5, 10
 Antalya Tekelioğlu İl Halk Ktp, 202, 222
 Anıtkaya, 22, 28, 60, 113, 152
 Anıtkaya Müftisi Hâcî Yahyâ Efendi, 152
 Apaydın, Yunus, 82
 'Arab 'Alî Efendi, 24, 57, 125
 'Arab Şâlih Efendi, 33, 47, 56, 64, 186
 'Arab Şâlih Efendi-zâde Emîn Meḥmed Efendi, 186
 'Arab Aḥmed Paşa Türbesi, 184
 'Arab Câmî'i, 109
 'Arab Salih Efendi-zâde Emin, 33
 'Arabsun, 17, 60, 79
 'Arab-şâh, 83
 'Arab-zâde İmâm-ı Sultânî Kâdî 'asker 'Abdu'r-raḥmân Bâhir Efendi, 230
ĀRĀMÎ, 123
ĀRİF, 189
 'Ārif 'Ali Beg, 21, 108
 'Ārif Hikmet, 23, 110, 118, 125, 146, 157, 165, 191, 219, 225, 244, 245
 Armudcî-zâde Ḥalîl Bâhir Efendi, 40, 58, 65, 230
 Arz-ı Rûm, 23, 60, 73, 124, 141
 Arḥos, 96
ĀŞAF, 149, 150, 151, 152
 Āşaf, 28, 46, 51, 57, 59, 60, 61, 62, 64, 69, 149, 150, 151, 152, 210
 Āşaf Efendi, 28, 60, 62, 150, 152
 Āşaf Meḥmed Paşa, 57
ĀŞAFÎ, 153
 Āşafî Çelebî, 28, 53, 54, 153
 ĀŞĀRÎ, 78
 Āşârî, 78
 Āsım, 13, 14, 161, 163, 196, 199, 211, 225, 236, 242, 248
 Āsım Bey-zâde Mehmed Sirâce'd-dîn, 14
 'Āşık Çelebî, 83, 84, 86, 89, 90, 102, 111, 112, 127, 129, 144, 153, 154, 155, 156, 162, 166, 167, 168, 172, 173, 175, 179, 182, 183, 184, 195, 202, 205, 206, 211, 213, 215, 220, 227, 233, 234, 237, 246, 250, 255
 'Āşık Paşa Mahallesi, 88
 Āşık Pîr Mehmed Çelebî, 13
 'Atâ Târîhi, 74, 86, 101, 108, 112, 114, 116, 141, 142, 158, 165, 193, 194, 211, 233, 234, 236, 238, 252, 253
 Aṭana, 41, 60, 148, 237
 Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 12
 Atatürk Üniversitesi Ktp, 154
ĀTEŞÎ, 77
 Atıf Efendi Yazma Eser Ktp, 88, 223
 Aṭrabü'l-âşâr, 187
 Aṭrabü'l-âsâr fi-tezkireti'l-urefâi'l-edvâr, 11
 'Aṭṭâr Birrî, 43, 66, 244
 Avarin, 189
 Avusturya Dükalığı Ktp, 102, 216, 221
 Ayaşofya, 84, 186
 Ayasofya Ktb, 103, 107, 221
 Aydın, 44, 61, 105, 250
 Aydınoglu Tekyesi, 132, 199
 Aydos, 27, 61
ĀYETU'LLĀH, 216, 217
 Āyetu'llâh Beg, 59, 60, 217
 Āynî-zâde 'Abdü'l-ğani Başirî Beg, 46, 255
 'Ayntâb, 24, 42, 61, 131, 240
 'Ayntâblı Emîn, 24, 131
 'Ayntablı H'âce Es'ad Efendi, 194
 Ayrılık Çeşme kabristânı, 138
 Ayvansarây, 94
AZAKÎ, 126
ĀZERÎ, 121, 122, 123
 'AZİZ, 79
 'Azîz, 79
 'Azîz Maḥmūd-ı Ermevî, 26, 143
 'Aziz-zâde Mehmed Emîn, 48, 58
 'Aziz-zâde Muştafâ Na'im Efendi, 190

B

- BABA NEDİMİ, 218
 BABA HASAN, 218
 BĀDĪ, 218
 Bağdad, 17, 21, 28, 30, 45, 61, 77, 99,
 142, 151, 162, 163, 176, 255
 Bağdâdlı Ahdî Çelebî, 13
 Bağdâdlı Şefkat, 12
 BĀHİR, 230, 231, 232
 BAĦŞĪ, 234
 BAĦRĪ, 235, 236, 237
 BaĦrî Efendi, 41, 48, 53, 60, 62, 65,
 236, 237
 BaĦrî Efendi, Aṭanalı, 237
 BaĦrî Efendi, Edirneli, 237
 BaĦrî Hasan Çelebî, 55
 BaĦriye Neẓāreti, 46, 192, 258
 BAĦŞĪ, 239
 BAĦTĪ, 237, 238
 BaĦtî Efendi, 42, 65, 238
 BĀ'İŞ, 219
 BAĶĀYĪ, 219
 BaĶāyî, 219
 BĀĶĪ, 219, 224, 225, 226, 227, 228
 BāĶî Efendi, 39, 40, 48, 56, 65, 224,
 225, 226, 227
 BāĶî, Selanikli, 226
 BaĶkāl İsmā'il Paşa-zāde Emīn Beg,
 48, 58, 68, 191
 BaĶkal-zāde 'Alī Edībî Efendi, 23, 50,
 55, 61, 120
 Bakü, 82
 Balat, 202
 Balıkesir, 45, 61, 88, 216, 254
 Balıkesir İl Halk Ktp, 88
 BĀLĪ, 228, 229
 Bāli Çelebî, 40, 50, 55, 228
 Balyabadra, 34, 190
 Banarlı, Nihad Sami, 103
 Bandırma, 253
 Bandırmalı Şeyḫ Yūsuf Nizāmeddīn
 Efendi, 209
 Bandırmalı-zāde Şeyḫ Seyyid Enīs
 Efendi, 37, 209
 BĀRĪ'Ī, 219
 BAŞİRĪ, 255
 Basra, 32
 BAŞRĪ, 254
 Bayezid Umumi Ktb, 221
 BĀYEZĪD, 233
 Bāyezid, 24, 87, 101, 110, 115, 129,
 131, 155, 182, 255
 Bāyezid-i Rūmi, 233
 Bayındır, 23, 61, 124
 BAYRAM, 232
 Bāzargān Mescidi, 179
 Bedaḥşan, 43, 61
 Bedaḥşî, 244
 Bedî'î, 42, 48, 62, 242
 BEDĪ'Ī, 242
 BEDRE'D-DĪN, 239
 Bedre'd-dīn Çelebî, 42, 53, 239
 Bedre'd-dīn Efendi, 42, 50, 56, 58, 61,
 240, 241
 Bedre'd-dīn Maḥmūd Efendi, 42, 48,
 55, 67, 239
 BEDRĪ, 239, 240, 241, 242
 Beglikçi 'İzzet Beg, 108
 Bekir Efendi, 23, 124
 Belḥ, 17, 61, 79
 Belîg, 73, 107, 112, 122, 126, 130,
 137, 159, 163, 166, 168, 178, 181,
 182, 185, 189, 196, 199, 207, 208,
 209, 211, 224, 225, 232, 236, 240,
 245, 248
 Benler, 97
 Benlerli-zāde Hāfız Aḥmed Ṭal'at
 Efendi, 20, 51, 58, 65, 97
 Beñli Hasan, 214
 BERĀ'Ī, 242
 Berā'î, 42, 51, 58, 242
 BerĶî, 43, 52, 55, 65, 242
 BERĶĪ, 242
 BESĪM, 250, 251, 252, 253
 Beşiktaş, 97

Beyānī, 12, 77, 86, 87, 112, 122, 127,
129, 154, 155, 162, 172, 173, 174,
175, 179, 183, 202, 205, 213, 215,
220, 230, 234, 235, 255
Beyrut, 17, 61, 80
BEZMĪ, 245, 246, 247, 248, 249, 250
Biğ-zāde ‘Ālī, 31, 170
BĪ-CĀN, 104
Bilgin, A. Azmi, 197
Binā Emīni Hüseyn Çelebî-zāde
Aḥmed Efendi, 89
Birinci Sultān Ḥamīd, 140
BĪRRĪ, 244, 245
Bitlis, 22, 61
Bodleian Ktp, 81, 122, 220
Boğaziçi, 19, 92, 195
Bor, 23, 61, 119
Bosna, 28, 36, 43, 61, 79, 84, 103,
153, 197, 220, 248
Bosna Vālisi Muştafā Paşa, 79
Bostān İskelesi, 115
Brusa, 16, 18, 19, 20, 21, 23, 27, 29,
31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 40, 41,
43, 45, 61, 71, 72, 83, 85, 89, 90,
95, 106, 118, 120, 121, 123, 128,
147, 151, 156, 167, 176, 182, 188,
195, 197, 201, 204, 211, 218, 227,
233, 235, 243, 255, 258
Brusalı Şıdķī-zāde Aḥmed Şıdķī
Efendi, 147
Brusalı Mollā ‘Arab, 90
Brusalı Ḥacı Ḥalīl Ağa-zāde ‘Alī
Mülki Efendi, 118
BRUSEVĪ, 243
Budın, 143
Buḥāra, 29, 31, 62, 157
Burdur İl Halk Ktp, 216, 223
Burhāne’d-dīn İlyās Çelebî, 43, 243
Burnaz Meḥmed Ağa, 56, 62
Bursa, 14
Bursalı Tâhir Bey, 13
Bustān İskelesi, 151
Bustān-zāde İbrāhīm Āzerī Çelebî, 23,
46, 55, 62, 122

Bülbüliye, 245
Bülbül-nâme, 160
BÜRĤĀN, 243, 244
BÜRĤĀNE’D-DĪN, 82, 244

C

Ca‘ferī, 228
Ca‘fer Çelebî, 40
CA‘FERĪ, 228
Cârullah-zāde Beyānī Mustafâ, 12
Cebbār-zāde, 118
Celāle’d-dīn Ergun Efendi, 43, 243
Cemal Kurnaz, 5, 10
Cemāle’d-dīn Mehmed, 13
Cemri Cengāne, 39, 219
Cemşid ü Hurşid, 103
Cevâhîr-nâme, 104
Cevdet Paşa, 12
Cevherī, 229
Cinānī, 76, 121, 178
Cinānū’l-cenân, 146
Cismu’l-hılâf fi’l-mesh-i ale’l-huffâf,
77
Cündî-zāde Meḥmed Emīn Efendi, 59

Ç

Çadircı Aḥmed Mescidi, 248
Çankırı İl Halk Ktp, 215
Çapanoğulları, 118
Çavuşoğlu, Mehmed, 129
Çehârşenbe, 129
Çelebî Sultān Mehmed, 83
Çelebi, Asaf Halet, 146
Çelebî-zāde Eşref Molla, 28, 50, 149
Çelebî-zāde Kābristānı, 146
Çerkes Gāzi İskender Paşa, 92
Çetin, Nihat, 103
Çırçır Mescidi, 180
Çiviciler Sokağı, 180
Çorduk-zāde, 4, 8
Çorlu, 40, 62, 231

Çorum Hasan Paşa İl Halk Ktp, 70,
220

D

Dadaş, Cevdet., 224
Dāmād Silah-dār İbrāhīm Paşa, 16, 56,
65, 73
Dāmād-ı Padişāhi Maḥmūd Celāle'd-
dīn Paşa, 28, 59, 64, 151
Darb-ḥāne Tahriṛāt Kālemi, 241
Dārü'l-muallimāt, 194
Dārü's-sa'āde Ağası Hacı Meḥmed
Ağa, 78
Debbāğ-zāde, 19, 50, 55, 63, 93
Debbāğ-zāde Aḥmed Yaḥyā Efendi,
93
Deccāl, 148
Defter-dār Āzerī Çelebī, 23, 46, 55,
63, 123
Defter-dār İskender Çelebī, 171
Dekayıku'l-hakâyık'ı, 87
Delâ-ilü'n-nübüvve, 146
Dellāk-zāde, 40, 65, 226
Dellāk-zāde Bākī Efendi, 226
Dellāk-zāde Ḥabīb, 226
Delvine, 186
Demirbilek, Salih, 103
Demirel, Mustafa, 87
Derebegi-zāde, 124
Dervīş 'Abdu'llah, 79
Dervīş Aḥmed, 21, 37, 66, 68, 101,
206
Dervīş Aḥmed Ānī, 37, 68, 206
Dervīş Baba Ḥasan, 39, 65, 218
Dervīş Bākī, 227
Dervīş Edīb, 22, 55, 116
Dervīş Meḥmed Çelebī, 43, 46, 58, 66,
69, 244
Dervīş Nedīmī, 38, 218
Dervīş Ḥalīl Efendi, 37, 208
Dervīş Ḥasan, 34, 189
Dervīş Ḥasan ibn-i 'Ömer, 189
Dervīş Ḥüseyn, 72

Dervīş Ünsī, 36, 199
Dervīş Üveys, 38, 56, 64, 212
Dervīş-zāde Kādī 'Abdu'llāh Çelebī,
43, 55, 63, 245
Devḥatü'l-meşāyih, 12, 77, 86, 93,
134, 137, 138
Dilāver-zāde, 74
Dil-i dana, 72
Dīvān, 26, 29, 31, 32, 39, 44, 46, 71,
72, 75, 81, 82, 84, 86, 87, 102, 105,
110, 116, 117, 120, 129, 130, 132,
133, 135, 137, 140, 141, 142, 145,
147, 151, 152, 154, 155, 156, 159,
160, 165, 166, 169, 175, 176, 179,
185, 188, 197, 199, 202, 209, 210,
215, 219, 222, 234, 238, 245, 248,
251, 258
Dīvān-ı Hümāyūn, 29, 155, 210
Dīvān-ı Şeyh İlhāmī ve Seyyid Battal
Gazi, 166
Dīvār-dibi Kabristānı, 75
Diyanet İşleri Başkanlığı, 130
Diyarbakır İl Halk Ktp, 70, 215, 222
Diyār-ı Bekr, 19, 20, 21, 22, 26, 28,
29, 30, 32, 33, 40, 62, 92, 93, 107,
114, 116, 143, 150, 158, 162, 176,
184, 185, 227
Diyār-ı Bekrli Meḥmed 'Alī Efendi,
227
Diyār-ı Bekrli Seyyid Meḥmed Şerīf
Efendi, 185
Dizdāriye Maḥallesi, 248
Dördüncü Sultān Meḥmed, 94
Drağman Tekyesi, 165
Dua mecmuası, 180
Duâ-nâme, 77
Duğagin-zāde Aḥmed Beg, 51, 68, 87
Dügümeli Baba, 102
Dürr-i Mekkûn, 104
Dvorak, Rudolf, 224

E

Ebe-zāde Ḥüseyn Efendi, 190

- EBŪ'L-İS'ÂD, 187
 Ebû İshâk İsmâil Efendi-zâde Şeyhü'l-islâm Es'ad Mehmed, 11
 Ebu İshâk İsmâ'il Efendi, 24, 25, 129, 136
 Ebu'l-Kâsım Hasan ibn-i 'Ömer, 239
 EBU'S-SU'ŪD, 76, 77
 Ebu's-su'ūd Mehmed, 63
 EBŪ'L-FAZL, 77
 Ebü'l-fazl Mekki Efendi, 17, 50, 55, 77
 EBŪ'L-ḤAYR, 75
 Ebü'l-ḥayr Efendi, 52, 54, 75
 Ebü'l Meyâmin Muştafâ, 33
 Ebü'l-Emân, 189
 Ebü'l-İs'âd Mehmed Emîn Sa'di Efendi, 33, 58, 187
 Ebü-Manşür, 189
 EDÂ, 110
 EDÂYİ, 110, 111, 112
 Edâyî Beg, 22, 52, 54, 60, 111
 EDHEM, 114, 115
 Edhem Efendi, 22, 49, 52, 58, 62, 66, 114, 115
 Edhemî, 22, 68
 EDHEMÎ, 115
 EDİB, 116, 117, 118, 119, 120
 Edîb Ḥarâbî, 23, 59, 68, 120
 EDİBÎ, 120
 Edirne, 23, 31, 32, 37, 39, 41, 42, 62, 72, 82, 83, 103, 141, 163, 174, 181, 208, 209, 213, 218, 233, 237, 242
 Edirne Mevlevî-hânesi, 208
 Edirne Çoruğası Seyyid Muştafâ Ağa, 141
 Edirneli Kâdî Tayyîb Efendi, 213
 Edirnekapu, 21, 25, 34, 39, 41, 42, 110, 192, 219, 230, 232, 241
 EFGÂN, 157
 EFLÂKÎ, 157
 EFLÂṬUN, 157
 Eflâṭun, 29, 48, 67, 83, 157
 Eflâṭun-zâde, 83
 Egridere, 16, 62, 71
 Egridere, 27, 146
 EHLİ, 213
 EKREM, 161
 El-Barikât, 169
 Elest-nâme, 146
 El-Havaşi ala şerhil-Hanefiyye alel-adabil-Adudiyye, 223
 ELİF, 169
 El-Lülüüs-sâfi fil-arûz vel-kavâfi, 199
 El-kâş Mirza, 157
 ELVÂN, 166
 EMÂNİ, 171, 172, 173
 Emânî-i Kadîm, 31, 49, 54, 64, 171
 EMİN, 75, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194
 Emîn Beg, 34, 191, 193
 Emîn Edîb Kazancı Efendi, 34, 49, 59, 67, 192
 Emîn Mehmed Efendi, 34, 35, 46, 47, 50, 51, 56, 58, 62, 64, 186, 190, 191, 193, 194
 Emîn Ḥilmî Efendi, 34, 46, 59, 67, 192
 Emîne Sultân, 73
 EMİNİ, 195, 196
 EMİR, 181
 Emîr Ağa, 205
 Emîr Buḥârî Tekyesi, 85, 94, 157, 134, 241
 Emîr Hâşim Çelebî, 33, 183
 Emîr Ḥasan, 183
 Emîr Kâdî Bürhâne'd-dîn Aḥmed, 46, 53, 62, 65, 82
 Emîr Vâcîd, 239
 Emîrek, 33, 47, 64, 112
 EMİREK, 186
 Emîrî, 33, 49, 51, 54, 57, 60, 61, 62, 69, 71, 81, 84, 87, 137, 142, 145, 154, 165, 175, 179, 182, 183, 184, 185, 226, 234, 238
 EMİRİ, 182, 183, 184, 185
 EMNİ, 176, 177
 EMRÂH, 173
 Emrâh, 31, 59, 60

- EMRÎ**, 174, 175, 176
EMRU'LLÂH, 174
 Emru'llâh, 14, 32, 33, 47, 54, 56, 57, 62, 66, 69, 174, 175, 184
 Emru'llâh Emrî Efendi, 32, 47, 54, 62, 69, 174
 Enderûnî Âkif, 13
 Enderunî Besîm Beg, 253
 Enderunlu Besîm Beg, 252
 Enderunlu Süleymân Edîb Beg, 22, 116
 Enderunlu Şeyh Esrâr Efendi, 24, 132
 Enderunî Hâsan Başrî Efendi, 45, 60, 65, 254
 Enderunlu Baħrî Meħmed Paşa, 41, 51, 56, 63, 235
 Enderunlu Es'ad Ağa, 26, 48, 64, 141
 Enderunlu İbrâhîm Ağa, 26, 141
 Enderunlu Hâcî Meħmed Emîn Efendi, 194
 Engerüs, 255
ENÎS, 207, 208, 209
 Enîsü'l-müsâmirîn, 12, 84, 86, 122, 175
ENÎK, 210
 En-Nur'il-Furkân fi şerh-i lügati'l-Kurân, 169
 Envârü'l-'âşîkîn, 104
ENVER, 200, 201
 Enver Beg, 49, 60, 64, 200
 Enver Efendi, İstanbullu, 201
ENVERÎ, 201, 202, 203, 204
 Eraslan, Kemal, 81
ERBÂBÎ, 124
 Erbil, 26, 62, 140
 Erciyes Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 82
 Erdem, Melike, 103
 Ergene, 35, 62, 193
 Ergene müftîsi, 193
 Ergin, Muharrem, 82
 Ergün, S. Nüzhet, 224
 Erhan Sezai Toplu, 82
ERİB, 125, 126
ERŞED, 124
 Erzincan, 18, 62, 82
 Erzurum İl Halk Ktp, 122, 215, 222
 Es'ad, 11, 25, 26, 35, 42, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 57, 59, 60, 62, 63, 65, 66, 68, 74, 79, 80, 84, 95, 96, 107, 109, 110, 115, 116, 117, 125, 126, 127, 129, 130, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 145, 146, 157, 159, 160, 164, 165, 178, 185, 189, 190, 193, 194, 208, 209, 211, 213, 216, 219, 225, 230, 231, 232, 238, 241, 242, 249, 250, 251
ES'AD, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142
 Es'ad Beg, 26, 46, 50, 140, 141, 142
 Es'ad Efendi, 11, 25, 26, 35, 42, 46, 47, 49, 50, 52, 55, 57, 59, 60, 62, 63, 65, 66, 68, 74, 79, 80, 84, 95, 96, 109, 110, 117, 125, 126, 127, 129, 130, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 145, 146, 159, 193, 216, 241, 249, 250
 Es'ad Meħmed, 52, 53, 57, 59, 63, 68
 Es'ad Paşa, 25, 57, 134
 Esâmî, 11, 77, 84, 86, 88, 102, 104, 123, 130, 132, 139, 144, 145, 154, 156, 204, 206, 215
EŞER, 79
ESİF, 145
 Esîrî, 27, 54, 144, 157
ESİRÎ, 144, 157
 Eskişehir, 114
 Eslaf, 11, 84
ESRÂR, 131, 132
 Esrâr Dede, 24, 48, 57, 63, 68, 97, 101, 113, 114, 116, 124, 131, 145, 155, 200, 206, 208, 209, 212, 239, 243, 245
 Esrar-nâme, 102, 166
 Esrârü't-lâ-libîn, 146
EŞREF, 145, 146, 147, 148, 149
 Eşref Efendi, 28, 53, 64

Eşref ‘Alî Efendi, 27, 50, 57, 146
 Eşref Hâlî Efendi, 27, 46, 59, 146
 EŞREF-İ RŪMÎ, 145
 EŞREFOĞLI, 145
 Eşrefoğlu Dîvânı, 146
 Eşref-zâde, 20, 57, 61, 95, 145
 Eşref-zâde Mehmed Eşref Efendi, 95
 Eş-Şakaikun-Numaniye fi ulemâid-
 devletil-Osmâniye, 88
 Et-Tenbih, 169
 EVCÎ, 210
 Evrenos-zâde ‘Abdî Beg, 153
 Eyuboğlu, İsmet Zeki, 224
 EYYŪB, 218
 Eyyüb, 17, 19, 20, 22, 23, 25, 28, 32,
 34, 36, 39, 40, 43, 56, 62, 64, 76,
 112, 115, 118, 133, 138, 151, 181,
 192, 195, 197, 203, 202, 218, 231,
 245
 Eyyüb Efendi, 56, 64, 218
 Eyyüb Türbedârı Seyyid ‘Abdu’l-hâlık
 Efendi, 202
 Eyyübî Hekîm, 186
 EZHERÎ, 127

F

Fâik Reşâd, 11
 Fâizî Tezkiresi, 13
 FĀHİM, 93
 Fatîn, 13
 Fâtih, 19, 24, 26, 33, 41, 42, 90, 93,
 115, 129, 138, 139, 152, 155, 167,
 185, 187, 219, 226, 233, 241
 Fâtih Câmi‘i, 90, 185, 219, 226, 241
 Fâtih Sultân Mehmed Hân, 41, 233
 Fâtih Sultân Mehmed-i şânî, 115, 167
 Fâtima Hanım, 37, 56, 205
 Fâtima Sultân, 73
 Faîm, 74, 79, 96, 108, 110, 117, 130,
 131, 132, 133, 135, 137, 139, 140,
 145, 146, 147, 150, 160, 165, 188,
 189, 190, 201, 204, 208, 209, 225,
 231, 237, 241, 249, 251, 252, 254

Fezleke-i Kâtib Çelebî, 220
 Ferâh-nâme, 168
 Feraḥ kethüdâ Tekkesi, 202
 Fetâvâ-yı Ebussuud, 77
 Fetih-nâme-i Kara Boğdan, 71
 Fetḥu’l-lâh Mir-zâ, 110
 Fezâilul-Cihâd, 222, 224
 Fezleke-i Kâtib Çelebî, 13
 Fındıklı, 33, 117, 184
 Filibe, 31, 33, 43, 63, 171, 188, 245
 Fransa Millî Ktp, 70, 81, 84, 102, 222
 Füsûsü’l-vüsû, 166
 Fütûhat-ı Hazret-i Sultân Selîmşah,
 129
 Fütüvvet-nâme, 146

G

Ġalaṭa, 24, 34, 113, 131, 190
 Ġanî-zâde Nâdirî, 239
 Ġazze, 20, 63, 95
 Gâzi Çerkes İskender Paşa, 62
 Gaziantep İl Halk Ktp, 220
 Gelenbe, 148
 Gelibolu, 21, 29, 41, 63, 105, 154, 235
 Germiyan, 101, 105
 Germiyanlı Ḥayre’d-dîn Efendi, 105
 Gevher Mülük Sultân, 87
 Godsel, Fred, 82
 Gölarmara, 18, 63, 85
 Gölpınarlı-zâde Aḥmed Ağah Efendi,
 228
 Gönül Eğlencesi, 148
 Gözyaşları, 80
 Güftî, 14, 196, 242
 Gül Mehmed Beg, 57
 Gülbün-i Hânân, 14
 Güldeste, 14, 73, 83, 84, 89, 90, 107,
 121, 123, 156, 166, 168, 202, 205,
 235
 Gülşen-i Râz Tercümesi, 166
 Gülşen-i Şu’arâ, 13
 Gülzâr, 14, 70
 Gül-zâr-ı ‘İrfân, 14, 95, 243

Gülzâr-ı Ma'nevî, 70
 Gülzâr-nâme, 70
 Gürci Hâlîl Rıf'at Paşa, 151
 Gürcistan Bilimler Akademisi, 81,
 102, 129

H

H'âce 'Abdu'l-lâh Ahrar, 110
 H'âce-zâde Aḥmed Efendi, 55
 H'âce Aḥmed Yesevî, 18, 46, 53, 66,
 68, 81
 H'ACE ÇELEBÎ, 76
 H'âce Emînâ, 189
 H'âce 'İsa Emânî Efendi, 31
 H'âce Sa'ade'd-dîn, 25, 133, 248
 H'âce Sa'id Efendi, 118
 H'âce-i Zenân, 205
 Hâcetkapusu, 192
 H'âce-zâde Haṭṭât Meḥmed Enverî
 Efendi, 36, 51, 56, 64, 203
 H'âce-zâde Şeyhü'l-islâm Es'ad
 Meḥmed Efendi, 68
 Hâcî 'Alî Beg H'âce 'Alîyyü'r-rûmî
 el-Hayyât, 113
 HÂCI BAYRAM, 232
 Hâcî Bayram Velî, 41, 53, 60, 160, 232
 Hâcî Hasan Câmî'i, 225
 Hâcî Memiş Efendi, 160
 Hâcî Muştafâ Efendi, 245
 Hâcî Yahyâ Efendi, 28
 Hadîce Sultân Câmî'i, 125
 Hādî-i Bağdadî, 219
 Hadîkatü'l-cevâmî', 12, 85
 Hadîkatü'l-vüzerâ, 12, 74, 86, 231
 Hadis-i erbain, 107
 HÂFİZ, 80
 Hâfîz İbrâhîm Edhem Efendi, 18, 58,
 80
 Hâfîz Hâcî Meḥmed Bulak, 57
 Hakîm Mollâ Üveys, 33, 186
 Hakim-zâde Kâdî Meḥmed Ehli
 Çelebî, 38, 213
 Haḳîkî, 154

HAKİKÎ, 154
 Hakkulov, İbrahim, 81
 Haleb, 19, 31, 32, 63, 91, 157, 168,
 175, 207, 236, 255
 Hâlet Efendi, 12, 14, 107, 132
 Halîfetü'r-rü'esâ, 209
 Hâlîl Bezmî, 44, 47, 58, 65, 248
 Hâlîl Cenâbî Efendi, 45, 254
 Hâlîl Edîb Beg, 23, 49, 59, 61, 118
 Hâlîl Rıf'at Paşa, 28
 Hamâmî-zâde Meḥmed İhsân Beg,
 Trabzonlu, 80
 Hamdi, Savaş, 129
 Hamîd, 32, 63, 258
 Hamîd Vehbî, 14
 Hamza Efendi, 17, 25
 Hamza-zâde Haṭṭât Kâdî Meḥmed
 Es'ad Efendi, 57
 Hamza-zâde Kâdî İbrâhîm Efendi, 74
 Hariciye Nezareti Tabeiiyet Kalemi, 8
 Hasan Başrî Çantay, 45, 60, 61, 254
 Hasan Bedre'd-dîn Paşa, 42, 53, 59,
 67, 241
 Hasan Cân, 205
 Hasan Çelebî, 29, 38, 41, 48, 50, 54,
 64, 65, 69, 71, 77, 84, 86, 87, 89,
 90, 91, 92, 99, 102, 111, 112, 122,
 127, 129, 134, 144, 153, 154, 155,
 156, 162, 165, 167, 168, 172, 173,
 174, 175, 179, 182, 183, 195, 202,
 205, 206, 213, 214, 215, 220, 230,
 234, 235, 242, 243, 246, 250, 255
 Hasan ibn-i Hâlîl, 74
 Hasan Paşa, 177, 251
 Hasbîhâl yahut Eşref ve Kemal, 148
 HÂSİM, 134
 Hasîrî-zâde Şeyh Meḥmed Elîf
 Efendi, 31
 Hâşimî, 246, 255
 Hâşim-zâde, 33, 49, 54, 183, 225
 Hâşim-zâde Emîr Seyyid Meḥmed
 Beg, 33, 49, 54, 183
 Haşîye alel-Telvîh Kitâbü't-tercîh, 82
 Haşiyeler, 77

Hâtûniye Tekyesi, 117
 Haṭṭâṭ ‘Abdü’l-bâkî Efendi, 58
 Haṭṭâṭ Hasan, 29, 54, 64, 155
 Haṭṭâṭ Mestci-zâde Ebü’l-‘avn Ahmed Efendi, 57, 63
 Haydarpaşa, 204
 Hayraboli, 21
 Hayre’d-dîn Efendi, 21
 Hayret Tekye, 138
 Hayret-nâme, 146
 HAZÂNÎ, 157
 Hazânî, 157
 Hazine-dâr-zâde ‘Osmân Paşa, 160
 Hazîne-i Nebevî Vezne-dârı ‘Alî Rızâ Beğın, 81
 Hazreti ‘Ömer, 75
 Hedîyetü’l-Müşṭâk fi Şerhi Mesleki’l-Uşşâk, 223
 Hemedan, 4, 5, 9, 10, 259
 Hersek, 18, 51, 54, 63, 73, 84, 85, 103, 220
 Hersek-zâde Sadr-ı A‘zam Ahmed Paşa, 18, 51, 63, 85
 Heşt Behişt, 12, 112
 Hızır Çavuş, 28, 53, 56, 61, 153
 Hızır Çelebî, 35, 55, 64, 195
 Hızır Çelebî-zâde Meḥmed Emîni Efendi, 35, 55, 64
 Hicaz, 32, 177
 Hicrî, 134
HİCRÎ, 134
 Hikâyât fi Etrâk, 83
 Hikmet-i Hâce, 81
 Hilâfetnâme, 232
 Hindi Molla, 138
 Hoca Sa‘de’d-din, 12
 Hırasan, 45, 63, 255
 Hoy, 9
 Hulâsa-i Marrâhul-Akâid, 102
 Hulâsatül-Makâlât, 102
 Huldî, 106
 Hüdâyi Tekyesi, 180
 Hülâşatü’l-eşer, 15, 114, 134, 220, 238
 Hüsâm, 92

Hüsâme’d-dîn ‘Alî Bitlisi, 22
 Hüseyin Hüsâme’d-dîn, 15
 Hüseyin Kocabaş, 70, 122
 Hüseyn Âlî Çelebî, 31, 50, 51, 62, 171
 Hüseyin Ayvansarâyî, 12, 14
 Hüseyn Firâkî Efendi, 23, 59, 60, 124
 Hüseyn Ülfetî Efendi, 30, 56, 61, 163
 Hüsn ü Dil, 215
 Hüsrev Paşa, 145, 151
 Hüsrev ü Şirin, 175, 216

I

Isparta, 41, 63, 234, 235
 Isparta Uluborlu İlçe Halk Ktp, 235
 Iştâbl-ı ‘Âmire, 122

İ

İbn-i ‘İlyâs Saruhânî, 168
 İbn-i Kemâl, 86
 İbnülemin Mahmûd Kemâl İnal, 13
İBRÂHİM, 70, 71, 75
 İbrâhîm Âzerî Efendi, 23, 50, 55, 61
 İbrâhîm Edhem Efendi, 58
 İbrâhîm Efendi, 16, 17, 21, 47, 50, 55, 57, 61, 62, 65, 68, 71, 72, 74, 129, 136
 İbrâhîm Hıfzî Paşa, 25
 İbrahim Kutluk, 12
 İbrâhîm Şükri Efendi, 16, 47, 55, 72
 İbret-nâme, 146
İDRİS, 112, 113
 İdris-i Bitlisi, 22, 46, 61, 112
İHSÂN, 79, 80
 İhsân Efendi, 79
 İhsân Hammâmî Efendi, 38
 İhsân Maḥvî Beg, 120
 İhsân Râif Hanım, 17, 60, 61, 80
İHYÂ, 108, 109, 110
 İhyâ, 191
İKBÂL, 158

- İkdam Mtb, 13, 14
 İkinci Sultân Muştafâ, 73, 100
İLÂHÎ, 166, 167, 168
 İlâhî Beg, 31, 46
 İlam bi-Âlam Beledil-Lahil-Harâm,
 222
 İlâveli Esmârü't-tevârîh, 15
İLHÂMÎ, 163, 165
 İlhamî Efendi, 30, 163
 İlhan Genç, 11
 'İlmiyye Sâl-nâmesi, 13, 77
 'İLYÂS, 168
 İlyâs Hüseyinî, 83
 İmâm 'Osmân Efendi, 238
 İmâm Bezmî, 248
 İmâm Receb Çelebî, 32, 54, 56, 66,
 179
 İmâm-zâde Müderris Hattât Meḥmed
 Efendi, 42, 47, 65, 238
 İnebolu, 38, 212
 İnehân-zâde, 5, 10
 İngiltere Millî Ktp, 84, 102, 122, 216,
 220
İNSÂN-I KÂMİL, 198
 İnsân-ı Kâmil, 36, 55, 198
İNTİZÂMÎ, 197
 İpekten, Halûk, 224
 İran, 102, 122, 148
 İran'da Yangın Var, 148
İRŞÂDÎ, 124
 İrşâdiyye, 124
 İrşâdü'l-aklı's-selîm ilâ mezâyât
 Kur'ânî'l-Kerim, 77
 İrşâdü'l-gâvin bi redd-i nazariyyeti
 Darwin, 169
 'İsâ Hâlîfe, 44, 248
 'İsâ-zâde Şeyḫ Müferriḫ, 20, 95
 İsen, Mustafa, 154
 İshâk Çelebî ve Selim-nâmesi, 129
İSKENDER, 143
 İskender Paşa, 19, 26, 53, 54, 62, 92,
 143, 195
 İskender Paşa Câmî'i, 195
 İskender Paşa-zâde Aḥmed Paşa, 92
 İskender-nâme, 102
 İskilipli Şeyḫ Yavşî Meḥmed
 Muḫyi'd-dîn, 76
 İslimye, 23, 63, 118
 İslimyeli 'Arif Hikmet Efendi, 118
İSMÂ'İL, 143, 144
 İsmâ'il Çelebî, 26, 55, 62, 143
 İsmâ'il Paşa, 13, 34, 48, 58, 68, 191
 İsmâ'il Belîğ, 12, 14
 İsmail Hakkı Uzunçarşılı, 14
 İsmet, 12, 13
 İsmet Parmaksızoğlu, 12
İŞHÂK, 127, 129, 131
 İşhak Paşa, 24
 İstanbul, 4, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14,
 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23,
 24, 25, 26, 28, 29, 30, 31, 32, 33,
 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42,
 43, 44, 45, 63, 71, 72, 75, 76, 77,
 79, 80, 81, 82, 84, 89, 93, 96, 99,
 103, 105, 107, 108, 109, 110, 112,
 113, 117, 120, 122, 123, 129, 131,
 132, 135, 136, 138, 141, 146, 148,
 149, 150, 151, 152, 155, 156, 157,
 159, 160, 161, 163, 165, 166, 168,
 169, 170, 171, 174, 175, 176, 177,
 178, 179, 180, 183, 186, 187, 188,
 189, 190, 191, 192, 194, 195, 198,
 199, 200, 201, 202, 203, 207, 210,
 211, 212, 213, 217, 218, 219, 220,
 222, 224, 225, 226, 228, 232, 234,
 236, 238, 241, 242, 246, 247, 248,
 251, 253, 254, 258, 259
 İstanbul Adliye Nezareti, 4, 8
 İstanbul Bidayet Mahkemesi İstinaf
 Dairesi, 4, 8
 İstanbul Büyükşehir Belediyesi
 Atatürk Kitaplığı, 81, 105, 217, 221
 İstanbul Kütüphaneleri Tasnif
 Komisyonu, 4, 9
 İstanbul Kütüphaneleri Türkçe
 Hamseler Kataloğu, 4, 9
 İstanbul Üniversitesi Şarkiyat
 Enstitüsüne Kütüphanesine, 5, 10

İstefan, 18, 85
 İstim-dâd, 148
 İstinâf Maḥkemesi, 37, 47, 204, 258
 İstolça, 16, 65, 73
 İşkodra, 241
 İştib, 38, 217
 İŞTİBİ, 217
 İştibli Emîr Efendi, 217
 İtalya Marciena Ktp, 102
 İÜEF Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi,,
 82
 İzdin, 42, 65, 73, 238
 İzdin Voyvodası ‘Alî Ağa, 73
 İzmid, 16, 65, 72, 251
 İzmir, 20, 26, 41, 65, 97, 102, 132,
 140, 221, 237, 245
 İzmir Millî Ktp, 102, 221, 245
 İzniç, 27, 65, 145
 ‘İzzî, 13, 95
 ‘İZZÎ, 95
 İzzî Târîhi, 13

K

ĶĀDĪ, 82
 Ķāđi ‘Abbās-zāde Ķāđi Meḥmed
 Emîn Efendi, 58
 Ķāđi Bezmî, 44, 61, 250
 Kadı Burhaneddin Dîvânı, 82
 Ķāđi Dervîş Çelebî, 43, 245
 Ķāđi Elîf Aḥmed Dede, 31, 57, 169
 Ķāđi Lütfî Efendi, 248
 Ķāđi Manşûr Āgehî Çelebî, 30, 161
 Ķāđi Muştafa Efendi ibn-i Ḥalîl
 Efendi, 88
 Ķāđi Na‘îm Efendi, 79
 Ķāđi Seyyid Meḥmed, 57, 64
 Ķāđi Seyyid ‘Oşmân Efendi, 38, 58,
 213
 Ķāđi Seyyid Yahyâ Emîrî Efendi, 184
 Ķāđi Uzun Bâlî, 229
 Ķāđi-‘asker Mestci-zāde ‘Abdu’llâh
 Efendi, 213

Ķāđi-‘asker Tosyalı Ebû’l Meyâmin
 Muştafa, 187
 Kadın ve Vatan, 80
 Ķāđi-zāde Muştafa Ağa, 169
 Ķāđi-zāde Muştafa Tâlib Efendi, 114
 Ķadırğa, 38, 217
 Ķādiri-hâne Tekyesi, 95
 Ķādiköy, 25
 Ķādı-zāde Muştafa Ağa, 31
 Ķāfile-i Şu‘arâ, 13, 74, 77, 84, 90, 92,
 107, 112, 119, 122, 129, 130, 132,
 135, 137, 140, 147, 149, 151, 155,
 157, 158, 159, 161, 162, 163, 165,
 166, 177, 196, 198, 199, 206, 209,
 215, 220, 230, 231, 233, 234, 236,
 240, 245, 247, 255
 Ķāf-zāde, 13, 71, 77, 84, 86, 87, 111,
 120, 121, 122, 127, 129, 134, 154,
 155, 162, 171, 173, 175, 179, 180,
 182, 183, 195, 198, 202, 205, 213,
 215, 220, 234, 247, 255, 256
 Ķāğid Emîni Hızır Çelebî-zāde
 Meḥmed Emîni Efendi, 195
 Ķāmüsü’l-a‘lâm, 13, 70, 71, 73, 74,
 77, 84, 85, 86, 88, 90, 91, 92, 99,
 102, 104, 111, 112, 121, 127, 129,
 130, 134, 135, 137, 138, 143, 150,
 151, 154, 155, 156, 158, 160, 162,
 165, 167, 168, 172, 173, 175, 179,
 182, 183, 195, 202, 205, 206, 208,
 209, 213, 215, 220, 225, 231, 232,
 233, 238, 239, 242, 246, 249, 250,
 255
 Ķandiye Ķal‘ası Harbi, 77
 Ķāni Paşa, 147
 Ķañlıca, 26, 35, 92, 143, 195
 Ķānūni Sultân Süleymân, 98, 250
 Ķapıcu-zāde Aḥmed Āhî Efendi, 38,
 56, 216
 Ķapudan İbrâhîm Paşa Cami‘i, 131
 Ķapudân-ı Deryâ Piyâle Paşa, 111
 Ķara Bekir-zāde Şudûrdan ‘Oşmân
 Efendi, 191

- ̇ara Bekir-zāde Emīn Meḥmed
 Efendi, 34, 191
 ̇araaḡaç, 27, 65, 148
 Karaca, Abdullah, 87
 ̇araca Aḥmed, 28, 37, 151, 204
 ̇araca Paṣa, 100
 ̇araferye, 38, 39, 65, 214, 218
 ̇araman, 24, 65, 127
 ̇aramanī-zāde Şeyḡ Aḥmed Efendi,
 94
 ̇arakız, 203
 Karesi Meşāhīri, 14
 ̇arşıyaḡa, 97
 Kaşşāb-zāde Aḥmed Bā‘iṣ Efendi, 39,
 66, 219
 Kaşşāb-zāde ‘Alī Rızā Beg, 147
 Kaşşāb-zāde Eşref Meḥmed Beg, 59
 ̇asımpaşa, 22, 40, 65, 113, 139, 230
 Kaşamonı, 17, 65, 74, 137
 Kaşamonılı Müderris Ḥamza Efendi,
 74, 137
 Kāşif Yılmaz, 14
 Kâtib Çelebî, 13
 Kâtib-zāde Meḥmed Refī‘ Efendi, 230
 ̇ayşeri, 16, 18, 23, 65, 70, 82, 118
 Kayseri Raşit Efendi Eski Eserler Ktp,
 70, 83, 222
 ̇AYĠUSUZ, 105
 ̇aygusuz, 105
 ̇aytas Aḡa, 19, 91
 ̇aytas-zāde Aḥmed Aḡa, 91
 Kazan Devlet Üniversitesi Fennî Ktp,
 81, 221
 ̇azzaz Bekir Çelebî, 22
 Kefe, 126
 Kelemser-zāde Meḥmed Enīs Efendi,
 37, 51, 56, 64, 207
 Kemāl Paşa-zāde, 86
 Kemāl Paşa-zāde Süleymān Çelebî,
 18, 86
 Kemān-keş Emīr Ḥāce, 75, 154
 Kepenekçi-zāde Meḥmed ‘Abdül-bākī
 Çelebî, 39, 64, 224
 Kesbî, 198
 Keskin Dede, 174, 187
 Keskin Dede ̇abristānı, 234
 Keşfü’l-beyān tercümesi, 180
 Keşfü’z-zünün, 13, 84, 88, 220
 Kethüdā Emīn Efendi-zāde Aḥmed
 Erib Efendi, 24, 47, 57, 126
 Kethüdā Muştafā Efendi, 92
 Kıbrıs, 70, 102, 186
 ̇ılıçcı-zāde İshāḡ Çelebî, 24, 47, 54,
 68, 127
 Kınalı-zāde Hasan Çelebî, 12
 ̇ıpçak, 24, 65, 126
 Kırıkkale, 87
 Kırıkkale Üniv, 87
 ̇ırım, 44, 65, 251
 Kırım Hânı Şahbaz Giray Hân-zāde
 Halīm Giray, 14
 Kırşehir, 38, 217
 ̇ırşehirli Vehbî Efendi, 217
 ̇ısmet-i Askeriye Mahkemesi, 163
 Kıyafet-nāme, 168
 ̇ıyāmī Muştafā ‘İzzet Efendi, 228
 ̇ıyāsī Ḥācesi, 238
 ̇ız Hüseyin Paşa, 16
 ̇ızılcaṡuzla, 41, 65, 235
 Kici Mirza, 184
 Kilīdü’l-baḡr, 23, 124
 Kiraz, Semiha, 70
 Kitab al Tercih fi Şerh al Tavzih, 82
 ̇ol Aḡası Ḥaḡḡı Beg, 200
 ̇olaḡası Muştafā Efendi, 115
 ̇onya, 20, 29, 39, 65, 98, 157, 170,
 175, 224
 Konya Bölge Yazma Eserler Ktp, 88,
 98, 102, 122, 216, 220, 235
 Konya Koyunoḡlu Müzesi, 216, 223
 ̇onya Mevlevī-ḡānesi, 224
 ̇oruḡası-zāde Ḥaṡṡāṡ Meḥmed Es‘ad
 Efendi, 69
 Köksal, M. Fatih, 216
 Köprülü Ktp, 222
 Köprülü-zāde Muştafā Paşa, 25, 134
 Kör Bezmî, 43, 246
 Köse Rāif Paşa, 17, 80

Kudret Altun, 14
 Kudüs, 89
 Kulaşsız Cāmi‘i, 113
 Kurd Aḥmed Paşa, 20, 49, 58, 68, 97
 Kurşunlu Dergāhı, 229
 Kutlar, Fatma S., 104
 Küçük Mustafa Paşa, 4, 8
 Küçük, Sabahattin, 224
 Küçüksu Kabristānı, 161
 Küfrî Laṭîfî, 235
 Külliyât, 132
 Kültür ve Turizm Bakanlığı, 12
 Kühü’l-ahbâr, 14
 Kütahya, 21, 27, 36, 66, 82, 101, 124,
 145, 198, 222, 241
 Kütahya Vahidpaşa İl Halk Ktp, 82,
 222
 Kütahyalı Maḍrub Yūsuf Efendi, 124

L

Ladik, 23, 66, 119
 Lala İsmā‘il Ağa, 84
 Lâleli, 29, 30, 87, 158, 164, 222
 Lāmi‘î Çelebî, 89
 Lârende, 32, 66, 175
 Laṭîfî, 14, 84, 87, 99, 102, 105, 127,
 129, 166, 175, 183, 202, 215, 230,
 233, 234, 250, 255
 Latin ve İtalyan Lugat ve Kavâidi, 132
 Letâif-i Bahrî, 236
 Leylâ, 253, 254
 Lügât-ı Tāriḥiyye, 14, 74, 77, 82, 85,
 86, 112, 113, 145, 156, 158, 165,
 220, 229, 232, 233, 234, 238

M

Ma‘cūncu-zāde ‘Abdü’l-bāḳi Baḳāyî
 Efendi, 219
 Mağnisa, 26, 66, 138, 139, 244
 Maḍrub-zāde ‘Abdü’l-ḥamīd Erşed
 Efendi, 23, 57, 124

Magnisa Mevlevî-ḥānesi, 244
 MAHDŪM, 93
 Māhir-zāde Muştafā Şākir Efendi
 Paşa, 232
 Māhir-zāde Müderris Seyyid
 ‘Abdu’llāh Bāhir Efendi, 232
 Maḥmud Çelebî Zāviyesi, 86
 Maḥmud Paşa-yı Velî Cāmi‘i, 96
 Maḥmūd Efendi, 17, 19, 53, 55, 60,
 77, 84, 93, 132, 137, 145, 147, 209
 Mahmūd Bey Mtb, 14
 Makalâtü’l-âliye, 156
 Māliye Baş Ḥalīfesi Kıyāsi Aḥmed
 Efendi, 238
 Māliyye Nezāreti Vāridāt Muḥāsebesi,
 149
 Malçoç Meḥmed Efendi, 247
 Ma‘lul Emīr Efendi mektebi, 138
 Ma‘lul-zāde Medresesi, 137
 Manastır, 23, 118
 Manastır Mekteb-i İ‘dādîsi, 118
 Mañşūr, 30, 47, 54, 68, 161, 162, 166
 Mañşūri-zāde Ḥüseyn Es‘ad Efendi,
 59
 Manisa İl Halk Ktp, 70, 83, 88, 102,
 122, 215, 217, 220
 Manyas, 44, 66, 156, 250
 Manzûme-i Akâid, 107
 Manzûme-i Mîraciyye, 166
 Manzûme-i Cāmiü’l-esrār, 85
 Mar‘aş, 39, 219
 Marifetün-Nefs, 217
 Marmara, 70, 85
 Marmara Üniv, 70
 Marmaracık, 85
 Mâruzât, 77
 Matbaa-i Âmire, 82
 Mâzeret-nâme, 146
 Meâlimul-Yakîn, 222
 Meâlimul-Yakîn fi Sîreti Seyyidil-
 Murselin, 223
 Meâlimul-Yâkin Terceme-i
 Mevâhibül-Ledunîye, 222
 Mecâlis-i Evliya, 180

- Mecdî Efendi, 12
Mecdü'd-dîn 'İsa Efendi, 31
Mecelle, 14, 70, 71, 72, 74, 81, 82, 85, 86, 91, 92, 93, 95, 96, 104, 105, 107, 111, 112, 113, 114, 121, 122, 125, 126, 127, 130, 135, 137, 138, 145, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 162, 163, 166, 171, 173, 174, 176, 177, 178, 180, 182, 183, 184, 185, 186, 189, 195, 196, 197, 198, 199, 201, 202, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 213, 215, 219, 220, 224, 225, 230, 231, 232, 234, 236, 238, 239, 245, 246, 247, 248, 249
Meclis-i A'yân, 80
Mecma'-ı Şu'arâ, 14, 94, 123, 163, 176, 181, 186, 206, 249
Mecmûa-i Eşâr, 105, 223
Mecmûa-i eşâr ve Fevâid, 223
Mecnûn, 253, 254
Medîne, 19, 24, 36, 38, 81, 98, 125, 135, 203, 218
Medrese-i Edebiyye, 4, 8
MEFTÛNÎ, 158
Meḥmed, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 57, 58, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 68, 71, 72, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 83, 85, 87, 90, 91, 93, 95, 98, 104, 109, 110, 115, 116, 117, 119, 124, 126, 129, 131, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 163, 167, 169, 174, 176, 178, 179, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 202, 203, 204, 207, 210, 211, 212, 213, 216, 217, 219, 224, 225, 227, 230, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 242, 243, 244, 247, 249, 252, 253
MEḤMED, 140
Meḥmed Āyetu'llâh Beg, 66, 216
Meḥmed Azakî, 54
Meḥmed Besim Efendi, 44, 50, 59, 252
Meḥmed Baḥşî Efendi, 41, 56, 63, 234
Meḥmed Baḥrî Efendi, İstanbullu, 236
Meḥmed Baḥşî Efendi, 42, 48, 56, 239
Meḥmed Bâri'î Efendi, 219
Meḥmed Bâkî Efendi, 224
Meḥmed Bedre'd-dîn Efendi, 'Ayntâbî, 240
Meḥmed Bedrî Efendi, 42, 242
Meḥmed Besim Beg, 51, 60, 65, 253
Meḥmed Bezmî, 44, 58, 67, 249
Meḥmed Celâle'd-dîn Efendi, 39
Meḥmed Çelebî, 16, 17, 19, 20, 77, 91, 98
Meḥmed Çelebî-i Gürânî, 77
Meḥmed Edîb, 47
Meḥmed Em'ânî Efendi, 57, 64
Meḥmed Emîn, 17, 23, 24, 26, 28, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 56, 57, 59, 61, 62, 63, 66, 67, 68, 75, 117, 124, 126, 140, 150, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 202, 211, 225
Meḥmed Emîn Beg, 58
Meḥmed Emîn Efendi, 35, 46, 48, 49, 50, 56, 58, 59, 64, 194
Meḥmed Emîn Vâşık Efendi, 23, 124
Meḥmed Es'ad Hâce, 50, 57
Mehmed Esrâr Dede, 11
Meḥmed Evcî Efendi, 37, 56, 64, 210
Meḥmed Fikri Efendi, 138
Meḥmed İhsân Efendi, 63
Mehmed Muhibbî b. Fazlu'llâh b. Muhibbu'llâh, 15
Meḥmed Muḥyi'd-dîn, 17, 43, 56, 62, 76, 243
Meḥmed Sa'id Hâlet Beg, 28

- Meḥmed Sa'îd Hâlet Beg, 152
 Mehmed Sâlih Yümnî, 14
 Meḥmed-i şâlis, 197
 Mehmed Süreyyâ Bey, 12
 Mehmed Şem'î, 15
 Meḥmed Ülfetî Efendi, 56, 64
 Meḥmed Yûsuf Esîrî Efendi, 27, 54, 144
 Meḥmed-şâh Efendi, 224
 Mehmet Nâil Tuman, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11
 Mehmet Ragıp Bey, 4, 8
 Mekke, 38, 212, 223
 Mekteb-i Hukûk-ı Şâhâne, 4, 8
 Memiş Efendi, 20, 30, 97
 Menâhicül-Usûlid-Dinîye ilâ
 Mevâkifil-Mekâsıdil-Yakînîye, 223
 Menâkıb-ı Şeyh Necmüddin İsa, 168
 Menâkıbü'l-Ârifîn, 157
 Menemen, 26, 140
 Merdivenli kabristân, 218
 Merkez Efendi, 27, 147
 Merzifon, 27, 32, 66, 179
 Meslekü't-tâlihîn, 166
 MESTÎ, 96
 Meş'aleci İbrâhîm Hıfzî Paşa, 138
 Meş'aleci-zâde Es'ad Beg, 25, 57, 138
 Meşa'irü's-su'arâ, 13
 Meşâhîr-i İslâm, 14, 86, 211
 Meşihat Dâiresi, 13
 Meşihat Mektûpçusu Meḥmed Emîn Efendi, 225
 Mevkîfu'l-ukûl fi vakfi'l-menkûl, 77
 Mevlana Müzesi Türkçe Yazmaları, 132, 222
 Mevlevî Ârâmî, 23, 46, 55, 67, 123
 Mevlevî Meḥmed Es'ad Dede, 59
 Mevķûfatî 'Abdü'l-kerîm Beg, 140
 Mısır, 19, 37, 42, 66, 89, 92, 113, 127, 206, 183, 208, 213, 216, 239
 Mısır Mevlevî-hânesi, 206, 208
 Mısır Hidiv Ktp, 83, 84, 103, 221, 251
 Mısır Millî Ktp, 84, 102, 222, 250
 Midilli, 40, 231
 Miftâhüs-saâde ve misbâhüs-siyâde, 88
 Mihran Mtb, 14
 Millet Kütüb-hânesi, 11, 12, 13, 14, 71, 72, 82, 84, 108, 122, 137, 142, 145, 146, 154, 159, 165, 175, 185, 198, 199, 226, 232, 234, 245
 Millî Kütüphane, 70, 81, 84, 88, 95, 102, 104, 108, 122, 199, 215, 220, 233, 245
 Millî Eğitim Bakanlığı, 4, 5, 9, 10
 Millî Eğitim Basımevi', 5, 10
 Miḥalç, 39, 66, 219
 Mir'ât-ı Şi'r, 13
 Mirâciye, 223
 Mi'rac-nâme, 103
 Miralay Meḥmed Emîn Begin, 211
 Miratül-Kâinat, 98
MİREK, 186
MİRİ, 184
 Mirkâtül-Edeb, 102
 Mîrzâ-zâde Sâlim, 12
 Miskî Emîroğlu, 42, 48, 62, 242
 Miskinler Tekyesi, 151
 Molla Aḥmed Fâhim, 20, 55, 93
 Molla Aḥmed Zarıf, 20, 54, 98
 Molla Gürânî, 27, 146
 Mollâcıķ-zâde 'Alî Paşa, 193
 Mollacıķ-zâde İşhaķ Efendi, 24, 48, 57, 63, 131
 Mora, 21, 28, 34, 66, 96, 101, 150, 189, 238
 Moralı 'Alî Beg, 28
 Muallim Nâcî, 11
 Mu'allim Çırpanlı Meḥmed Cevdet Efendi, 212
 Mu'allim-zâde İbrâhîm Âzerî Efendi, 23, 47, 121
 Muhaşşî Sinâne'd-dîn Yûsuf, 92
 Muhîtü'l-ma'ârif, 14
 Muhtasar min Tervîhil-Ervâhit-Tıbb, 103
 Muḥammed, 89, 97, 107, 108, 113, 180

Muḥammediye, 104
 Muḥaṣṣī Sinān Efendi-zāde Aḥmed Efendi, 47
 Muḥibler ḥazīresi, 226
 Muḥtarī, 183
 Mu'īne'd-dīn Eşref, Mirza Maḥdum, 27, 146
 Murad Emrī Efendi, 32, 59, 67, 176
 Murādiye Tekyesi, 235
 Mūsā, 21, 110, 195, 215
 Mūsā Emānī Efendi, 31, 173
 Muşāhib-zāde Edhem Beg, 22, 114
 MUŞTAFĀ, 158
 Muştafā Ağa, 141, 160
 Mustafa Âlī, 14
 Muştafā Bezmī Çelebī, 43, 56, 65, 247
 Muştafā Çelebī, 16, 31, 33, 47, 64, 186
 Muştafā Edīb Beg, 23, 49, 60, 68, 118
 Muştafā Efendi, 16, 17, 18, 19, 22, 27, 43, 72, 75, 88, 92, 121
 Muştafā el-'İmādī, 76, 90
 Muştafā Emānī Çelebī, 31, 54, 66, 172
 Muştafā Enīḳ Efendi, 37, 48, 58, 210
 Muştafā Erib, 24, 57, 125
 Mustafa İsen, 14
 Muştafā 'İzzet Bākī Beg, 49, 60, 65, 228
 Mustafa Mücīb, 14
 Muştafā Na'im Efendi, 34
 Mustafa Safâyī, 13
 Muştafā Şākir Efendi, 41, 232
 Muştafā Ṭālib Efendi, 22
 Muştafā Ümīdī Paşa, 32, 51, 54, 64, 179
 Musul, 26, 66, 142, 221
 Mü'ezzin-zāde Es'ad Efendi, 47, 57
 Mücīb, 75, 112, 122, 133, 153, 195, 199, 224, 239, 248
 Mücīb Tezkiresi, 14
 Müderris Bezmī, 43, 56, 247
 Müderris Köyü, 76
 Müderris Paşa Çelebī, 37
 Müderris Seyyid Şerif Yaḥyā İhyā, 21, 63, 68, 109

Müderris Şemse'd-dīn, 21, 52, 55, 67, 105
 Müderris Şemse'd-dīn Aḥmed Efendi, 21
 Müderris'Alī Efendi, 20
 Müeyyed-zāde, 255
 Müfīd-i muhtasar, 72
 Müftī-zāde Meḥmed Emīn Efendi, 193
 Müfti-zāde Meḥmed Reşīd Burhān Efendi, 43, 243
 Müftü Hamamī Mahallesi, 4, 8
 Münâcât-nâme, 146
 Münşeât, 107, 223
 Müntehâ, 104
 Müntehab-i Dîvân-ı Bākī, 222
 MÜRŞİDİ, 107
 Müstakīm-zāde, 74, 177, 189, 203, 205, 207, 209, 231, 245
 Müstakīm-zāde Süleymān Sa'de'd-dīn, 12, 14
 Mütevellī-zāde Ömer İhya'e'd-dīn Efendi, 21
 Müverriḳ Nişārī, 113
 Müzekki'n-nüfûs, 146

N

Na'imī Ḥalīl Efendi, 26, 139
 Nâimâ Târīhi, 14
 Nakş-i Hayâl, 122
 Naļçacı Ḥalīl Efendi tekkesi, 200
 Naļçacı Tekkesi, 200
 Nāmıḳ Kemāl Beg, 30, 161
 Narde, 22, 116
 Nasihat ve İrşad-nâme, 156
 Nasihat-nâme, 146
 Nasūḥ, 32, 175
 Naşūḥ Efendi Tekyesi, 197
 Nâzīre-i Dâire-i Cihân-nûmâ, 233
 Nażirī-zāde Meḥmed Emīn, 56, 186
 Nażmī, 201
 Necati Elgin, 165
 Necâtü'l-ervâh, 166
 Necīb, 94

NECĪB, 94
 Necib Paşa-zāde Şağır Aḥmed Beg,
 191
 Nefî'den Ateşin Şair Eşrefin
 Külliyatı, 148
 Nemçe, 197
 Neşide-i Hürriyyet, 161
 Nev'î-zāde Atâyî, 13
 Nevşehir, 16, 66, 73
 Newyork, 122, 220
 Nigbolu, 38, 172, 214
 Niksar, 31, 173
 Nişancı-zāde ve Ramazān-zāde Seyyid
 Aḥmed Beg, 20, 91, 98
 Nu'mān Enīs Efendi, 37, 51, 58, 62,
 209
 Nuhbetü'l-âsâr li-Zeyli Zübdeti'l-
 eş'âr, 12
 Nûhbetü'l-âsâr min Fevâ'idî'l-eş'âr,
 13
 Nuḥ Kuyusu Qabristānı, 117
 Nur Doğan, Muhammed, 224
 Nûre'd-dīn Ezherî, 24, 60, 127
 Nûriye, 168
 Nûru'l-vehhâc, 173
 Nuruosmaniye Ktp, 13
 Nuruosmaniye Yazma Eser Ktp, 216,
 222

O

OĞLAN ŞEYHİ, 71
 Oğlan Şeyhi İbrāhîm Efendi, 55
 Oluqlı Bayır, 197
ORḤAN, 211, 212
 Orḥan Seyfî Orḥon, 38, 60, 64, 211
 Orḥan Şâ'ik Gökay, 38, 49, 60, 64,
 212
 'Osman Ağa, 21, 107
 'Osman Efendi, 34, 42, 48, 134, 213
 'Osman Nûri Beg, 23, 118
 'Osmanlı Mü'ellifleri, 13, 70, 72, 73,
 77, 82, 84, 85, 86, 88, 90, 91, 97,
 100, 102, 104, 105, 107, 108, 112,

113, 117, 121, 127, 129, 130, 132,
 134, 135, 137, 139, 144, 145, 147,
 148, 150, 151, 154, 155, 156, 158,
 160, 161, 162, 165, 166, 167, 173,
 175, 180, 189, 192, 196, 197, 198,
 199, 200, 204, 206, 208, 209, 215,
 217, 218, 219, 220, 229, 232, 233,
 234, 238, 239, 241, 243, 245
 'Osmanlı Tarihî ve Müverrihleri, 13,
 204
 Osmân-zāde Ahmed Tâib, 12
 Otaçcılar, 25, 138

Ö

'Ömer Beg Cāmi'i, 89
 'Ömer Besim Efendi, 44, 51, 58, 65,
 251
 'Ömer Tâhir Efendi, 27
 Özergin, M. Kemal, 84

P

Pâre Pâre-zāde Aḥmed Efendi, 89
 Pend-nâme, 108
 Pertev Paşa, 13
 Pervâne-zāde Aḥmed Efendi, 32, 47
 Pervin Çapan, 13
 Piñarbaşı, 95
 Pıraşa Aḥmed Paşa, 20, 53, 57, 96
 Piri Meḥmed Paşa Cāmi'i Qabristānı,
 189
 Princeton Üniversitesi, 216, 221

R

Raḳqa, 92
 Ramazān, 19, 43, 50, 54, 72, 91, 98,
 113, 126, 204, 210, 211, 219, 225,
 228, 233, 248
 Ramazān-zāde Nişancı Merzifonî
 Meḥmed Çelebî, 91

Râmiz, 12, 79, 95, 116, 117, 125, 126,
130, 135, 137, 157, 159, 160, 178,
185, 189, 190, 193, 208, 209, 216,
225, 230, 231, 232, 238, 241, 242,
249, 250, 251

Râtîb Aḥmed Paşa, 28, 57, 149

Recâi Efendi, 30, 161

Recâi-zâde Maḥmûd Ekrem Beg, 30,
49, 59, 64, 161

Receb Efendi, 22, 26, 47, 55, 63, 112,
139

Resmo, 25, 134

Resûla'llâh, 94, 189, 208

Reşîd Efendi, 12

Revan Ktb, 221

Rıdvan Canım, 14

Rif'at, 12, 14

Rikâbdâr Ağa-zâde Besîm Beg, 46,
253

Risale der Makamat-i Erbain, 81

Risale fi Adabil-Bahs vel-Munazara,
88

Risâle fi Beyânir-Ribâ, 129

Risale fi İlmi Adabil-Bahs, 88, 89

Risâle-i irtifa, 107

Risale-i İshak Çelebi, 129

Risâle-i Melâmiye, 223

Risâletül-Hüda li-Ulil-İhdida, 217

Riyâzî, 12, 71, 77, 84, 86, 87, 89, 90,
112, 121, 122, 127, 129, 134, 154,
155, 162, 173, 175, 179, 180, 182,
183, 195, 198, 202, 205, 213, 215,
220, 230, 234, 238, 247, 255

Riyâzî Mehmed, 12

Rize, 30, 66, 160

Rodos, 23, 38, 122, 213

Ruhâ, 39, 66, 219

Rumûz-ı dîlküşâ, 168

Rumûzü'l-künûz, 168

Ruscuğ, 31, 66, 172

Rûmeli Hişâri, 17, 80, 191

Rûmî, 21, 41, 53, 62, 63, 69, 105, 145,
198

Rûmilili Bâlî, 229

Rûmilili Bezmî, 249

Rûz-nâmçeci-zâde Meḥmed Âgâh
Efendi, 47, 57, 64

S

SÂBIK, 188

Şadâret ketḥüdâsı İbrâhîm Beg, 142

Şadîk Efendi, 16, 32, 55, 72, 176

Sadık Erdem, 12, 14

Şadîk Ḥan, 22

SA'DÎ, 75, 187

Şadr-ı A'zam Dâmâd İbrâhîm Paşa,
16, 51, 56, 66, 73, 174

Şadr-ı A'zam Fâzıl Aḥmed Paşa, 105

Şadr-ı A'zam Kadri Paşa, 131

Şadr-ı A'zam Köse Muştafâ Bâhir
Paşa, 40, 58, 62, 231

Şadr-ı A'zam Maḥmûd Nedîm Paşa,
191

Şadr-ı A'zam Nişancı Meḥmed Paşa
Câmi'i, 213

Şadr-ı A'zam Silâh-dâr Seyyid
Meḥmed Paşa, 79

Şadr-ı A'zam Şokullı Meḥmed Paşa,
91

Şadr-ı A'zam Tekirtağlı Muştafâ Paşa,
123

Şafâ'î, 13, 95, 114, 117, 119, 122, 130,
135, 137, 149, 155, 157, 159, 163,
174, 176, 177, 178, 180, 185, 187,
189, 196, 199, 206, 207, 209, 211,
224, 225, 227, 230, 236, 240, 242,
247, 248, 249

Safiyü'd-dîn, 243

Safiyü'd-dîn-zâde Şeyḥ Meḥmed
Muḥyi'd-dîn Efendi, 243

Şağır Aḥmed Beg, 34

Sahhâflar Şeyhi-zâde Es'ad Efendi
Tezkiresi, 11

Şahhaflar Şeyhi-zâde Es'ad Meḥmed
Efendi, 59, 68, 225

Şahhaflar Şeyhi-zâde Ḥacı Aḥmed
Efendi, 135

- SĀ'Ī**, 195
 Sa'ī, 174
 Saibe Hanım, 4, 8
 Sâkıb Dede, 15
 Saķız, 22, 44, 66, 115, 249
 Şalahâ'd-dîn, 21, 104
 Şâlih Besîm Efendi, 44, 59, 60, 65, 251, 252
 Şâlih Re'îs, 35, 194
 Şâlih Paşa, 32
 Şâliha Sultân, 151
 Sâlim, 79, 93, 95, 107, 116, 117, 119, 120, 123, 130, 135, 137, 157, 158, 159, 163, 176, 177, 178, 180, 181, 185, 186, 187, 189, 206, 207, 209, 227, 230, 236, 245, 249
 Şalkım Sögüd, 36, 199
 Salmas, 9
 Sandukatü'l-maarif, 107
 Şâni'î Maḥmūd Çelebî, 71
SĀRBĀN, 105
 Sarban Şeyḫ Kābristāni, 106
 Şarrāf Hüseyn, 70
 Şarrāfođlı, 70
 Savâik tercümesi Sıyânet-i dervişân, 189
 Savuçbulak, 9
 Sayram, 18, 66, 81
 Seferli, Eljar, 82
 Sefîne-i Mevlevîye, 15, 243
 Sefînetü'r-rüesâ, 12
 Sehi, 12, 77, 83, 84, 100, 102, 127, 129, 155, 175, 183, 215, 218, 227, 234, 250, 255
 Selanik, 25, 26, 31, 33, 40, 42, 26, 66, 133, 139, 171, 186, 226, 239, 258
 Selîm Ağa Kütüb-hânesi, 75, 105, 120, 154, 156
 Selîm Efendi, 32, 177
 Selîmiye Tekyesi, 204
 Selîmiye Yazma Eser Ktp, 216
 Selîm-nâme, 129
 Selîm-zâde Haṭṭâṭ Süleymân Emnî Efendi, 32, 46, 56, 64, 177
 Selmân, 30, 54, 68, 167
SELMĀNĪ, 167
 Semâ'hâne-i Edeb, 12, 155, 209, 245
 Semerķand, 22, 29, 67, 110, 158
 Seniha Sultân, 151
 Serez, 30, 42, 67, 163, 221, 239
 Ser-müneccîm Muştafâ 'Āsım Beg, 161
 Ser-hoş Bâlî, 229
 Seyfe'd-dîn, 43, 56, 62
 Seyfettin Özege, 154
 Seyrek Muḥyi'd-dîn Efendi, 19, 90
 Seyrek-zâde Emru'llâh Efendi, 32, 57, 174
 Seyrek-zâde Kâdî-asker Mehmed Āsım, 13
 Seyrek-zâde Şemse'd-dîn-zâde Aḥmed Efendi, 50
 Seyyid 'Abdu'llâh, 58
 Seyyid 'Abdu'llâh Birrî Efendi, 48, 245
 Seyyid 'Abdü'l-bâķî Efendi, 224
 Seyyid 'Alî Ağa, 79
 Seyyid Battal Gâzi Tekyesi, 165
 Seyyid H'âce Burhân, 43, 46, 61, 244
 Seyyid İbrâhîm, 17, 18, 49, 57, 68, 75, 81
 Seyyid İslâm, 32, 181
 Seyyid Maḥmud Emîrî Efendi, 33, 51, 54, 61, 182
 Seyyid Mehmed Burhâne'd-dîn Efendi, 244
 Seyyid Meḥmed Efendi, 47, 57, 64
 Seyyid Meḥmed Emîn Āşaf Efendi, 28, 59, 150
 Seyyid Meḥmed Emîn Edîb Efendi, 23, 53, 63, 68, 117
 Seyyid Meḥmed Emîr Çelebî, 47, 56
 Seyyid Meḥmed Emru'llâh Emîrî Çelebî, 33, 57, 62, 69, 184
 Seyyid Meḥmed Es'ad Efendi, 69
 Seyyid Meḥmed Sa'id Efendi, 213
 Seyyid Meḥmed Ümnî Beg, 57
 Seyyid Muştafâ Ağa, 26

- Seyyid Muştafâ Besîm Efendi, 44, 50, 58, 66, 250
- Seyyid Rızâ, 75, 112, 121, 122, 133, 134, 173, 180, 195, 199, 214, 220, 224, 234, 238, 239, 248
- Seyyid Vehbî, 73
- Seyyidî Hâce, 38, 214
- Seyyid-i Velâyet türbesi, 88
- ŞIDKÎ**, 145, 178
- Sıdkî, 178
- Şıdkî-zâde Müşîr Muştafâ Eşref Paşa, 27, 59, 61, 69, 147
- Sicill, 12, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 99, 102, 105, 107, 108, 112, 113, 116, 117, 121, 122, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 137, 138, 139, 142, 145, 146, 147, 150, 151, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 160, 162, 163, 165, 167, 169, 171, 172, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 185, 186, 187, 189, 190, 191, 192, 193, 195, 196, 202, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 220, 224, 225, 227, 229, 230, 231, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 254, 255, 256
- Sicill-i ‘Osmânî, 12, 71, 72, 73, 74, 75, 77, 80, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 96, 97, 99, 102, 105, 107, 108, 112, 113, 117, 122, 125, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 134, 135, 137, 138, 139, 142, 145, 146, 147, 150, 151, 153, 154, 155, 157, 158, 160, 162, 163, 165, 167, 169, 171, 172, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 183, 185, 186, 187, 190, 191, 192, 193, 195, 196, 202, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 214, 215, 216, 220, 224, 225, 227, 229, 230, 231, 234, 235,
- 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 254, 255, 256
- Silâh-dâr Kız Hüseyin Paşa, 73
- Silâh-dâr-zâde Mehmed Emîn, 12
- Silâh-dâr-zâde Tezkiresi, 12
- Simav, 30, 42, 67, 166, 241
- Şimkeş-hâne Mescidi İmâmı Aḥmed Efendi, 225
- Şimkeş-zâde Şeyh Mehmed, 13
- Sinân Paşa Medresesi, 231
- Sinâniye Câmî‘i, 198
- Sipâhi Muştafâ Ağa, 195
- Sivas, 18, 21, 67, 70, 82, 34, 101, 110, 192
- SİVASI, 82
- Şoğukquyu Kabristânı, 97
- Şobice, 21, 67, 105
- Şofya, 40, 198, 229
- Şofyalı Fethî, 198
- Şoḳullu Mehmed Paşa tekyesi, 217
- Şoḳullu-zâde ‘Alî Beg, 40, 231
- Şoḳullu-zâde İbrâhîm Han-zâde Ḥattât İsmâ‘il Beg, 231
- Şoma, 23, 121
- Şoñ ‘Aşır Türk Şâ‘irleri, 13, 80, 81, 110, 115, 118, 119, 124, 135, 139, 140, 147, 148, 151, 152, 160, 161, 166, 169, 173, 176, 185, 192, 195, 200, 211, 212, 217, 228, 241, 244, 254
- Subhi, 44
- Şüfî ‘Abdu’r-rahmân Paşa, 231
- Şüfî Şeyh Aḥmed, 94
- Sultân Orḫan Gâzî, 53, 211
- Sultân ‘Abdü’l-‘azîz, 151, 241, 254
- Sultân Aḥmed, 74, 158, 203, 255
- Sultân Aḥmed-i evvel, 56, 69, 197, 237
- Sultân Aḥmed-i evvel Câmî‘i, 203
- Sultân Aḥmed-i şâlis, 29
- Sultân Bâyezid-i şânî, 155, 182, 255
- Sultân Ḥamid-i evvel, 141, 193, 209
- Sultân Han, 22, 67

- Sultân Maḥmūd-ı s̄anı̄, 114, 151, 252
 Sultân Murad-ı s̄anı̄, 127
 Sultân Orhan, 166
 Sultân ‘Osman Ğāzī, 38, 211
 Sultân Bāyezīd-i s̄anı̄, 54, 69, 233
 Sultân Bāyezīd-i H̄ān Velī, 234
 Sultân Meḥmed-i s̄ālīs, 237
 Sultân Meḥmed-i rābī, 193
 Sultân Murād-ı s̄ālīs, 226
 Sultân Murād-ı s̄anı̄, 104, 105, 242
 Sultân Murād-ı evvel, 41, 233
 Sultân Muṣṭafā-yı s̄ālīs, 29, 30, 57, 141, 193
 Sultân Muṣṭafā-yı S̄anı̄, 29
 Sultân Selīm, 25, 57, 64, 71, 136, 159, 164, 168, 171, 229, 249
 Sultân Selīm-i s̄ālīs, 30, 253
 Sultân Süleymān, 98, 99, 157, 255
 Sûret-i Mekâtib-i İshâk Çelebî, 129
 Şurre Emîni-zāde ‘Ömer Tâhir Efendi, 146
 Sururî, 131, 204
 Sûzenger Enverî, 36, 48, 49, 55, 64, 201
 Sûdlice, 24, 31
 Süleymān Efendi, 43
 Süleymān Âşaf Beg, 28, 59, 61, 151
 Süleymān Çelebî, 97, 101, 177
 Süleymān el-Eyyübî, 126
 Süleyman Solmaz, 13
 Süleymaniye Âşir Efendi, 13
 Süleymaniye Cāmi‘i, 159
 Süleymaniye Ktp, 12
 Süleymaniye Yazma Eser Ktp, 202, 220
 Süllem, 85
 Sünbül-zāde ‘Abdü’l-bāķī Efendi, 58
 Sünbül-zāde Vehbî, 225
 Sürurî, 109
- Ş
- Şah ve Pâdişah, 148
 Şahābe’d-dīn Cāmi‘i, 188
 Şāhīn Emīr-zāde Seyyid İsmāil Belîğ, 14
 Şā‘ir Es‘ad Efendi, 74
 Şā‘ir İḥşān Ḥammāmī Efendi, 212
 Şā‘ir Remzī ‘Osmān, 249
 Şā‘ir Seyyid ‘Alī Behçet Efendi, 142
 Şā‘ir Sezāi, 112
 Şakāyık-ı Nu‘māniyye Tercümesi, 12
 Şakāyık-ı Nu‘māniyye Zeyli, 13
 Şākir Āgāhī Efendi, 30, 49, 59, 66, 160
 Şām, 17, 18, 19, 21, 24, 33, 34, 36, 67, 75, 83, 91, 101, 123, 127, 181, 192, 198, 201, 218
 Şāmī-zāde Aḥmed Efendi, 50, 57
 Şarkī K̄arāhişār, 194
 Şakāyık Mecdî, 84, 113, 127, 129, 166, 183, 233
 Şakāyık Nev‘î-zāde, 77, 88, 89, 90, 91, 92, 126, 156
 Şakāyık Şeyhī, 93, 112, 122, 155, 176, 177, 178, 180, 181, 182, 185, 187, 196, 199, 203, 206, 211, 224, 225, 230, 236, 239, 240, 245, 249
 Şakāyık-ı Nu‘māniyye, 88
 Şefkat, 80, 110, 125, 126, 142, 143, 146, 149, 150, 169, 191, 194, 210, 244
 Şeh Manşūr, 254
 Şeh-nāme, 89
 Şehnāme-i Muradî, 71
 Şehr-emîni-zāde Enderunlu Ḥāfiz Es‘ad Beg, 26
 Şehsüvaroğlu Bedii N, 103
 Şeh-zāde Aḥmed, 149
 Şehzāde Cāmi‘i, 73, 230
 Şehzāde Muṣṭafā, 111
 Şemni, 39
 Şemse’d-dīn Aḥmed, 18, 21, 52, 54, 55, 67, 68, 86, 105, 204
 Şemseddīn Sāmî, 224
 Şemse’ddīn Sāmî Bey, 13
 Şentürk, Ahmet Atillâ, 85

ŞEREF, 157

- Şerh adabül-Mevla Ebul-Hayr, 88
 Şerh âlâ Mifta-hu'l-gaybî li'ş-şeyh Sadreddin, 166
 Şerh âlâ Vâridat-ı kübrâ li'ş-şeyh Bedreddin Simavî, 166
 Şerh-i Beden-i İnsân, 103
 Şerh-i Esmâ-i Hüsnâ, 168
 Şerh-i Risaletü'l-Manzume, 251
 Şerhu Kasideti Mirza, 250
 Şerhu Mukaddimetil-Cezeriye, 88
 Şerhu risale fi Âdâbil-bahs, 88
 Şerhu Risale fi İlmi Adabil-Bahs, 88
 Şerhu risaleti adabil-münazara, 88
 Şerhü Dibâcetil-Misbâh, 222
 Şeyh Fahre'd-dîn, 14
 Şeyh 'Abdu'llâh İlâhî Efendi, 53
 Şeyh Aḥmed Efendi Ğazzî, 95
 Şeyh Aḥmed Eflâkî, 29, 65, 157
 Şeyh Aḥmed İlâhî Efendi, 31, 62, 167
 Şeyh Aḥmed Muḥtar Efendi, 169
 Şeyh Aḥmed Sarban, 21, 54, 68, 105
 Şeyh Aḥmed-i Bîcân, 21, 53, 104
 Şeyh 'Alî İlhâmî Efendi, 30, 53, 165
 Şeyh Â'raç Ḥasan Ünsî Efendi, 36, 199
 Şeyh Bâlî, 40, 55, 67, 229
 Şeyh Bâlî İlhâmî Efendi, 40, 55, 229
 Şeyh Baḥrî Dede, 41, 55, 61, 235
 Şeyh Bâyezîd, 41, 233
 Şeyh Cemâle'd-dîn İshâk Efendi, 24, 65, 127
 Şeyh Elvân, 30, 67, 166
 Şeyh Ḥüsâme'd-dîn 'Alî Bitlisî, 112
 Şeyh Ḥüsâme'd-dîn 'Uşşâkı, 224
 Şeyh Ḥüseyn Âdem Dede, 22, 55, 60, 113
 Şeyh İbrâhîm Sinâne'd-dîn Efendi, 36, 55, 61, 197
 Şeyh İbrâhîm Tennûrî, 16, 53, 60, 70
 Şeyh İdris-i Muḥtefî, 22, 55, 63, 67, 113
 Şeyh İlhâmî Efendi, 30, 64, 165
 Şeyh İlyâs Efendi, 31, 54, 60, 168

- Şeyh İlyâs Türbesi, 249
 Şeyh İsmâ'il Efendi, 32
 Şeyh İsmâ'il Ḥaḥḥı Efendi, 27, 57, 61, 144
 Şeyh Mecdü'd-dîn 'İsâ Efendi, 168
 Şeyh Meḥmed 'Abdü'l-bâkî Efendi, 225
 Şeyh Meḥmed Buḥârî Efendi, 85
 Şeyh Meḥmed Efendi, 35, 195
 Şeyh Meḥmed Emîn, 50, 58
 Şeyh Meḥmed Emîn 'Ârif Efendi, 34, 58, 67, 189
 Şeyh Meḥmed Emîn Efendi, Üsküblü, 186
 Şeyh Meḥmed Muḥyî'd-dîn Üftâde Efendi, 29, 54, 61, 69, 156
 Şeyh Meḥmed Sa'id Efendi, 140
 Şeyh Mevlevî Meḥmed Esîf Şıdkî Dede Efendi, 27, 57, 66, 69, 145
 Şeyh Mevlevî Muştafâ Enîs Dede, 37, 58, 62, 208
 Şeyh Muştafâ Beg, 200
 Şeyh Muştafâ Enver Efendi, 36, 59, 64, 200
 Şeyh Nakşî Efendi, 248
 Şeyh Nu'mân Efendi, 41, 232
 Şeyh Saçlı İbrâhîm Efendi, 55
 Şeyh Seyyîd Aḥmed el-Buḥârî, 86
 Şeyh Seyyîd Aḥmed Ḥüseynî Efendi, 18, 85
 Şeyh Seyyid Meḥmed Emîn Efendi, 202
 Şeyh Seyyid Meḥmed Es'ad Efendi, 68
 Şeyh Seyyid Ḥasan Efendi, 36, 56, 202
 Şeyh Süleymân Efendi, 244
 Şeyh Şemsi-i Mısri, 176
 Şeyh Tâlib İrşâdî Efendi, 23, 59, 61, 124
 Şeyh Uşûlî, 28, 49, 54, 68, 69, 153
 Şeyh Yûsuf-ı Hemedânî, 81
 Şeyh-i Mevlevî Meḥmed Celâle'd-dîn Efendi, 225

- Şeyh-i Mevlevî Receb Enîs Dede, 37,
58, 62, 69, 208
- Şeyhü'l-islâm Ârif Hikmet, 13
- Şeyhü'l-islâm 'Âşır Efendi, 252
- Şeyhü'l-islâm Ebu's-su'ûd Mehmed
Efendi, 76, 90
- Şeyhü'l-islâm Dâmad-zâde
Feyzu'llâh Efendi, 126
- Şeyhü'l-islâm Feyzu'llâh Efendiye,
187
- Şeyhü'l-islâm İmam Mehmed Efendi,
119
- Şeyhü'l-islâm İshâk Efendi, 24, 57,
63, 68
- Şeyhü'l-islâm Küçük Çelebî-zâde
'Âşım Efendi, 146
- Şeyhü'l-islâm Mehmed Es'ad Efendi,
57, 64, 68
- Şeyhü'l-islâm Şemse'd-dîn Aḥmed
Efendi, 86
- Şeyh-zâde Es'ad, 25, 50, 55, 66, 68,
133
- Şeyhü'l-islâm Şâlih-zâde Es'ad
Efendi, 109
- Şeyh-zâde Seyyid Selmân Çelebî, 30,
54
- Şîrâz, 30, 67, 166
- Şîrin ü Perviz, 216
- Şirvan, 29, 67, 157
- Şumnu, 225
- T**
- Tabiat-nâme, 168
- Ṭablî-zâde 'Aqlî, 72
- Tâce'd-dîn İbrâhîm veyâ Tâce'd-dîn,
21, 52, 53, 66, 68
- Tac-nâme, 146
- Tâcü't-tevârîh, 12
- Tâc-zâde Ca'fer Çelebî, 228
- Ṭahir Ağa Tekyesi, 139
- Ṭâhirü'l-Mevlevî, 226
- Tahmisât ve tesdisât-ı esâr-ı Adlî, 234
- Tahran Üniversitesi Ktp, 81, 220
- Tâif, 18, 67, 81
- Tanyeri, M.Ali, 129
- Tarab-nâme, 160
- Tarâiful-Leali alâ Sahâifil-Emâli, 235
- Târîh-i Cevdet, 12
- Târîh-i Mekke-i Mükerrerme, 223
- Tarih-i mülûk-ı Rûm ve Efrenc,
71
- Tarihi Türkî, 132, 223
- Tarikat-nâme, 146
- Tasavvuf ve Vahdet-nâme, 72
- Tasavvufî risale, 129, 232
- Tasrihü'l-ümme'ti bitevzihi hükmi's-
salâti bi't-terceme, 169
- Ṭaşköpri-zâde 'İşâme'd-dîn Ebü'l
Ḥayr Aḥmed Efendi, 88
- Ṭaşköprü, 36, 199
- Ṭavşanlı, 145
- Ṭayyâr-zâde 'Aṭâ Târîḫi, 13, 111
- Ṭayyîb Efendi, 38
- Tayyib-zâde Kâdî Mehmed Ehli
Efendi, 38, 64, 213
- Teberdâr Birâderi-zâde 'Abdü'l-bâkî
Efendi, 225
- Tekirdag, 44, 67, 249
- Temizel, Ali, 104
- Tezkire-i Âmid, 92
- Tercemân Câmî'i, 163
- Tercemân Tekyesi, 163
- Terceme-i Alâm bi-Alâmi
Beledillahil-Harâm, 223
- Terceme-i Bûstânül-Arifin, 130
- Terceme-i el-İlam fi Ahvâli
Beledillahil-Harâm, 223
- Terceme-i Fezâilül-Cihâd, 223
- Terceme-i Hüsn ü Dil, 216
- Terceme-i Meşariil-Eşvak ila Mesariil-
Uşşâk, 222
- Terceme-i Meşârikul-Eşvâk, 223
- Terceme-i Tefsîr-i Ebûl-Leys, 83
- Tercîhu't-tavzîh, 82
- Tercüme-i mukaddimetü'l edeb,
107

Tersâne Emîni-zâde Meḥmed Emîn
 Âşaf Beg, 64
 Tervicül-Ervâh fit-Tıbb, 103
 Tervihul-Ervâh, 102
 Teşrifâtü'ş-şuarâ, 14
 Tevfik Bey, 13
 Tezkire-i Hâtimetü'l-eş'âr, 13
 Tezkire-i Latîfî, 14
 Tezkire-i Rızâ, 12
 Tezkire-i Sâlim, 12
 Tezkire-i Şu'arâ-i Yümnî, 14
 Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, 11
 Tezkiretü'l-hikem fî tabakâti'l-ümem,
 149
 Tırnova, 32, 67
 Tırhâla, 19, 67, 89, 113
 Timurtaş, Faruk Kadri, 224
 Tire, 23, 37, 67, 123
 Tokat İl Halk Ktp, 222
 Topkapı Sarayı Müzesi, 102, 122, 221,
 236
 Topal 'Osman Paşa, 149
 Top-ḥâne, 95
 Topkapulu Aḥmed Efendi, 227
 Tosya, 75, 155, 187
 Tosyalı Ebü'l-Meyâmin Muştafa
 Efendi, 75
 Trablus, 36, 41, 199, 235
 Trablus Mevlevî-ḥânesi, 199
 Toḡad, 18, 21, 34, 67, 86, 100, 189
 Tosya, 37, 210
 Trabzon, 17, 30, 34, 67, 80, 160, 192,
 204, 207
 Trabzonlu Ḥamâmî oḡlı Ḥâfîz Aḥmed
 Efendi, 80
 Trabzonlu İsmâ'il Efendi, 207
 Trakya Üniv, 82, 103, 224
 Tuhfe-i Nâilî, 5, 6, 10, 11
 Tuhfetü'l-Efkâr, 238
 Tunus Millî Ktp, 222
 Tuḡfetü'l-İhvân, 197, 198
 Tuḡfetü'l-ḡaḡâtin, 12, 96, 107, 113
 Turḡân Beg, 89

Tüfenkçi-başı Ḥacı Yaḡyâ İḡyâ Beg,
 21, 50, 58, 108
 Türbe-dâr Toḡlı Dede Ḳabristânı, 94
 Türk Dil Kurumu Ktp, 81, 83, 103,
 221
 Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi,
 7
 Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi,
 14
 Türk Edebiyatı Tarihi, 9
 Türk Mûsikî Tarihi, 4, 5, 9
 Türk Tarih Kurumu, 4, 5, 9, 10, 12
 Türk-İslam Eserleri Müzesi Ktb, 221
 Türkistân, 81
 Türkiye Büyük Millet Meclisi Ktp,
 102, 220

U

UŞÛLÎ, 153
 Uşûlî-zâde Eşref Meḥmed Efendi, 59
 Uşûlî-zâde Ḥâfîz Muştafâ Efendi, 148
 Usturumca, 40, 67, 229
 Usûlî Dîvânı, 154
 'Uşşak, 101
 'Uşşakıyye, 124
 'Uşşâki-zâde 'Abdu'r-raḡîm Efendi,
 224

Ü

Üçünci Sulḡân Aḡmed, 20, 57, 63, 73,
 94
 Üçünci Sulḡân Selîm, 141, 142
 ÜFTÂDE, 156
 Üftâde Câmi'i, 72
 Üftâde Tekyesi, 73
 Ülfetî, 30, 49, 54, 56, 61, 62, 64, 162,
 163
ÜLFETÎ, 162, 163
 Ümerâyı 'Askeriyeden Vâşîf Efendi,
 241
ÜMİDÎ, 178, 179, 180, 181

Ümmî Sinân, 197
ÜMNÎ, 178, 197
 Ünüb Qādî, 71
 Üniversite Kütüb-hānesi, 12, 13, 14,
 84, 86, 87, 129, 175, 215, 245
ÜNSÎ, 198, 199
 Ünver, İsmail, 103
 Üsküb, 68, 127, 186, 196
 Üsküdar, 14, 17, 23, 33, 35, 36, 37, 41,
 68, 75, 95, 117, 186, 196, 200, 204,
 206, 235
 Üsküdarlı Şeyh Hasîb, 14
 Üsküpli Kılıçcı İbrâhîm, 24, 127
ÜVEYS, 212, 213
 Üveysü'l-Karanî, 213

V

Vahîd, 192
VAHÎD, 192
 Vahdet-nâme, 107
 Vâ'iz Âfitâbî, 29, 49, 51, 60, 155
 Vâ'iz Şeyh Aḥmed Ümîdî Efendi, 32,
 56, 60, 180
 Vaḳ'a-nüvis Sa'du'llâh Enverî Efendi,
 37, 49, 58, 67, 204
 Vâkîât, 156
 Vaşşaf-zâde Şeyhü'l-islâm Meḥmed
 Es'ad, 57, 64
 Vâşîf Efendi, 42
 Vaşîyyet Manzûmesin, 161
 Vardar Yeñicesi, 28, 30, 68, 161
 Vatikan Ktp, 102, 216, 220
 Vefeyât-ı Ayyansarâyî, 14, 73, 86, 95,
 114, 146, 155, 156, 158, 159, 163,
 178, 180, 189, 197, 199, 209, 220,
 232, 238
 Vefeyât-ı Ekâbir-i İslâmiyye, 14
 Vehbî Efendi, 38
 Velî Efendi, 124
 Veliyyü'd-dîn Efendi, 18, 83
 Veliyü'd-dîn Efendi Kütüb-hānesi,
 129, 222

Veliyyü'd-dîn-zâde Qādî-'asker
 Aḥmed Paşa, 18, 61, 68, 83
 Voynuk Şücâ' Maḥallesi, 238

Y

Yâ Vedüd İskelesi, 124
 Yağlıkçı-zâde Bâhir Efendi, 41, 232
YAḤYĀ, 93
 Yahyâ, 33, 55, 184, 248
 Yaḳova, 20, 68, 97
 Yancıklı Beg, 178
 Yanya, 25, 68, 134, 241
 Yanyalı Es'ad Efendi, 241
 Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma
 Ktp, 84, 122, 221, 245
 Yasaḳçı-zâde İbrâhîm Bezmî Çelebî,
 43, 48, 56, 61, 248
 Yaver Hasan Beg, 35, 193
 Yāvşî Muḥyi'd-dîn Meḥmed, 90
 Yavuz-zâde Seyyid Muştafâ 'Âlî
 Efendi, 31, 56, 169
YAZICI-OĞLI, 104
 Yeñi Câmî'i, 29, 158
 Yeñişehir, 17, 34, 37, 68, 75, 162, 191,
 205
 Yeniḳapu Mevlevî-hānesi, 226, 247
 Yerebatan, 25, 135
 Yesi, 81
 Yesirgil, Nevzat, 224
 Yılmaz Kaptan, 84
 Yigit Başı Şeyh Aḥmed Şemse'd-dîn
 Efendi, 18, 85
 Yoğurtlu Baba, 167
 Yontar, Hanefi, 82
 Yozḡad, 23, 68, 118
 Yûsuf Efendi, 41, 234
 Yûsuf Nizâme'd-dîn Efendi, 37
 Yûsuf u Züleyhâ, 103
 Yümnî, 77, 247, 248

Z

- Zâtü'l-müştakîn, 166
Zehrimâr-zâde Seyyid Mehmed Rızâ, 12
Zeynîler Tekyesi, 90
Zeyrek, 34, 37, 48, 55, 61, 189, 204
Zeyrek Muhyi'd-dîn, 204
Zeyrekî, 204
ZEYREKÎ, 204
Zeyrek-zâde Mehmed Âni Çelebi, 37, 48, 55, 61, 204
Zeyrek-zâde Müderris Paşa Çelebi, 204
Zeytinoğlu İlçe Halk Ktp, 81, 82
Zincirlikuyu, 25, 137